

EBA/GL/2026/06

26 June 2026

Wytyczne (zmienione) w sprawie
wspólnych procedur i metod w zakresie
procesu przeglądu i oceny nadzorczej
(SREP) oraz nadzorczych testów
warunków skrajnych na mocy dyrektywy
2013/36/UE

Obowiązki w zakresie zgodności i powiadomienia

Status niniejszych wytycznych

1. Niniejszy dokument zawiera wytyczne wydane na podstawie art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010¹. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 właściwe organy i instytucje finansowe muszą dołożyć wszelkich starań, aby zastosować się do tych wytycznych.
2. W wytycznych określono stanowisko EUNB w sprawie odpowiednich praktyk nadzorczych w ramach Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego oraz w sprawie sposobu, w jaki należy stosować prawo unijne w konkretnym obszarze. Właściwe organy w rozumieniu art. 4 pkt 2 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010, do których wytyczne mają zastosowanie, powinny stosować się do wytycznych poprzez wprowadzenie ich odpowiednio do swoich praktyk (np. poprzez zmianę swoich ram prawnych lub procesów nadzorczych), również gdy wytyczne są skierowane przede wszystkim do instytucji.

Obowiązki w zakresie powiadomienia

3. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 właściwe organy muszą poinformować EUNB do dnia 28/12/2026 o tym, czy stosują się lub zamierzają zastosować się do niniejszych wytycznych, a jeśli nie – podać uzasadnienie niestosowania się do nich. W razie nieprzekazania powiadomienia w wyznaczonym terminie EUNB uzna, że właściwe organy nie stosują się do niniejszych wytycznych. Powiadomienia należy przekazać poprzez wysłanie formularza dostępnego na stronie internetowej EUNB z dopiskiem „EBA/GL/2026/06”. Powiadomienia powinny przekazać osoby odpowiednio upoważnione do przekazywania informacji o stosowaniu się do wytycznych w imieniu właściwych organów. Do EUNB należy również zgłaszać wszelkie zmiany dotyczące stosowania się do wytycznych.
4. Zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010 powiadomienia zostaną opublikowane na stronie internetowej EUNB.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Urzędu Nadzoru (Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego), zmiany decyzji nr 716/2009/WE oraz uchylecia decyzji Komisji 2009/78/WE (Dz.U. L 331 z 15.12.2010, s. 12, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2010/1093/oj>).

Tytuł 1. Przedmiot, zakres stosowania i definicje oraz wdrożenie

Przedmiot

1. Niniejsze wytyczne określają wspólne procedury i metody w zakresie funkcjonowania procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP), o których mowa w art. 48n, 97 i 107 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE², wliczając procedury i metody w zakresie oceny organizacji i traktowania ryzyk, w tym prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, o których mowa w art. 76–87 tej dyrektywy, a także procesów i działań podejmowanych w związku z art. 48o, 98, 100, 101, 102, 104, 104a, 104b, 104c, 105, 107 ust. 1 lit. b i art. 117 tej dyrektywy. Niniejsze wytyczne mają na celu wskazanie wspólnych metod, które będą stosowane przez właściwe organy podczas przeprowadzania nadzorczych testów warunków skrajnych w kontekście ich SREP, o czym mowa w art. 100 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE. Ponadto w wytycznych określono również, zgodnie z art. 104a ust. 7 dyrektywy (UE) 2024/1619, sposób operacjonalizacji wymogów w sytuacji, gdy instytucja podlega minimalnemu wymogowi kapitałowemu.
2. Niniejsze wytyczne nie określają metod testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez EUNB we współpracy z innymi właściwymi organami zgodnie z art. 22 rozporządzenia (UE) nr 1093/2010; opisują one jednak zakres testów warunków skrajnych, aby pomóc w ustaleniu odpowiedniego kontekstu dla rozważenia przyszłych testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez EUNB jako jednej z części nadzorczych testów warunków skrajnych.

Zakres stosowania

3. Właściwe organy powinny stosować niniejsze wytyczne na poziomie stosowania określonym w art. 110 dyrektywy 2013/36/UE, z uwzględnieniem wymogów i zwolnień stosowanych na mocy art. 108 i 109 dyrektywy 2013/36/UE.
4. W przypadku jednostek dominujących i jednostek zależnych objętych konsolidacją właściwe organy powinny dostosować intensywność i poziom szczegółowości swojej oceny, tak by odpowiadały one poziomowi stosowania określonemu w wymaganiach zawartych w rozporządzeniu (UE) 575/2013 w jego części pierwszej, tytuł II, zwłaszcza z uwzględnieniem

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 338, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj>).

zwolnień i odstępstw stosowanych na podstawie art. 7 i 10 rozporządzenia (UE) 575/2013 i art. 21 dyrektywy 2013/36/UE.

5. W przypadku gdy dana instytucja posiada jednostkę zależną w tym samym państwie członkowskim, lecz nie podlega odstępstwom określonym w części pierwszej rozporządzenia (UE) nr 575/2013, można zastosować proporcjonalne podejście do oceny adekwatności kapitału i płynności, koncentrując się na ocenie alokacji kapitału i płynności pomiędzy podmiotami i na potencjalnych przeszkodach utrudniających przenoszenie kapitału lub płynności w ramach grupy.
6. W przypadku grup transgranicznych wymogi proceduralne należy stosować w sposób skoordynowany w ramach kolegiów organów nadzoru powołanych na mocy art. 116 lub 51 dyrektywy 2013/36/UE. W tytule 10 zawarto szczegółowe informacje dotyczące stosowania niniejszych wytycznych w odniesieniu do grup transgranicznych i ich jednostek.
7. W przypadku gdy dana instytucja ustanowiła podgrupę płynnościową zgodnie z art. 8 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy powinny dokonywać oceny ich ryzyk płynności i finansowania oraz zastosować środki nadzorcze w odniesieniu do jednostek należących do takiej podgrupy na poziomie podgrupy płynnościowej.

Adresaci

8. Niniejsze wytyczne są skierowane do właściwych organów określonych w art. 4 pkt 2 ppkt (i) oraz (viii) rozporządzenia (UE) nr 1093/2010.

Definicje

9. O ile nie określono inaczej, pojęcia stosowane i zdefiniowane w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013³, dyrektywie 2013/36/UE, dyrektywie 2014/59/UE⁴ lub w Wytycznych EUNB dotyczących testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje⁵ mają w niniejszych wytycznych takie samo znaczenie. Ponadto, do celów niniejszych wytycznych stosuje się następujące definicje:

„Organ sprawujący nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu” oznacza organ nadzorczy, zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 45

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. U. L 176 z 27.6.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>).

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Dz. U. L 173 z 12.6.2014, s. 190, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj>).

⁵ Wytyczne EUNB dotyczące testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje (EBA/GL/2018/04)

rozporządzenia (UE) 2024/1624, odpowiedzialny za nadzór nad przestrzeganiem przez instytucje przepisów tego rozporządzenia.

„Wymogi w zakresie bufora kapitałowego” oznaczają wymogi w zakresie funduszy własnych określone w rozdziale 4 tytułu VII dyrektywy 2013/36/UE.

„Instytucja konsolidująca” oznacza instytucję, która ma obowiązek przestrzegania wymogów ostrożnościowych na zasadzie skonsolidowanej, zgodnie z częścią 1, tytuł 2, rozdział 2 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

„Zdolność do kompensacji niedoborów” oznacza zdolność instytucji do utrzymywania nadwyżki płynności lub posiadania dostępu do źródeł płynności w krótkim, średnim i długim horyzoncie czasowym na wypadek realizacji scenariuszy warunków skrajnych.

„Ryzyko finansowania” oznacza ryzyko wystąpienia niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio- i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez instytucję ze zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio- i długoterminowej, w ogóle lub bez nieakceptowalnych wzrostów kosztów finansowania.

„Kredyty udzielane w walutach obcych” oznaczają kredyty udzielane kredytobiorcom, niezależnie od formy prawnej instrumentu kredytowego (np. obejmującego odroczone spłaty lub podobne świadczenia finansowe), w innych walutach niż środek płatniczy kraju siedziby kredytobiorcy.

„Ryzyko kredytowania w walutach obcych” oznacza rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie dla wyników i kapitałów instytucji związane z kredytami w walutach obcych udzielanymi kredytobiorcom niezabezpieczonym.

„Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ang. *internal capital adequacy assessment process* – ICAAP)” oznacza proces identyfikacji, pomiaru i monitorowania kapitału wewnętrznego oraz zarządzania nim, realizowany przez instytucję zgodnie w art. 73 dyrektywy 2013/36/UE.

„Proces oceny adekwatności płynności wewnętrznej (ang. *internal liquidity adequacy assessment process* – ILAAP)” oznacza proces identyfikacji, pomiaru i monitorowania płynności oraz zarządzania nią, realizowany przez instytucję zgodnie z art. 86 dyrektywy 2013/36/UE.

„Kategoria instytucji” oznacza wskaźnik znaczenia systemowego przypisywany instytucji na podstawie jej wielkości oraz złożoności i zakresu działalności.

„Płynność śróddzienna” oznacza środki, do których instytucja ma dostęp w ciągu dnia roboczego umożliwiające jej wykonanie w czasie rzeczywistym wszystkich zobowiązań pieniężnych.

„Ryzyko płynności śróddziennej” oznacza rzeczywiste lub potencjalne zagrożenie utraty zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu.

„Wymóg makroostrożnościowy” lub „środek makroostrożnościowy” oznacza wymóg lub środek wprowadzony przez właściwy lub wyznaczony organ w celu przeciwdziałania ryzyku makroostrożnościowemu lub systemowemu.

„Istotna waluta” oznacza walutę, w której instytucja posiada znaczące pozycje bilansowe lub pozabilansowe.

„Ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu” oznacza ryzyko zdefiniowane w wytycznych EUNB dotyczących nadzoru opartego na analizie ryzyka⁶.

„Odporność operacyjna” oznacza zdolność instytucji do realizacji krytycznych lub istotnych funkcji pomimo wystąpienia zakłóceń.

„Całkowity wymóg kapitałowy” (ang. *overall capital requirement*, OCR) oznacza sumę całkowitego wymogu kapitałowego SREP (ang. *total SREP capital requirement*, TSCR), wymogów w zakresie bufora kapitałowego i wymogów makroostrożnościowych, wyrażonych w postaci wymogów w zakresie funduszy własnych.

„Całkowity wymóg dotyczący wskaźnika dźwigni (OLRR)” oznacza sumę łącznego wymogu dotyczącego wskaźnika dźwigni SREP (TSLRR) i wymogu bufora wskaźnika dźwigni globalnej instytucji o znaczeniu systemowym zgodnie z art. 92 ust. 1a rozporządzenia (UE) nr 575/2013.

„Ogólna ocena SREP” oznacza aktualną ocenę ogólnej zdolności danej instytucji do efektywnego działania dokonaną na podstawie oceny elementów SREP.

„Punktacja ogólna oceny SREP” oznacza całkowite ryzyko wyrażone wskaźnikiem liczbowym, na jakie narażona jest instytucja w kontekście jej zdolności do efektywnego działania, określonym w wyniku ogólnej oceny SREP.

„Wymogi dotyczące funduszy własnych w ramach filaru 1” lub „P1R” oznaczają wymogi w zakresie funduszy własnych, które instytucja ma obowiązek utrzymywać zgodnie z częściami trzecią, czwartą i siódmą rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz rozdziałem 2 rozporządzenia (UE) 2017/2402.

„Zalecenie kapitałowe w ramach filaru 2” lub „P2G” oznacza poziom i jakość funduszy własnych, które instytucja ma utrzymywać ponad poziom swojego całkowitego wymogu kapitałowego, określone zgodnie z kryteriami zawartymi w niniejszych wytycznych.

„Zalecenie kapitałowe w ramach filaru 2 dla ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej” lub „P2G-LR” oznacza poziom i jakość funduszy własnych, które instytucja ma utrzymywać ponad poziom swojego całkowitego wymogu dotyczącego wskaźnika dźwigni (OLRR), określone zgodnie z kryteriami zawartymi w niniejszych wytycznych.

⁶ Wytyczne EUNB w sprawie charakterystyki podejścia opartego na analizie ryzyka do nadzoru AML/CFT oraz działań, jakie należy podjąć przy prowadzeniu nadzoru z uwzględnieniem ryzyka zgodnie z art. 48 ust. 10 dyrektywy (UE) 2015/849 (zmieniające wspólne wytyczne ESAs/2016/72 („wytyczne w sprawie nadzoru opartego na analizie ryzyka”) (EBA/GL/2021/16).

„Wymóg w ramach filaru 2” lub „P2R” oznacza dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych nałożone zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE w celu przeciwdziałania ryzykom innym niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

„Wymóg w ramach filaru 2 dotyczący ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej” lub „P2R-LR” oznacza dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych nałożone zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE w celu przeciwdziałania ryzyku nadmiernej dźwigni finansowej.

„Ryzyko utraty reputacji” oznacza rzeczywiste lub potencjalne ryzyko, na jakie narażone są zyski, fundusze własne lub płynność instytucji w wyniku utraty reputacji przez instytucję.

„Apetyt na ryzyko” oznacza łączny poziom i rodzaje ryzyka, jakie dana instytucja jest skłonna podejmować w ramach swojej zdolności do podejmowania ryzyka, zgodnie ze swoim modelem działalności, w celu osiągnięcia swoich celów strategicznych.

„Punktacja ryzyka” oznacza wyrażenie liczbowe podsumowujące ocenę nadzorczą pojedynczego ryzyka w odniesieniu do kapitału, płynności i finansowania, przedstawiające prawdopodobieństwo wywarcia przez dane ryzyko istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję (np. potencjalna strata) po uwzględnieniu zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli ryzyka oraz przed uwzględnieniem zdolności instytucji do ograniczania ryzyka za pomocą dostępnych zasobów kapitałowych lub zasobów płynności.

„Ryzyka obciążające kapitał” oznaczają określone ryzyka, które w przypadku zmaterializowania się będą miały istotny wpływ z perspektywy ostrożnościowej na fundusze własne instytucji w najbliższych 12 miesiącach. Obejmują one między innymi ryzyka wymienione w art. 79–87 dyrektywy 2013/36/UE.

„Ryzyka płynności i finansowania” oznaczają określone ryzyka, które w przypadku zmaterializowania się będą miały istotny wpływ z perspektywy ostrożnościowej na płynność instytucji w różnych horyzontach czasowych.

„Element SREP” oznacza jeden z następujących elementów: analizę modelu biznesowego, ocenę zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli ryzyka stosowanych w całej instytucji, ocenę ryzyk obciążających kapitał, ocenę kapitałową SREP lub ocenę płynności i finansowania SREP.

„Nadzorcze wskaźniki referencyjne” (benchmarki) oznaczają związane z ryzykiem narzędzia lub metody ilościowe opracowane przez właściwy organ w celu szacowania funduszy własnych wymaganych na pokrycie ryzyk lub elementów ryzyk nieuwzględnionych w rozporządzeniu (UE) 575/2013.

„Okres przetrwania” oznacza okres, przez jaki instytucja będzie w stanie kontynuować działalność w przypadku zaistnienia warunków skrajnych i nadal wywiązywać się ze swoich zobowiązań płatniczych.

„Łączna kwota ekspozycji na ryzyko” (ang. *total risk exposure amount* – TREA) oznacza całkowitą kwotę ekspozycji na ryzyko, o której mowa w art. 92 rozporządzenia (UE) 575/2013.

„Całkowity wymóg kapitałowy SREP” (ang. *total SREP capital requirement* – TSCR) oznacza sumę wymogów w zakresie funduszy własnych określonych w art. 92 ust. 1 lit. a)–c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych zgodnie z kryteriami zawartymi w niniejszych wytycznych w celu przeciwdziałania ryzykom innym niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

„Całkowity wymóg wskaźnika dźwigni finansowej SREP” (ang. *overall leverage ratio requirement* – TSLRR) oznacza sumę wymogów w zakresie funduszy własnych określonych w art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych zgodnie z kryteriami zawartymi w niniejszych wytycznych w celu przeciwdziałania ryzyku nadmiernej dźwigni finansowej.

„Kredytobiorcy niezabezpieczeni” oznaczają kredytobiorców detalicznych i będących MŚP nieposiadających zabezpieczenia naturalnego lub finansowego, którzy są narażeni na niedopasowanie walutowe między walutą kredytu a walutą zabezpieczenia; zabezpieczenie naturalne występuje w szczególności wówczas, gdy kredytobiorcy otrzymują dochód w walucie obcej (np. przekazy pieniężne z zagranicy/przychody z eksportu), podczas gdy zabezpieczenie finansowe wymaga z reguły zawarcia umowy z instytucją finansową.

„Punktacja rentowności” oznacza wyrażenie liczbowe podsumowujące ocenę nadzorczą elementu SREP oraz przedstawiające zagrożenie dla rentowności instytucji wynikające z ocenianego elementu SREP.

Data rozpoczęcia stosowania

10. Niniejsze wytyczne mają zastosowanie od 1 stycznia 2027 r.

Ustępy 102, 103, 239, 462, 463 i 470 lit. f) mają zastosowanie od 1 stycznia 2027 r., z wyjątkiem uwzględnienia ryzyka niewdrożenia oraz uchylania się od ukierunkowanych sankcji finansowych, które to kwestie mają zastosowanie od 10 lipca 2027 r.

Tytuł 12 stosuje się od 11 stycznia 2027 r.

Uchylenie

11. Wytyczne EUNB w sprawie wspólnych procedur i metod w zakresie procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) oraz nadzorczych testów warunków skrajnych z dnia 18 marca 2022 r. (EBA/GL/2022/03) oraz Wytyczne EUNB w sprawie oceny ryzyka technologii informacyjno-komunikacyjnych w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) (EBA/GL/2017/05) tracą moc ze skutkiem od 1 stycznia 2027 r. Odniesienia do uchylonych wytycznych traktuje się jako odniesienia do niniejszych wytycznych.

Tytuł 2. Ramy SREP

2.1. Przegląd ram SREP

12. Właściwe organy powinny dysponować kompleksowymi ramami SREP obejmującymi poniższe elementy. Elementy te powinny być regularnie oceniane z uwzględnieniem wykazu aktów prawnych opublikowanego oddzielnie na stronie internetowej EUNB, względem których należy oceniać zgodność działalności instytucji. Zasady zaangażowania w SREP, opisane w sekcji 2.4, określają, w jaki sposób ramy te można dostosować do potrzeb różnych instytucji zgodnie z zasadą proporcjonalności. Są to następujące elementy:

- a. kategoryzacja instytucji określona w sekcji 2.1.1;
- b. monitorowanie kluczowych wskaźników zgodnie z tytułem 3;
- c. analiza modelu biznesowego zgodnie z tytułem 4;
- d. ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji zgodnie z tytułem 5;
- e. ocena ryzyk obciążających kapitał zgodnie z tytułem 6;
- f. ocena adekwatności funduszy własnych instytucji zgodnie z tytułem 7;
- g. ocena ryzyk płynności i finansowania oraz płynności i finansowania SREP zgodnie z tytułem 8;
- h. ogólna ocena SREP (w tym stosowania środków nadzorczych – i w razie potrzeby środków wczesnej interwencji) oraz komunikacji zgodnie z tytułem 9 i sekcją 2.1.2.

13. Właściwe organy powinny traktować SREP jako proces ciągły, który łączy wyniki wszystkich działań nadzorczych oraz wszystkie dostępne źródła informacji w celu uzyskania kompleksowego obrazu sytuacji danej instytucji pod kątem nadzoru. SREP powinien obejmować następujące aspekty:

- a. wyniki poprzednich ocen SREP, analizy modelu biznesowego oraz bieżącego nadzoru z za biurka;
- b. sprawozdawczość finansową instytucji, jej plany strategiczne, sprawozdawczość regulacyjną (sprawozdawczość ogólna – COREP, sprawozdawczość finansowa – FINREP oraz rejestr kredytowy, o ile jest dostępny) oraz sprawozdawczość wewnętrzną (np. informacje zarządcze, sprawozdawczość dotyczącą kapitału i płynności, wewnętrzne sprawozdania dotyczące ryzyka);
- c. stosowane przez instytucję ICAAP/ILAAP i rozwiązania w zakresie planowania naprawy;
- d. kontrole na miejscu;
- e. oceny modeli wewnętrznych;
- f. ukierunkowaną, dogłębną analizę;
- g. horyzontalne przeglądy tematyczne;

- h. analizę testów warunków skrajnych;
- i. sprawozdania stron trzecich (np. sprawozdania z audytu, raporty analityków rynków kapitałowych/kredytów);
- j. inne odpowiednie sektorowe lub makroekonomiczne badania/ankiety.

2.1.1. Kategoryzacja instytucji

14. Właściwe organy powinny podzielić wszystkie instytucje podlegające ich kompetencjom nadzorczym na cztery różne kategorie w zależności od wielkości, znaczenia systemowego, charakteru, skali i złożoności działalności danych instytucji oraz z uwzględnieniem art. 97 ust. 4 dyrektywy 2013/36/UE. Kategoryzacja powinna odzwierciedlać ocenę ryzyka systemowego stwarzanego przez instytucje dla systemu finansowego.
15. Jeżeli w ramach grupy podmiotów właściwe organy stwierdzą, że znaczenie poszczególnych podmiotów wchodzących w skład grupy – oceniane na podstawie elementów wymienionych w ust. 17 – jest zróżnicowane, mogą zastosować kategoryzację na poziomie indywidualnym, aby odzwierciedlić te różnice (np. przypisując różne kategorie poszczególnym jednostkom zależnym grupy lub podmiotowi objętemu konsolidacją).
16. Właściwe organy powinny przeprowadzać przegląd kategoryzacji podległych im instytucji okresowo, a także po wystąpieniu zdarzeń, które mogą wpłynąć na poziom ryzyka związanego z modelami biznesowymi, lub po przeprowadzeniu istotnych operacji korporacyjnych, takich jak znaczne zbycie, połączenie lub przejęcie czy też ważne działanie strategiczne.
17. Aby zapewnić minimalny poziom porównywalności, właściwe organy powinny traktować poniższe kategorie jako punkt wyjścia:
- ▶ Kategoria 1 – wszystkie instytucje zdefiniowane jako „duże instytucje” w art. 4 ust. 1 pkt 146 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. Właściwe organy mogą zakwalifikować „duże instytucje” jako instytucje kategorii 2 lub kategorii 3 ze względów proporcjonalności, pod warunkiem że nie są one globalnymi instytucjami o znaczeniu systemowym. Przeklasyfikowanie „dużych instytucji”, które nie są globalnymi instytucjami o znaczeniu systemowym, powinna odbywać się zgodnie z kryteriami jakościowymi określonymi poniżej w kategorii 2 i kategorii 3, z uwzględnieniem wielkości instytucji, jej znaczenia systemowego oraz charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności.
 - ▶ Kategoria 2 – (i) średnie i duże instytucje nieujęte w kategorii 1, które nie są „małymi i niezłożonymi instytucjami” w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 145 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i prowadzą działalność w kilku liniach biznesowych, w tym działalność pozabankową, lub prowadzą znaczną działalność transgraniczną oraz oferują produkty kredytowe i finansowe klientom detalicznym i korporacyjnym; (ii) nieistotne systemowo wyspecjalizowane instytucje z istotnym udziałem rynkowym w swoich liniach biznesowych, systemach płatności lub platformach obrotu/rynkach instrumentów finansowych; (iii) instytucje uznawane za ważne ze względu na swoją wielkość, działalność lub model biznesowy (np. instytucje centralne IPS, CCP, CSD, centralne banki spółdzielcze lub

centralne banki oszczędnościowe), dla gospodarki (np. pod względem stosunku sumy aktywów do produktu krajowego brutto – TA/PKB) lub dla sektora bankowego w danym państwie członkowskim.

- ▶ Kategoria 3 – (i) małe i średnie instytucje inne niż te ujęte w kategoriach 1 i 2, które nie są „małą i niezłożoną instytucją” w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 145 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i prowadzą działalność w ograniczonej liczbie linii biznesowych lub nieznaczną działalność transgraniczną, oferując głównie produkty kredytowe klientom detalicznym, korporacyjnym i instytucjonalnym z ograniczoną ofertą produktów finansowych; (ii) wyspecjalizowane instytucje posiadające mniej znaczący udział w rynku w swoich liniach biznesowych, systemach płatności lub giełdach finansowych.
- ▶ Kategoria 4 – wszystkie instytucje zdefiniowane jako „małe i niezłożone instytucje” w art. 4 ust. 1 pkt 145 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz wszystkie inne małe instytucje o niezłożonej strukturze, które nie należą do kategorii 1–3 (np. posiadające ograniczony zakres działalności i nieistotne udziały w rynku w swoich liniach biznesowych).

2.1.2. Ciągła ocena ryzyka, ramy eskalacji i środki nadzorcze

18. Właściwe organy powinny na bieżąco oceniać ryzyka, na jakie instytucja jest lub może być narażona, za pomocą swoich działań nadzorczych, zgodnie z zasadami zaangażowania w SREP określonym w sekcji 2.4.
19. Właściwe organy powinny zapewnić, aby ustalenia przeprowadzanych przez nie ocen były jasno udokumentowane, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowych przyczyn stwierdzonych niedociągnięć. Ustalenia te powinny znaleźć odzwierciedlenie w ocenach punktowych SREP przyznawanych zgodnie z niniejszymi wytycznymi oraz powinny stanowić podstawę dla dalszych środków nadzorczych, które właściwe organy mogą zastosować zgodnie z art. 102, 104 i 105 dyrektywy 2013/36/UE oraz prawem krajowym, a także – w stosownych przypadkach – dla środków wczesnej interwencji określonych w art. 27 dyrektywy 2014/59/UE lub ich dowolnej kombinacji.
20. W ramach swoich bieżących działań nadzorczych właściwe organy powinny podjąć odpowiednie i terminowe działania następcze, aby upewnić się, że instytucja skutecznie usunęła stwierdzone niedociągnięcia. W związku z tym właściwe organy powinny ustanowić ramy eskalacji dla środków nadzorczych na wysokim szczeblu, ułatwiające wybór najbardziej odpowiednich środków (zarówno ilościowych, jak i jakościowych) w celu usunięcia stwierdzonych niedociągnięć. Nie ma to wpływu na uprawnienia nadzorcze przewidziane w obowiązujących ramach prawnych ani na swobodę decyzyjną właściwych organów w zakresie ustalania najodpowiedniejszych środków na podstawie konkretnych okoliczności i stwierdzonych niedociągnięć.
21. W ramach, o których mowa w poprzednim ustępie, należy uwzględnić następujące działania, które nie muszą być podejmowane w ściśle określonej kolejności i które można odpowiednio zaostrzać lub łagodzić w zależności od sytuacji:

- a. prowadzenie intensywniejszego dialogu nadzorczego z instytucją, np. w drodze zorganizowania spotkania z organem zarządzającym lub zobowiązania instytucji do przeprowadzenia samooceny;
- b. przekazywanie informacji, takich jak oczekiwania lub zalecenia organu nadzorczego, o oczekiwanych od instytucji działaniach naprawczych (środki o charakterze niewiążącym);
- c. wymaganie od instytucji podjęcia określonych działań naprawczych (środki wiążące), takich jak ustalenie środków o charakterze jakościowym, których instytucja musi przestrzegać, lub ustanowienie/podwyższenie wymogu w ramach filaru 2 lub wymogów dotyczących płynności;
- d. egzekwowanie środków nadzorczych mających na celu usunięcie stwierdzonych niedociągnięć, np. sankcji administracyjnych, środków zaradczych lub grzywien.

22. Wybierając środki nadzorcze, właściwe organy powinny określić pełną ścieżkę eskalacji, biorąc pod uwagę dostępne informacje, charakter, wielkość i złożoność instytucji oraz konieczność zapewnienia terminowego usunięcia stwierdzonych niedociągnięć. Podczas dokonywania wyboru należy kierować się następującymi względami, w zależności od okoliczności:

- a. zamierzony efekt, jaki ma zostać osiągnięty za pomocą tych środków, oraz – w miarę możliwości – przewidywane terminy, w których instytucja ma usunąć stwierdzone niedociągnięcia;
- b. waga niedociągnięć i potencjalny wpływ zaniechania działań naprawczych na bezpieczeństwo i stabilność instytucji (tj. czy konieczne jest zastosowanie w tej sprawie konkretnego środka) oraz to, czy niedociągnięcia te zostały już usunięte lub uwzględnione w ramach innych środków;
- c. wykazana przez instytucję zdolność do usunięcia tych niedociągnięć albo zamiar ich usunięcia;
- d. czy inne środki umożliwiłyby osiągnięcie tego samego celu przy mniejszym obciążeniu administracyjnym i finansowym dla instytucji;
- e. możliwość, że zidentyfikowane ryzyka i zagrożenia mogą być ze sobą skorelowane lub wzajemnie się potęgować, lub oba te przypadki, co może uzasadniać zwiększenie rygorystyczności środków nadzorczych;
- f. wszelkie inne czynniki, które właściwe organy uznają za istotne.

23. Bez uszczerbku dla swobody właściwych organów w wyborze najbardziej odpowiednich środków, wszystkie dostępne środki ilościowe i jakościowe należy stosować w sposób umożliwiający jak najlepsze odniesienie się do poziomu ryzyka lub stwierdzonych niedociągnięć. Należy przy tym uwzględnić charakter ryzyka (ilościowy lub jakościowy), proces eskalacji oraz fakt, że środki ilościowe należy stosować w celu usunięcia niedociągnięć w obszarze zarządzania wewnętrznego – w tym w mechanizmach kontroli wewnętrznej – a także inne kwestie,

w przypadku gdy inne środki nadzorcze okazały się nieskuteczne lub zostały uznane za niewystarczające do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć w odpowiednim terminie⁷.

24. Postanowienia niniejszego tytułu nie wykluczają możliwości podjęcia przez właściwe organy środków nadzorczych bezpośrednio powiązanych z wynikami wszelkich działań nadzorczych (np. badania na miejscu, oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje kierownicze), jeżeli takie wyniki wymagają niezwłocznego zastosowania środków nadzorczych w celu usunięcia istotnych niedociągnięć.

2.1.3. Dialog z instytucjami

25. Właściwe organy powinny prowadzić dialog z instytucjami w trakcie wykonywania przez nie działań nadzorczych.
26. Właściwe organy powinny przekazać instytucji wyniki oceny SREP zgodnie z tytułem 9 oraz poinformować ją o wszelkich działaniach, które są niezbędne, aby dostosować się do środków nadzorczych zastosowanych na podstawie ustaleń tej oceny.

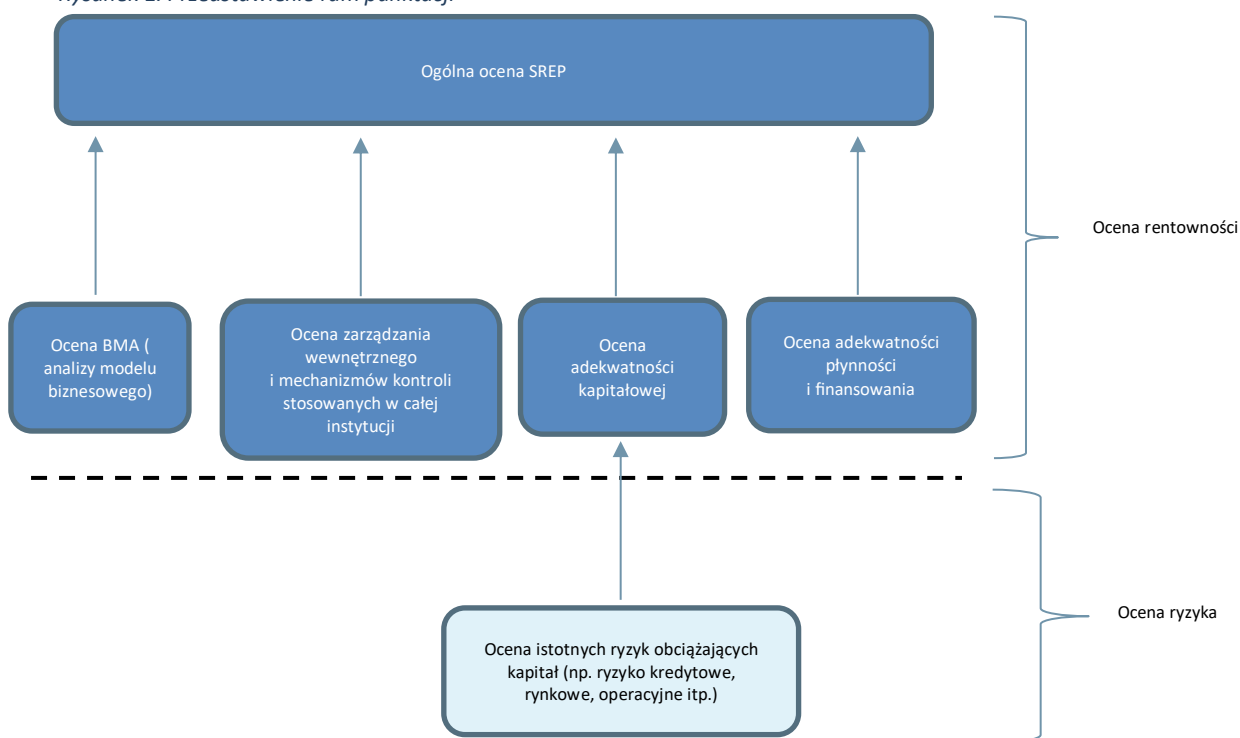
2.2. Punktacja w ramach SREP

27. Właściwe organy powinny stosować spójny system punktacji, który ułatwi komunikację między właściwymi organami a kolegiami organów nadzoru, zapewni porównywalność i równe warunki działania dla wszystkich instytucji oraz pozwoli na priorytetowe traktowanie zasobów i środków nadzorczych przy ocenie poszczególnych elementów SREP. Właściwe organy powinny podsumować wyniki przeprowadzonych ocen, przypisując oceny ryzyka, oceny poszczególnych elementów SREP oraz ogólną ocenę SREP.
28. Podczas przyznawania punktacji ryzyka, punktacji poszczególnych elementów SREP i punktacji ogólnej oceny SREP właściwe organy powinny kierować się względami przedstawionymi w tabelach zamieszczonych na końcu każdej odpowiedniej sekcji i tytułu niniejszych wytycznych, a zarazem kierować się osądem nadzorczym. Choć kwestie te stanowią punkt wyjścia do przyznawania punktacji, nie należy ich traktować jako mechanicznej listy kontrolnej, którą należy uzupełnić dla każdego elementu, ani też postrzegać jako wyznacznik hierarchii ważności poszczególnych elementów. Mają one natomiast stanowić dla właściwych organów wskazówkę przy przyznawaniu punktacji, uwzględniającą wzajemne oddziaływania i znaczenia poszczególnych elementów w ramach konkretnego wymiaru ocenianej instytucji.
29. Oceny ryzyka mają na celu określenie prawdopodobieństwa, że ryzyka obciążające kapitał, ryzyka płynności i finansowania będą miały znaczący wpływ na instytucję. Oceny poszczególnych elementów SREP oraz ogólna ocena SREP wskazują skalę ryzyka dla rentowności instytucji;

⁷ Zgodnie z art. 104a ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36 Unii Europejskiej i Rady w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE oraz uchylającej dyrektywy 2006/48/WE i 2006/49/WE (Dz. Urz. L 176 z 27.6.2013, s. 338, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/2026-01-11>).

w szczególności ogólna ocena SREP powinna odzwierciedlać ocenę nadzorczą dotyczącą ogólnej rentowności instytucji zgodnie z tytułem 9.

Rysunek 1. Przedstawienie ram punktacji

30. Skala ocen jest następująca: 1 (niskie ryzyko), 2 (średnie lub niskie ryzyko), 3 (średnie lub wysokie ryzyko) i 4 (wysokie ryzyko – co stanowi najgorszą możliwą ocenę). Dodatkową ocenę „F” można przyznać wyłącznie w odniesieniu do ogólnej oceny SREP, zgodnie z wyjaśnieniem zawartym w ust. 38. Właściwe organy mogą wprowadzić bardziej szczegółową punktację do celów wewnętrznych, np. planowania zasobów, pod warunkiem przestrzegania ogólnych ram oceny określonych w niniejszych wytycznych.

31. Właściwe organy powinny przeprowadzać przegląd ocen po zakończeniu procesu SREP z zachowaniem minimalnej częstotliwości określonej w modelu zaangażowania w SREP w sekcji 2.4. Przeglądu ocen należy również dokonywać bez zbędnej zwłoki w przypadku wystąpienia istotnych nowych ustaleń lub zdarzeń.

2.2.1. Oceny ryzyka

32. Oceny ryzyka przyznaje się w celu podsumowania ryzyk obciążających kapitał (zgodnie z tytułem 6). Oceny te odzwierciedlają prawdopodobieństwo, że dane ryzyko wywrze istotny wpływ z perspektywy ostrożnościowej na instytucję (np. w postaci potencjalnej straty), po uwzględnieniu jakości mechanizmów kontroli ryzyka mających na celu ograniczenie tego wpływu (tj. ryzyka rezydualnego), ale przed uwzględnieniem zdolności instytucji do ograniczenia ryzyka za pomocą dostępnych zasobów kapitałowych lub zasobów płynności.

33. Właściwe organy powinny przyznawać punktację ryzyka na podstawie oceny ryzyka nieodłącznego danej instytucji, przy czym powinny również brać pod uwagę adekwatność ram zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli ryzyka w tej instytucji. Wystarczająco solidne ramy zarządzania ryzykiem i mechanizmy kontroli ryzyka mogą w szczególności złagodzić wpływ

konkretnego ryzyka z perspektywy ostrożnościowej, natomiast słabe ramy mogą ten wpływ zwiększyć. W ocenie ryzyka nieodłącznego oraz adekwatności zarządzania i mechanizmów kontroli należy kierować się względami wyszczególnionymi w tabeli 6 dla ryzyka kredytowego i ryzyka kontrahenta, w tabeli 8 dla ryzyka rynkowego, w tabeli 10 dla ryzyka operacyjnego, w tabeli 12 dla ryzyka stopy procentowej i ryzyka spreadu kredytowego w portfelu bankowym (IRRBB i CSRBB), a w tabeli 17 dla płynności i finansowania.

34. Oceniając ryzyka obciążające kapitał, właściwe organy powinny również uwzględniać odpowiednie podkategorie (np. ryzyko koncentracji lub ryzyko kraju w ramach oceny ryzyka kredytowego i ryzyka kontrahenta, zgodnie z tytułem 6). W zależności od istotności którejkolwiek z tych podkategorii dla konkretnej instytucji, właściwe organy mogą podjąć decyzję o ich indywidualnej ocenie i punktacji.
35. Właściwe organy mogą stosować różne metody ustalania ocen ryzyka; mogą oddzielnie oceniać „ryzyko” oraz „zarządzanie ryzykiem i mechanizmy kontroli” (co daje punktową ocenę pośrednią i końcową) lub oceniać je łącznie. Właściwe organy mogą również agregować wszystkie ryzyka obciążające kapitał i uzyskać w ten sposób łączną ocenę punktową.

2.2.2. Punktacje poszczególnych elementów SREP oraz punktacja ogólna oceny SREP

36. Na zakończenie ogólnej oceny SREP właściwe organy powinny sporządzić kompleksowy przegląd profilu ryzyka i rentowności instytucji, opierając się na czterech elementach SREP:
- a. model biznesowy i strategia określone w tytule 4;
 - b. zarządzanie wewnętrzne i mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji, zgodnie z tytułem 5;
 - c. adekwatność kapitałowa, zgodnie z tytułem 7;
 - d. adekwatność płynności i finansowania, zgodnie z tytułem 8.
37. Adekwatność kapitałowa oraz adekwatność płynności i finansowania odzwierciedlają opinię nadzorczą na temat zdolności zasobów kapitałowych i zasobów płynności instytucji do łagodzenia (pokrywania) poszczególnych ryzyk obciążających kapitał oraz ryzyk płynności i finansowania, jak określono w tytułach 6 i 8, lub innych elementów, w odniesieniu do których określono dodatkowe fundusze własne zgodnie z tytułem 7.
38. Wyniki końcowy stanowi ogólną ocenę SREP. Uwzględnia ona cztery powyższe oceny poszczególnych elementów SREP oraz osąd nadzorczy. Właściwe organy powinny zapewnić, aby ogólna ocena SREP stanowiła wskazówkę co do oceny ogólnej rentowności instytucji, w tym to, czy instytucja ta „jest na progu upadłości lub jest zagrożona upadłością” w rozumieniu art. 32 dyrektywy 2014/59/UE, z uwzględnieniem wytycznych EUNB dotyczących „bycia na progu upadłości lub zagrożenia upadłością”⁸. W przypadku gdy wynik ogólnej oceny SREP wskazuje, że instytucja może zostać uznana za będącą „na progu upadłości lub zagrożoną upadłością”,

⁸ Wytyczne EUNB dotyczące interpretacji różnych okoliczności, w których instytucja jest uznawana za będącą na progu upadłości lub zagrożoną upadłością na mocy art. 32 ust. 6 dyrektywy 2014/59/UE (EBA/GL/2015/07).

właściwe organy powinny przypisać jej ocenę „F” i postępować zgodnie z procedurą współpracy z organami ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, określoną w art. 32 dyrektywy 2014/59/UE.

39. Właściwe organy powinny zapewnić, aby oceny poszczególnych elementów SREP oraz ogólna ocena SREP:

- a. odzwierciedlały prawdopodobieństwo konieczności wprowadzenia środków nadzorczych w celu rozwiązania problemów;
- b. były uznawane za kryteria warunkujące podjęcie decyzji o zastosowaniu środków wczesnej interwencji zgodnie z wytycznymi EUNB w sprawie kryteriów warunkujących zastosowanie środków wczesnej interwencji⁹;
- c. pomagały w ustalaniu priorytetów i planowaniu zasobów nadzorczych oraz ustalaniu priorytetów w programie oceny nadzorczej.

2.3. Rozwiązania organizacyjne

40. Właściwe organy powinny dopilnować, aby ich rozwiązania organizacyjne dotyczące przeprowadzania procesu SREP obejmowały co najmniej następujące elementy:

- a. opis ról i obowiązków pracowników ds. nadzoru w zakresie przeprowadzenia SREP, a także odpowiedniej hierarchii służbowej, zarówno w sytuacjach zwykłych, jak i w sytuacjach nadzwyczajnych;
- b. procedury dokumentowania i rejestrowania ustaleń i ocen nadzorczych;
- c. zasady zatwierdzania ustaleń i ocen, a także procedury eskalacji w przypadku rozbieżności zdań wewnątrz właściwego organu, zarówno w sytuacjach zwykłych, jak i w sytuacjach nadzwyczajnych;
- d. rozwiązania w zakresie organizowania komunikacji z instytucją, według zasad minimalnego zaangażowania określonych w sekcji 2.4, na potrzeby oceny poszczególnych elementów SREP;
- e. zasady przeprowadzania konsultacji z instytucją i informowania instytucji o wynikach procesu SREP, odzwierciedlające interakcję w ramach kolegiów organów nadzoru w odniesieniu do grup transgranicznych i ich podmiotów, zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 710/2014¹⁰.
- f. wewnętrzne mechanizmy kontroli i równowagi wspierające skuteczny podejmowanie decyzji, spójność wyników i odpowiedzialność.

⁹ Wytyczne EUNB w sprawie kryteriów warunkujących zastosowanie środków wczesnej interwencji ([EBA/GL/2015/03](#)).

¹⁰ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 710/2014 z dnia 23 czerwca 2014 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne dotyczące warunków stosowania procedury wspólnej decyzji na temat wymogów ostrożnościowych dostosowanych do konkretnych instytucji zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE (Dz.U. L 188 z 27.6.2014, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2014/710/oj).

41. Ustalając zasady dialogu z instytucjami, właściwe organy powinny rozważyć potencjalne skutki przekazania instytucjom informacji dotyczących nadanych ocen punktowych w kontekście ich obowiązków ujawniania informacji zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) nr 596/2014¹¹ i dyrektyw 2014/57/UE¹² i 2004/109/WE¹³.

2.4. Proporcjonalność i zaangażowanie nadzorcze

42. Właściwe organy powinny dostosować zakres, częstotliwość, szczegółowość i intensywność wykontaktów (zaangażowania) w zakresie nadzoru z instytucją do jej kategorii i uwzględnić przy tym zasadę proporcjonalności. Planując działania w zakresie SREP, właściwe organy powinny stosować zasady minimalnego zaangażowania w SREP określone w tabeli 1. Zasady te pozwalają przyporządkować intensywność działań nadzorczych do kategorii danej instytucji. Zasad tych nie należy traktować jako przeszkody w przeznaczaniu zasobów na określone priorytety nadzorcze. Właściwe organy mogą zatem, niezależnie od kategoryzacji instytucji, określić zakres i poziom szczegółowości swojej oceny tak, aby odzwierciedlały one profil ryzyka instytucji, istotność poszczególnych rodzajów ryzyka, trendy oraz nowo pojawiające się rodzaje ryzyka stwierdzone w ramach monitorowania kluczowych wskaźników, o których mowa w tytule 3, testów warunków skrajnych, o których mowa w tytule 11, lub wyników poprzednich ocen SREP.

43. Na podstawie tych zasad właściwe organy powinny formułować opinię na temat wszystkich elementów SREP (analiza modelu biznesowego, zarządzanie/mechanizmy kontroli wewnętrznej, ryzyka obciążające kapitał oraz ryzyka płynności i finansowania) zgodnie z minimalną częstotliwością określoną w tabeli 1, zachowując jednocześnie możliwość przeprowadzania corocznej, merytorycznej i kompleksowej oceny rentowności instytucji (podsumowanie ogólnej oceny SREP).

44. Opinia ta powinna opierać się na informacjach zgromadzonych w ramach pełnego zakresu działań nadzorczych wymienionych w ust. 13. Informacje z poprzednich lat mogą również stanowić punkt odniesienia dla oceny i podsumowania ogólnej oceny SREP, pod warunkiem że właściwy organ stwierdził – uwzględniając również kwartalne monitorowanie wskaźników – iż profil ryzyka instytucji nie uległ istotnej zmianie.

45. Właściwe organy powinny prowadzić dialog z organem zarządzającym i kadrą kierowniczą wyższego szczebla instytucji¹⁴ z częstotliwością nie mniejszą niż wskazana w tabeli 1. Niezależnie

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku (rozporządzenie w sprawie nadużyć na rynku) oraz uchylające dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 1).

¹² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/57/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie sankcji karnych za nadużycia na rynku (dyrektywa w sprawie nadużyć na rynku) (Dz.U. L 173 z 12.6.2014, s. 179, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/596/oj>).

¹³ Dyrektywa 2004/109/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym oraz zmieniająca dyrektywę 2001/34/WE (Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 38, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/109/oj>).

¹⁴ Zgodnie z art. 3 ust. 9 dyrektywy 2013/36 Unii Europejskiej i Rady w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi,

od kategorii instytucji właściwe organy powinny zintensyfikować działania, aby poczynić dalsze kroki w związku z ustaleniami poprzednich ocen SREP lub aby monitorować instytucję o wyższym lub szybko zmieniającym się profilu ryzyka bądź o niskiej punktacji ogólnej oceny SREP, odzwierciedlającej poważne zastrzeżenia organów nadzorczych.

46. W przypadku gdy instytucje należą do grup transgranicznych, właściwe organy powinny omówić, w jaki sposób zamierzają przeprowadzić ocenę SREP w ramach kolegiów organów nadzoru, aby na wczesnym etapie wykryć potencjalne problemy oraz dostosować i skoordynować podejście poszczególnych organów, zgodnie z postanowieniami tytułu 10.

Tabela 1 Stosowanie SREP w odniesieniu do różnych kategorii instytucji

Kategoria	Monitorowanie kluczowych wskaźników	Ocena wszystkich elementów SREP (w minimalnym zakresie)*	Podsumowanie ogólnej oceny SREP	Minimalny poziom zaangażowania/dialogu z organem zarządzającym instytucji i jej kadrą kierowniczą wyższego szczebla
1	Raz na kwartał	Raz w roku	Raz w roku	Ciągły/bieżący
2	Raz na kwartał	Co 2 lata	Raz w roku	Ciągły/bieżący
3	Raz na kwartał	Co 3 lata	Raz w roku	Co najmniej raz na 3 lata na podstawie analizy ryzyka
4	Raz na kwartał	Co 3 lata, z możliwością przedłużenia do 5 lat**	Raz w roku	Co najmniej raz na 3 lata na podstawie analizy ryzyka

* Zakres i szczegółowość przeglądu są dostosowane do profilu ryzyka instytucji, istotności poszczególnych rodzajów ryzyka oraz trendów i nowych ryzyk zidentyfikowanych w toku działań nadzorczych. Można się w tym przypadku oprzeć na wcześniejszych ocenach, o ile zgodnie z dostępnymi informacjami (np. monitorowanie wskaźników i raportowanie) nie nastąpiły żadne istotne zmiany, niezależnie od kategorii danej instytucji.

** Minimalny okres między kolejnymi ocenami wszystkich elementów SREP można wydłużyć z trzech do pięciu lat w przypadku instytucji kategorii 4, pod warunkiem że: (i) charakteryzują się stabilnym profilem niskiego ryzyka, stabilnymi wskaźnikami finansowymi i bezpiecznymi marżami; oraz (ii) kwartalny monitoring wskaźników KRI nie budzi żadnych obaw.

47. Jeżeli właściwe organy uznają, że instytucje mają podobne profile ryzyka lub mogą być narażone na podobne nowo pojawiające się rodzaje ryzyka, organy te mogą przeprowadzić tematyczne badanie wybranych elementów SREP (np. można przeprowadzić pojedynczą analizę modelu biznesowego obejmującą wszystkie małe instytucje udzielające kredytów hipotecznych, pod warunkiem, że prawdopodobnie pozwoli ona zidentyfikować te same problemy dotyczące rentowności działalności w przypadku wszystkich tych instytucji). Właściwe organy mogą również stosować dostosowane metodyki przeprowadzania procesu SREP w odniesieniu do instytucji o zbliżonych profilach ryzyka, takich jak podobne modele biznesowe lub położenie geograficzne ekspozycji zgodnie z art. 97 ust. 4a dyrektywy 2013/36/UE.

48. W przypadku instytucji objętych programem oceny nadzorczej wymaganym na podstawie art. 99 dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy powinny zapewnić określenie poziomu zaangażowania i zakresu stosowania SREP w tym programie.

49. Planując działania nadzorcze, właściwe organy powinny koordynować je zarówno wewnętrznie, aby zapewnić spójność oceny, jak i z innymi podmiotami bezpośrednio lub pośrednio zaangażowanymi w proces oceny, szczególnie gdy wymagany jest ich wkład.

Tytuł 3. Monitorowanie kluczowych wskaźników

50. Właściwe organy powinny regularnie monitorować kluczowe wskaźniki finansowe i niefinansowe, by śledzić zmiany kondycji finansowej i operacyjnej oraz profilu ryzyka instytucji. Jeżeli w ramach monitorowania dojdzie do ujawnienia istotnej zmiany profilu ryzyka danej instytucji lub anomalii wskaźników, właściwe organy powinny zbadać ich przyczyny, a w stosownych przypadkach dokonać przeglądu oceny danego elementu SREP, w tym – w razie potrzeby – punktacji ryzyka, aby uwzględnić nowe informacje. Właściwe organy powinny regularnie przeprowadzać przegląd swoich wskaźników monitorowania i narzędzi, a w razie potrzeby je aktualizować, aby zapewnić ich adekwatność i skuteczność.
51. Zgodnie z zasadami zaangażowania podanymi w sekcji 2.4 właściwe organy powinny monitorować kluczowe wskaźniki finansowe i niefinansowe co najmniej raz na kwartał w odniesieniu do wszystkich instytucji oraz wprowadzić częstsze monitorowanie, by uwzględnić specyficzne cechy danej instytucji lub nowo pojawiające się rodzaje ryzyka i trendy, z zastrzeżeniem dostępności danych (np. danych rynkowych).
52. Właściwe organy powinny ustanowić systemy monitorowania pozwalające identyfikować wzorce, istotne zmiany i anomalie w zachowaniu wskaźników (lub kombinacji wskaźników), na przykład w drodze wydawania ostrzeżeń na podstawie progów istotności. Właściwe organy powinny określić procedury eskalacji (przekazywania spraw na wyższy poziom kompetencji) w celu zaradzenia anomalii. Stwierdzenie istotnych zmian lub anomalii wskaźników, zwłaszcza gdy zmiany te są nietypowe w świetle wyników grupy porównawczej (ang. *peer group*), powinno skłonić właściwe organy do dalszego badania.
53. Właściwe organy powinny dostosować systemy monitorowania i procedury eskalacji w przypadku wystąpienia anomalii tak, aby te systemy i procedury odzwierciedlały wielkość instytucji, jej złożoność, model biznesowy i profil ryzyka, z uwzględnieniem obszarów geograficznych, sektorów i rynków, na których instytucja prowadzi działalność.
54. Systemy monitorowania powinny opierać się co najmniej na informacjach i danych przekazywanych właściwym organom i mogą obejmować zestawy wskaźników EUNB (ang. *EBA dashboards*). Systemy monitorowania powinny obejmować co najmniej następujące wskaźniki specyficzne dla instytucji:
- a. wskaźniki związane z analizą modelu biznesowego instytucji (zob. tytuł 4), zarządzaniem wewnętrznym i mechanizmami kontroli (zob. tytuł 5), ryzykami obciążającymi kapitał (zob. tytuł 6) oraz ryzykami płynności i finansowania (zob. tytuł 8); wskaźniki dotyczące ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (zob. tytuł 7) oraz wskaźniki wynikające ze stosowania rozporządzenia (UE) 2022/2554;

- b. wszystkie współczynniki stosowane na podstawie rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i przepisów prawa krajowego wdrażających dyrektywę 2013/36/UE do obliczania minimalnych wymogów ostrożnościowych (np. współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 – współczynnik CET1, wskaźnik pokrycia wpływów netto – ang. LCR, wskaźnik stabilnego finansowania netto – ang. NSFR, wskaźnik dźwigni);
 - c. wymogi minimalne w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, o których mowa w dyrektywie 2014/59/UE.
 - d. istotne wskaźniki rynkowe (np. cena akcji, spread swapu ryzyka kredytowego – ang. CDS, rentowność obligacji itp.);
 - e. w stosownych przypadkach¹⁵, a w szczególności w przypadku zdarzeń o charakterze swoistym lub systemowym – wskaźniki użyte w planach naprawy przygotowanych przez instytucję;
 - f. o ile są dostępne, wskaźniki oparte na informacjach ilościowych lub jakościowych pochodzących ze sprawozdawczości przekazanej właściwym organom, które mogą wskazywać na ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu.
55. Oprócz wskaźników dostosowanych do instytucji właściwe organy powinny w stosownych przypadkach uwzględniać wskaźniki makroekonomiczne istotne w obszarach geograficznych, sektorach i na rynkach, na których instytucja prowadzi działalność. Powinny również uwzględniać odpowiednie niezależne badania i analizy rynkowe, w tym sprawozdania dotyczące krajobrazu zagrożeń – o ile są one dostępne – jako źródło informacji przedstawiające alternatywne punkty widzenia.

¹⁵ Jeśli nie podlega odstępstwu w kontekście uproszczonych obowiązków określonych w art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiającej ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniającej dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/EU oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Dz. U. L 173 z 12.6.2014, s. 190, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/59/oj>).

Tytuł 4. Analiza modelu biznesowego

4.1. Uwagi ogólne

56. W niniejszym tytule określono kryteria oceny modelu biznesowego i strategii biznesowej instytucji. Celem tej oceny przeprowadzanej przez właściwe organy jest uzyskanie kompleksowego zrozumienia – zarówno w perspektywie bieżącej, jak i przyszłej – działalności instytucji, identyfikacja istotnych istniejących lub potencjalnych zagrożeń, które z największym prawdopodobieństwem mogą mieć istotny wpływ na instytucję, oraz ocena ogólnej prawidłowości jej modelu biznesowego i strategii. W następstwie tej oceny właściwe organy powinny określić:

- a. rentowność modelu biznesowego instytucji rozumianą jako jego zdolność do generowania akceptowalnych stóp zwrotu w najbliższych 12 miesiącach;
- b. realność strategii instytucji rozumianą jako jej zdolność do zapewnienia instytucji akceptowalnych wyników stóp zwrotu w perspektywie co najmniej trzech lat – na podstawie jej planów strategicznych i prognoz finansowych.

57. Właściwe organy powinny używać wyniku analizy modelu biznesowego jako pomocy w ocenie wszystkich pozostałych elementów SREP. Właściwe organy mogą oceniać szczegółowe aspekty analizy modelu biznesowego, zwłaszcza za pomocą ilościowej oceny modelu biznesowego, w ramach oceny pozostałych elementów SREP (np. analiza struktury finansowania może być częścią oceny ryzyka płynności).

58. Podczas przeprowadzania analizy modelu biznesowego właściwe organy powinny uwzględniać ryzyka środowiskowe, społeczne i z zakresu ładu korporacyjnego (ESG), przyznając pierwszeństwo ryzykom środowiskowym związanym z transformacją i ryzykom fizycznym, aby ocenić strategiczne i ostrożnościowe skutki tych ryzyk dla modelu biznesowego instytucji w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej.

59. Właściwe organy powinny również wykorzystywać analizę modelu biznesowego do oceny skutków ostrożnościowych ryzyk prania pieniędzy i finansowania terroryzmu związanych z modelem biznesowym instytucji. W związku z tym właściwe organy powinny wykorzystywać informacje otrzymane od organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, aby uzupełnić swoje ustalenia wynikające z bieżącego nadzoru i ocenić, czy budzą one obawy ostrożnościowe związane z ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. Jeżeli ocena wskazuje, że model biznesowy instytucji budzi obawy ostrożnościowe związane z ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, właściwe

organy powinny podzielić się wynikami oceny ostrożnościowej modelu biznesowego z organem sprawującym nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu¹⁶.

60. Przeprowadzając analizę modelu biznesowego, właściwe organy powinny co najmniej korzystać z następujących źródeł informacji o charakterze ilościowym i jakościowym:

- a. plan strategiczny/plany strategiczne instytucji obejmujący(-e) prognozy na rok bieżący i długoterminowe, a także założenia ekonomiczne tych prognoz;
- b. sprawozdawczość finansowa (np. rachunek zysków i strat, bilans);
- c. sprawozdawczość regulacyjna (COREP, FINREP i rejestr kredytowy, o ile są dostępne);
- d. sprawozdawczość wewnętrzna (informacje zarządcze, w tym – o ile jest dostępny – wkład poszczególnych linii biznesowych w rentowność, planowanie kapitałowe, sprawozdawczość w zakresie płynności, odporność operacyjna, wewnętrzne sprawozdania dotyczące ryzyka);
- e. plany naprawy;
- f. plany restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, w tym wynik oceny możliwości przeprowadzenia skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji przedstawiony przez organ ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zgodnie z art. 14 dyrektywy 2014/59/UE;
- g. plan instytucji dotyczący postępowania w przypadku ryzyk ESG, który ma zostać sporządzony zgodnie z art. 76 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE;
- h. sprawozdania stron trzecich (np. sprawozdania z audytu, raporty analityków rynków kapitałowych/kredytów);
- i. inne istotne badania lub ankiety dotyczące polityki makroostrożnościowej lub stabilności finansowej (np. Międzynarodowego Funduszu Walutowego – MFW, organów i instytucji ds. ryzyka makroostrożnościowego, instytucji europejskich).

4.2. Określenie obszarów szczególnego zainteresowania analizy modelu biznesowego

Obszary podlegające ocenie

61. Zgodnie z zasadami zaangażowania określonym w tytule 2 właściwe organy powinny skoncentrować swoją analizę na obszarach oceny mających największe znaczenie dla modelu biznesowego danej instytucji. Zakres i szczegółowość analizy modelu biznesowego mogą się różnić w zależności od liczby i charakteru kontroli nadzorczych już przeprowadzonych w odniesieniu do danej instytucji. Ocena ta powinna w każdym razie umożliwić właściwym organom sformułowanie opinii na temat ogólnej rentowności i stabilności modelu biznesowego danej instytucji.

¹⁶ Zgodnie z wytycznymi EUNB w sprawie współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (EBA/GL/2021/15).

62. Właściwe organy powinny ocenić, na ile istotne są zmiany w modelu biznesowym instytucji w porównaniu z poprzednią oceną nadzorczą, aby ustalić zakres i szczegółowość swojej oceny oraz stopień, w jakim poprzednia ocena nadzorczą może posłużyć jako punkt odniesienia dla nowej oceny. Formułując taką opinię, właściwe organy powinny w szczególności rozważyć, czy nastąpiły istotne zmiany w następujących obszarach w odniesieniu do danej instytucji:

- a. wcześniej przedstawiony i poddany ocenie plan strategiczny;
- b. struktura i elementy bilansu, w tym zmiany źródeł zysków i ich koncentracja, wzrost aktywów, zmiany w strukturze pasywów lub zmiany odpowiednich wskaźników finansowych i wskaźników ryzyka, a także przeanalizować wyniki monitorowania wskaźników zgodnie z tytułem 3;
- c. zarządzanie i operacje, w tym przejęcia, połączenia lub zbycie innych podmiotów, otwieranie lub zamykanie linii biznesowych lub rynków geograficznych, a także zmiany w infrastrukturze informatycznej.

Określenie najważniejszych linii biznesowych

63. Właściwe organy powinny przeprowadzić ocenę istotności poszczególnych linii biznesowych instytucji, aby określić kluczowe obszary, na których powinna skupić się analiza modelu biznesowego. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. które linie biznesowe są istotne pod względem generowania zysków/strat, w tym które obszary geograficzne, jednostki zależne/oddziały i linie produktowe są najistotniejsze ze względu na ich udział w całkowitych przychodach/kosztach wykazanych w rachunku zysków i strat, poziomie ryzyka (np. na podstawie łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko lub innych miar ryzyka) lub z punktu widzenia priorytetów organizacyjnych bądź ustawowych (np. szczególnych obowiązków banków sektora publicznego w zakresie oferowania określonych produktów);
- b. wcześniejsze ustalenia nadzorcze, w tym wynikające z kontroli na miejscu, o ile ustalenia te mogą wskazywać na linie biznesowe wymagające dalszego zbadania, a także ustalenia i wyniki sprawozdań z audytów wewnętrznych lub zewnętrznych – czy komórka ds. audytu wewnętrznego stwierdziła określone problemy związane ze stabilnością lub rentownością danych linii biznesowych;
- c. wyniki tematycznych przeglądów nadzorczych – czy analiza całego sektora ujawniła powszechne problemy, które uzasadniają dodatkową analizę uwzględniającą specyfikę instytucji;
- d. znaczenie planów strategicznych – czy są linie biznesowe, w zakresie których instytucja ma zamiar znacznie rozwinąć lub ograniczyć działalność;
- e. zestawienie z grupą porównawczą – czy w danej linii biznesowej odnotowano nietypowe wyniki (linia stanowiła „obserwację nietypową”) w stosunku do instytucji z grupy porównawczej, o ile właściwe organy dysponują takimi informacjami. Aby zidentyfikować odpowiednie porównywalne instytucje na potrzeby analizy modelu biznesowego, właściwe organy powinny wziąć pod uwagę konkurencyjny produkt/linie biznesowe ukierunkowane na

to samo źródło zysków/klientów, systemy regulacyjne i ryzyko geopolityczne lokalizacji działalności, a także inne czynniki odpowiednie dla sektora, w którym działa instytucja.

4.3. Ocena solidności analizy modelu biznesowego i identyfikacja zagrożeń

64. Właściwe organy powinny przeprowadzić analizę ilościowych cech bieżącego modelu biznesowego instytucji, aby określić jej zdolność do generowania akceptowalnych zysków w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, biorąc pod uwagę apetyt na ryzyko danej instytucji oraz jej strukturę finansowania i kapitału. Przedmiotem uwagi właściwych organów powinny być:

- a. czynniki wpływające na rentowność, w tym trendy w tym zakresie, uwzględnione poprzez ocenę podstawowych elementów zdolności instytucji do generowania zysków (po wyłączeniu pozycji nadzwyczajnych i jednorazowych), strukturę źródeł dochodów, strukturę kosztów i ich alokację, rezerwy na straty z tytułu obniżenia wartości aktywów oraz najważniejsze współczynniki (np. marżę odsetkową netto, stosunek kosztów do przychodów, odsetek kredytów zagrożonych). Ocenę tę można uzupełnić analizą odpowiednich wskaźników rentowności skorygowanych o ryzyko (np. stopy zwrotu z kapitału alokowanego – ROAC lub stopy zwrotu z kapitału skorygowanego o ryzyko – RAROC), jeżeli są one dostępne i uznaje się je za wiarygodne;
- b. bilans, w tym jego kształtowanie się, uwzględniony poprzez ocenę struktury aktywów i pasywów, struktury finansowania, zmiany łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko i funduszy własnych oraz najważniejszych współczynników (np. zwrotu z kapitału własnego/aktywów, kapitału podstawowego Tier I, niedoboru płynności), a także koncentracji w rachunku zysków i strat oraz bilansie pod względem klientów, sektorów i obszarów geograficznych;
- c. apetyt na ryzyko i poziomy tolerancji ryzyka, uwzględnione poprzez ocenę sformalizowanych limitów stosowanych przez instytucję według rodzajów ryzyka oraz stopnia przestrzegania tych limitów, tak aby uzyskać wiedzę na temat ryzyka, jakie instytucja jest skłonna podejmować, by zwiększać swoje wyniki finansowe i zapewnić odporność operacyjną. Powinno to również obejmować odporność na skutki zakłóceń w funkcjonowaniu systemów teleinformatycznych [ang. ICT].

65. Właściwe organy powinny przeprowadzić analizę jakościowych cech bieżącego modelu biznesowego instytucji, aby uzyskać wiedzę na temat czynników decydujących o jego skuteczności i na temat kluczowych zależności. Przedmiotem uwagi właściwych organów powinny być:

- a. otoczenie biznesowe, uwzględnione poprzez ocenę perspektywicznego otoczenia, w którym funkcjonuje instytucja, w zależności od jej głównych lub istotnych ekspozycji geograficznych lub biznesowych. W ramach tej oceny właściwe organy powinny uzyskać wiedzę na temat kluczowych zmiennych makroekonomicznych, tendencji rynkowych, sytuacji konkurencyjnej i innych istotnych zmian (takich jak zmiany regulacyjne i prawne);

- b. kluczowe zależności wewnętrzne i zewnętrzne, uwzględnione poprzez ocenę głównych czynników egzogenicznych i endogenicznych, które mogą wpływać na skuteczność modelu biznesowego, obejmującą związane z tym zasady zarządzania i mechanizmy kontroli wewnętrznej;
- c. działalność franczyzowa oraz obszary przewagi konkurencyjnej, uwzględnione poprzez ocenę reputacji instytucji i siły relacji z klientami, dostawcami i partnerami, a także poprzez ustalenie, czy istnieją obszary, w których instytucja posiada przewagę konkurencyjną nad innymi instytucjami z grupy porównawczej;
- d. wsparcie w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), uwzględnione poprzez ocenę stopnia i adekwatności dostosowania tych technologii do działalności instytucji pod względem strategii, celów, działań, zasobów i funkcji, a także poprzez rozważenie, czy ewentualne kwestie związane z tymi technologiami mogą mieć wpływ na strategię działalności i cele instytucji.

66. Właściwe organy powinny uzupełnić tę analizę, przeprowadzając analizę perspektywiczną (zarówno ilościową, jak i jakościową) prognoz finansowych i planu strategicznego instytucji, aby uzyskać wiedzę na temat założeń i zależności, a także wiarygodności i stopnia ryzyka jej strategii działalności. Przedmiotem uwagi właściwych organów powinny być:

- a. ogólna strategia i czynniki decydujące o skuteczności, uwzględnione poprzez ocenę głównych ilościowych i jakościowych celów zarządzania oraz różnicy między zakładanym modelem biznesowym (po realizacji) a bieżącym modelem;
- b. prognozowane wyniki finansowe, uwzględnione poprzez ocenę wiarygodności i spójności założeń przyjętych przez instytucję, które wyznaczają kierunek jej strategii i prognoz;
- c. zdolności zarządcze, uwzględnione poprzez ocenę wyników kadry kierowniczej w zakresie opracowywania wcześniejszych strategii i prognoz, a także ogólnej zdolności instytucji do wykorzystania przewagi konkurencyjnej i czynników decydujących o jej skuteczności w prowadzeniu działalności oraz do generowania zysków w skuteczny sposób. W ramach tej oceny właściwe organy powinny wziąć pod uwagę:
 - i. adekwatność systemu alokacji kosztów – pod względem zdolności do odzwierciedlania rentowności linii biznesowych/jednostek;
 - ii. ramy ustalania cen transferowych – w zakresie właściwego ustalania składowej dochodu netto dla każdej linii biznesowej/jednostki, produktu i klienta;
 - iii. ramy ustalania cen kredytów – w zakresie odpowiedniego zarządzania procesem ustalania cen kredytów, metody ustalania cen, właściwego uwzględnienia wszystkich elementów ustalania cen kredytów oraz monitorowania rentowności *ex post* i powiadamiania o decyzjach dotyczących ustalania cen produktów;
 - iv. zasady podziału przychodów między instytucjami mającymi siedzibę w Unii, które są częścią grup z państw trzecich, a innymi podmiotami z tej grupy mającymi siedzibę poza Unią, nieskonsolidowanymi przez unijną jednostkę dominującą – pod względem sprawiedliwego podziału zysków i strat między podmiotami lub liniami biznesowymi uczestniczącymi w cyklu życia transakcji oraz pod względem odpowiedniego zarządzania.

67. W analizie właściwe organy powinny wziąć pod uwagę wszelkie przesłanki wskazujące na to, że model biznesowy i działalność powodują zwiększone ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, w tym działalności w zakresie kryptoaktywów, przyjmowania depozytów, zakładania lub wykorzystywania podmiotów prawnych w państwach trzecich wysokiego ryzyka, zgodnie z art. 9 dyrektywy (UE) 2015/849. W stosownych przypadkach wskazania te powinny być uzupełnione analizą ilościową, skupiającą się w szczególności na istotności przychodów i dochodów z operacji prowadzonych w takich państwach trzecich wysokiego ryzyka, koncentracji ekspozycji wobec klientów, w odniesieniu do których instytucja stosuje wzmocnione środki należytej staranności wobec klienta, jak określono w rozdziale II sekcja 3 dyrektywy 2015/849. Właściwe organy powinny wymieniać z organem sprawującym nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu informacje na temat tych wskazań, jak określono w ust. 59.

4.4. Rentowność i stabilność modelu biznesowego

68. Właściwe organy powinny ocenić odporność modelu biznesowego instytucji na wstrząsy zewnętrzne i jego zdolność do adaptacji do zmian strukturalnych pod kątem możliwości ich amortyzowania i dostosowywania się do czynników zewnętrznych, które mogłyby zagrozić celom biznesowym i strategicznym. Przedmiotem uwagi właściwych organów powinny być:

- a. ryzyko związane z klimatem i inne ryzyka środowiskowe, uwzględnione poprzez ocenę ich wpływu na obecne i przyszłe otoczenie biznesowe i strategię działalności instytucji, ekspozycję instytucji na istotne ryzyko przejścia i ryzyko fizyczne, a także opracowanie i wdrożenie planu monitorowania ryzyk finansowych wynikających z czynników ESG – w tym ryzyk wynikających z procesu przejścia koniecznego do osiągnięcia celów regulacyjnych, w szczególności celów związanych z klimatem mających zastosowanie w jurysdykcji, w których instytucja prowadzi działalność – oraz reagowania na te ryzyka;
- b. cyfryzacja, uwzględniona poprzez ocenę stopnia wykorzystania i wdrażania nowych technologii oraz ich wpływu na strategię działalności i plan biznesowy instytucji, zdolności operacyjne i kontrolę kosztów, a także generowanie przychodów;
- c. odporność operacyjna, uwzględniona poprzez przegląd podejścia instytucji do kwestii odporności operacyjnej i włączenie tej kwestii do strategii działalności przez organ zarządzający;
- d. ryzyka geopolityczne, uwzględnione poprzez ocenę źródeł niepewności geopolitycznej i włączenie ich do strategii działalności, a także ich wpływu finansowego na bieżącą i przyszłą rentowność instytucji, przy czym należy również wziąć pod uwagę zdolność instytucji do radzenia sobie z taką niepewnością, na przykład poprzez dywersyfikację profilu geograficznego i biznesowego;
- e. działalność w zakresie kryptoaktywów, w stosownych przypadkach, uwzględniona poprzez ocenę świadczenia przez instytucję usług w zakresie kryptoaktywów oraz wszelkiej innej działalności z nimi związanej.

69. Na podstawie przeprowadzonej analizy właściwe organy powinny sformułować lub zaktualizować swoje stanowisko w odniesieniu do następujących elementów:

- a. najpoważniejsze zagrożenia, na które narażają lub mogą narazić instytucję jej model biznesowy i strategia, takie jak nadmierna koncentracja lub podejmowanie zbyt dużego ryzyka, niewłaściwe strategiczne sterowanie rentownością i niedostateczne zdolności wykonawcze;
- b. rentowność bieżącego modelu biznesowego instytucji, zdefiniowanego w ust. 56, z uwzględnieniem jego wyników ilościowych, apetytu na ryzyko, struktury finansowania, najważniejszych czynników i zależności decydujących o jego skuteczności oraz otoczenia biznesowego;
- c. realność strategii instytucji, zgodnie z definicją zawartą w ust. 56, na podstawie wiarygodności jej planu strategicznego i prognoz finansowych oraz z uwzględnieniem oceny nadzorczej dotyczącej prognozowanych wyników finansowych, ogólnej strategii, poziomu odporności operacyjnej oraz zdolności wykonawczych. Właściwe organy powinny również uwzględnić zdolność instytucji do zapewnienia jej średnio- i długoterminowej odporności na ryzyka środowiskowe, biorąc pod uwagę długoterminowy horyzont czasowy wynoszący co najmniej dziesięć lat, w tym w drodze przeglądu analiz odporności modelu biznesowego na ryzyka środowiskowe przeprowadzonych przez instytucję zgodnie z wytycznymi EUNB dotyczącymi analizy scenariuszy środowiskowych¹⁷;

4.5. Podsumowanie ustaleń, punktacja i środki nadzorcze

70. Na podstawie oceny rentowności i stabilności oraz wszelkich potencjalnych ryzyk i zagrożeń dla instytucji właściwe organy powinny sformułować pogląd na temat modelu biznesowego tej instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji rentowności przyznanej na podstawie względów wymienionych w tabeli 2.

Tabela 2. Kryteria nadzorcze istotne przy określaniu oceny punktowej modelu biznesowego

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
1	Model biznesowy i strategia stwarzają niski poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> Instytucja ma silną pozycję konkurencyjną na wybranych rynkach i strategię, która najprawdopodobniej doprowadzi do wzmocnienia tej pozycji. Instytucja uzyskuje wysokie i stabilne zyski, które są proporcjonalne do podejmowanego ryzyka, biorąc pod uwagę jej apetyt na ryzyko i strukturę finansowania, i które nie są wynikiem podejmowania nadmiernego ryzyka ani opierania się na nierealistycznej strategii. Brak istotnej koncentracji aktywów lub zagrażającej stabilności koncentracji źródeł dochodów. Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie wiarygodnych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. Instytucja uwzględnia strategiczne konsekwencje istotnych ryzyk ESG – w szczególności ryzyk związanych z transformacją ekologiczną

¹⁷ EBA/GL/2025/04

Punkt acja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
		<p>i ryzyk fizycznych – dla swojego modelu biznesowego w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, wykorzystując w tym celu solidny proces planowania transformacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plany strategiczne są odpowiednie zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kadry kierowniczej.
2	Model biznesowy i strategia stwarzają średnio-niski poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja stoi w obliczu presji konkurencyjnej w zakresie jej produktów/usług na jednym lub kilku kluczowych rynkach. Istnieją pewne wątpliwości, czy strategia jest dostosowana do sytuacji. • Instytucja uzyskuje przeciętne zyski w stosunku do porównywalnych instytucji lub wyników historycznych, które są zasadniczo proporcjonalne do podejmowanego przez nią ryzyka, biorąc pod uwagę jej apetyt na ryzyko i strukturę finansowania. • Istnieje pewien stopień koncentracji aktywów lub źródeł dochodów. • Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie optymistycznych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. • Instytucja zasadniczo uwzględnia strategiczne konsekwencje istotnych ryzyk ESG – w szczególności ryzyk związanych z transformacją ekologiczną i ryzyk fizycznych – dla swojego modelu biznesowego, wykorzystując w tym celu rozsądny, choć jeszcze nie w pełni solidny proces planowania transformacji. • Plany strategiczne są rozsądne zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kadry kierowniczej, lecz nie są pozbawione ryzyka.
3	Model biznesowy i strategia stwarzają średni lub wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja ma słabą pozycję konkurencyjną w zakresie swoich produktów/usług na wybranych rynkach i może posiadać niewiele dobrze rokujących linii biznesowych. Udział rynkowy instytucji może się znacząco zmniejszać. Zachodzą wątpliwości, czy strategia jest dostosowana do sytuacji. • Instytucja ta osiąga zyski, które często są słabe, niestabilne lub nieproporcjonalne do ryzyka, jakie podejmuje, biorąc pod uwagę jej apetyt na ryzyko lub strukturę finansowania, co budzi obawy organów nadzorczych. • Istnieje istotna koncentracja aktywów lub koncentracja źródeł dochodów. • Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie zbyt optymistycznych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. • Instytucja uwzględnia jedynie częściowo strategiczne konsekwencje istotnych ryzyk ESG – w szczególności ryzyk związanych z transformacją ekologiczną i ryzyk fizycznych – dla swojego modelu biznesowego. Proces planowania transformacji wykazuje pewne słabości lub niedociągnięcia. • Plany strategiczne mogą nie być wiarygodne zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kadry kierowniczej.
4	Model biznesowy i strategia stwarzają wysokie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja ma bardzo słabą pozycję konkurencyjną w zakresie swoich produktów/usług na wybranych rynkach i prowadzi działalność w bardzo słabo rokujących liniach biznesowych. Istnieje bardzo małe prawdopodobieństwo, że plany strategiczne pozwolą zaradzić tej sytuacji.

Punkt acja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
		<ul style="list-style-type: none"> Instytucja generuje bardzo słabe i wysoce niestabilne zyski lub polega – w celu uzyskania odpowiednich zysków – na nieakceptowalnym apetycie na ryzyko lub strukturze finansowania. Instytucję charakteryzuje skrajna koncentracja aktywów lub zagrażająca stabilności koncentracja źródeł dochodów. Instytucja posiada prognozy finansowe sporządzane na podstawie bardzo nierealistycznych założeń dotyczących przyszłego otoczenia biznesowego. Instytucja narażona jest na istotne ryzyka ESG – w szczególności ryzyka związane z transformacją ekologiczną i ryzyka fizyczne – oraz nie uwzględnia strategicznych konsekwencji tych ryzyk dla swojego modelu biznesowego. Proces planowania transformacji nie jest spójny z ogólną strategią działalności. Proces planowania transformacji wykazuje poważne słabości lub niedociągnięcia. Plany strategiczne nie są wiarygodne zważywszy na bieżący model biznesowy i zdolność zarządczą kadry kierowniczej.

71. W poniższej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę środków nadzorczych, które właściwe organy mogą zastosować w przypadku stwierdzenia niedociągnięć w modelu biznesowym instytucji. Właściwe organy powinny podjąć decyzję co do rodzaju środka nadzorczego na podstawie jego skuteczności wobec konkretnego stwierdzonego niedociągnięcia.

72. Właściwe organy mogą zastosować dodatkowe środki nadzorcze (w tym środki ilościowe zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE) lub ich kombinację, jeżeli uznają je za bardziej odpowiednie do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć.

Tabela 3. Potencjalna i niewyczerpująca lista środków nadzorczych wynikających z analizy modelu biznesowego

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b), d), e), f), m) i n) dyrektywy 2013/36/UE – Właściwe organy mogą wymagać od instytucji, aby:
A. skorygowała plan finansowy przyjęty w strategii, jeżeli nie uprawdopodobniają go wewnętrzne planowanie kapitałowe lub wiarygodne założenia;
B. wprowadziła zmiany w strukturach organizacyjnych, wzmocniła komórki ds. zarządzania ryzykiem i kontroli ryzyka oraz rozwiązania wspierające wdrażanie modelu biznesowego lub strategii;
C. wprowadziła zmiany do systemów IT i wzmocniła je, tak aby wspierać wdrażanie modelu biznesowego lub strategii;
D. wprowadziła zmiany w modelu biznesowym lub strategii;
E. ograniczyła ryzyko nieodłączne związane z produktami, które instytucja tworzy lub dystrybuuje, co obejmuje wymaganie zmian w odniesieniu do ryzyka nieodłącznego związanego z niektórymi ofertami produktowymi; lub wymaganie usprawnień w zasadach zarządzania i mechanizmach kontroli dotyczących opracowywania i utrzymywania produktów;
F. ograniczyła ryzyko nieodłączne związane z posiadanymi systemami, co obejmuje wymaganie wprowadzenia usprawnień w tych systemach, zwiększenie poziomu inwestycji lub przyspieszenie wdrożenia nowych systemów; lub wymaganie usprawnień w zasadach zarządzania i mechanizmach kontroli dotyczących tworzenia i utrzymywania systemów;
G. ograniczyła ryzyko nieodłączne związane z prowadzoną przez siebie działalnością, w tym z działalnością objętą outsourcingiem, co obejmuje wymaganie wprowadzenia zmian lub ograniczeń niektórych rodzajów działalności w celu zmniejszenia związanego z nimi ryzyka; lub usprawnienia zasad zarządzania i mechanizmów kontroli oraz nadzoru nad działalnością objętą outsourcingiem;

H. ograniczyła ryzyka ESG, w szczególności ryzyka środowiskowe, poprzez dostosowanie strategii działalności, w związku z czym można by zażądać wzmocnienia celów, środków i działań zawartych w planie instytucji, który ma zostać sporządzony zgodnie z art. 76 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE.

Tytuł 5. Ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji

5.1. Uwagi ogólne

73. Ocena zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji przeprowadzana przez właściwe organy powinna uwzględniać między innymi przestrzeganie przez instytucję aktów prawnych opublikowanych oddzielnie na stronie internetowej EUNB, o czym mowa w ust. 12.

74. Właściwe organy powinny ocenić adekwatność zasad zarządzania wewnętrznego w danej instytucji, biorąc pod uwagę charakter, skalę i złożoność ryzyk nieodłącznych związanych z modelem biznesowym oraz działalnością tej instytucji. Właściwe organy powinny ocenić, w jakim stopniu instytucja spełnia obowiązujące wymogi prawne i regulacyjne dotyczące solidnych zasad zarządzania wewnętrznego, w tym wymogi wymienione w poprzednim akapicie, oraz zidentyfikować ewentualne niedociągnięcia. Właściwe organy powinny ocenić, czy niewłaściwe rozwiązania w zakresie ładu wewnętrznego stwarzają istotne ryzyka, a także określić ich potencjalny wpływ na profil ryzyka, odporność operacyjną i stabilność instytucji. W tym celu należy ocenić następujące obszary, zgodnie z zasadą proporcjonalności i zaangażowaniem nadzorczym określonym w tytule 2:

- a. struktura organizacyjna, organ zarządzający i jego komitety;
- b. kultura ryzyka i postępowanie w biznesie;
- c. polityka i praktyki w zakresie wynagrodzeń;
- d. funkcje kontroli wewnętrznej;
- e. ramy zarządzania ryzykiem;
- f. systemy teleinformatyczne, agregacja danych dotyczących ryzyka oraz raportowanie ryzyka;
- g. ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu oraz kwestie ostrożnościowe;
- h. zarządzanie planowaniem naprawy.

75. Oceniając obszary objęte lit. a)–f) poprzedniego ustępu, właściwe organy powinny uwzględniać ryzyka ESG, nadając priorytet ryzykom środowiskowym związanym z transformacją i ryzykom fizycznym.

76. Ocena zarządzania wewnętrznego powinna stanowić podstawę do szczegółowej oceny zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli, o których mowa w tytułach 6 i 8, a także

w ocenie ICAAP i ILAAP w ramach oceny kapitałowej SREP (tytuł 7) oraz oceny płynności i finansowania SREP (tytuł 8). Podobnie w ocenie ogólnych ram ICAAP dokonywanej na podstawie niniejszego tytułu powinno się uwzględniać analizę ryzyka dotyczącą obliczeń ICAAP lub szacunków kapitału przeprowadzaną godnie z tytułem 7 oraz wszelkich braków zidentyfikowanych w tej analizie.

77. W ramach ogólnej oceny zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji właściwe organy powinny ocenić zdolność instytucji do skutecznego i terminowego usunięcia stwierdzonych niedociągnięć lub zastrzeżeń nadzorczych wyrażonych przez właściwe organy. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny rozważyć, czy dotychczasowe wyniki instytucji świadczą o jej zdolności i zamiarze do skutecznego i terminowego reagowania na zastrzeżenia organów nadzorczych lub na stwierdzone niedociągnięcia, a także czy kwestia ta została już uwzględniona w ocenie innych obszarów SREP. W tym celu właściwe organy powinny opierać się na ocenie następujących elementów:

- a. roli organu zarządzającego w (i) ocenie skuteczności zasad zarządzania instytucji, w szczególności w odniesieniu do działań naprawczych, oraz (ii) wprowadzaniu odpowiednich środków w celu uwzględnienia zastrzeżeń organu nadzorczego lub usunięcia niedociągnięć (skuteczna reakcja na zastrzeżenia organu nadzorczego);
- b. kultury ryzyka w instytucji;
- c. adekwatności i terminowości informacji przekazywanych i wymienianych z właściwym organem;
- d. jakości sprawozdawczości wewnętrznej dotyczącej działań naprawczych, kierowanej do organu zarządzającego, kadry kierowniczej wyższego szczebla i komórek kontroli wewnętrznej;
- e. roli komórek kontroli wewnętrznej w ocenie adekwatności i skuteczności podejmowanych działań naprawczych.

78. Przeprowadzając ocenę zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji na poziomie jednostki zależnej, oprócz elementów wyszczególnionych w niniejszym tytule, właściwe organy powinny ocenić, czy polityki i procedury obowiązujące w całej grupie są konsekwentnie wdrażane na poziomie jednostki zależnej oraz czy podmioty grupy podjęły odpowiednie działania gwarantujące zgodność ich działalności ze wszelkimi obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami.

5.2. Struktura organizacyjna, organ zarządzający i jego komitety

79. Oceniając strukturę organizacyjną instytucji, jej organ zarządzający i komitety, właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja przestrzega przepisów art. 74, 88 i 91 dyrektywy 2013/36/UE, wytycznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego¹⁸ oraz wspólnych wytycznych ESMA i EUNB w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących

¹⁸ EBA/GL/2021/05.

najważniejsze funkcje¹⁹. W kontekście oceny struktury organizacyjnej i operacyjnej instytucji oraz, w stosownych przypadkach, struktury organizacyjnej i operacyjnej grupy właściwe organy powinny rozważyć m.in., czy:

- a. struktura ta jest odpowiednio i jasno ustanowiona, z dobrze określonymi, przejrzystymi i spójnymi zakresami odpowiedzialności, w tym w odniesieniu do organu zarządzającego i jego komitetów;
- b. jest dostosowana do wielkości i złożoności danej działalności biznesowej i operacyjnej;
- c. jest przejrzysta dla interesariuszy, w tym dla pracowników i akcjonariuszy.

80. W kontekście oceny organu zarządzającego instytucji właściwe organy powinny rozważyć między innymi, czy:

- a. organ zarządzający zna i rozumie strukturę prawną, organizacyjną i operacyjną instytucji (tj. stosuje zasadę „Poznaj swoją strukturę”, ang. *Know Your Structure*) oraz jej ryzyka, w tym odpowiedni nadzór;
- b. w stosownych przypadkach – organ zarządzający instytucji konsolidującej posiada wiedzę na temat zarówno organizacji grupy, jak i ról jej poszczególnych podmiotów, a także powiązań i relacji między nimi;
- c. organ zarządzający jako całość odpowiednio rozumie model biznesowy i działalność instytucji oraz, dzięki regularnym szkoleniom, na bieżąco aktualizuje swoją wiedzę i umiejętności w zakresie istotnych rodzajów ryzyka, w tym ryzyka związanego z ICT, ryzyka ESG oraz innych nowo pojawiających się rodzajów ryzyka;
- d. instytucja posiada politykę promującą różnorodności i inkluzywności w ramach organu zarządzającego oraz regularnie ocenia te kwestie, w tym równowagę płci, a także to, czy skład, funkcjonowanie i planowanie sukcesji zarządu sprzyjają skutecznemu podejmowaniu decyzji oraz odzwierciedlają cele instytucji w zakresie różnorodności i inkluzywności;
- e. członkowie organu zarządzającego skutecznie ze sobą współpracują, w tym między funkcjami zarządczymi a nadzorczymi;
- f. każdy członek organu zarządzającego działa w sposób niezależny, poświęcając tej funkcji wystarczającą ilość czasu oraz jest odpowiednio informowany o sytuacji instytucji w zakresie ryzyka;
- g. organ zarządzający pełniący funkcję nadzorczą ustanowił, w stosownych przypadkach, komitety ds. ryzyka, audytu, nominacji i wynagrodzeń oraz czy komitety te realizują swoje zadania zgodnie z obowiązującymi ramami prawnymi i regulacyjnymi.

81. Podczas dokonywania przeglądu składu i funkcjonowania organu zarządzającego instytucji oraz komitetów właściwe organy powinny również uwzględnić wszelkie istotne ustalenia wynikające z ocen odpowiedniości członków organu zarządzającego instytucji i osób pełniących kluczowe funkcje, przeprowadzonych przez samą instytucję lub, w stosownych przypadkach, przez właściwe organy. Właściwe organy powinny dokonać przeglądu wyników procesu identyfikacji osób pełniących kluczowe funkcje oraz ocenić poziom indywidualnej odpowiedzialności, biorąc

¹⁹ EBA/GL/2021/06.

pod uwagę indywidualne oświadczenia dotyczące ról i obowiązków wszystkich członków organu zarządzającego w ramach pełnionej przez niego funkcji zarządczej, kadry kierowniczej wyższego szczebla i osób pełniących kluczowe funkcje, a także schemat podziału obowiązków, w tym szczegółowe informacje na temat hierarchii służbowej, podległości służbowej oraz osób wchodzących w skład struktur zarządzania instytucją i ich obowiązków.

5.3. Kultura ryzyka i postępowanie w biznesie

82. Oceniając kulturę ryzyka instytucji i praktyki biznesowe, właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja przestrzega wytycznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego. W tym kontekście właściwe organy powinny rozważyć między innymi, czy:

- a. instytucja posiada spójne wartości korporacyjne i solidną kulturę ryzyka, które (i) są wspierane przez skuteczne i solidne polityki i procedury, komunikację i szkolenia dla wszystkich pracowników, w tym kodeks postępowania, odpowiednie ramy zarządzania konfliktami interesów i mechanizmy raportowania wspierające odpowiedzialne i etyczne zachowania oraz monitorowanie i zarządzanie ekspozycjami wobec podmiotów powiązanych, a także (ii) sprzyjają tworzeniu środowiska otwartej komunikacji i konstruktywnej krytyki;
- b. organ zarządzający, kadra kierownicza wyższego szczebla i osoby pełniące kluczowe funkcje są zaangażowane w propagowanie silnej kultury zarządzania ryzykiem i kultury korporacyjnej oraz odpowiedzialnego postępowania w biznesie;
- c. w całej instytucji widoczny jest wysoki poziom świadomości ryzyka;
- d. instytucja uwzględnia świadomość ryzyka w swoich procesach decyzyjnych, w tym poprzez odpowiedni podział odpowiedzialności za ryzyko.

83. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja wdrożyła odpowiednie ramy identyfikacji transakcji z podmiotami powiązanymi, dokumentowania takich transakcji i zarządzania nimi, w tym proces zatwierdzania, limity ekspozycji, warunki rynkowe, mechanizmy monitorowania i raportowania. Właściwe organy powinny również ocenić poziom nadzoru sprawowanego przez organ zarządzający.

5.4. Polityka i praktyki w zakresie wynagrodzeń

84. Oceniając politykę i praktyki instytucji w zakresie wynagrodzeń, właściwe organy powinny oceniać przestrzeganie przez instytucję art. 74, 92 i 94 dyrektywy 2013/36/UE, rozporządzenia delegowanego (UE) 2021/923 oraz wytycznych EUNB dotyczących prawidłowej polityki wynagrodzeń²⁰. W tym kontekście właściwe organy powinny rozważyć między innymi, czy:

- a. instytucja wdrożyła w odniesieniu do wszystkich pracowników odpowiednią i neutralną pod względem płci politykę wynagrodzeń i praktyki w tym zakresie, które są zatwierdzone,

²⁰ EBA/GL/2021/04.

regularnie poddawane przeglądowi i nadzorowane przez organ zarządzający, oraz czy polityka ta jest zgodna z obowiązującymi wymogami prawnymi i regulacyjnymi;

- b. komórki kontroli wewnętrznej uczestniczą w opracowywaniu polityki wynagrodzeń i weryfikują jej właściwy przegląd, monitorowanie i aktualizację;
- c. polityka i praktyki w zakresie wynagrodzeń sprzyjają rzetelnemu i skutecznemu zarządzaniu ryzykiem, w tym poprzez uwzględnienie apetytu instytucji na ryzyko w odniesieniu do ryzyk ESG, oraz są spójne z jej strategiami biznesowymi i strategiami zarządzania ryzykiem, kulturą ryzyka i wartościami korporacyjnymi, długoterminowymi interesami instytucji oraz środkami zapobiegającymi konfliktom interesów, a także nie stanowią zachęty do podejmowania nadmiernego ryzyka;
- d. instytucja prawidłowo zidentyfikowała wszystkich swoich pracowników, których działalność ma istotny wpływ na jej profil ryzyka, zgodnie z obowiązującymi wymogami prawnymi i regulacyjnymi;
- e. stosunek wynagrodzenia zmiennego do stałego jest odpowiedni, a zmienny składnik wynagrodzenia nie przekracza 100 % stałego składnika wynagrodzenia (lub 200 % za zgodą akcjonariuszy) w odniesieniu do zidentyfikowanych pracowników;
- f. instytucja dokonała właściwego podziału na składniki stałe i zmienne, nie stosując mechanizmów ani praktyk mających na celu obejście wymogów dotyczących wynagrodzenia;
- g. wynagrodzenie zmienne jest uzależnione od wyników (z uwzględnieniem zarówno kryteriów finansowych, jak i kryteriów niefinansowych) oraz na tym, czy instytucja przestrzega odpowiednich wymogów prawnych i regulacyjnych dotyczących okresów odroczenia i zatrzymania wynagrodzenia, wypłaty w instrumentach oraz klauzul zwrotu i obniżenia wynagrodzenia.

5.5. Komórki kontroli wewnętrznej

85. Oceniając komórki kontroli wewnętrznej instytucji, właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja stosuje się do wytycznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego oraz czy przestrzega odpowiednich przepisów rozporządzenia (UE) 2022/2554 (DORA)²¹. W tym kontekście właściwe organy powinny rozważyć między innymi, czy:

- a. instytucja posiada odpowiednie ramy kontroli wewnętrznej obejmujące wszystkie obszary, zgodne z modelem „trzech linii obrony”, w tym dobrze funkcjonujące, skuteczne i niezależne komórki ds. zarządzania ryzykiem, ds. zgodności i ds. audytu wewnętrznego;
- b. osoby kierujące komórkami kontroli wewnętrznej (i) są umiejscowione na właściwym szczeblu hierarchii, co zapewnia im odpowiednie uprawnienia i pozycję niezbędne do wypełniania powierzonych im obowiązków, (ii) mają bezpośredni dostęp do organu zarządzającego pełniącego funkcję nadzorczą i mogą bezpośrednio mu podlegać, oraz (iii) dysponują wszystkimi zasobami niezbędnymi do wykonywania swoich zadań;

²¹ DORA [ang. *Regulation on digital operational resilience for the financial sector*] – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie operacyjnej odporności cyfrowej sektora finansowego i zmieniające rozporządzenia (WE) nr 1060/2009, (UE) nr 648/2012, (UE) nr 600/2014, (UE) nr 909/2014 oraz (UE) 2016/1011 (Dz.U. L 333 z 27.12.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj>).

- c. instytucja dysponuje odpowiednimi, sformułowanymi na piśmie zasadami kontroli wewnętrznej, które są skutecznie wdrażane, a także jasnym podziałem obowiązków w zakresie wdrażania tych zasad, rozdziałem obowiązków, rzetelnymi procedurami administracyjnymi i księgowymi oraz solidnymi mechanizmami sprawozdawczości.
86. Właściwe organy powinny ocenić, czy komórka ds. zarządzania ryzykiem obejmuje zakresem działania całą instytucję, czy zapewnia całościowe spojrzenie na wszystkie rodzaje ryzyka, czy aktywnie angażuje się na wczesnym etapie w opracowywanie strategii instytucji w zakresie ryzyka oraz czy monitoruje jej skuteczne wdrażanie. Właściwe organy powinny również ustalić, czy komórka ds. zarządzania ryzykiem przekazuje organowi zarządzającemu kompletne, aktualne i istotne informacje związane z ryzykiem, umożliwiające ustalenie poziomu apetytu na ryzyko i powiązanych z nim limitów. Właściwe organy powinny również uwzględnić przeprowadzoną przez komórkę ds. zarządzania ryzykiem ocenę solidności i realności strategii w zakresie ryzyka i apetytu na ryzyko, a także jej zaangażowanie w ocenę wpływu istotnych zmian lub transakcji nadzwyczajnych na ogólny profil ryzyka instytucji i grupy (w stosownych przypadkach).
87. Właściwe organy powinny ocenić, czy komórka ds. zgodności skutecznie ocenia i ogranicza ryzyko związane z nieprzestrzeganiem obowiązujących wymogów prawnych i regulacyjnych, zobowiązań umownych oraz wewnętrznych zasad i kodeksów postępowania, w tym zasad etycznych, a także czy dba o to, by we wszystkich istotnych decyzjach dotyczących zarządzania ryzykiem odpowiednio uwzględniano te rodzaje ryzyka.
88. Właściwe organy powinny ocenić, czy komórka ds. audytu wewnętrznego dokonuje przeglądów w sposób niezależny i zapewnia obiektywną pewność – zgodnie z planem audytu i szczegółowym programem prac – co do adekwatności i skuteczności polityk, procedur i mechanizmów kontroli wewnętrznej instytucji, a także co do zgodności wszystkich działań instytucji – w tym działań realizowanych przez zewnętrznych dostawców usług – z wymogami prawnymi i regulacyjnymi. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny ocenić, czy komórka ds. audytu wewnętrznego na poziomie całej grupy jest niezależna, czy dysponuje planem audytu opartym na analizie ryzyka obejmującym całą grupę, czy posiada odpowiednie zasoby i status oraz czy podlega bezpośrednio organowi zarządzającemu instytucji konsolidującej

5.6. Ramy zarządzania ryzykiem

89. Oceniając ramy zarządzania ryzykiem w instytucji, właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja przestrzega wytycznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego, rozporządzenia DORA oraz innych wytycznych EUNB wydanych na podstawie art. 74 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE dotyczących zasad, procesów i mechanizmów zarządzania wewnętrznego. W tym kontekście właściwe organy powinny rozważyć między innymi, czy:
- a. instytucja ustanowiła odpowiednie ramy i procesy zarządzania ryzykiem, obejmujące odpowiednią i wdrożoną strategię w zakresie ryzyka, apetyt na ryzyko – w tym politykę

zarządzania ryzykiem związanym z podmiotami zewnętrznymi – ramy ICAAP i ILAAP oraz możliwości przeprowadzania testów warunków skrajnych i ich wyniki;

- b. w stosownych przypadkach ramy zarządzania ryzykiem obowiązujące w całej grupie obejmują wszystkie istotne rodzaje ryzyka, niezależnie od tego, czy źródłem ryzyka są podmioty wyłączone z konsolidacji, i ramy te dają kompleksowy obraz wszystkich rodzajów ryzyka, na jakie jest lub może być narażona instytucja;
- c. organ zarządzający ponosi ostateczną odpowiedzialność za strategię w zakresie ryzyka, apetyt na ryzyko i ramy zarządzania ryzykiem oraz zapewnia odpowiednie ukierunkowanie i nadzór;
- d. instytucja oraz, w stosownych przypadkach, instytucja konsolidująca udokumentowały i wdrożyły odpowiednią strategię w zakresie ryzyka i apetyt na ryzyko – obejmujące wszystkie istotne rodzaje ryzyka instytucji, określające limity i poziomy tolerancji ryzyka oraz odzwierciedlające zasoby finansowe instytucji;
- e. w ramach zarządzania ryzykiem ustanowiono odpowiednie procedury identyfikacji, pomiaru, ograniczania i monitorowania ryzyka oraz określono zakres, w jakim ryzyko to jest uwzględnione w ogólnej strategii instytucji, i sposób, w jaki na nią wpływa;
- f. procesy decyzyjne są jasne, przejrzyste i odpowiednio udokumentowane oraz uwzględniają odpowiednie kwestie związane z ryzykiem, a także czy informacje na temat polityki i jej zmian przekazywane są we właściwy i terminowy sposób;
- g. istnieją odpowiednie i spójne powiązania między strategią biznesową, strategią w zakresie ryzyka, strategią cyfrowej odporności operacyjnej, apetytem na ryzyko i ramami zarządzania ryzykiem a ramami zarządzania kapitałem i płynnością, a także planem instytucji dotyczącym przeciwdziałania ryzykom ESG zgodnie z art. 76 ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE.

90. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednio udokumentowaną politykę zatwierdzania nowych produktów, zatwierdzoną przez organ zarządzający, która uwzględnia rozwój nowych rynków, produktów i usług oraz wprowadzania istotnych zmian w już istniejących, w tym transakcji nietypowych. Właściwe organy powinny również rozważyć, czy komórka ds. zarządzania ryzykiem i komórka ds. zgodności są odpowiednio zaangażowane w proces oceny i zatwierdzania nowych produktów lub istotnych zmian w istniejących, przy czym zatwierdzanie powinno być powiązane z adekwatnością stosowanych mechanizmów kontroli.

Ramy ICAAP i ILAAP

91. Oceniając ramy ICAAP i ILAAP danej instytucji, właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja ta stosuje się do wytycznych EUNB dotyczących informacji na temat ICAAP i ILAAP²². Ocena ram ICAAP i ILAAP danej instytucji powinna obejmować okresowy przegląd tych ram oraz ocenę ich solidności, skuteczności i kompleksowości. W związku z tym właściwe organy powinny:

²² Wytyczne EUNB dotyczące informacji na temat ICAAP oraz ILAAP gromadzonych do celów procesu przeglądu i oceny nadzorczej (SREP) (EBA/GL/2016/10).

- a. ocenić, w jaki sposób ICAAP i ILAAP są zintegrowane z całokształtem praktyk zarządzania ryzykiem i zarządzania strategicznego danej instytucji, w tym planowania kapitałowego i planowania płynności, a także określić stopień ich perspektywiczności;
- b. rozważyć przydatność ICAAP i ILAAP do oceny i utrzymywania wystarczającego poziomu kapitału wewnętrznego i płynności, tak aby pokrywały one ryzyka instytucji i umożliwiały podejmowanie prawidłowych decyzji biznesowych (np. dotyczących alokowania kapitału w planie biznesowym), w tym w warunkach skrajnych;
- c. ocenić, czy ICAAP i ILAAP uwzględniono w procesach decyzyjnych i zarządczych na wszystkich poziomach instytucji (np. wyznaczanie limitów, pomiar wyników);
- d. sprawdzić, czy ramy ICAAP i ILAAP podlegają regularnemu nadzorowi ze strony organu zarządzającego, w tym czy ramy te oraz ich wyniki są zatwierdzane przez ten organ;
- e. ocenić, czy ICAAP i ILAAP są wdrażane w sposób spójny i proporcjonalny we wszystkich liniach biznesowych i podmiotach prawnych instytucji oraz czy obejmują wszystkie istotne rodzaje ryzyka, na które instytucja jest lub może być narażona;
- f. ocenić zgodność z odpowiednimi wymogami prawnymi i regulacyjnymi, a także rozważyć, czy w ramach ICAAP identyfikowane są nowo pojawiające się ryzyka lub ryzyka o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia, ale o poważnych skutkach, w tym ryzyka związane z ICT, ryzyka środowiskowe i niepewności geopolitycznej;
- g. ocenić, czy ewentualne odstępstwa od standardowego ICAAP lub ILAAP danej instytucji w odniesieniu do jednego lub kilku jej podmiotów prawnych lub linii biznesowych są uzasadnione.

92. Wyniki tych ocen powinny być uwzględniane przy obliczaniu P2R oraz w ocenie adekwatności kapitału zgodnie z tytułem 7, a także ocenie adekwatności płynności i finansowania zgodnie z tytułem 8.

Ocena testów warunków skrajnych przeprowadzonych przez instytucję

93. Oceniając testy warunków skrajnych przeprowadzane przez instytucję, właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja przestrzega wytycznych EUNB dotyczących testów warunków skrajnych²³ oraz wytycznych EUNB dotyczących analizy scenariuszy środowiskowych na potrzeby uwzględnienia czynników ryzyka środowiskowego. Ocena ta obejmuje przegląd programu testów warunków skrajnych danej instytucji, z uwzględnieniem jej wielkości i organizacji wewnętrznej, a także charakteru, skali i złożoności prowadzonej przez nią działalności.

94. Właściwe organy powinny przeprowadzić ocenę jakościową programu testów warunków skrajnych danej instytucji, a także ocenę ilościową wyników tych testów. Właściwe organy powinny uwzględnić wyniki ocen jakościowych i ilościowych w powiązaniu z wynikami nadzorczych testów warunków skrajnych (zob. tytuł 11) do celów oceny adekwatności kapitałowej i płynności oraz określenia odpowiedniej reakcji nadzorczej na stwierdzone niedociągnięcia. Jeżeli przegląd testów warunków skrajnych wykaże niedociągnięcia

²³ Wytyczne EUNB dotyczące testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje (EBA/GL/2018/04).

w zarządzaniu instytucji i mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji, właściwe organy powinny uwzględnić te kwestie w ocenie tych obszarów. Ponadto wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzonych w danej instytucji mogą być wykorzystane do oceny planowania kapitałowego tej instytucji oraz do oszacowania wymogów dotyczących płynności w celu oceny adekwatności płynności.

95. Właściwe organy powinny ocenić, w jakim stopniu testy warunków skrajnych są włączone w ramy zarządzania ryzykiem w danej instytucji, w tym w jaki sposób testy warunków skrajnych są uwzględniane w procesach ustalania apetytu na ryzyko i jego limitów. Ponadto właściwe organy powinny ocenić zaangażowanie kadry kierowniczej wyższego szczebla i organu zarządzającego instytucji w program testów warunków skrajnych, w tym w związaną z tym sprawozdawczość wewnętrzną, a także stopień włączenia testów warunków skrajnych i ich wyników do procesów decyzyjnych.
96. W ramach oceny programu testów warunków skrajnych, wyników tych testów i proponowanych działań w obszarze zarządzania, właściwe organy powinny uwzględniać zarówno perspektywę jednego podmiotu, jak i perspektywę całego systemu. Właściwe organy powinny rozważyć wykonalność działań w obszarze zarządzania w sytuacjach skrajnych, także to, czy harmonogramy realizacji działań są realistyczne i czy uwzględniają specyfikę instytucji. Przeprowadzając przegląd programów testów warunków skrajnych dotyczących grup transgranicznych, właściwe organy powinny uwzględniać potencjalne przeszkody w przepływie kapitału i płynności w obrębie grup oraz w funkcjonowaniu wszelkich wewnątrzgrupowych mechanizmów wsparcia finansowego, które mogą pojawić się w warunkach skrajnych.
97. Właściwe organy powinny ocenić wyniki testów warunków skrajnych²⁴ oraz to, czy instytucja jest w stanie utrzymać obowiązujący całkowity wymóg kapitałowy SREP (ang. TSCR) przez cały czas w przypadku scenariusza pesymistycznego i czy określiła zestaw działań w obszarze zarządzania w przypadku potencjalnego naruszenia wymogu TSCR. Właściwe organy powinny również uwzględnić wpływ testów warunków skrajnych na wskaźnik dźwigni finansowej instytucji, a także na jej zobowiązania kwalifikowalne utrzymywane na potrzeby spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (MREL), o których mowa w dyrektywie 2014/59/UE.
98. W ocenie wyników testów warunków skrajnych właściwe organy powinny również wziąć pod uwagę wszystkie znane przyszłe zmiany regulacyjne mające wpływ na instytucję w zakresie i horyzoncie czasowym objętym testem warunków skrajnych.

5.7. Systemy ICT, agregacja danych dotyczących ryzyka i raportowanie ryzyka

99. Właściwe organy powinny ocenić, czy systemy ICT instytucji są niezawodne, odporne i odpowiednie do pomiaru, oceny i raportowania wielkości, struktury oraz jakości ekspozycji

²⁴ Na potrzeby niniejszego ustępu testy warunków skrajnych nie obejmują odwrotnych testów warunków skrajnych.

w odniesieniu do wszystkich rodzajów ryzyka, produktów i kontrahentów instytucji, a także czy w pełni wspierają one zdolność agregacji danych dotyczących ryzyka zarówno w warunkach normalnej działalności, jak i w warunkach skrajnych.

100. Właściwe organy powinny sprawdzić, czy instytucja opracowuje i utrzymuje odpowiednie zdolności agregacji danych dotyczących ryzyka oraz raportowania ryzyka, proporcjonalne do jej profilu ryzyka i znaczenia systemowego. Analizując zdolności instytucji w zakresie agregacji danych dotyczących ryzyka i raportowania ryzyka, właściwe organy powinny uwzględnić zasady BCBS 239 dotyczące skutecznej agregacji danych dotyczących ryzyka i raportowania ryzyka²⁵ w odniesieniu do instytucji podlegających nadzorowi, które wchodzą w zakres stosowania tych zasad. Właściwe organy powinny w szczególności ocenić, czy instytucja jest w stanie generować dokładne, spójne, kompletne i wiarygodne dane dotyczące ryzyka oraz raporty obejmujące całą instytucję, uwzględniające wszystkie istotne rodzaje ryzyka oraz odpowiednio odzwierciedlające profil ryzyka instytucji i jej potrzeby w zakresie kapitału i płynności, a także czy dane te mogą być agregowane i udostępniane w odpowiednim czasie oraz w elastyczny sposób organowi zarządzającemu i kadrze kierowniczej wyższego szczebla. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja wprowadziła skuteczny, obejmujący całą grupę system informacji i sprawozdawczości zarządczej stosowany w odniesieniu do wszystkich jednostek biznesowych i podmiotów prawnych, a informacje te są terminowo przekazywane organowi zarządzającemu jednostki dominującej instytucji.
101. Właściwe organy powinny ustalić, czy organ zarządzający danej instytucji zatwierdza ramy agregacji danych dotyczących ryzyka i raportowania ryzyka w tej instytucji oraz nadzoruje ich skuteczne wdrażanie, w tym przeznaczenie odpowiednich zasobów na wsparcie tych działań. Właściwe organy powinny również ocenić, czy zdolności instytucji w zakresie agregacji danych dotyczących ryzyka i jej praktyki raportowania ryzyka są niezależnie walidowane zgodnie z ramami kontroli wewnętrznej instytucji.

5.8. Ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu i obawy ostrożnościowe

102. Analizując ramy zarządzania wewnętrznego i mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji, właściwe organy powinny również uwzględnić oceny otrzymane od organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu i ocenić, czy budzą one obawy ostrożnościowe. Natomiast w przypadku, gdy ocena właściwego organu wskazuje, że braki w systemie kontroli wewnętrznej i systemie zarządzania instytucji oraz w mechanizmach kontrolnych stosowanych w całej instytucji budzą obawy ostrożnościowe związane z ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz ryzykiem niewykonania ukierunkowanych sankcji finansowych i uchylania się od nich, właściwe organy powinny podzielić się wynikami tej oceny z organami sprawującymi nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

²⁵ Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego, Zasady efektywnej agregacji danych dotyczących ryzyka i raportowania ryzyka (ang. *Principles for effective risk data aggregation and risk reporting – BCBS 239*).

103. Właściwe organy powinny ocenić, czy ogólne ramy zarządzania wewnętrznego i zarządzania ryzykiem w danej instytucji obejmują również zarządzanie ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz ryzykiem niewykonania ukierunkowanych sankcji finansowych i uchyłania się od nich.
104. Właściwe organy powinny ocenić z ostrożnościowego punktu widzenia, czy role i obowiązki organu zarządzającego w odniesieniu do ram przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu są wypełniane. Właściwe organy powinny uwzględniać wszelkie dodatkowe informacje otrzymane od organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu po dokonaniu przez nie oceny zgodnie z wytycznymi EUNB w sprawie polityki i procedur dotyczących zarządzania zgodnością oraz roli i obowiązków pracownika odpowiedzialnego za zapewnienie zgodności z przepisami AML/CFT²⁶.

5.9. Zarządzanie planowaniem naprawy

105. Aby ocenić zarządzanie wewnętrzne oraz mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji, właściwe organy powinny uwzględnić ustalenia i niedociągnięcia stwierdzone w wyniku oceny ram zarządzania planowaniem naprawy przeprowadzonej zgodnie z art. 6 i 8 dyrektywy 2014/59/UE.
106. Podobnie ustalenia wynikające z oceny elementów SREP, w tym mechanizmów zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji, powinny stanowić podstawę oceny planów naprawy instytucji.

5.10. Podsumowanie ustaleń, punktacja i środki nadzorcze

107. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny sformułować pogląd na temat adekwatności rozwiązań w zakresie zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i ocenie przyznanej na podstawie kryteriach wymienionych w tabeli 4.

Tabela 4. Kryteria nadzorcze istotne przy przyznawaniu punktacji w zakresie zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
1	Niedociągnięcia w zarządzaniu wewnętrznym i mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji stwarzają niskie ryzyko dla funkcjonowania instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> Instytucja posiada solidną i przejrzystą strukturę organizacyjną z wyraźnym podziałem obowiązków i wyraźnym oddzieleniem struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko, od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego są odpowiednie. Członkowie organu zarządzającego poświęcają odpowiedni czas na wykonywanie swych zadań i – tam gdzie ma

²⁶ EBA/GL/2022/05.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
		<p>to zastosowanie – przestrzegają ograniczenia dotyczącego liczby funkcji dyrektorskich.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonuje właściwa kultura zarządzania ryzykiem i kultura prowadzenia działalności, w tym zasady dotyczące zarządzania konfliktami interesów i procedury zgłaszania nieprawidłowości (whistleblowing). • Instytucja przyjęła politykę różnorodności, która wspiera zróżnicowany skład organu zarządzającego i zapewnia realizację wyznaczonych celów w tym zakresie. • Polityka wynagrodzeń jest spójna ze strategią zarządzania ryzykiem i długoterminowymi interesami instytucji. • Ramy zarządzania ryzykiem i procesy zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, proces zatwierdzania nowych produktów (NPAP), ramy testów warunków skrajnych, planowanie kapitałowe i planowanie płynności, są odpowiednie. • Ramy kontroli wewnętrznej i mechanizmy kontroli wewnętrznej są odpowiednie. • Komórki ds. zarządzania ryzykiem, zgodności i audytu wewnętrznego są niezależne, działają efektywnie i dysponują wystarczającymi zasobami, przy czym komórka ds. audytu wewnętrznego działa zgodnie z przyjętymi standardami i wymogami międzynarodowymi. • Systemy teleinformatyczne, procesy agregacji danych o ryzyku oraz raportowania ryzyka są odpowiednie. • Uwzględnienie ryzyk związanych z czynnikami ESG w ramach zarządzania wewnętrznego i zarządzania ryzykiem jest odpowiednie. • Ramy zarządzania planowaniem naprawy są odpowiednie. • Instytucja szybko reaguje na zidentyfikowane niedociągnięcia lub zastrzeżenia zgłoszone przez właściwe organy oraz skutecznie je usuwa w krótkim czasie, osiągając zadowalające wyniki. Ponadto instytucja proaktywnie informuje o tym właściwe organy w trakcie całego tego procesu.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
2	Braki w zarządzaniu wewnętrznym i mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji stwarzają średnie lub niskie ryzyko dla funkcjonowania instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja posiada w miarę solidną i przejrzystą strukturę organizacyjną z wyraźnym podziałem obowiązków i oddzieleniem struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. • Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego są w przeważającej mierze odpowiednie. • Członkowie organu zarządzającego poświęcają w dużej mierze odpowiedni czas na wykonywanie swych zadań i – tam gdzie ma to zastosowanie – przestrzegają ograniczenia dotyczącego liczby funkcji dyrektorskich. • Istnieje w dużej mierze solidna kultura zarządzania ryzykiem i kultura prowadzenia działalności, w tym zasady dotyczące zarządzania konfliktami interesów i procedury zgłaszania nieprawidłowości (whistleblowing). • Instytucja przyjęła politykę różnorodności, która wspiera zróżnicowany skład organu zarządzającego i w dużej mierze realizuje wyznaczone cele, lub wdrożyła odpowiednie środki w celu ich osiągnięcia. • Polityka wynagrodzeń jest w dużej mierze zgodna ze strategią w zakresie ryzyka i długoterminowymi interesami instytucji. • Ramy zarządzania ryzykiem i procesy zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, proces zatwierdzania nowych produktów (NPAP), ramy testów warunków skrajnych, planowania kapitałowego i planowania płynności, są w dużej mierze odpowiednie. • Ramy kontroli wewnętrznej i mechanizmy kontroli wewnętrznej są w znacznym stopniu odpowiednie. • Komórki ds. zarządzania ryzykiem, zgodności i audytu wewnętrznego są niezależne, a ich działania – w znacznym stopniu skuteczne. • Systemy teleinformatyczne, agregacja danych dotyczących ryzyka i raportowanie ryzyka są w znacznym stopniu odpowiednie. • Uwzględnienie ryzyk ESG w ramach zarządzania wewnętrznego i zarządzania ryzykiem jest w znacznym stopniu odpowiednie. • Ramy zarządzania planowaniem naprawy są w znacznym stopniu odpowiednie. • Instytucja jest w stanie odpowiednio usunąć większość stwierdzonych niedociągnięć lub

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
		<p>zastrzeżeń zgłoszonych przez właściwe organy w akceptowalnym terminie oraz – gdzie to możliwe – spełnić obowiązki raportowania określone przez właściwe organy w odniesieniu do tych niedociągnięć.</p>
3	<p>Braki w zarządzaniu wewnętrznym i mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji stwarzają średni lub wysoki poziom ryzyka dla funkcjonowania instytucji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Struktura organizacyjna i podział obowiązków w instytucji nie są w pełni przejrzyste, a struktury, w ramach których podejmowane jest ryzyko, nie są w pełni oddzielone od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości składu i funkcjonowania organu zarządzającego. • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniego zaangażowania czasowego członka organu zarządzającego oraz, w stosownych przypadkach, czy przestrzega ograniczenia liczby stanowisk dyrektorskich. • Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości kultury ryzyka i postępowania w biznesie, w tym w zakresie zarządzania konfliktami interesów lub procedur zgłaszania nieprawidłowości (whistleblowing). • Instytucja nie przyjęła polityki różnorodności ani nie wdrożyła środków mających na celu osiągnięcie odpowiedniego poziomu różnorodności w składzie organu zarządzającego. • Istnieją obawy, że polityka wynagrodzeń może nie być zgodna ze strategią instytucji w zakresie ryzyka oraz jej długoterminowymi interesami.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
		<ul style="list-style-type: none"> Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości ram zarządzania ryzykiem i procesów zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, procesu zatwierdzania nowych produktów (NPAP), ram testów warunków skrajnych, planowania kapitałowego lub planowania płynności. Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości ram i mechanizmów kontroli wewnętrznej. Istnieją wątpliwości co do niezależności i skutecznego funkcjonowania komórek ds. zarządzania ryzykiem, zgodności i audytu wewnętrznego. Istnieją wątpliwości co do odpowiedniości systemów ICT, agregacji danych dotyczących ryzyka i raportowania ryzyka. Istnieją wątpliwości co do właściwego włączenia ryzyk ESG do zarządzania wewnętrznego i ram zarządzania ryzykiem. Oceniono, że w planie naprawy mogą potencjalnie pojawić się istotne niedociągnięcia lub mogą występować istotne przeszkody w jego realizacji, a zgłoszone przez organ nadzoru zastrzeżenia nie zostały w pełni uwzględnione. Instytucja stoi przed poważnymi wyzwaniami lub wykazuje ograniczoną gotowość do odpowiedniego usunięcia stwierdzonych niedociągnięć lub uwzględnienia zastrzeżeń zgłoszonych przez właściwe organy, zarówno pod względem jakości działań naprawczych, jak i harmonogramu ich realizacji, co może wskazywać na konieczność eskalacji. Instytucja ma również trudności z przekazywaniem właściwym organom informacji o statusie realizacji działań naprawczych.
4	Braki w zarządzaniu wewnętrznym i mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji stwarzają wysoki poziom ryzyka dla funkcjonowania instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> Struktura organizacyjna i podział obowiązków w instytucji nie są przejrzyste, a struktury, w ramach których podejmowane jest ryzyko nie są oddzielone od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. Skład i funkcjonowanie organu zarządzającego są nieodpowiednie. Członkowie organu zarządzającego nie poświęcają wystarczającego czasu na wykonywanie swoich zadań i – odpowiednio do przypadku – nie przestrzegają ograniczenia dotyczącego liczby funkcji dyrektorskich.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
		<ul style="list-style-type: none"> • Kultura ryzyka i zasady postępowania w biznesie, w tym zarządzanie konfliktami interesów lub procedury zgłaszania nieprawidłowości, są nieodpowiednie (whistleblowing). • Instytucja nie przyjęła polityki różnorodności, skład organu zarządzającego nie jest zróżnicowany, a instytucja nie wdrożyła środków mających na celu osiągnięcie odpowiedniego poziomu różnorodności. • Polityka wynagrodzeń nie jest dostosowana do strategii w zakresie ryzyka ani do długoterminowych interesów instytucji. • Ramy zarządzania ryzykiem i procesy zarządzania ryzykiem, w tym ICAAP, ILAAP, proces zatwierdzania nowych produktów (NPAP), ramy testów warunków skrajnych, planowanie kapitałowe lub planowanie płynności, są nieodpowiednie. • Komórki ds. zarządzania ryzykiem, zgodności lub audytu wewnętrznego nie są niezależne, nie działają skutecznie lub komórka ds. audytu wewnętrznego nie działa zgodnie z ustalonymi międzynarodowymi standardami i wymogami. • Ramy kontroli wewnętrznej i mechanizmy kontroli wewnętrznej są nieodpowiednie. • Systemy ICT, agregacja danych dotyczących ryzyka i raportowanie ryzyka są nieodpowiednie. • Uwzględnienie ryzyk ESG w ramach zarządzania wewnętrznego i zarządzania ryzykiem jest nieodpowiednie. • Stwierdzono istotne braki w w zarządzaniu procesem planowania naprawy lub istotne przeszkody w jego skutecznym wdrożeniu, , a zastrzeżenia organu nadzorczego nie zostały w pełni uwzględnione. • Instytucja nie jest w stanie lub nie zamierza odpowiednio odnieść się do stwierdzonych niedociągnięć lub zastrzeżeń zgłoszonych przez właściwe organy oraz nie ma możliwości ich usunięcia w akceptowalnym terminie po przekazaniu sprawy przez właściwe organy na wyższy szczebel (po eskalacji). Instytucja ma również poważne trudności w przekazywaniu informacji o postępach w usuwaniu stwierdzonych nieprawidłowości właściwym organom.

108. W poniższej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę środków nadzorczych, które właściwe organy mogą zastosować w przypadku stwierdzenia niedociągnięć w zarządzaniu wewnętrznym i mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji. Właściwe organy powinny podjąć decyzję co do rodzaju środka nadzorczego, kierując się jego skutecznością w odniesieniu do konkretnego stwierdzonego niedociągnięcia. Właściwe organy mogą zastosować dodatkowe środki nadzorcze lub zastosować je w połączeniu ze środkami wymienionymi w poniższej tabeli, jeżeli uznają to za bardziej odpowiednie do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć. W przypadku naruszeń przepisów DORA właściwe organy powinny rozważyć zastosowanie odpowiednich środków naprawczych przewidzianych w art. 50 DORA.

Tabela 5. Potencjalna i niewyczerpująca lista środków nadzorczych wynikających z oceny zarządzania wewnętrznego instytucji i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b), d), e), f), g), j), l), m) i n) dyrektywy 2013/36/UE oraz art. 50 rozporządzenia (UE) 2022/2554 – Właściwe organy mogą wymagać od instytucji, aby:
A. wzmocniła i zapewniła bardziej aktywne zaangażowanie organu zarządzającego lub jego komitetów;
B. opracowała i wdrożyła plany działań naprawczych w celu usunięcia stwierdzonych niedociągnięć;
C. wzmocniła mechanizmy kontroli wewnętrznych;
D. udoskonała ramy zarządzania wewnętrznego;
E. wzmocniła mechanizmy sprawozdawczości i nadzoru;
F. ograniczyła wynagrodzenie zmienne;
G. wdrożyła systemy zarządzania zgodnością;
H. wprowadziła dodatkowe obowiązki w zakresie sprawozdawczości lub zwiększyła jej częstotliwość;
I. udoskonała konkretne rozwiązania, procesy, mechanizmy i strategie;
J. przeprowadziła ponownie testy warunków skrajnych z zastosowaniem zmienionych założeń;
K. usprawniła rozwiązania w zakresie zarządzania i zarządzania ryzykiem odnoszące się do ryzyk ESG, w szczególności ryzyk środowiskowych.

Tytuł 6. Ocena ryzyk obciążających kapitał

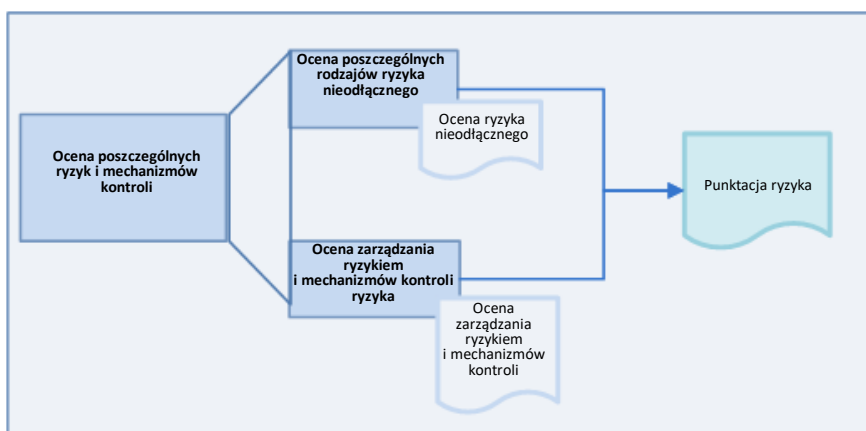
6.1. Uwagi ogólne

109. Właściwe organy powinny szacować i oceniać za pomocą punktacji ryzyka obciążające kapitał, które uznano za istotne dla instytucji.
110. W niniejszym tytule określono wspólne metody, których użycie należy rozważyć w celu oceny poszczególnych ryzyk oraz zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli ryzyka. Niniejszy tytuł nie ma wyczerpującego charakteru i pozostawia właściwym organom swobodę uwzględnienia dodatkowych kryteriów, które uznają za istotne w świetle swoich doświadczeń i specyfiki instytucji.
111. W niniejszym tytule zawarto wskazówki dla właściwych organów dotyczące oceny i punktacji następujących ryzyk obciążających kapitał:
- a. ryzyko kredytowe i ryzyko kontrahenta;
 - b. ryzyko rynkowe
 - c. ryzyko operacyjne;
 - d. ryzyko stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego.
112. W tytule określono również zbiór podkategorii w ramach każdej powyższej kategorii ryzyka, które należy uwzględnić w ocenie ryzyk obciążających kapitał. W zależności od istotności dowolnej z tych podkategorii dla danej instytucji, mogą być one przedmiotem indywidualnej oceny i punktacji. W załącznikach I–IV przedstawiono niewyczerpujące wykazy podkategorii ryzyka kredytowego, ryzyka rynkowego, ryzyka operacyjnego oraz IRRBB, które właściwe organy powinny uwzględniać w stosownych przypadkach.
113. Decyzja dotycząca istotności zależy od osądu nadzorczego. Niemniej w przypadku ryzyka związanego z udzielaniem kredytów w walutach obcych, w świetle zalecenia ERRS dotyczącego kredytów w walutach obcych²⁷, istotność należy określić z uwzględnieniem następującego progu: kredyty denominowane w walucie obcej udzielone kredytobiorcom niezabezpieczonym stanowią co najmniej 10 % całkowitego portfela kredytowego instytucji (całkowita wartość kredytów udzielonych przedsiębiorstwom niefinansowym i gospodarstwom domowym), przy czym taki całkowity portfel kredytowy stanowi co najmniej 25 % aktywów instytucji razem.

²⁷ Zalecenie Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego z dnia 21 września 2011 r. dotyczące kredytów w walutach obcych (ERRS/2011/1) (Dz.U. C 342 z 22.11.2011, s. 1).

114. Właściwe organy powinny również ocenić inne ryzyka uznane za istotne dla danej instytucji, a niewyszczególnione powyżej (np. ryzyko związane z emeryturami, ryzyko strategiczne i biznesowe, ryzyko wsparcia, koncentracja ryzyka w ramach jednej kategorii ryzyka (ang. *intra-risk concentration*) lub koncentracja ryzyka z kilku kategorii ryzyka (ang. *inter-risk concentration*). W procesie identyfikacji podkategorii ryzyka pomocne mogą być:
- a. czynniki zwiększające całkowitą ekspozycję na ryzyko;
 - b. ryzyka określone w ICAAP instytucji;
 - c. ryzyka wynikające z modelu biznesowego instytucji (w tym zidentyfikowane przez inne instytucje stosujące podobny model biznesowy);
 - d. informacje pochodzące z monitorowania kluczowych wskaźników;
 - e. ustalenia i wyniki sprawozdań z audytów wewnętrznych lub zewnętrznych;
 - f. zalecenia i wytyczne publikowane przez EUNB oraz ostrzeżenia i zalecenia wydawane przez organy makroostrożnościowe lub ERRS.
115. Właściwe organy powinny również uwzględniać powyższe elementy przy planowaniu intensywności swoich działań nadzorczych w związku z oceną danego ryzyka.
116. W odniesieniu do ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego właściwe organy powinny ocenić między innymi, czy instytucja przestrzega aktów prawnych opublikowanych oddzielnie na stronie internetowej EUNB, o których mowa w ust. 12. W niniejszych wytycznych przewidziano jednak rozszerzony zakres oceny w porównaniu do tych wymogów minimalnych, tak by umożliwić właściwym organom uzyskanie kompleksowej wiedzy na temat ryzyk obciążających kapitał.
117. Oceniając ryzyka obciążające kapitał, właściwe organy powinny ponadto uwzględniać potencjalne skutki ryzyka związanego z kosztami finansowania, używając metod określonych w tytule 8, i mogą również zdecydować o konieczności wprowadzenia środków mających na celu przeciwdziałanie temu ryzyku.
118. Stosując metody określone w niniejszym tytule, właściwe organy powinny określić właściwe wskaźniki ilościowe i inne mierniki, których powinno się używać do monitorowania kluczowych wskaźników, zgodnie z tytułem 3, a w stosownych przypadkach powinny również uwzględniać wewnętrzne mierniki ryzyka stosowane przez instytucję.
119. W odniesieniu do każdego istotnego ryzyka, w punktacji ryzyka, właściwe organy powinny ocenić i uwzględnić:
- a. ryzyko nieodłączne (ekspozycje na ryzyko);
 - b. jakość i skuteczność zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli ryzyka.
120. Przebieg tej oceny przedstawiono na rysunku 2 poniżej.

Rysunek 2. Przebieg oceny ryzyk obciążających kapitał;

121. Przeprowadzając swoje oceny, właściwe organy powinny korzystać z dostępnych źródeł informacji, w tym sprawozdawczości regulacyjnej, mierników i sprawozdań wewnętrznych instytucji (np. sprawozdań z audytu wewnętrznego, sprawozdań z zarządzania ryzykiem, informacji z ICAAP), sprawozdań z kontroli na miejscu i sprawozdań zewnętrznych (np. komunikatów instytucji dla inwestorów, agencji ratingowych). Właściwe organy powinny również korzystać ze sprawozdań ad hoc w przypadkach, gdy jest to absolutnie konieczne i proporcjonalne do ich zadań nadzorczych oraz gdy informacje te nie stanowią powtórzenia już istniejących danych ani nie są dostępne w inny sposób, zgodnie z art. 104 ust. 2 akapit drugi dyrektywy CRD. Chociaż ocena ma w zamierzeniu ograniczać się do danej instytucji, w celu określenia potencjalnej ekspozycji na ryzyka obciążające kapitał właściwe organy powinny rozważyć zestawienie z instytucjami porównywalnymi. W tym celu instytucje porównywalne należy definiować dla każdego rodzaju ryzyka z osobna i mogą one różnić się od instytucji z grupy porównawczej określonych na potrzeby analizy modelu biznesowego i innych analiz.
122. W ocenie ryzyk obciążających kapitał właściwe organy powinny również oceniać trafność i ostrożnościowy charakter wyliczeń minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych, aby wykryć sytuacje, w których wyliczenia minimalnych funduszy własnych prowadzą do niedoszacowania rzeczywistego poziomu ryzyka. Ocena ta byłaby pomocna przy określaniu P2R zgodnie z sekcją 7.2.3.
123. Wynik oceny każdego istotnego ryzyka należy odzwierciedlić w podsumowaniu ustaleń zawierającym wyjaśnienie głównych czynników ryzyka, a także w punktacji ryzyka, o której mowa w kolejnych sekcjach.

6.2. Ocena ryzyka kredytowego i ryzyka kontrahenta

6.2.1. Uwagi ogólne

124. Oceniając ramy zarządzania ryzykiem kredytowym, właściwe organy powinny sprawdzić, czy instytucja przestrzega aktów prawnych opublikowanych oddzielnie na stronie internetowej EUNB, o których mowa w ust. 12.

125. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko kredytowe wynikające ze wszystkich ekspozycji zaliczanych do portfela bankowego (w tym pozycji pozabilansowych). Powinny one również ocenić ryzyko kredytowe kontrahenta i ryzyko rozliczenia, które może wchodzić zarówno w zakres portfela bankowego, jak i w zakres portfela handlowego. W celu przeprowadzenia takiej oceny właściwe organy powinny uwzględnić wszystkie elementy wpływające na potencjalne straty kredytowe, a w szczególności:
- a. prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia kredytowego (tj. niewykonania zobowiązania) lub powiązanych zdarzeń wpływających na kredytobiorców i ich zdolność do spłaty zobowiązań;
 - b. wielkość ekspozycji narażonych na ryzyko kredytowe;
 - c. stopę odzysku należności z tytułu ekspozycji kredytowych w przypadku niewykonania zobowiązania przez kredytobiorcę.
126. Właściwe organy powinny uwzględnić ewentualność, że w odniesieniu do tych elementów z czasem sytuacja może ulec pogorszeniu i będą one przedstawiały się gorzej niż oczekiwane wyniki.
127. Właściwe organy powinny ocenić wpływ ryzyk ESG na ryzyko kredytowe właściwe dla danego instrumentu, a także adekwatność mechanizmów kontroli ryzyka kredytowego związanych z ryzykami ESG – priorytetowo należy traktować ryzyka środowiskowe. Oceniając ryzyko koncentracji kredytowej i ryzyko cen nieruchomości, a także oceniając ryzyko kredytowe w określonych portfelach lub klasach ekspozycji uznanych za zasadniczo narażone na ryzyko środowiskowe, właściwe organy powinny w szczególności uwzględnić ryzyko środowiskowe związane z transformacją i ryzyko fizyczne.
128. Ponadto właściwe organy powinny również zwracać uwagę na ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu w kontekście procesu udzielania kredytów, w tym na to, czy instytucja posiada systemy i mechanizmy kontroli gwarantujące, że środki wykorzystywane do spłaty kredytów pochodzą z legalnych źródeł.

6.2.2. Ocena nieodłącznego ryzyka kredytowego

Określenie istotnych źródeł ryzyka kredytowego

129. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko kredytowe zarówno z perspektywy bieżącej, jak i z perspektywy przyszłej, uwzględniając analizę ryzyka kredytowego obecnego portfela w ocenie strategii w zakresie ryzyka kredytowego instytucji, jej apetytu na ryzyko i limitów ryzyka (potencjalnie w ramach szerszej oceny strategii stanowiącej część analizy modelu biznesowego). Właściwe organy powinny również rozważyć, w jaki sposób zarówno oczekiwane, jak i skrajne scenariusze rozwoju sytuacji makroekonomicznej mogą wpłynąć na te elementy.
130. Aby ocenić nieodłączne ryzyko kredytowe dla danej instytucji, właściwe organy powinny najpierw określić jej ekspozycję na ryzyko kredytowe. W tym celu i z myślą o spójnej

identyfikacji źródeł ryzyka kredytowego, na które instytucja jest lub może być narażona, właściwe organy powinny wziąć pod uwagę następujące źródła informacji:

- a. formularze na potrzeby sprawozdawczości regulacyjnej, takie jak COREP i FINREP, z uwzględnieniem odpowiednich regulacyjnych kategorii ekspozycji na podstawie podejścia instytucji do wymogów w zakresie funduszy własnych (tj. metoda standardowa lub metoda wewnętrznych ratingów – IRB);
- b. informacje uzyskane z oceny innych elementów SREP (takich jak analiza modelu biznesowego) i z wcześniejszych działań nadzorczych;
- c. zestawienia pozycji tej instytucji z pozycją instytucji z grupy porównawczej, o ile są one dostępne. W szczególności w przypadku instytucji stosujących metodę wewnętrznych ratingów właściwe organy powinny uwzględnić wyniki analizy porównawczej do celów nadzorczych przeprowadzonej zgodnie z art. 78 dyrektywy 2013/36/UE.

131. Właściwe organy powinny skoncentrować swoją ocenę przede wszystkim na najważniejszych zidentyfikowanych źródłach ryzyka kredytowego, analizując ich istotność dla instytucji z ostrożnościowego punktu widzenia. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny uwzględnić następujące elementy:

- a. strategię w zakresie ryzyka kredytowego i apetyt na to ryzyko oraz właściwe limity;
- b. kwotę ekspozycji dla danego portfela w porównaniu z łączną wartością ekspozycji dla ekspozycji kredytowych, w tym jej wzrost w czasie;
- c. kwotę wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego dla danego portfela w porównaniu z łącznym wymogiem w zakresie funduszy własnych, w tym jej wzrost w czasie;
- d. w stosownych przypadkach – kapitał wewnętrzny przeznaczony przez instytucję na pokrycie ryzyka kredytowego w odniesieniu do danego portfela w stosunku do łącznego kapitału wewnętrznego;
- e. skład i jakość pozycji związanych z kredytami, ujmowanych przez instytucję w bilansie i poza bilansem, w portfelu ekspozycji obsługiwanych (w tym ekspozycji restrukturyzowanych) i w portfelu ekspozycji nieobsługiwanych, w tym poziom i zmiany w czasie należności ze stwierdzoną utratą wartości i spisanych w straty oraz wskaźników niewykonania zobowiązań w portfelu kredytowym.

132. Właściwe organy powinny ocenić istotność ryzyka w odniesieniu do bieżącego portfela, a także w perspektywie historycznej i prognozowanej (poprzednie zmiany tych danych i prognozy, o ile są dostępne).

133. Jako dodatkowe źródło informacji na potrzeby oceny istotności właściwe organy powinny – w stosownych przypadkach i w miarę dostępności – uwzględnić wewnętrzne parametry ryzyka kredytowego stosowane przez instytucję. Obejmuje to ocenę ich adekwatności pod kątem dokładnego kwantyfikowania ekspozycji na ryzyko kredytowe w różnych portfelach, ze szczególnym uwzględnieniem danych zawartych w rocznym sprawozdaniu sporządzanym przez komórkę danej instytucji ds. walidacji, a dokładniej wyników weryfikacji historycznych –

czyli porównania szacowanych parametrów z wynikami obserwowanymi – przeprowadzonych przez tę instytucję. Właściwe organy powinny zwrócić szczególną uwagę na portfele, w przypadku których oszacowane parametry nie odzwierciedlają w pełni zaobserwowanych wyników.

134. Właściwe organy powinny również uwzględnić wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucję w celu określenia wszelkich niezidentyfikowanych uprzednio źródeł ryzyka kredytowego, takich jak te, które wynikają ze zmian jakości kredytowej, koncentracji kredytowej, wartości zabezpieczenia i ekspozycji kredytowej w okresie występowania warunków skrajnych.
135. Na podstawie oceny istotności, o której mowa w poprzednich ustępach, a także wielkości i złożoności ryzyka kredytowego i portfela kredytowego instytucji, właściwe organy powinny wybrać odpowiedni poziom szczegółowości oceny.

Charakter, wielkość i struktura portfela kredytowego instytucji (pozycje związane z kredytami ujęte w bilansie i poza bilansem)

136. Właściwe organy powinny ocenić charakter ekspozycji kredytowych (tj. rodzaje kredytobiorców i ekspozycji) i przeanalizować strukturę portfela kredytowego instytucji. W ramach tej oceny właściwe organy powinny również zbadać, w jaki sposób charakter ekspozycji na ryzyko kredytowe może wpłynąć na wielkość ekspozycji (np. wykorzystanie przez kredytobiorców udzielonych linii kredytowych/gwarancji dotyczących finansowania, kredyty w walucie obcej), uwzględniając zdolność prawną instytucji do jednostronnego odwołania niewykorzystanych kwot udzielonych instrumentów kredytowych.
137. Aby ocenić charakter ryzyka kredytowego, właściwe organy powinny uwzględnić co najmniej następujące podkategorie ryzyka kredytowego, przeprowadzając bardziej szczegółową ocenę tych podkategorii, które uznaje się za najbardziej istotne dla instytucji²⁸:
- a. ryzyko koncentracji kredytowej;
 - b. ryzyko kredytowe kontrahenta oraz ryzyko rozliczenia i dostawy;
 - c. ryzyko kraju;
 - d. ryzyko kredytowe z tytułu sekurytyzacji,
 - e. ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych;
 - f. ryzyko cen nieruchomości;
 - g. ryzyko cen akcji w portfelu bankowym;
 - h. ryzyko rozmycia;
 - i. ryzyko modelu dla modeli zatwierdzonych przez organy regulacyjne.

²⁸ Niewyczerpujący podział na podkategorie ryzyka kredytowego oraz dalsze informacje dotyczące ich oceny znajdują się w załączniku I.

138. W przypadku gdy ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego uznaje się za istotne, właściwe organy powinny oceniać takie ekspozycje oddzielnie od pozostałej działalności w zakresie udzielania kredytów, ponieważ ryzyko takich ekspozycji jest związane z rentownością finansowanego aktywa lub projektu (np. nieruchomości komercyjnej, elektrowni, transportu, towarów itp.), a nie z kredytobiorcą (który jest z reguły spółką celową). Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny wziąć pod uwagę:
- a. rentowność projektu i ostrożność założeń planów biznesowych (w tym dotyczących ryzyka kredytowego najważniejszych klientów);
 - b. wpływ zmian przepisów, zwłaszcza w przypadku sektorów dotowanych, na przyszłe przepływy środków pieniężnych;
 - c. w stosownych przypadkach – wpływ zmian popytu rynkowego oraz istnienie rynku umożliwiającego potencjalną sprzedaż finansowanego obiektu w przyszłości;
 - d. istnienie konsorcjum lub innych kredytodawców współdzielących ryzyko kredytowe;
 - e. wszelkie formy gwarancji udzielone przez instytucje sponsorujące;
 - f. potencjalny wzrost ryzyka koncentracji, jaki może wynikać z tych działań.

Jakość kredytowa portfela

139. Oceniając jakość portfela kredytowego, właściwe organy powinny poświęcić szczególną uwagę prawidłowości klasyfikacji ekspozycji kredytowych i ocenić wpływ potencjalnie błędnej klasyfikacji, w tym wynikłych z tego opóźnień w tworzeniu rezerw i księgowaniu strat przez instytucję.
140. Właściwe organy powinny przeprowadzić analizę w celu dokonania rozróżnienia między kategoriami ekspozycji obsługiwanych, nieobsługiwanych i restrukturyzowanych, z uwzględnieniem zarówno liczby dłużników, jak i odpowiednich kwot/wolumenów. Właściwe organy powinny ocenić ogólną jakość kredytową na poziomie portfela oraz poszczególne klasy jakości w ramach każdej powyższej kategorii w celu określenia ogólnego ryzyka kredytowego. W ramach tej oceny właściwe organy powinny analizować ryzyko niewykonania zobowiązania i ryzyko migracji w podziale na kategorie ekspozycji, z uwzględnieniem tendencji w zakresie jakości kredytowej w czasie, oraz powinny rozważyć, czy rzeczywista jakość kredytowa portfela jest zgodna z deklarowanym apetytem na ryzyko, a także ustalić przyczyny wszelkich odchyłań.
141. Powinno to doprowadzić do ogólnej oceny całego cyklu kredytowego instytucji, od momentu udzielenia kredytu po monitorowanie i zarządzanie poszczególnymi kategoriami ekspozycji. Przeprowadzając tę analizę, właściwe organy powinny – w stosownych przypadkach i w miarę możliwości – stosować analizę porównawczą i używać portfeli odniesienia (tj. portfeli kredytobiorców powszechnie występujących wśród grup instytucji). Analizę tę należy przeprowadzać z uwzględnieniem:
- a. wskaźników jakości aktywów, trendów historycznych i wskaźników wzrostu w podziale na rodzaje kredytobiorców, sektory i produkty, rozkładu ratingów kredytowych

kredytobiorców, historycznych wskaźników migracji pomiędzy klasami zdolności kredytowej oraz opóźnień i zaległości w spłacie w różnych horyzontach czasowych;

- b. wskaźników ekspozycji nieobsługiwanych oraz pokrycia ryzyka według portfela, sektora, obszaru geograficznego oraz zgodnie ze zmianami w czasie, również z uwzględnieniem napływów i odpływów w ramach poszczególnych portfeli, rozkładu ekspozycji nieobsługiwanych (tj. przeterminowanych, wątpliwych), poziomu i zmian w czasie odpisów z tytułu utraty wartości i odpisów całkowitych dla każdego istotnego czynnika, historycznych stóp odzysku i czasu trwania procesu odzysku, aktywów przejętych w wyniku egzekucji oraz zmian w czasie, a także czasu, jaki upłynął od sklasyfikowania ekspozycji jako nieobsługiwanych.

142. Właściwe organy powinny ocenić, czy poziom rezerw celowych na utratę wartości kredytów i korekty wyceny kredytowej są odpowiednie w stosunku do jakości ekspozycji, a w stosownych przypadkach, do poziomu zabezpieczenia; w szczególności powinny ocenić, czy poziom rezerw celowych na utratę wartości kredytów odpowiada poziomowi ryzyka w różnych portfelach, w perspektywie czasowej i w porównaniu z odpowiednimi instytucjami z grupy porównawczej, a także odpowiednim zmianom makroekonomicznym oraz czy korekty wyceny kredytowej dokonywane w odniesieniu do wartości rynkowych instrumentów pochodnych odzwierciedlają zdolność kredytową odpowiednich kontrahentów. W razie konieczności właściwe organy powinny przeprowadzić kontrole na miejscu lub inne odpowiednie działania nadzorcze, aby stwierdzić, czy poziom rezerw celowych na utratę wartości kredytów i pokrycie ryzyka są wystarczające, na przykład poprzez ocenę wyrywkową kredytów. Przeprowadzając taką ocenę, właściwe organy powinny również wziąć pod uwagę wszelkie ustalenia poczynione przez audytorów wewnętrznych i zewnętrznych, o ile są dostępne.

143. Oceniając nieodłączne ryzyko kredytowe danej instytucji, właściwe organy powinny również uwzględniać wyniki testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucję w celu określenia wszelkich niezidentyfikowanych uprzednio rodzajów ryzyka kredytowego, np. wynikającego ze zmian jakości kredytów, koncentracji kredytowej, wartości zabezpieczenia i ekspozycji kredytowej w okresie występowania warunków skrajnych.

Poziom i jakość systemu ograniczania ryzyka kredytowego

144. Właściwe organy powinny uwzględniać poziom i jakość gwarancji (uwzględniając kredytowe instrumenty pochodne) oraz dostępnych zabezpieczeń, które ograniczałyby straty kredytowe w przypadku wystąpienia zdarzenia kredytowego, w tym gwarancji i zabezpieczeń nieuznanych za techniki ograniczania ryzyka kredytowego na potrzeby obliczeń funduszy własnych. Przeprowadzając taką ocenę, właściwe organy powinny wziąć pod uwagę:

- a. zakres ochrony, jaką zapewniają zabezpieczenia i gwarancje, według portfela, rodzaju kredytobiorcy, ratingu, sektora i innych istotnych aspektów;
- b. wartości zabezpieczeń, w odniesieniu do ekspozycji obsługiwanych i nieobsługiwanych;
- c. historyczne stopy odzysku według rodzaju i kwoty zabezpieczenia i gwarancji.

145. Właściwe organy powinny również ocenić istotność ryzyka rezydualnego (o którym mowa w art. 80 dyrektywy 2013/36/UE), w szczególności adekwatność i egzekwowalność umów zabezpieczenia i gwarancji, terminy i możliwość realizacji zabezpieczenia i uruchomienia gwarancji w świetle przepisów krajowych, płynność i zmienność wartości aktywów stanowiących zabezpieczenie oraz wartość zabezpieczenia możliwą do odzyskania w drodze czynności windykacyjnych. Właściwe organy powinny również oceniać koncentrację gwarantów i zabezpieczenia, a także korelację ze zdolnością kredytową kredytobiorców (tj. ryzyko niekorzystnej korelacji) oraz potencjalny wpływ na skuteczność ochrony.

Czynniki ESG

146. Oceniając wpływ ryzyk ESG, a w szczególności ryzyk środowiskowych, na nieodłączne ryzyko kredytowe, właściwe organy powinny dążyć do uwzględnienia specyficznych cech tych ryzyk, takich jak ich perspektywiczny charakter i zróżnicowany wpływ w różnych horyzontach czasowych, biorąc pod uwagę niepewności związane z prognozami długoterminowymi, a jednocześnie rozwijając swoją zdolność do uwzględniania tych cech w swoich ocenach.

6.2.3. Ocena ram zarządzania ryzykiem kredytowym i mechanizmów jego kontroli

147. Aby w pełni zrozumieć profil ryzyka kredytowego instytucji, właściwe organy powinny również dokonać przeglądu ram zarządzania ryzykiem kredytowym instytucji i mechanizmów jego kontroli oraz ich adekwatności w odniesieniu do ekspozycji na nieodłączne ryzyko kredytowe. W przypadku tej oceny właściwe organy powinny również korzystać z wyników oceny innych elementów SREP (takich jak analiza modelu biznesowego i obszary zarządzania). W przypadku instytucji podlegających stosowaniu strategii (redukcji) zarządzania ekspozycjami nieobstęgiwanymi oraz związanych z nimi wytycznych dotyczących zarządzania i wytycznych operacyjnych właściwe organy powinny również ocenić, czy instytucje te spełniają szczegółowe wymogi określone w odpowiednich wytycznych EUNB dotyczących takich strategii i ich wdrożenia, w tym w odniesieniu do wypełniania obowiązków w zakresie ochrony konsumentów.

Strategia w zakresie ryzyka kredytowego oraz apetyt na ryzyko

148. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada prawidłowe, jasno sformułowane i udokumentowane: apetyt na ryzyko kredytowe, strategię i limity zatwierdzone przez organ zarządzający. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny uwzględnić między innymi rolę organu zarządzającego w ustalaniu, zatwierdzaniu i przeglądzie strategii w zakresie ryzyka kredytowego i apetytu na to ryzyko, prawidłowe wdrażanie tej strategii przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla oraz jej adekwatność do danej instytucji, biorąc pod uwagę jej model biznesowy, ogólny apetyt na ryzyko, a także obecne i przyszłe warunki rynkowe oraz sytuację finansową.

Ramy organizacyjne i ramy kontroli wewnętrznej

149. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy organizacyjne i zasady zarządzania umożliwiające skuteczne podejmowanie ryzyka kredytowego, zarządzanie nim, jego pomiar i kontrolę, wraz z odpowiednimi (pod względem zarówno jakościowym, jak i ilościowym) zasobami kadrowymi i technicznymi niezbędnymi dla realizacji wymaganych zadań. Właściwe organy powinny w szczególności ocenić, czy organ zarządzający instytucji i jej kadra kierownicza wyższego szczebla rozumieją założenia systemu pomiaru ryzyka kredytowego. W tej ocenie właściwe organy powinny uwzględnić adekwatność zakresów odpowiedzialności, a także umiejętności i doświadczenie pracowników niezbędne do wykonywania zadań związanych z podejmowaniem, pomiarem, monitorowaniem i raportowaniem ryzyka kredytowego, w tym zarządzaniem ekspozycjami nieobsługiwanymi, a w szczególności restrukturyzacją tych ekspozycji; ponadto właściwe organy powinny uwzględnić istnienie wyraźnego rozdziału funkcji między podejmującymi ryzyko a zarządzającymi ryzykiem.
150. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie polityki i procedury dotyczące udzielania kredytów, identyfikacji, pomiaru, raportowania i kontroli ryzyka kredytowego oraz czy są one zgodne ze strategią instytucji w zakresie ryzyka kredytowego i obejmują wszystkie główne obszary działalności i procesy. Obejmuje to ocenę, czy te polityki są wyraźnie sformalizowane, przedstawiane i stosowane jednolicie w całej instytucji i grupie bankowej, do której ona należy. W ocenie tej właściwe organy powinny wziąć pod uwagę, czy organ zarządzający zatwierdza te polityki, regularnie dokonuje ich przeglądów zgodnie ze strategiami zarządzania ryzykiem, oraz czy kadra kierownicza wyższego szczebla jest odpowiedzialna za opracowywanie i wdrażanie polityk i procedur określonych przez organ zarządzający.
151. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy umożliwiające identyfikację, zrozumienie, pomiar oraz monitorowanie ryzyka kredytowego i jego raportowanie, stosownie do wielkości i złożoności instytucji. W związku z tym właściwe organy powinny rozważyć, czy instytucja dysponuje odpowiednią infrastrukturą danych oraz czy stosowane techniki analityczne są odpowiednie, aby umożliwić jej właściwe zarządzanie ryzykiem kredytowym, spełnienie wymogów sprawozdawczości nadzorczej, a także wykrywanie, pomiar i regularne monitorowanie nieodłącznego ryzyka kredytowego powiązanego ze wszystkimi działaniami bilansowymi i pozabilansowymi (w stosownych przypadkach na poziomie grupy).
152. Właściwe organy powinny oceniać, czy zarząd instytucji i kadra kierownicza wyższego szczebla rozumieją założenia systemu pomiaru ryzyka kredytowego i czy mają świadomość poziomu ryzyka, jakie wiąże się ze stosowaniem danego modelu. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja stosuje testy warunków skrajnych, aby uzyskać wiedzę o tym, jak niekorzystne zdarzenia wpływają na jej ekspozycje na ryzyko kredytowe i na adekwatność jej rezerw na ryzyko kredytowe, biorąc pod uwagę częstotliwość testów warunków skrajnych, stwierdzone istotne czynniki ryzyka, założenia scenariusza warunków skrajnych oraz wewnętrzne

wykorzystanie wyników testów warunków skrajnych na potrzeby planowania kapitałowego i strategii w zakresie ryzyka kredytowego.

153. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja zdefiniowała i stosuje bieżące i skuteczne monitorowanie ekspozycji na ryzyko kredytowe (w tym koncentracji kredytowej) w całej instytucji, między innymi za pomocą określonych wskaźników i skutecznych mechanizmów wczesnego ostrzegania. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja wprowadziła regularną sprawozdawczość w odniesieniu do ekspozycji na ryzyko kredytowe, w tym zakresie wyników testów warunków skrajnych, dla organu zarządzającego, kadry kierowniczej wyższego szczebla i odpowiednich zarządzających ryzykiem kredytowym.
154. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne i kompleksowe ramy kontroli wewnętrznej i prawidłowe zabezpieczenia ograniczające jej ryzyko kredytowe zgodnie z jej strategią w zakresie ryzyka kredytowego i apetytem na ryzyko. Na potrzeby tej oceny właściwe organy powinny zwrócić szczególną uwagę na odpowiedni zakres objęty przez komórki ds. kontroli instytucji (w tym wszystkie podmioty objęte konsolidacją, lokalizacje geograficzne i działalność kredytową), na istnienie limitów operacyjnych i innych praktyk mających na celu utrzymanie ekspozycji na ryzyko kredytowe na poziomach akceptowalnych dla instytucji zgodnie z jej apetytem na ryzyko i limitami. W tym celu właściwe organy powinny zwrócić szczególną uwagę na to, czy instytucja dysponuje odpowiednimi mechanizmami i praktykami kontroli wewnętrznej zapewniającymi terminowe zgłaszanie naruszeń (lub odstępstw od) polityki, procedur i limitów kadrze kierowniczej właściwego szczebla w celu podjęcia odpowiednich działań, w tym czy dysponuje mechanizmami służącymi do identyfikacji i oceny ryzyka prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, na które to ryzyko instytucja jest narażona w wyniku działalności związanej z udzielaniem kredytów, oraz mechanizmami zarządzania tym ryzykiem.
155. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny rozważyć, czy system limitów jest adekwatny do złożoności instytucji i jej zdolności do pomiaru ryzyka kredytowego i zarządzania nim. Obejmuje to ocenę, czy ustalone limity mają charakter bezwzględny czy też możliwe jest ich przekroczenie. Jeżeli przekraczanie limitów jest dopuszczalne, polityki instytucji powinny określać długość okresu dopuszczalnego przekroczenia i okoliczności, w jakich może mieć ono miejsce. Ponadto właściwe organy powinny ocenić adekwatność procedur, które mają zapewnić, że członkowie kierownictwa ds. kredytów są informowani o obowiązujących limitach, a także czy limity te są regularnie weryfikowane i aktualizowane (np. w celu dostosowania ich do zmian strategii).
156. Właściwe organy powinny również ocenić funkcjonowanie komórki ds. audytu wewnętrznego pod kątem adekwatności, zakresu i częstotliwości audytów wewnętrznych dotyczących ram zarządzania ryzykiem kredytowym. Audyty te powinny obejmować przegląd głównych elementów zarządzania ryzykiem kredytowym, jego pomiaru i mechanizmów kontroli w całej instytucji, a także ustalenie, czy wewnętrzne polityki i procedury są zgodne z właściwymi regulacjami zewnętrznymi.

157. W przypadku instytucji stosujących metody wewnętrznych ratingów do ustalania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego właściwe organy powinny również ocenić, czy proces walidacji wewnętrznej instytucji umożliwia prawidłowe i skuteczne weryfikowanie poprawności założeń modelu i wykrywanie potencjalnych wad systemu zarządzania ryzykiem kredytowym. Ocena ta powinna opierać się – w miarę dostępności – na informacjach pochodzących z już przeprowadzonych działań nadzorczych dotyczących modeli wewnętrznych (takich jak kontrole na miejscu) oraz z uwzględnieniem praktyk nadzorczych opisanych w podręczniku nadzorczym EUNB dotyczącym walidacji systemów opartych na metodzie wewnętrznych ratingów²⁹.

6.2.4. Podsumowanie ustaleń, punktacja i środki nadzorcze

158. Po przeprowadzeniu powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka kredytowego i ryzyka kontrahenta danej instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji ryzyka przyznanej na podstawie względów wymienionych w tabeli 6. W przypadkach, w których w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi we wspomnianej tabeli, na zasadzie analogii.

Tabela 6 Kryteria nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ryzyka kredytowego i kontrahenta

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest nieistotne lub bardzo niskie. Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcji jest nieistotna lub bardzo niska. Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest nieistotny lub bardzo niski. Poziom ekspozycji restrukturyzowanych i nieobsługiwanych jest nieistotny lub bardzo niski. 	<ul style="list-style-type: none"> Zarządzanie ryzykiem i mechanizmy kontroli są odpowiednie w świetle wymogów określonych we właściwych wytycznych EUNB. Polityka i strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji i jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. Ramy organizacyjne w zakresie ryzyka kredytowego są solidne, z wyraźnym podziałem obowiązków i oddzieleniem

²⁹ EBA/REP/2023/29.

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
		<ul style="list-style-type: none"> Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji obsługiwanych jest nieistotne lub bardzo niskie. Wpływ ryzyk ESG, a w szczególności ryzyk środowiskowych związanych z transformacją i ryzyk fizycznych, na ryzyko kredytowe jest nieistotny lub bardzo niski. Poziom pokrycia rezerwami i korektami wyceny kredytowej jest odpowiedni i wiarygodny z bardzo wysokim stopniem pewności. Poziom pokrycia oraz jakość gwarancji i zabezpieczeń są bardzo wysokie. 	<p>struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> Systemy pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka kredytowego są odpowiednie. Wewnętrzne limity i ramy kontroli ryzyka kredytowego są prawidłowe. Limity umożliwiające łagodzenie lub ograniczanie ryzyka kredytowego są spójne ze strategią zarządzania ryzykiem kredytowym instytucji i jej apetytem na ryzyko. Ryzyka ESG, a w szczególności ryzyka środowiskowe związane z transformacją i ryzyka fizyczne, są odpowiednio uwzględnione w systemie zarządzania ryzykiem kredytowym i mechanizmach kontroli.
2	Istnieje średnie lub niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że poziom ryzyka jest niski lub średni. Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcji jest niska lub średnia. Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest niski lub średni. Poziom ekspozycji restrukturyzowanych i nieobsługiwanych jest niski lub średni. Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji 	

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
		<p>obsługiwanych jest niskie lub średnie.</p> <ul style="list-style-type: none"> Wpływ ryzyk ESG, a w szczególności ryzyk środowiskowych związanych z transformacją i ryzyk fizycznych, na ryzyko kredytowe jest niski lub średni. Poziom pokrycia rezerwami i korektami wyceny kredytowej jest odpowiedni i wiarygodny z wysokim stopniem pewności. Poziom pokrycia oraz jakość gwarancji i zabezpieczeń są wysokie. 	
3	Istnieje średnie lub wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest średnie lub wysokie. Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcji jest średnia lub wysoka. Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest średni lub wysoki. Poziom ekspozycji restrukturyzowanych i nieobsługiwanych jest średni lub wysoki. Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji obsługiwanych jest średnie lub wysokie i może wzrosnąć 	<ul style="list-style-type: none"> Zarządzanie ryzykiem i mechanizmy kontroli nie są zgodne z wymogami określonymi w odpowiednich wytycznych EUNB. Polityka i strategia w zakresie ryzyka kredytowego instytucji i jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko nie są ze sobą spójne. Ramy organizacyjne w zakresie ryzyka kredytowego nie są wystarczająco solidne, nie ma wyraźnego oddzielenia zadań, w ramach których podejmowane jest ryzyko, od struktur

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
		<p>w warunkach skrajnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> Wpływ ryzyk ESG, a w szczególności ryzyk środowiskowych związanych z transformacją i ryzyk fizycznych, na ryzyko kredytowe jest średni do wysokiego. Poziom pokrycia rezerwami i korektami wyceny kredytowej jest średni. Poziom pokrycia oraz jakość gwarancji i zabezpieczeń są średnie. 	<p>zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> Systemy pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka kredytowego nie są odpowiednie. Wewnętrzne limity i ramy kontroli ryzyka kredytowego nie są dostatecznie prawidłowe. Limity umożliwiające łagodzenie lub ograniczanie ryzyka kredytowego nie są spójne ze strategią zarządzania ryzykiem kredytowym instytucji i jej apetytem na ryzyko.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko kredytowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest wysokie. Ekspozycja na ryzyko z tytułu złożonych produktów i transakcji jest wysoka. Poziom ryzyka koncentracji kredytowej jest wysoki. Poziom ekspozycji restrukturyzowanych i nieobsługiwanych jest wysoki. Ryzyko kredytowe z tytułu ekspozycji obsługiwanych jest wysokie. Wpływ ryzyk ESG, a w szczególności ryzyk środowiskowych związanych z transformacją 	<ul style="list-style-type: none"> Ryzyka ESG, a w szczególności ryzyka środowiskowe związane z transformacją i ryzyka fizyczne, są w niewystarczającym stopniu uwzględnione w systemie zarządzania ryzykiem kredytowym i mechanizmach kontroli.

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
		<p>i ryzyk fizycznych, na ryzyko kredytowe jest wysoki.</p> <ul style="list-style-type: none"> Poziom pokrycia rezerwami i korektami wyceny kredytowej jest niski. Poziom pokrycia oraz jakość gwarancji i zabezpieczeń są niskie. 	

159. W poniższej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę środków nadzorczych, jakie właściwe organy mogą zastosować w przypadku stwierdzenia niedociągnięć w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym i ryzykiem kontrahenta w danej instytucji. Właściwe organy powinny podjąć decyzję co do rodzaju środka na podstawie jego skuteczności w odniesieniu do konkretnego stwierdzonego niedociągnięcia. Właściwe organy mogą zastosować dodatkowe środki nadzorcze (w tym środki ilościowe zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE) lub ich kombinację, jeżeli uznają je za bardziej odpowiednie do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć.

Tabela 7. Potencjalne i niewyczerpujące środki nadzorcze dotyczące ryzyka kredytowego i ryzyka kontrahenta

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b), d), e), f), j), l), m) i n) dyrektywy 2013/36/UE – Właściwe organy mogą wymagać od instytucji, aby:
A. bardziej aktywnie angażowała organ zarządzający lub jego komitety w podejmowanie istotnych decyzji kredytowych;
B. poprawiła systemy pomiaru ryzyka kredytowego;
C. poprawiła kontrolę procesów kredytowych, w tym udzielanie kredytów, ich monitorowanie i odzyskiwanie;
D. usprawniła zarządzanie zabezpieczeniami, ich ocenę i monitorowanie;
E. poprawiła jakość i częstotliwość raportowania ryzyka kredytowego organowi zarządzającemu i kadrze kierowniczej wyższego szczebla.
F. stosowała określoną politykę tworzenia rezerw oraz – o ile pozwalają na to przepisy i regulacje dotyczące rachunkowości – wymagała zwiększenia stanu rezerw;
G. dostosowała wewnętrzne parametry ryzyka lub wagi ryzyka używane do obliczania kwot ekspozycji na ryzyko w odniesieniu do określonych produktów, sektorów lub rodzajów zobowiązanych;
H. stosowała wyższe korekty wartości zabezpieczenia;
I. ograniczyła znaczące ekspozycje lub inne źródła ryzyka koncentracji kredytowej;
J. zaostrzyła kryteria udzielania kredytów w odniesieniu do wszystkich lub niektórych kategorii produktów lub zobowiązanych;
K. zmniejszyła ekspozycję z tytułu niektórych rodzajów instrumentów lub zapewniła ochronę w odniesieniu do tych instrumentów (np. kredytów hipotecznych, finansowania eksportu, nieruchomości komercyjnych, sekurytyzacji), kategorii zobowiązanych, sektorów, krajów itp.;
L. wdrożyła odpowiednią strategię w celu zmniejszenia kwoty lub udziału ekspozycji nieobsługiwanych;
M. usprawniła zarządzanie ryzykiem kredytowym związanym z ryzykami ESG, w szczególności ryzykami środowiskowymi, opierając się potencjalnie na jednym lub kilku z wymienionych powyżej działań.

6.3. Ocena ryzyka rynkowego

6.3.1. Uwagi ogólne

160. Oceniając ramy zarządzania ryzykiem rynkowym, właściwe organy powinny sprawdzić między innymi, czy instytucja przestrzega aktów prawnych opublikowanych oddzielnie na stronie internetowej EUNB, o których mowa w ust. 12.
161. W niniejszych wytycznych odniesienia do „ryzyka rynkowego” będą obejmować wszystkie następujące rodzaje ryzyka, które powinny być przedmiotem oceny właściwych organów:
- a. ryzyko rynkowe wynikające ze wszystkich pozycji bilansowych i pozabilansowych, które są narażone na straty wynikające ze zmian cen rynkowych, tj. ryzykowności pozycji zaliczanych do portfela handlowego, a także ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów w portfelu bankowym;
 - b. ryzyko strat wynikających ze zmiany korekt wyceny kredytowej w odpowiedzi na zmiany spreadów kredytowych kontrahenta lub cen rynkowych, mających wpływ na wartość godziwą transakcji na instrumentach pochodnych oraz, w stosownych przypadkach, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych;
 - c. ryzyko związane z wyceną instrumentów wycenianych według wartości godziwej w rozumieniu art. 105 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
162. Właściwe organy mogą przeprowadzać mniej szczegółową analizę w odniesieniu do instytucji, które spełniają warunki działalności zaliczanej do portfela handlowego prowadzonej na małą skalę, określone w art. 94 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. W przypadku instytucji o ekspozycjach nieistotnych ocena powinna skupiać się na adekwatności zarządzania ryzykiem i strukturze zarządzania oraz na jakości i skuteczności systemów i mechanizmów kontroli.
163. Właściwe organy powinny uwzględniać wpływ ryzyk ESG na nieodłączne ryzyko rynkowe, a także odpowiedniość ram zarządzania ryzykiem rynkowym i mechanizmów kontroli związanych z ryzykami ESG, przy czym priorytetowo należy traktować ryzyka środowiskowe.

6.3.2. Ocena nieodłącznego ryzyka rynkowego

164. Za pomocą oceny nieodłącznego ryzyka rynkowego właściwe organy powinny określać główne czynniki wpływające na ekspozycje instytucji na ryzyko i ocenić ryzyko wystąpienia istotnego wpływu na instytucję z perspektywy ostrożnościowej. Aby uzyskać taką wiedzę, właściwe organy powinny najpierw zidentyfikować rodzaje ryzyka rynkowego, na które instytucja jest lub może być narażona, a następnie skupić swoją uwagę na podkategoriach i czynnikach uznawanych za najbardziej istotne dla tej instytucji.
165. Aby wesprzeć tę analizę, właściwe organy powinny uwzględnić co najmniej produkty, działalność i linie biznesowe danej instytucji. Powinny porównać wymogi w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego i ryzyka korekty wyceny kredytowej oraz dodatkową korektę wyceny odliczoną od funduszy własnych instytucji z całkowitymi wymogami w zakresie

funduszy własnych. W stosownych przypadkach powinny porównać kapitał wewnętrzny przypisany przez instytucję do tych rodzajów ryzyka z całkowitym kapitałem wewnętrznym. Właściwe organy mogą również uwzględnić relatywną wagę pozycji ryzyka rynkowego w stosunku do aktywów ogółem, relatywną wagę zysków netto z pozycji ryzyka rynkowego w stosunku do przychodów operacyjnych ogółem oraz historyczne zmiany tych danych liczbowych i prognoz. Należy również wziąć pod uwagę strategię instytucji w zakresie działalności rynkowej i związany z nią apetyt na ryzyko. Analizując działalność rynkową, właściwe organy powinny uwzględnić rodzaje ryzyka wymienione w ust. 161, które mogą dotyczyć zarówno portfela handlowego, jak i portfela bankowego.

Charakter i struktura działalności instytucji narażonej na ryzyko

166. Pierwszym krokiem w ocenie charakteru nieodłącznego ryzyka rynkowego danej instytucji jest spójne i kompleksowe określenie jej ekspozycji na ryzyko rynkowe. Właściwe organy powinny korzystać z dostępnych formularzy na potrzeby sprawozdawczości regulacyjnej, takich jak COREP i FINREP, sprawozdawczości wewnętrznej, wniosków wyciągniętych z oceny innych elementów SREP (takich jak analiza modelu biznesowego) lub wcześniejszych działań nadzorczych, a także zestawień z grupą porównawczą, o ile są one dostępne.

167. Właściwe organy powinny oprzeć swoją ocenę przede wszystkim na najważniejszych zidentyfikowanych źródłach ryzyka, analizując ich istotność dla instytucji z ostrożnościowego punktu widzenia. Aby ocenić charakter ryzyka rynkowego, właściwe organy powinny wziąć pod uwagę co najmniej następujące podkategorie³⁰:

- a. ryzyko stopy procentowej (portfel handlowy);
- b. spread kredytowy dla pozycji niesekurytyzacyjnych, spread kredytowy dla pozycji sekurytyzacyjnych (portfel handlowy);
- c. ryzyko cen akcji (portfel handlowy);
- d. ryzyko migracji (dla pozycji podlegających narzutowi z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania)³¹;
- e. ryzyko niewykonania zobowiązania (w przypadku działalności podlegającej narzutowi z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania);
- f. ryzyko walutowe, w tym ryzyko przeliczeniowe (zarówno w portfelu handlowym, jak i w portfelu bankowym);
- g. ryzyko cen towarów (portfel handlowy i bankowy);
- h. ryzyko korekty wyceny kredytowej (portfel handlowy i bankowy);
- i. ryzyko wyceny (instrumenty wyceniane według wartości godziwej w portfelu handlowym i bankowym).

168. Właściwe organy powinny również wziąć pod uwagę:

³⁰ W załączniku II znajduje się niewyczerpująca lista podkategorii ryzyka rynkowego.

³¹ Ryzyko migracji jest traktowane jako część ryzyka spreadu kredytowego w ramach gruntownego przeglądu portfela handlowego.

- a. złożoność produktów finansowych (np. produkty wyceniane za pomocą technik wyceny według modelu, produkty obciążone ryzykiem innym niż ryzyko delta i ryzyko bazowe). Właściwy organ może to ocenić, stosując jako wskaźnik narzut wynikający z ryzyka rezydualnego zgodnie z art. 325u rozporządzenia 575/2013/UE;
 - b. płynność ekspozycji instytucji. Właściwy organ może to ocenić, sprawdzając, czy instytucja jest narażona na podkategorie o wysokich horyzontach płynnościowych zgodnie z tabelą 2 w art. 325bd rozporządzenia 575/2013/UE;
 - c. koncentrację ryzyka rynkowego w odniesieniu do konkretnych podmiotów, sektorów, gospodarek i klas ryzyka;
 - d. stosowanie określonych operacji rynkowych, których ryzyko może nie być w pełni uwzględnione w wymogach w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego (np. transakcje wysokich częstotliwości).
169. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny również uwzględnić wewnętrzne mierniki ryzyka stosowane przez instytucję. Mogą one obejmować wewnętrzny model wartości zagrożonej (VaR) lub oczekiwany niedobór, nieużywane do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych, lub wrażliwość ryzyka rynkowego na różne czynniki ryzyka i potencjalne straty.
170. Właściwe organy powinny również ocenić zdolność instytucji do uzyskania całościowego obrazu stopnia ryzyka koncentracji rynkowej, na jakie jest ona narażona, wynikającego z ekspozycji na pojedynczy czynnik ryzyka albo z ekspozycji na wiele skorelowanych ze sobą czynników ryzyka, i powinny przy tym zwrócić szczególną uwagę na koncentracje w produktach złożonych i niepłynnych. Właściwe organy powinny dokonać przeglądu własnej oceny koncentracji i pozycji niepłynnych, przeprowadzonej przez instytucję. Właściwe organy powinny wymagać od instytucji ograniczenia ekspozycji wobec danego kontrahenta centralnego w przypadku nadmiernego ryzyka koncentracji lub wyrównania ekspozycji na różnych rachunkach rozliczeniowych zgodnie z art. 7 lit. a) rozporządzenia nr 648/2012.
171. Przy ustalaniu, czy należy nałożyć P2R w odniesieniu do ryzyka rynkowego, na które narażona jest instytucja, zgodnie z ust. 300, właściwe organy powinny rozważyć, czy metodyka filaru 1 odpowiednio uwzględnia to ryzyko, biorąc pod uwagę, że:
- a. instytucje stosujące alternatywną metodę standardową są zobowiązane w ramach filaru 1 do obliczenia narzutu (narzutu z tytułu ryzyka rezydualnego) w odniesieniu do rodzajów ryzyka związanych ze złożonymi produktami finansowymi, które nie są w wystarczającym stopniu uwzględnione w metodzie opartej na wskaźnikach wrażliwości oraz w narzucie z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania;
 - b. instytucje stosujące metodę modeli wewnętrznych lub alternatywną metodę modeli wewnętrznych są zobowiązane do uwzględnienia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka w tych modelach wewnętrznych;
 - c. wagi ryzyka przewidziane w alternatywnej metodzie standardowej, miary oczekiwanych niedoborów, o których mowa w art. 325bb rozporządzenia 575/2013/UE, oraz miary ryzyka

scenariusza warunków skrajnych, o których mowa w art. 325bk rozporządzenia 575/2013/UE w ramach alternatywnej metody modeli wewnętrznych mają na celu uwzględnienie pozycji płynności zgodnie z horyzontem płynności, o którym mowa w tabeli 2 art. 325bd rozporządzenia 575/2013/UE.

172. Właściwe organy powinny zidentyfikować i przeanalizować – w odniesieniu do pozycji ryzyka rynkowego oraz związanych z nimi zasad zarządzania – wszelkie mechanizmy ustalania cen transferowych między instytucjami mającymi siedzibę w Unii, wchodzącymi w skład grupy z państwa trzeciego, a innymi podmiotami tej grupy mającymi siedzibę poza Unią i nieobjętymi konsolidacją przez jednostkę dominującą z UE. Analiza powinna obejmować:

- a. element ilościowy służący do określenia istotności mechanizmów ustalania cen transferowych w odniesieniu do całkowitego wyniku finansowego z portfela handlowego oraz funduszy własnych instytucji;
- b. element jakościowy służący do oceny, czy skutki tych mechanizmów są przejrzyste dla zarządu instytucji i odpowiednio uwzględnione w systemie zarządzania ryzykiem;
- c. element jakościowy służący do oceny wpływu mechanizmu ustalania cen transferowych na decyzje biznesowe instytucji, w tym sposób, w jaki dynamika ustalania cen transferowych może wpływać na decyzje struktur *front office* oraz potencjalne konflikty interesów, które mogą powstać w wyniku tych ustaleń.

173. Właściwe organy powinny określić istotność ustalania cen transferowych w kontekście pozycji portfela handlowego, koncentrując się na mechanizmach ustalania cen transferowych, które spełniają następujące warunki:

- a. dotyczą co najmniej jednego podmiotu z grupy, który ma siedzibę poza Unią i w odniesieniu do którego najwyższy poziom konsolidacji znajduje się poza Unią;
- b. opierają się na metodzie zysku transakcyjnego – lub na jakiegokolwiek podobnej praktyce, która byłaby równoważna pod względem ekonomicznym – zgodnie z którą zyski i straty związane z pozycjami będącymi własnością kilku podmiotów są ponownie dzielone między te podmioty na podstawie marginalnego wkładu „m” każdego podmiotu w kluczowe mierniki określone w mechanizmie ustalania cen.

174. W przypadku instytucji, o których mowa w ust. 173 lit. a), gdy zyski i straty, przeniesione w wyniku mechanizmu ustalania cen transferowych opartego na metodzie zysku transakcyjnego, są istotne (np. stanowią ponad 5 % zysków i strat wygenerowanych przez instytucję), a ryzyko to nie jest objęte lub w pełni objęte przez P1R, właściwe organy powinny:

- a. uwzględnić to ryzyko przy ustalaniu P2R;
- b. uwzględnić wyniki dotyczące elementów wymienionych w ust. 172, takich jak istotność mechanizmów ustalania cen transferowych, w odniesieniu do wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego portfela, którego zyski i straty są wykorzystywane do ustalenia kwoty podlegającej przekazaniu instytucji, a także potencjalne słabe punkty w powiązanych zasadach zarządzania;

- c. określić P2R, który w wystarczającym stopniu pokrywa ryzyko rynkowe nieujęte w ramach P1R, a wynikające z mechanizmu ustalania cen transferowych. W tym celu właściwe organy mogą stosować metodę obliczeniową określoną w załączniku V lub alternatywną metodykę, która zapewnia dokładną ocenę ryzyka nieobjętego P1R i pozwala określić wynikający z tego P2R, przyjmując za punkt odniesienia metodykę zawartą w załączniku V.

Analiza rentowności i testy warunków skrajnych

- 175. Właściwe organy powinny przeanalizować historyczną rentowność działalności rynkowej, w tym jej zmienność, tak aby lepiej zrozumieć profil ryzyka rynkowego. Analizę tę można przeprowadzić na poziomie portfela, a także według linii biznesowych, klas aktywów lub jednostek tradingowych, w zależności od istotności i złożoności ekspozycji instytucji (wynikających z analizy modelu biznesowego lub innej analizy nadzorczej).
- 176. Właściwe organy powinny dokonać rozróżnienia, z jednej strony, między przychodami handlowymi a przychodami bankowymi (takimi jak prowizje, opłaty klientów itp.), a z drugiej, między zyskami/stratami zrealizowanymi a zyskami/stratami niezrealizowanymi.
- 177. W przypadku klas aktywów lub ekspozycji generujących znaczne zyski lub straty właściwe organy powinny oceniać rentowność w porównaniu z poziomem ryzyka zakładanego przez instytucję (np. wartość zagrożona/zyski netto z tytułu aktywów i zobowiązań finansowanych przeznaczonych do obrotu) w celu zidentyfikowania i przeanalizowania ewentualnych niespójności. Tam gdzie to możliwe, właściwe organy powinny porównywać dane liczbowe instytucji z jej wynikami historycznymi i danymi z grupy porównawczej.
- 178. Właściwe organy powinny ocenić, czy dana instytucja wdrożyła odpowiednie testy warunków skrajnych w uzupełnieniu jej systemu pomiaru ryzyka. W tym celu powinny uwzględnić następujące elementy:
 - a. częstotliwość testów warunków skrajnych;
 - b. czy identyfikowane są istotne czynniki zwiększające ryzyko (np. brak płynności/luka cenowa, koncentracja pozycji, rynki jednokierunkowe);
 - c. założenia scenariusza warunków skrajnych;
 - d. wykorzystanie wyników testów warunków skrajnych wewnątrz instytucji na potrzeby planowania kapitałowego i strategii w zakresie ryzyka rynkowego.

6.3.3. Ocena ram zarządzania ryzykiem rynkowym i mechanizmów jego kontroli

- 179. Aby odpowiednio zrozumieć sposób zarządzania ryzykiem rynkowym, dostosowany do profilu ryzyka danej instytucji, właściwe organy powinny dokonać przeglądu ram zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli stosowanych przez tę instytucję oraz ocenić ich adekwatność do ekspozycji na ryzyko nieodłączne. Na potrzeby tej oceny właściwy organ powinien wykorzystać ustępy zawarte w niniejszej sekcji, korzystając jednocześnie z:

- a. wyniku oceny innych elementów SREP (takich jak analiza modelu biznesowego i obszarów zarządzania);
- b. wyniku oceny, o której mowa w art. 325c rozporządzenia 575/2013/UE, w przypadku instytucji stosujących alternatywną metodę standardową, oraz wyniku oceny przeprowadzonej zgodnie z rozporządzeniem delegowanym (UE) 2024/1085, w szczególności w odniesieniu do wymogów, o których mowa w art. 104b, 325bi i 325bj rozporządzenia 575/2013/UE.

180. Właściwe organy powinny również ocenić polityki i procedury stosowane przez instytucje do przypisywania pozycji do portfela handlowego i portfela bankowego, zgodnie z tytułem 1 rozdziału 3 rozporządzenia 575/2013/UE.

Strategia w zakresie ryzyka rynkowego i apetyt na to ryzyko

181. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucje dysponują rzetelną, jasno sformułowaną i udokumentowaną polityką w zakresie apetytu na ryzyko, strategią oraz limitami, zatwierdzonymi przez ich organ zarządzający. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny uwzględnić między innymi rolę organu zarządzającego w ustalaniu, zatwierdzaniu i przeglądzie strategii w zakresie ryzyka oraz apetytu na ryzyko, prawidłowe wdrażanie tej strategii przez organ zarządzający oraz jej adekwatność do danej instytucji, biorąc pod uwagę jej model biznesowy, ogólny apetyt na ryzyko, a także obecne i przyszłe warunki rynkowe oraz sytuację finansową.

Ramy organizacyjne i ramy kontroli wewnętrznej

182. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja dysponuje odpowiednimi ramami instytucjonalnymi umożliwiającymi identyfikację, zrozumienie, pomiar, monitorowanie i kontrolę ryzyka rynkowego, a także wystarczającymi (pod względem zarówno jakościowym, jak i ilościowym) zasobami kadrowymi i technicznymi do realizacji wymaganych zadań. W ramach tej oceny właściwe organy powinny wziąć pod uwagę adekwatność zakresów odpowiedzialności za podejmowanie, monitorowanie, raportowanie i kontrolowanie ryzyka rynkowego, zasięg tych zakresów obejmujący całą instytucję, istnienie wyraźnego rozdziału między strukturami *front office* a *back office* oraz między komórkami związanymi z podejmowaniem ryzyka a komórkami ds. kontroli, a także powinny wziąć pod uwagę umiejętności i wiedzę fachową zaangażowanego personelu.

183. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada jasno określone polityki i procedury identyfikacji ryzyka rynkowego, zarządzania nim, jego pomiaru i kontroli oraz czy są one prawidłowe i spójne ze strategią instytucji w zakresie ryzyka i obejmują wszystkie główne obszary działalności i procesy. Ocena ta obejmuje sprawdzenie, czy te polityki i procedury są wyraźnie sformalizowane, przedstawiane i stosowane jednolicie w całej instytucji.

184. W szczególności ocena powinna obejmować pozycje, które należy uwzględnić w portfelu handlowym do celów regulacyjnych lub z niego wykluczyć, zasady dotyczące wewnętrznych

transakcji zabezpieczających oraz procedury dotyczące nowych rodzajów działalności rynkowej lub produktów.

185. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy umożliwiające identyfikację, zrozumienie i pomiar ryzyka rynkowego, stosownie do wielkości i złożoności instytucji, i czy ramy te spełniają odpowiednie wymogi minimalne wynikające z obowiązujących ram prawnych i regulacyjnych.
186. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada dostateczne ramy monitorowania i raportowania ryzyka rynkowego, które zapewniają podejmowanie niezwłocznych działań na odpowiednim szczeblu kadry kierowniczej wyższego szczebla lub organu zarządzającego w przypadku wystąpienia naruszeń. System monitorowania powinien obejmować konkretne wskaźniki i mechanizmy uruchamiające skuteczne wczesne ostrzeżenie, a także powinien informować organ zarządzający i kadrę kierowniczą wyższego szczebla o aktualnych ekspozycjach i podjętych działaniach w odniesieniu do limitów określonych stosowaną polityką.
187. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja dysponuje solidnymi i kompleksowymi systemami limitów i ramami kontroli, obejmującymi rzetelne zabezpieczenia służące ograniczaniu ryzyka zgodnie z jej strategią w zakresie ryzyka i apetytem na ryzyko. Na potrzeby tej oceny właściwe organy powinny zwrócić szczególną uwagę na odpowiedni zakres objęty przez komórki ds. kontroli instytucji (w tym wszystkie podmioty objęte konsolidacją, lokalizacje geograficzne i działalność rynkową), istnienie limitów operacyjnych (w tym indywidualnych limitów na poziomie jednostek tradingowych lub jednostek biznesowych, które należy codziennie monitorować) oraz inne praktyki mające na celu utrzymanie ekspozycji na ryzyko rynkowe na poziomie akceptowalnym przez instytucję zgodnie z jej apetytem na ryzyko i limitami.
188. Właściwe organy powinny również ocenić, czy proces walidacji wewnętrznej umożliwia prawidłowe i skuteczne weryfikowanie poprawności założeń modelu i identyfikowanie potencjalnych wad w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem rynkowym. W przypadku instytucji stosujących metody wewnętrzne do ustalania minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka rynkowego ocena ta powinna opierać się – w miarę dostępności – na informacjach wynikających z już przeprowadzonych działań nadzorczych dotyczących modeli wewnętrznych (takich jak kontrole na miejscu).
189. Właściwe organy powinny również ocenić funkcjonowanie komórki ds. audytu wewnętrznego pod kątem adekwatności, zakresu i częstotliwości audytów wewnętrznych dotyczących ram zarządzania ryzykiem rynkowym. Audyty te powinny obejmować przegląd głównych elementów systemu zarządzania ryzykiem, jego pomiaru i mechanizmów kontroli w całej instytucji, a także ustalenie, czy wewnętrzne polityki i procedury są zgodne z właściwymi regulacjami zewnętrznymi oraz czy podejmowane są działania w razie jakichkolwiek odstępstw od nich.

6.3.4. Podsumowanie ustaleń, punktacja i środki nadzorcze

190. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka rynkowego instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji ryzyka przyznanej na podstawie względów wymienionych w tabeli 8. W przypadkach, w których w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi we wspomnianej tabeli, na zasadzie analogii.

Tabela 8. Kryteria nadzorcze istotne w przyznawaniu punktacji ryzyka rynkowego

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmami kontroli
1	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko rynkowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest nieistotne lub bardzo niskie. Ekspozycje instytucji na ryzyko rynkowe nie mają charakteru złożonego. Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest nieistotny lub bardzo niski. Ekspozycje na ryzyko rynkowe instytucji generują zyski niepodatne na wahania. 	<ul style="list-style-type: none"> Polityka i strategia w zakresie ryzyka rynkowego instytucji oraz ogólna strategia i apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. Ramy organizacyjne w zakresie ryzyka rynkowego są solidne, z wyraźnym podziałem obowiązków i jasnym oddzieleniem struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko, od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. Systemy pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka rynkowego są odpowiednie. Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka rynkowego są prawidłowe i spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji i jej apetytem na ryzyko.
2	Istnieje średnie lub niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko rynkowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest niskie lub średnie. Stopień złożoności ekspozycji instytucji na ryzyko rynkowe jest niski lub średni. Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest niski lub średni. Ekspozycje instytucji na ryzyko rynkowe generują zyski, które charakteryzują się niskim lub średnim stopniem zmienności. 	<ul style="list-style-type: none"> Systemy pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka rynkowego są odpowiednie. Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka rynkowego są prawidłowe i spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji i jej apetytem na ryzyko.

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmami kontroli
3	Istnieje średnie lub wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko rynkowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest średnie do wysokiego. Stopień złożoności ekspozycji instytucji na ryzyko rynkowe jest średni lub wysoki. Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest średni do wysokiego. Ekspozycje instytucji na ryzyko rynkowe generują zyski, które charakteryzują się średnim lub wysokim stopniem zmienności. 	<ul style="list-style-type: none"> Polityka i strategia w zakresie ryzyka rynkowego instytucji i jej ogólna strategia i profil ryzyka nie są ze sobą w pełni spójne. Ramy organizacyjne w zakresie ryzyka rynkowego nie zapewniają wystarczającego podziału obowiązków ani nie oddzielają jasno struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko, od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. Systemy pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka rynkowego nie są stosowane z wystarczającą dokładnością i częstotliwością. Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka rynkowego nie są spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji lub jej apetytem na ryzyko.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Charakter i struktura ekspozycji na ryzyko rynkowe pozwalają sądzić, że ryzyko jest wysokie. Złożoność ekspozycji instytucji na ryzyko rynkowe jest wysoka. Poziom koncentracji ryzyka rynkowego jest wysoki. Ekspozycje instytucji na ryzyko rynkowe generują zyski, które charakteryzują się wysokim stopniem zmienności. 	

191. W poniższej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę środków nadzorczych, jakie właściwe organy mogą zastosować w przypadku stwierdzenia niedociągnięć w ramach zarządzania ryzykiem rynkowym w danej instytucji. Właściwe organy powinny podjąć decyzję co do rodzaju środka na podstawie jego skuteczności w odniesieniu do konkretnego stwierdzonego niedociągnięcia. Właściwe organy mogą zastosować inne środki nadzorcze (w tym środki ilościowe zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE) lub ich kombinację, jeżeli uznają je za bardziej odpowiednie do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć.

Tabela 9. Potencjalne i niewyczerpujące środki nadzorcze dotyczące ryzyka rynkowego

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b), d), e), f), j), l), m) i n) dyrektywy 2013/36/UE – Właściwe organy mogą wymagać od instytucji, aby:
A. poprawiła jakość i częstotliwość raportowania ryzyka rynkowego do organu zarządzającego instytucji i kadry kierowniczej wyższego szczebla;

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b), d), e), f), j), l), m) i n) dyrektywy 2013/36/UE – Właściwe organy mogą wymagać od instytucji, aby:

B. poprawiła efektywność metod wewnętrznych instytucji i jej zdolność w zakresie przeprowadzania testów z użyciem danych historycznych lub testów warunków skrajnych;
C. przeprowadzała częstsze i bardziej szczegółowe audyty wewnętrzne dotyczące działalności rynkowej;
D. ograniczyła inwestycje w niektóre produkty, jeżeli polityki i procedury instytucji nie gwarantują dostatecznego pokrycia i kontroli ryzyka z ich tytułu;
E. zbyła produkty finansowe, jeżeli procesy wyceny stosowane przez instytucję nie pozwalają na uzyskanie ostrożnych wycen, które byłyby zgodne ze standardami rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
F. obniżyła poziom nieodłącznego ryzyka rynkowego (np. poprzez hedging, sprzedaż aktywów lub zwiększenie wykorzystania instrumentów pochodnych rozliczanych za pośrednictwem kontrahentów centralnych) w przypadku stwierdzenia istotnych braków w systemach pomiaru stosowanych przez instytucję;
G. przedstawiła plan stopniowego ograniczenia swojej ekspozycji na ryzyko z tytułu aktywów zagrożonych lub pozycji nie płynnych.

6.4. Ocena ryzyka operacyjnego

6.4.1. Uwagi ogólne

192. Oceniając ramy zarządzania ryzykiem operacyjnym, właściwe organy powinny sprawdzić między innymi, czy instytucja przestrzega aktów prawnych opublikowanych oddzielnie na stronie internetowej EUNB, o których mowa w ust. 12.
193. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko operacyjne w odniesieniu do wszystkich linii biznesowych i operacji instytucji, uwzględniając ustalenia oceny zasad zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji, o której mowa w tytule 5. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny ustalić, w jaki sposób ryzyko operacyjne może się urzeczywistnić, biorąc pod uwagę również zbiór danych dotyczących strat danej instytucji oraz potencjalny wpływ innych powiązanych rodzajów ryzyka (np. ryzyka operacyjnego związanego z kredytami i ryzyka operacyjnego związanego z rynkiem).
194. Właściwe organy powinny ocenić istotność ryzyka operacyjnego wynikającego z działalności zewnętrznych dostawców usług, w tym koncentrację (na poziomie podmiotu oraz, w stosownych przypadkach, na poziomie grupy) na jednej lub kilku usługach świadczonych przez pojedynczego zewnętrznego dostawcę usług (bezpośrednio lub pośrednio poprzez łańcuchy podwykonawców) lub ograniczoną liczbę zewnętrznych dostawców wspierających krytyczne lub istotne funkcje instytucji, oraz, czy może to wpłynąć na odporność operacyjną instytucji, jej wyniki i zarządzanie ryzykiem. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny uwzględnić, w jakim stopniu inne instytucje korzystają z usług tych samych zewnętrznych dostawców usług, o ile właściwe organy dysponują takimi informacjami.
195. Oceniając ryzyko operacyjne, właściwe organy powinny dokonać oceny ryzyka związanego z ICT zgodnie z rozporządzeniem DORA oraz jego potencjalnego wpływu na krytyczne lub istotne funkcje instytucji, w tym rozważyć potencjalne skutki finansowe, reputacyjne, regulacyjne i strategiczne dla instytucji.

196. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja dysponuje odpowiednim podejściem operacyjnym opartym na odporności, umożliwiającym jej przetrwanie zakłóceń, dostosowanie się do nich i przywrócenie normalnego funkcjonowania w przypadku ich wystąpienia, a także czy podejście to zostało odpowiednio i spójnie dostosowane do istniejących ram zarządzania ryzykiem, planów ciągłości działania i zarządzania podmiotami zewnętrznymi.
197. Oceniając ryzyko operacyjne, właściwe organy powinny sprawdzić, w stosownych przypadkach, czy w politykach i procedurach instytucji odpowiednio zidentyfikowano i oceniono ryzyko operacyjne wynikające z działalności w zakresie kryptoaktywów i wspierającej ją technologii oraz czy ryzyko to jest odpowiednio zarządzane.
198. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko utraty reputacji łącznie z ryzykiem operacyjnym, ponieważ jest ono nierozdzielnie związane ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego. Wynik oceny ryzyka utraty reputacji nie powinien być jednak uwzględniany w punktacji ryzyka operacyjnego, lecz, w stosownych przypadkach, stanowić część analizy modelu biznesowego lub oceny ryzyka płynności, ponieważ główne konsekwencje, do jakich może doprowadzić to ryzyko, mogą osłabić zaufanie inwestorów, deponentów lub uczestników rynku międzybankowego do danej instytucji.
199. Właściwe organy powinny ocenić wpływ ryzyk ESG na nieodłączne ryzyko operacyjne i ryzyko utraty reputacji, a także adekwatność mechanizmów kontroli ryzyka operacyjnego i ryzyka utraty reputacji związanych z ryzykami ESG, przy czym priorytetowo należy traktować ryzyka środowiskowe, fizyczne i związane z transformacją. Przeprowadzając ocenę ryzyka prawnego i ryzyka utraty reputacji, właściwe organy powinny w szczególności wziąć pod uwagę ryzyko środowiskowe i ryzyko pseudoekologicznego marketingu.

6.4.2. Ocena nieodłącznego ryzyka operacyjnego

200. Właściwe organy powinny dogłębnie zrozumieć charakterystyczne dla danej instytucji ekspozycje na ryzyko operacyjne oraz ocenić znaczenie wpływu tego ryzyka na instytucję z perspektywy ostrożnościowej, a także jego wpływ na zdolność instytucji do pełnienia krytycznych lub istotnych funkcji w sytuacji zakłóceń.
201. Aby uzasadnić tę ocenę, właściwe organy powinny uwzględnić wymóg w zakresie funduszy własnych na pokrycie ryzyka operacyjnego w stosunku do całkowitego wymogu w zakresie funduszy własnych oraz, w stosownych przypadkach, kapitał wewnętrzny przeznaczony przez instytucję na pokrycie ryzyka operacyjnego w stosunku do całkowitego kapitału wewnętrznego. Ponadto właściwe organy powinny wykorzystać wiedzę zdobytą z oceny innych elementów SREP (w szczególności z tytułu 4 i tytułu 5), z zestawienia z grupą porównawczą, z wszelkich innych działań nadzorczych – w tym z informacji przekazanych przez organy sprawujące nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz organy nadzoru rynku – a także z innych odpowiednich źródeł informacji.
202. Właściwe organy powinny uwzględnić co najmniej kluczowe czynniki ryzyka operacyjnego i potencjalne scenariusze zakłóceń, a w stosownych przypadkach przeanalizować je w podziale

na linie biznesowe, podmioty prawne, obszary geograficzne i kategorie zdarzeń (w zależności od dostępności danych) oraz przeanalizować sytuację instytucji w odniesieniu do innych o podobnym profilu. Czynniki te powinny obejmować co najmniej główną strategię instytucji w zakresie ryzyka operacyjnego oraz jej apetyt na ryzyko operacyjne, otoczenie biznesowe (w tym obecność geograficzną, działalność w zakresie ICT i kanały dystrybucji), najnowsze istotne wydarzenia korporacyjne (takie jak połączenia, przejęcia, zbycia i restrukturyzacje), systemy ICT i inne aspekty związane z ICT zgodnie z sekcją 6.4.2.3, zmiany procesów, umowy z podmiotami zewnętrznymi, kwestie zgodności z przepisami, cele biznesowe i systemy zachęt oraz inne kluczowe czynniki wpływające na ryzyko operacyjne.

Charakter i znaczenie ekspozycji na ryzyko operacyjne

203. Właściwe organy powinny określić charakter ekspozycji na ryzyko operacyjne, analizując ekspozycje na główne źródła i czynniki ryzyka operacyjnego, aby wyrobić sobie perspektywiczny pogląd na potencjalne ryzyko operacyjne. Na potrzeby tej analizy właściwe organy:

- a. mogą uwzględniać model operacyjny, linie biznesowe, produkty, procesy i lokalizacje geograficzne istotne dla instytucji, ocenę zależności oraz ekspozycje na ryzyko operacyjne wynikające z głównych czynników ryzyka (takich jak procesy, ludzie, systemy i czynniki zewnętrzne), a także interakcje między tymi czynnikami, wykorzystując własną ocenę ryzyka przeprowadzoną przez instytucję, analizę porównawczą, dane oraz publiczne lub konsorcjalne bazy danych, o ile są one dostępne i istotne;
- b. powinny uwzględnić zarówno częstotliwość, jak i dotkliwość zdarzeń, na które instytucja jest narażona, oraz odróżnić zdarzenia powodujące poważne straty od tych, które występują z dużą częstotliwością. Na podstawie tego rozróżnienia właściwe organy powinny ocenić tendencje w zakresie strat ryzyka operacyjnego i ich koncentracji; oraz
- c. powinny opierać się na analizach scenariuszy oraz uwzględniać planowane działania biznesowe i analizy potencjalnego ryzyka operacyjnego przeprowadzone przez instytucję, o ile są one dostępne, biorąc pod uwagę wszelkie środki naprawcze i działania ograniczające ryzyko, które zostały już wdrożone i są skuteczne.

204. Po zidentyfikowaniu i przeanalizowaniu głównych źródeł i czynników ryzyka operacyjnego właściwe organy powinny skupić się na tych spośród nich, które mają najbardziej istotny potencjalny wpływ na instytucję.

205. Podstawowym źródłem informacji, którym powinny posłużyć się właściwe organy, jest zbiór danych dotyczących strat i zdarzeń danej instytucji, ponieważ może on dostarczyć cennych informacji na temat zmian profilu ryzyka operacyjnego tej instytucji. Właściwe organy powinny okresowo oceniać kompleksowość, dokładność i jakość danych dotyczących strat. Kolejnym źródłem informacji powinny być prowadzone przez instytucję rejestry wszystkich incydentów związanych z ICT, istotnych cyberzagrożeń (zgodnie z art. 17 ust. 2 DORA) oraz zidentyfikowanych źródeł ryzyka związanego z ICT (zgodnie z art. 8 ust. 2 DORA).

Ocena podkategorii ryzyka operacyjnego

206. W ocenie podkategorii ryzyka operacyjnego właściwe organy powinny skoncentrować się na tych, które są uznawane za istotne dla instytucji. Właściwe organy powinny również stosować swoją opinię ekspercką w celu zidentyfikowania istotnych podkategorii na podstawie wszystkich dostępnych wewnętrznych i zewnętrznych źródeł informacji. Przeprowadzając ocenę, właściwe organy powinny zawsze zwracać uwagę na następujące aspekty ryzyka operacyjnego³²:

- a. ryzyko prawne;
- b. ryzyko modelu;
- c. ryzyko związane z ICT.

6.4.2.1. Ryzyko prawne

207. Właściwe organy powinny uwzględnić następujące kwestie przy ocenie istotności i znaczenia ekspozycji instytucji na ryzyko prawne:

- a. niewłaściwa sprzedaż produktów lub usług;
- b. konflikty interesów w ramach prowadzenia działalności;
- c. manipulacje referencyjnymi stopami procentowymi, kursami walut lub innymi instrumentami bądź wskaźnikami finansowymi;
- d. bariery uniemożliwiające zamianę produktów finansowych w czasie obowiązywania dotyczącej ich umowy lub zmianę dostawcy usługi finansowej;
- e. automatyczne przedłużanie umowy dotyczącej produktu lub stosowanie kar za rezygnację; lub
- f. rozpatrywanie skarg klientów;
- g. naruszenie krajowych i międzynarodowych przepisów i regulacji (przepisy podatkowe, oszustwa wewnętrzne lub kradzieże wewnętrzne, przepisy dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy, przepisy dotyczące zwalczania terroryzmu i sankcje gospodarcze);
- h. ekspozycja na ryzyko procesowe związane z ESG, w szczególności ze środowiskiem i pseudoekologicznym marketingiem.

208. Właściwe organy powinny rozważyć, czy w wyniku postępowań sądowych instytucja może ponieść jakiejkolwiek koszty, grzywny, kary lub odszkodowania karne, a także powinny uwzględnić liczbę i treść skarg. W celu uzyskania szerokiego wglądu w źródła potencjalnych nadużyć należy wykorzystać wyniki oceny przeprowadzonej zgodnie z tytułem 4, wraz z dogłębną analizą polityki zachęt. W tym kontekście właściwe organy powinny również rozważyć, czy dana instytucja dysponuje odpowiednimi i skutecznymi systemami i procesami wdrażania środków ograniczających (np. sankcji) oraz zapewniania ich przestrzegania, w tym

³² W załączniku III znajduje się niewyczerpująca lista podkategorii ryzyka operacyjnego.

ocenić stosowanie się instytucji do wytycznych EUNB w sprawie wewnętrznych polityk, procedur i mechanizmów kontroli³³.

209. Przy tym właściwy organ powinien stosować podejście perspektywiczne, uwzględniając możliwe zmiany sytuacji pod względem regulacyjnym oraz działania odpowiednich organów w zakresie ochrony konsumentów i ogólnie świadczenia usług finansowych.

6.4.2.2. Ryzyko modelu

210. W ramach ryzyka operacyjnego właściwe organy powinny oceniać ryzyko modelu, ze szczególnym uwzględnieniem wewnętrznych modeli nieobjętych regulacjami (np. modeli sztucznej inteligencji, wyceny produktów, ustalania i monitorowania limitów ryzyka, modeli ICAAP/ILAAP, opcji naprawy).

211. W celu oceny ryzyka modelu właściwe organy powinny wziąć pod uwagę:

- a. w jakim zakresie i do jakich celów instytucja wykorzystuje modele do podejmowania decyzji oraz jakie jest biznesowe znaczenie takich decyzji. Właściwe organy powinny określić jednostki/obszary działalności, w przypadku których instytucja w znacznym stopniu korzysta z modeli, oraz ocenić potencjalny wpływ ryzyka modelu, między innymi poprzez analizy wrażliwości i scenariuszy lub testy warunków skrajnych; oraz
- b. solidność mechanizmów kontroli (pod względem metod, częstotliwości, działań następczych itp.), w tym procesu zatwierdzania modeli, przeprowadzanych regularnych przeglądów oraz poziomu świadomości instytucji na temat niedociągnięć modeli lub rozwoju sytuacji rynkowej i biznesowej.

212. W przypadku wykorzystywania modeli do celów podejmowania decyzji (np. ustalanie cen produktów, modele sztucznej inteligencji, ocena instrumentów finansowych, profilowanie klientów) właściwe organy powinny ocenić, czy istnieje rzetelny wewnętrzny proces walidacji lub proces przeglądu modeli, mający na celu identyfikację i ograniczanie ryzyka modelu (z wyjątkiem modeli regulacyjnych).

213. Przeprowadzając ocenę ryzyka modelu, właściwe organy powinny rozważyć oceny innych ryzyk obciążających kapitał oraz ryzyk płynności i finansowania, w szczególności w zakresie odpowiedniości metod używanych do pomiaru ryzyka, wyceny oraz oceny aktywów i pasywów. Wyniki takiej oceny powinny stanowić podstawę ustaleń dotyczących ryzyka operacyjnego.

³³ Wytyczne w sprawie wewnętrznych polityk, procedur i mechanizmów kontroli mających na celu zapewnienie wdrożenia unijnych i krajowych środków ograniczających (EBA/GL/2024/14)

6.4.2.3. Ryzyko związane z ICT – Ocena ryzyka nieodłącznego związanego z ICT

Określenie istotnych rodzajów ryzyka związanego z ICT

214. Zgodnie z rozporządzeniem DORA właściwe organy powinny dokonać przeglądu sposobu identyfikacji, klasyfikacji i dokumentacji przez instytucję wszystkich funkcji biznesowych wspieranych przez ICT, zadań i obowiązków, zasobów informacyjnych³⁴ i zasobów ICT³⁵ wspierających te funkcje oraz ich zadania i zależności w odniesieniu do ryzyka związanego z ICT. Przegląd ten powinien pomóc właściwym organom w uzyskaniu dogłębnego zrozumienia ekspozycji instytucji na ryzyko nieodłączne związane z ICT (profil ryzyka związanego z ICT), zidentyfikowaniu istotnego nieodłącznego ryzyka ICT oraz sformułowaniu opinii na temat jego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję. W tym celu właściwe organy powinny uwzględnić co najmniej następujące elementy, o ile są one istotne i mają zastosowanie:

- a. sprawozdanie z przeglądu ram zarządzania ryzykiem związanym z ICT (zgodnie z art. 6 ust. 5 DORA);
- b. źródła ryzyka związanego z ICT, w szczególności ekspozycję na ryzyko w odniesieniu do innych podmiotów finansowych i pochodzące od tych podmiotów, zidentyfikowaną przez instytucję zgodnie z art. 8 ust. 2 DORA;
- c. zgłoszone poważne incydenty związane z ICT (zgodnie z art. 19 ust. 1 DORA), w tym tendencje dotyczące łącznych rocznych kosztów i strat spowodowanych poważnymi incydentami związanymi z ICT (zgodnie z art. 11 ust. 10 DORA);
- d. wyniki testów przewidzianych w programie testowania operacyjnej odporności cyfrowej (zgodnie z art. 24 DORA), w tym podsumowanie ustaleń z testów penetracyjnych pod kątem wyszukiwania zagrożeń (TLPT) i powiązanych planów naprawczych (zgodnie z art. 26 ust. 6 DORA);
- e. rejestr informacji (zgodnie z art. 28 ust. 3 DORA), obejmujący stopień koncentracji zewnętrznych dostawców usług ICT, w tym dostawców ICT wewnątrz grupy, w podziale na rodzaje usług ICT lub systemów ICT;
- f. zalecenia i opinie wiodących organów nadzorczych (zgodnie z art. 40 ust. 3 i art. 42 ust. 7 DORA) oraz związane z nimi odpowiedzi, sprawozdania i informacje od kluczowych zewnętrznych dostawców usług ICT (zgodnie z art. 35 ust. 1 lit. c), art. 42 ust. 1 i art. 48 ust. 2 DORA);
- g. poziom złożoności systemów ICT oraz wyniki oceny ryzyka związanego z dotychczasowymi systemami ICT (zgodnie z art. 8 ust. 7 DORA);
- h. ocenę ryzyka przy każdej większej zmianie (zgodnie z art. 8 ust. 3 DORA);
- i. stopień wdrażania i integracji innowacyjnych rozwiązań z zakresu ICT;
- j. miejsca, czyli regiony lub kraje, w których znajdują się ośrodki przetwarzania danych i wyznaczone obszary wrażliwe, w tym miejsca, w których usługi ICT są świadczone przez

³⁴ Artykuł 3 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2022/2554.

³⁵ Artykuł 3 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2022/2554.

zewnętrznych dostawców usług ICT, z uwzględnieniem również lokalizacji przetwarzania i przechowywania danych;

- k. wszelkie istotne niedociągnięcia lub słabe punkty stwierdzone na podstawie tytułu 5;
- l. samodzielną ocenę mechanizmów kontroli i ryzyka związanego z ICT (jeżeli została uwzględniona w informacjach ICAAP);
- m. informacje dotyczące zarządzania ryzykiem związanym z ICT przekazywane organowi zarządzającemu instytucji;
- n. ustalenia z audytów wewnętrznych i zewnętrznych dotyczących ICT;
- o. zewnętrzne środowisko zagrożeń, w tym analiza zagrożeń i podatności.

Przegląd systemów ICT i usług ICT

215. Właściwe organy powinny dokonać przeglądu odpowiedniej dokumentacji, metodyki i procesów danej instytucji oraz wydać opinię na temat tego, czy instytucja ta właściwie zidentyfikowała systemy i usługi ICT, które wspierają funkcje krytyczne lub istotne. W tym celu właściwe organy powinny rozważyć:

- a. systemy ICT wspierające funkcje krytyczne lub istotne, a także krytyczne zasoby informacyjne i zasoby ICT wskazane przez instytucję (zgodnie z art. 8 DORA);
- b. kluczowe procesy, które zależą od zewnętrznych dostawców usług ICT, w tym wzajemne powiązania z zewnętrznymi dostawcami usług ICT, którzy świadczą usługi wspierające krytyczne lub istotne funkcje, wskazane przez instytucję (zgodnie z art. 8 ust. 5 DORA).

Identyfikacja i grupowanie istotnych rodzajów ryzyka związanego z ICT, które dotyczą systemów i usług ICT wspierających krytyczne lub istotne funkcje

216. Po dokonaniu przeglądu zależności instytucji od zasobów informacyjnych i zasobów ICT, profilu ryzyka związanego z ICT, systemów ICT i usług ICT właściwe organy powinny wydać opinię na temat istotnych rodzajów ryzyka związanego z ICT, które mogą mieć istotny wpływ z perspektywy ostrożnościowej na systemy i usługi ICT instytucji wspierające krytyczne lub istotne funkcje oraz istotny wpływ na zdolność instytucji do działania w warunkach zakłóceń. W tym celu właściwe organy powinny rozważyć:

- a. straty finansowe, w tym ewentualne odszkodowania dla klientów, koszty postępowania sądowego i działań naprawczych, odszkodowania wynikające z umów, koszty oraz utracone przychody;
- b. możliwość zakłócenia działalności, z uwzględnieniem (między innymi) krytycznego charakteru narażonych na zakłócenia usług, w tym transakcji i operacji instytucji (także zależności od podmiotów zewnętrznych), liczby klientów lub kontrahentów finansowych lub oddziałów i pracowników, których zakłócenie może dotyczyć;
- c. potencjalną utratę danych;
- d. potencjalne skutki reputacyjne;

- e. potencjalne skutki regulacyjne, w tym możliwość publicznej nagany, nałożenia grzywien, a nawet zmiany warunków zezwoleń;
- f. potencjalne skutki strategiczne dla instytucji;
- g. potencjalny zasięg geograficzny.

217. Następnie właściwe organy powinny przyporządkować zidentyfikowane istotne ryzyko związane z ICT do kategorii ryzyka związanego z ICT określonych w załączniku III. Oczekuje się, że instytucje będą stosować własną klasyfikację, a nie tę określoną w załączniku.

6.4.3. Ocena ram zarządzania ryzykiem operacyjnym i mechanizmów jego kontroli

218. Właściwe organy powinny ocenić ramy i mechanizmy wprowadzone przez instytucję w celu zarządzania ryzykiem operacyjnym i jego kontroli, biorąc pod uwagę wyniki analizy ogólnych ram zarządzania ryzykiem i mechanizmów kontroli wewnętrznej, o których mowa w tytule 5, ponieważ będzie to miało wpływ na ekspozycje instytucji na ryzyko operacyjne. W odniesieniu do ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu właściwy organ powinien uwzględnić ocenę przedstawioną przez organ sprawujący nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Strategia w zakresie ryzyka operacyjnego i apetyt na to ryzyko

219. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada prawidłową, jasno sformułowaną i udokumentowaną strategię w zakresie ryzyka operacyjnego i poziom apetytu na to ryzyko, zatwierdzone przez organ zarządzający, określające charakter, rodzaje i poziomy ryzyka operacyjnego, które instytucja jest skłonna podejmować. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny uwzględnić między innymi rolę organu zarządzającego w ustalaniu, zatwierdzaniu, wdrażaniu i przeglądzie strategii w zakresie ryzyka operacyjnego i apetytu na to ryzyko (w tym poziom apetytu na ryzyko związane z ICT i strategii operacyjnej odporności cyfrowej), a także to, czy strategia ta w wystarczającym stopniu obejmuje zakresem charakter i istotność profilu ryzyka operacyjnego danej instytucji i jest do niego dostosowana.

Ramy organizacyjne i ramy kontroli wewnętrznej

220. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja spełnia warunki określone w art. 323 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. W ramach tej oceny właściwe organy powinny zbadać solidność i skuteczność ram organizacyjnych i zasad zarządzania, mających na celu umożliwienie skutecznego zarządzania ryzykiem operacyjnym, jego pomiaru i kontroli, a zarazem zapewnienie wystarczających zasobów kadrowych i technicznych do wykonania wymaganych zadań. Właściwe organy powinny wziąć pod uwagę, czy istnieją jasno określone zakresy odpowiedzialności za identyfikację, ocenę, ograniczanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego, a także czy stosuje się model „trzech linii obrony”.

221. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne ramy kontroli i prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające jej ryzyko operacyjne, w tym odpowiednie polityki

i procedury, obejmujące również ryzyko rezydualne, oraz czy są one spójne z apetytem instytucji na zarządzanie ryzykiem operacyjnym i z jej strategią w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także czy obejmują wszystkie kluczowe operacje i procesy. Obejmuje to między innymi ocenę tego, czy te zasady polityki i procedury są wyraźnie sformalizowane, przedstawiane i stosowane jednolicie w całej instytucji.

222. Właściwe organy powinny również ocenić funkcjonowanie komórki ds. audytu wewnętrznego pod kątem adekwatności, zakresu i częstotliwości audytów wewnętrznych dotyczących ram zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Ciągłość działania, reagowanie i przywracanie sprawności

223. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja przestrzega (i) wytycznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego w odniesieniu do ogólnego zarządzania ciągłością działania oraz (ii) przepisów DORA w odniesieniu do polityki zapewniania ciągłości działania w zakresie ICT oraz planów reagowania i przywracania sprawności ICT. W związku z tym właściwe organy powinny ustalić, czy polityka zapewnienia ciągłości działania w zakresie ICT oraz plany reagowania i przywracania sprawności ICT stanowią integralną część ogólnej polityki zapewnienia ciągłości działania instytucji oraz jej planu reagowania i przywracania sprawności.
224. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja wdrożyła skuteczny system zarządzania ciągłością działania, obejmujący sprawdzone plany ciągłości działania, reagowania i przywracania sprawności, które obejmują co najmniej jej krytyczne lub istotne funkcje – w tym te zlecone podmiotom zewnętrznym – oraz czy plany te uwzględniają szereg poważnych, ale prawdopodobnych scenariuszy, na które instytucja może być narażona. Właściwe organy powinny również ocenić, czy polityka instytucji w zakresie ciągłości działania umożliwia wdrożenie odpowiednich środków reagowania i przywrócenia sprawności w przypadku każdego rodzaju incydentu.
225. Właściwe organy powinny ustalić, czy system zarządzania ciągłością działania danej instytucji obejmuje:
- a. analizę wpływu na działalność (ang. *business impact analysis*, BIA);
 - b. odpowiednie strategie przywracania sprawności uwzględniające kluczowe wewnętrzne i zewnętrzne zależności oraz jasno określone priorytety naprawy i poziomy odporności;
 - c. kompleksowe i elastyczne plany postępowania w przypadku prawdopodobnych scenariuszy zakłóceń, opracowywane na podstawie BIA oraz we współpracy z wewnętrznymi i zewnętrznymi zainteresowanymi stronami;
 - d. plany określające strategie awaryjne oraz procedury reagowania i przywracania sprawności;
 - e. skuteczne testowanie projektu i skuteczności operacyjnej planów;
 - f. programy podnoszenia świadomości i szkoleń w zakresie procesów zarządzania ciągłością działania;

- g. plany działań informacyjnych dotyczące informowania kadry kierowniczej i wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron, a także dokumentację dotyczącą zarządzania kryzysowego, środki w tym zakresie i, w stosownych przypadkach, funkcję zarządzania w sytuacji kryzysowej (zgodnie z art. 11 ust. 7 DORA).

226. Właściwe organy powinny ocenić, czy plany zapewnienia ciągłości działania, reagowania i przywracania sprawności instytucji:

- a. określają role i obowiązki, w tym jasne wytyczne dotyczące ewentualnej sukcesji, oraz obejmują wewnętrzny proces podejmowania decyzji wraz z określeniem czynników uruchamiających;
- b. były poddawane przeglądowi w celu zapewnienia spójności strategii awaryjnych z bieżącymi operacjami, ryzykiem i zagrożeniami, poziomami odporności oraz celami i priorytetami w zakresie przywracania sprawności;
- c. określają hierarchię działań w zakresie ciągłości działania z wykorzystaniem podejścia opartego na analizie ryzyka;
- d. są regularnie testowane, tak aby można było osiągnąć cele przywracania sprawności i dotrzymać terminów; oraz
- e. obejmują, w stosownych przypadkach, testowanie usług świadczonych przez zewnętrznych dostawców usług.

227. Właściwe organy powinny również ocenić, czy wyniki testów są dokumentowane i przekazywane organowi zarządzającemu.

Ocena ram zarządzania ryzykiem związanym z ICT

228. Właściwe organy powinny ocenić, w jakim stopniu instytucja przestrzega przepisów DORA oraz wytycznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego w odniesieniu do zarządzania wewnętrznego i organizacji zarządzania ryzykiem związanym z ICT. Właściwe organy powinny ocenić, czy organ zarządzający danej instytucji ponosi ogólną odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem związanym z ICT oraz czy w odpowiedni sposób określa, zatwierdza i nadzoruje wdrażanie wszystkich rozwiązań związanych z tymi technologiami. Właściwe organy powinny rozważyć, czy członkowie organu zarządzającego posiadają wystarczającą wiedzę i umiejętności wystarczające do zrozumienia i oceny ryzyka związanego z ICT i jego wpływu na operacje instytucji.

229. Właściwe organy powinny ocenić, w jaki sposób role i obowiązki związane ze wszystkimi funkcjami z zakresu ICT oraz ustanowione zasady zarządzania są włączone w mechanizmy kontroli wewnętrznej i zarządzania instytucji oraz z nimi zintegrowane na potrzeby zarządzania ryzykiem związanym z ICT. W tym celu właściwe organy powinny rozważyć, czy instytucja skutecznie powierzyła odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem związanym z ICT oraz nadzór nad nim niezależnej komórce ds. kontroli, która ma bezpośredni dostęp do informacji i może składać sprawozdania bezpośrednio organowi zarządzającemu pełniącemu funkcję nadzorczą, a także ocenić, czy instytucja wykazuje:

- a. przejrzystą komunikację, podział oraz integrację ról i obowiązków we wszystkich obszarach związanych z ICT, w tym w funkcjach biznesowych i procesach wspieranych przez te technologie;
- b. wystarczający i odpowiedni budżet na potrzeby osiągnięcia operacyjnej odporności cyfrowej w odniesieniu do wszystkich rodzajów zasobów, w tym odpowiednich programów zwiększania świadomości, szkoleń i umiejętności w zakresie ICT dla wszystkich pracowników (zgodnie z art. 5 ust. 2 lit. g) DORA);
- c. odpowiednie działania następcze i reagowanie organu zarządzającego na krytyczne ustalenia audytu w zakresie ICT oraz ustalenia zgłoszone na podstawie art. 13 ust. 5 DORA.

230. Właściwe organy powinny dogłębnie zapoznać się z ramami zarządzania ryzykiem związanym z ICT danej instytucji oraz ocenić, czy instytucja ta dysponuje wystarczającymi i odpowiednimi strategiami, zasadami polityki, procedurami, protokołami i narzędziami ICT – w tym poziomami tolerancji – pozwalającymi skutecznie, efektywnie i kompleksowo zarządzać istotnym ryzykiem związanym z ICT zgodnie z DORA. W tym celu właściwe organy powinny rozważyć, w stosownych przypadkach:

- a. adekwatność i skuteczność polityk³⁶, procesów i procedur instytucji w zakresie zarządzania ryzykiem związanym z ICT, obejmujących między innymi zarządzanie podmiotami zewnętrznymi w zakresie ICT, wykrywanie incydentów związanych z ICT i reagowanie na nie, zarządzanie ocenami ryzyka ICT, szyfrowanie i kryptografię, bezpieczeństwo operacji ICT, bezpieczeństwo sieci, kontrolę dostępu, a także to, czy zostały one zatwierdzone przez organ zarządzający i przekazane wszystkim odpowiednim zainteresowanym stronom (zgodnie z art. 14 DORA);
- b. adekwatność poziomu tolerancji ryzyka instytucji w odniesieniu do ryzyka związanego z ICT oraz poziomu tolerancji wpływu zakłóceń w funkcjonowaniu tych technologii (zgodnie z art. 6 ust. 8 lit. b) DORA);
- c. adekwatność i wdrażanie strategii operacyjnej odporności cyfrowej instytucji, w tym jej dostosowanie do strategii działalności;
- d. spójność strategii w zakresie ryzyka ze strony zewnętrznych dostawców usług ICT, w tym strategii dotyczącej wielu dostawców ICT (o ile taka istnieje), z ogólną strategią działalności oraz ramami zarządzania ryzykiem związanym z ICT;
- e. ryzyko rezydualne wynikające z ryzyka zidentyfikowanego przez instytucję w odniesieniu do ustaleń umownych dotyczących korzystania z usług ICT wspierających krytyczne lub istotne funkcje;
- f. ryzyko rezydualne wynikające ze zidentyfikowanych przez instytucję ryzyk związanych z projektami ICT mającymi wpływ na krytyczne lub istotne funkcje, zgłaszanych organowi

³⁶ Zgodnie z DORA powinny one obejmować co najmniej: politykę bezpieczeństwa informacji, polityki tworzenia kopii zapasowych, politykę zarządzania zasobami ICT, politykę dotyczącą mechanizmów kontroli szyfrowania i kontroli kryptograficznej, politykę zarządzania kluczami kryptograficznymi, politykę zarządzania projektami ICT, politykę dotyczącą pozyskiwania, rozwoju i utrzymania systemów ICT, politykę kadrową, politykę bezpieczeństwa fizycznego i środowiskowego, politykę zarządzania incydentami związanymi z ICT oraz politykę dotyczącą korzystania z usług ICT wspierających funkcje krytyczne lub istotne, świadczonych przez zewnętrznych dostawców usług ICT.

zarządzającemu, a także z pozyskiwaniem, rozwojem i utrzymaniem systemów ICT oraz wprowadzaniem zmian w tych systemach;

- g. prawidłowość i kompleksowość programu testowania operacyjnej odporności cyfrowej;
- h. tendencje i skalę poważnych incydentów związanych z ICT oraz ustalenia zgłoszone organowi zarządzającemu zgodnie z art. 17 ust. 3 lit. e) i art. 13 ust. 5 DORA;
- i. mechanizmy kontroli ryzyka związanego z ICT, dostosowane do zidentyfikowanego istotnego ryzyka w tym zakresie;
- j. terminowe przekazywanie informacji dotyczących aspektów zarządzania ryzykiem związanym z ICT organowi zarządzającemu i kadrze kierowniczej wyższego szczebla;
- k. zakres audytu wewnętrznego i ustalenia.

231. Oceniając zarządzanie ryzykiem związanym z ICT, właściwe organy powinny zwrócić szczególną uwagę na zarządzanie ryzykiem ze strony zewnętrznych dostawców usług ICT, w tym na poziom koncentracji instytucji w odniesieniu do tych dostawców. W tym celu właściwe organy powinny zapewnić ścisłą współpracę z wiodącymi organami nadzorczymi kluczowych zewnętrznych dostawców usług ICT, zgodnie ze wspólnymi wytycznymi Europejskich Urzędów Nadzoru³⁷, w przypadku gdy instytucja podlegająca ocenie otrzymuje usługi ICT od kluczowego zewnętrznego dostawcy usług ICT. Właściwe organy powinny również dokonywać przeglądu skuteczności pełnienia przez instytucję lub wyznaczonego członka kadry kierowniczej wyższego szczebla specjalnej roli w zakresie monitorowania ustaleń z zewnętrznymi dostawcami usług ICT.

232. Właściwe organy powinny rozważyć, czy komórka ds. audytu wewnętrznego jest skuteczna i posiada wystarczającą wiedzę, umiejętności i doświadczenie, aby przeprowadzić audyt ram zarządzania ryzykiem związanym z ICT w instytucji, i w tym celu powinny sprawdzić, czy:

- a. ramy zarządzania ryzykiem związanym z ICT są poddawane audytom o wymaganej jakości, o odpowiednim zakresie i z odpowiednią częstotliwością oraz czy są dostosowane do profilu ryzyka instytucji związanego z ICT;
- b. plan audytu obejmuje audyty dotyczące istotnych rodzajów ryzyka związanego z ICT, zidentyfikowanych przez instytucję, w tym niezależne przeglądy planów reagowania i przywracania sprawności systemów ICT;
- c. istotne ustalenia z audytu w zakresie ICT są w odpowiednim czasie weryfikowane i korygowane, w tym w drodze przekazywania informacji organowi zarządzającemu;
- d. ustalenia z audytu systemów ICT, w tym uzgodnione działania, są przedmiotem formalnych działań następczych, a sprawozdania z postępów są okresowo analizowane przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla lub komitet ds. audytu.

³⁷ Wspólne wytyczne Europejskich Urzędów Nadzoru dotyczące współpracy w zakresie nadzoru i wymiany informacji między Europejskimi Urzędami Nadzoru a właściwymi organami na podstawie rozporządzenia (UE) 2022/2554 (JC/2024/36).

6.4.4. Ocena ryzyka utraty reputacji

233. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko utraty reputacji, na jakie narażona jest instytucja, wykorzystując wiedzę uzyskaną na podstawie tytułów 4–6.2. Taka ocena powinna również koncentrować się na ogólnych ramach ryzyka utraty reputacji, aby upewnić się co do zdolności instytucji do skutecznego zarządzania wszelkimi zdarzeniami dotyczącymi reputacji. W ocenie tej właściwe organy powinny unikać podwójnego uwzględniania aspektów, które uwzględniono już w ocenie ryzyka prawnego (sekcja 6.4.2.1).
234. Oceniając istotność ryzyka utraty reputacji, właściwe organy powinny uwzględnić wielkość instytucji, a także charakter, skalę i złożoność świadczonych przez nią usług, prowadzonej działalności i operacji (na przykład notowane na giełdzie akcje lub instrumenty dłużne lub udział w rynkach międzybankowych).
235. Właściwe organy powinny wziąć pod uwagę zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki lub zdarzenia, które mogą budzić obawy związane z reputacją, z wyłączeniem zdarzeń, które skutkują postępowaniami sądowymi. W odniesieniu do instytucji kategorii 1 i 2 właściwe organy powinny uwzględnić w swojej ocenie wszystkie następujące wskaźniki:
- a. negatywne relacje w mediach i mediach społecznościowych oraz inicjatywy organizacji konsumenckich, które to działania mogłyby pogorszyć odbiór instytucji przez opinię publiczną i reputację instytucji;
 - b. liczba skarg klientów i zmiany w tym zakresie oraz nagła utrata klientów lub inwestorów;
 - c. negatywne wydarzenia dotyczące porównywalnych instytucji, jeżeli opinia publiczna mogłaby powiązać te wydarzenia z całym sektorem finansowym lub grupą instytucji;
 - d. reputacja osób zaangażowanych w zarządzanie instytucją lub posiadających znaczne udziały;
 - e. działanie lub prowadzenie działalności w sektorach lub jurysdykcjach szczególnie narażonych na pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu lub w powiązaniu z osobami, które wiążą się z wysokim ryzykiem z perspektywy prania pieniędzy i finansowania terroryzmu;
 - f. zaangażowanie lub prowadzenie działalności w sektorach lub jurysdykcjach lub z kontrahentami o wysokim stopniu narażenia na poważne problemy lub publiczne kontrowersje związane z czynnikami ESG, w tym między innymi czynnikami środowiskowymi;
 - g. wpływ incydentów związanych z ICT na reputację, odnotowany przez instytucję zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2024/1772³⁸;

³⁸ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2024/1772 z dnia 13 marca 2024 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2554 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych określających kryteria klasyfikacji incydentów związanych z ICT i cyberzagrożeń, progi istotności i szczegółowe informacje dotyczące zgłaszania poważnych incydentów, C/2024/1519 (Dz.U. L, 2024/1772, 25.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1772/oj).

- h. inne wskaźniki „rynkowe”, jeżeli są dostępne (np. obniżenie ratingu lub zmiany cen akcji na przestrzeni roku).
236. Właściwe organy powinny ocenić znaczenie ekspozycji instytucji na ryzyko utraty reputacji oraz to, jak wiąże się ono z innymi rodzajami ryzyka, korzystając w tym celu z odpowiednich ocen ryzyka (w tym pochodzących od innych organów nadzorczych), aby zidentyfikować wszelkie możliwe wtórne skutki niezależnie od kierunku oddziaływania.
237. W kontekście analizy ryzyka operacyjnego właściwe organy powinny wziąć pod uwagę istotę i znaczenie ekspozycji instytucji na ryzyko prania pieniędzy/finansowania terroryzmu z ostrożnościowego punktu widzenia w ramach ryzyka operacyjnego. W związku z tym właściwe organy powinny wykorzystywać odpowiednie informacje otrzymane od organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, aby uzupełnić swoje ustalenia wynikające z bieżącego nadzoru i ocenić, czy budzą one obawy ostrożnościowe związane z ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu.
238. Właściwe organy powinny pamiętać, że każda instytucja może być narażona na ryzyko prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, niezależnie od jej wielkości lub kondycji finansowej. W związku z tym należy również zwrócić odpowiednią uwagę na instytucje, które są postrzegane jako stabilne finansowo i mogą cieszyć się dobrą reputacją, biorąc pod uwagę, że instytucje te mogą być specjalnie ukierunkowane do celów prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu. Należy również zwrócić uwagę na instytucje, które bardzo skutecznie przyciągają nowych klientów/zwiększają udział w rynku – zwłaszcza dzięki wykorzystaniu nietradycyjnych kanałów dystrybucji – ponieważ może to być związane ze słabymi kontrolami należytej staranności wobec klienta na etapie jego pozyskiwania.
239. Właściwe organy powinny przekazywać organom sprawującym nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu istotne informacje dotyczące zidentyfikowanych kwestii związanych z ryzykiem operacyjnym, które mogą powodować ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, ryzyko niewykonania ukierunkowanych sankcji finansowych lub uchylania się od nich, a także kwestie budzące obawy, takie jak niedociągnięcia w systemach ICT instytucji lub w ramach kontroli wewnętrznej.
240. Właściwe organy powinny ocenić, czy dana instytucja wdrożyła odpowiednie rozwiązania, strategie, procesy i mechanizmy zarządzania ryzykiem utraty reputacji. W szczególności właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. instytucja posiada sformalizowane polityki i procedury służące identyfikacji i monitorowaniu tego ryzyka oraz zarządzania nim, w tym solidny kodeks postępowania, oraz czy polityki i procedury są proporcjonalne do wielkości instytucji i jej znaczenia w systemie;
 - b. instytucja traktuje to ryzyko w sposób ostrożnościowy, między innymi przez wdrożenie odpowiednich wskaźników i narzędzi monitorujących, uwzględnienie potencjalnych problemów związanych z reputacją w planach awaryjnych, organizowanie odpowiednich szkoleń i sesji uświadamiających oraz wykorzystywanie zdobytych doświadczeń;

- c. instytucja przeprowadza testy warunków skrajnych lub analizy scenariuszy w celu oceny ewentualnych skutków wtórnych ryzyka utraty reputacji (np. kosztów płynności i finansowania, transakcji sekurytyzacyjnych, dostępu do usług bankowości korespondencyjnej);
- d. instytucja działa na rzecz ochrony swojej marki, wykorzystując narzędzia do monitorowania mediów/mediów społecznościowych, protokoły postępowania w przypadku dezinformacji i negatywnego rozgłosu, a także prowadząc kampanie informacyjne;
- e. instytucja uwzględnia potencjalny wpływ swojej strategii i planów biznesowych, oraz, ogólniej rzecz biorąc, swojego postępowania, na jej reputację.

6.4.5. Odporność operacyjna

241. Właściwe organy powinny uzyskać całościowy obraz zdolności instytucji do pełnienia krytycznych lub istotnych funkcji w przypadku zakłóceń (poziom odporności operacyjnej) – wynik, który korzystnie wpływa na skuteczne zarządzanie ryzykiem operacyjnym, biorąc pod uwagę wielkość instytucji, jej model biznesowy i ogólny profil ryzyka. W tym celu właściwe organy powinny wykorzystać swoje dotychczasowe oceny dotyczące zarządzania ryzykiem operacyjnym, ciągłości działania, zdolności zarządzania zmianami, usług świadczonych przez podmioty zewnętrzne oraz systemów ICT, z których korzysta dana instytucja, aby w sposób całościowy ocenić, czy elementy te łącznie wspierają odporność operacyjną tej instytucji. Właściwe organy powinny również rozważyć, czy instytucja wdraża – w sposób ciągły i skoordynowany – swoje ramy zarządzania ryzykiem, plany ciągłości działania, zarządzanie podmiotami zewnętrznymi (już ocenione w kontekście DORA i wytycznych EUNB wydanych na podstawie art. 74 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE w sprawie zasad, procesów i mechanizmów zarządzania wewnętrznego) oraz ramy działań naprawczych, restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Ponadto właściwe organy powinny rozważyć, czy instytucja w wystarczającym stopniu zmapowała wewnętrzne i zewnętrzne wzajemne powiązania i współzależności, które są niezbędne do pełnienia przez nią krytycznych lub istotnych funkcji.
242. Właściwe organy powinny uwzględnić uwagę, jaką organ zarządzający i kadra kierownicza wyższego szczebla poświęcają zdolności instytucji do reagowania na zakłócenia i przywracania sprawności, wychodząc z założenia, że takie awarie wystąpią. W tym celu właściwe organy powinny rozważyć, czy:
- a. organ zarządzający odgrywa aktywną rolę w budowaniu powszechnego zrozumienia podejścia do odporności operacyjnej w całej instytucji i w monitorowaniu skuteczności tego podejścia;
 - b. w celu wsparcia nadzoru sprawowanego przez organ zarządzający sprawozdania dotyczące bieżącej odporności operacyjnej instytucji są składane terminowo, zwłaszcza w sytuacjach, gdy stwierdzone poważne niedociągnięcia mogłyby wpłynąć na pełnienie funkcji krytycznych lub istotnych dla instytucji.

6.4.6. Podsumowanie ustaleń, punktacja i środki nadzorcze

243. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyka operacyjnego instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji ryzyka przyznanej na podstawie kryteriów wymienionych w tabeli 10. W przypadkach, w których w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi we wspomnianej tabeli, na zasadzie analogii.

Tabela 10. Kryteria nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ryzyka operacyjnego

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmy kontroli
1	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Ekspozycje na ryzyko operacyjne ograniczają się do nielicznych kategorii skutków o dużej częstotliwości lub małej dotkliwości. • Ekspozycja na ryzyko operacyjne jest nieistotna lub bardzo niska w świetle analizy scenariuszy i zestawienia ze stratami instytucji z grupy porównawczej. • Poziom strat brutto (przed odzyskaniem należności i z uwzględnieniem strat na portfelu kredytowym spowodowanych ryzykiem operacyjnym) odnotowany przez instytucję w ostatnich latach nie był istotny lub był bardzo niski lub zmniejszył się z wyższego poziomu. • Brak istotnych rodzajów ekspozycji na ryzyka związane z ICT, prosta, odporna i elastyczna architektura ICT oraz brak istotnych ryzyk związanych z ICT lub ich bardzo niski poziom. • Poziom ryzyka koncentracji w odniesieniu do zewnętrznych dostawców usług jest niski, a łańcuchy podwykonawstwa mają prostą strukturę. • Prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzeń, które mogłyby spowodować 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka operacyjnego instytucji oraz jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. • Ramy organizacyjne w zakresie ryzyka operacyjnego są solidne, z wyraźnym podziałem obowiązków i jasnym oddzieleniem struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko, od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. • Ramy ryzyka operacyjnego obejmują wszystkie istotne rodzaje ryzyka. • Systemy pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego są odpowiednie. • Ramy kontroli ryzyka operacyjnego są prawidłowe. • Zarządzanie ryzykiem związanym z ICT i mechanizmy jego kontroli są odpowiednie w świetle wymogów określonych w DORA. • Ramy zarządzania ryzykiem związanym z podmiotami

		<p>poważne zakłócenia w funkcjonowaniu (w tym incydenty związane z ICT) krytycznych lub istotnych funkcji, jest niskie.</p>	<p>zewnętrznymi są solidne i skuteczne, a ponadto towarzyszą im odpowiednie ustalenia umowne.</p>
2	<p>Istnieje średnie lub niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ekspozycje na ryzyko operacyjne należą głównie do kategorii skutków o dużej częstotliwości lub małej dotkliwości. • Ekspozycja na ryzyko operacyjne jest niska lub średnia w świetle analizy scenariuszy i zestawienia ze stratami instytucji z grupy porównawczej. • Poziom strat brutto odnotowanych przez instytucję w ostatnich latach był niski lub średni czy też oczekuje się, że wzrośnie z niższego historycznego poziomu bądź zmaleje z wyższego historycznego poziomu. • Niska ekspozycja na ryzyko związane z ICT, umiarkowanie złożona/częściowo ograniczona architektura ICT oraz niskie/średnie ryzyko związane z ICT. • Poziom ryzyka koncentracji w odniesieniu do zewnętrznych dostawców usług jest średni, a łańcuchy podwykonawstwa mają umiarkowanie złożoną strukturę. • Prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzeń, które mogłyby spowodować poważne zakłócenia w funkcjonowaniu (w tym incydenty związane z ICT) krytycznych lub istotnych funkcji, jest średnie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skuteczne i rzetelne zarządzanie ciągłością działania, obejmujące sprawdzone plany ciągłości działania, reagowania i przywracania sprawności.
3	<p>Istnieje średnie lub wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ekspozycje na ryzyko operacyjne obejmują niektóre kategorie skutków o niskiej częstotliwości lub dużej dotkliwości. • Ekspozycja na ryzyko operacyjne jest średnia lub 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka operacyjnego instytucji oraz jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko nie są ze sobą wystarczająco spójne, a nawet są

	nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<p>wysoka w świetle analizy scenariuszy i zestawienia ze stratami instytucji z grupy porównawczej.</p> <ul style="list-style-type: none"> Poziom strat brutto odnotowanych przez instytucję w ostatnich latach był średni lub wysoki bądź też oczekuje się, że wzrośnie z niższego historycznego poziomu bądź zmaleje z wyższego historycznego poziomu. Oznaki potencjalnej ekspozycji na istotne ryzyko związane ICT, złożona/szttywna/fragmentaryczna architektura ICT oraz średnie/wysokie ryzyko związane z ICT. Poziom ryzyka koncentracji w odniesieniu do zewnętrznych dostawców usług jest wysoki, a łańcuchy podwykonawstwa mają strukturę umiarkowanie złożoną do długiej/złożonej. Prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzeń, które mogłyby spowodować poważne zakłócenia w funkcjonowaniu (w tym incydenty związane z ICT) krytycznych lub istotnych funkcji, jest wysokie. 	<p>nieodpowiednie względem siebie.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ramy organizacyjne w zakresie ryzyka operacyjnego nie są wystarczająco solidne. Ramy ryzyka operacyjnego nie obejmują wszystkich istotnych rodzajów ryzyka. Systemy pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka operacyjnego są nieodpowiednie. Ramy kontroli ryzyka operacyjnego są słabe. Zarządzanie ryzykiem związanym z ICT i mechanizmy jego kontroli nie są zgodne z wymogami określonymi w DORA. Ramy zarządzania ryzykiem związanym z podmiotami zewnętrznymi są niekompletne/słabe, a ponadto ustalenia umowne są niewystarczające. Niewłaściwe zarządzanie ciągłością działania, w tym niewiarygodne, nieskuteczne lub niekompletne plany ciągłości działania, reagowania i przywracania sprawności.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Ekspozycje na ryzyko operacyjne obejmują wszystkie główne kategorie. Ekspozycja na ryzyko operacyjne jest wysoka i stale rośnie – w świetle analizy scenariuszy i zestawienia ze stratami instytucji z grupy porównawczej. Poziom strat brutto odnotowanych przez instytucję w ostatnich kilku latach był wysoki lub ryzyko znacznie wzrosło. Liczne oznaki ekspozycji na poważne ryzyko związane z ICT, wysoce złożona/niestabilna 	

		<p>architektura systemów ICT i wysokie ryzyko związane z ICT.</p> <ul style="list-style-type: none"> Poziom ryzyka koncentracji w odniesieniu do zewnętrznych dostawców usług jest bardzo wysoki/dotkliwy, a łańcuchy podwykonawstwa są długie/złożone. Prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzeń, które mogłyby spowodować poważne zakłócenia w funkcjonowaniu (w tym incydenty związane z ICT) krytycznych lub istotnych funkcji, jest bardzo wysokie/dotkliwe. 	
--	--	--	--

244.

W poniższej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę środków nadzorczych, jakie właściwe organy mogą zastosować w przypadku stwierdzenia niedociągnięć w ramach zarządzania ryzykiem operacyjnym instytucji oraz w zakresie jej odporności operacyjnej (biorąc pod uwagę ścisły związek między odpornością operacyjną a zarządzaniem ryzykiem operacyjnym). Właściwe organy powinny podjąć decyzję co do rodzaju środka na podstawie jego skuteczności w odniesieniu do konkretnego stwierdzonego niedociągnięcia. Właściwe organy mogą zastosować dodatkowe środki nadzorcze (w tym środki ilościowe zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE) lub ich kombinację ze środkami wymienionymi w poniższej tabeli, jeżeli uznają takie rozwiązanie za bardziej odpowiednie do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć. W przypadku naruszeń przepisów DORA właściwe organy powinny rozważyć zastosowanie odpowiednich środków naprawczych przewidzianych w art. 50 DORA.

Tabela 11. Potencjalna i niewyczerpująca lista środków nadzorczych wynikających z oceny ryzyka operacyjnego i odporności operacyjnej

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b), d), e), f), j), l), m) i n) dyrektywy 2013/36/UE oraz art. 50 rozporządzenia (UE) 2022/2554 – Właściwe organy mogą wymagać od instytucji, aby:
A. bardziej aktywnie angażowała organ zarządzający lub jego komitety w podejmowanie decyzji dotyczących zarządzania ryzykiem operacyjnym;
B. usprawniła systemy pomiaru ryzyka operacyjnego;
C. wzmocniła mechanizmy kontroli procesów operacyjnych, w tym identyfikacji, monitorowania, reagowania i przywracania sprawności;
D. udoskonała ramy zarządzania operacyjnego;
E. usprawniła raportowanie ryzyka operacyjnego do organu zarządzającego i kadry kierowniczej wyższego szczebla;
F. opracowała i wdrożyła plany działań naprawczych w celu usunięcia niedociągnięć;
G. ograniczyła niektóre umowy z podmiotami zewnętrznymi, w szczególności w odniesieniu do krytycznych lub istotnych funkcji;
H. udoskonała testy warunków skrajnych i analizy scenariuszy dotyczących ryzyka operacyjnego;

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b), d), e), f), j), l), m) i n) dyrektywy 2013/36/UE oraz art. 50 rozporządzenia (UE) 2022/2554 – Właściwe organy mogą wymagać od instytucji, aby:

I. wdrożyła bardziej rygorystyczne środki operacyjne;

J. udoskonała plany ciągłości działania, reagowania i przywracania sprawności;

K. usprawniła zarządzanie ryzykiem operacyjnym związanym z ryzykami ESG, w szczególności ryzykami środowiskowymi, opierając się potencjalnie na jednym lub kilku z wymienionych powyżej działań.

6.5. Ocena ryzyka stopy procentowej i ryzyka spreadu kredytowego z tytułu działalności w ramach portfela bankowego

6.5.1. Uwagi ogólne

245. Przy ocenie nieodłącznego ryzyka stopy procentowej wynikającego z pozycji wrażliwych na stopy procentowe w ramach działalności bankowej, zarówno bilansowej, jak i pozabilansowej (zwanego potocznie ryzykiem stopy procentowej w portfelu bankowym lub IRRBB) oraz ryzyka spreadu kredytowego wynikającego z pozycji w portfelu bankowym (zwanego potocznie CSRBB), a także adekwatności systemu kontroli wewnętrznej właściwe organy powinny sprawdzić między innymi, czy instytucja przestrzega aktów prawnych opublikowanych oddzielnie na stronie internetowej EUNB, o których mowa w ust. 12.
246. Właściwe organy powinny oceniać IRRBB, w tym zabezpieczenia tych pozycji, niezależnie od ich ujęcia i wyceny oraz niezależnie od ujęcia i wyceny strat i zysków, na potrzeby rachunkowości.
247. Przy ocenie IRRBB właściwe organy powinny rozważyć znaczenie i istotność co najmniej następujących podkategorii³⁹: ryzyko luki, ryzyko bazowe i ryzyko opcji.
248. Ocenę IRRBB należy odróżnić od oceny CSRBB, którą właściwe organy powinny również przeprowadzać zgodnie z sekcją 6.5.3. W szczególności właściwe organy powinny wziąć pod uwagę, czy wewnętrzne systemy instytucji odpowiednio oceniają i monitorują ryzyko związane z CSRBB z perspektywy wartości ekonomicznej i wyniku odsetkowego netto (w tym zmiany wartości rynkowej) oraz odpowiednio definiują CSRBB i określają jego zakres⁴⁰.
249. Na podstawie ogólnej oceny ryzyka nieodłącznego IRRBB oraz systemów zarządzania ryzykiem i kontroli w odniesieniu do IRRBB i CSRBB właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat IRRBB i CSRBB, którego wynikiem będzie łączna ocena punktowa przyznana zgodnie z kryteriami przedstawionymi w tabeli 12. Wynik oceny każdego indywidualnego ryzyka należy odzwierciedlić w podsumowaniu ustaleń, a także w wyjaśnieniu głównych czynników ryzyka.

³⁹ W załączniku IV znajduje się niewyczerpująca lista podkategorii IRRBB.

⁴⁰ Z uwzględnieniem również wytycznych zawartych w dokumencie EBA/2022/14.

6.5.2. Ryzyko stopy procentowej wynikające z działalności w ramach portfela bankowego (IRRBB)

6.5.2.1. Ocena nieodłącznego IRRBB

250. Za pomocą oceny nieodłącznego poziomu IRRBB właściwe organy powinny określić główne czynniki zwiększające ekspozycję instytucji na IRRBB i ocenić potencjalny wpływ tego ryzyka z perspektywy ostrożnościowej na instytucję

Ocena wstępna

251. Aby ustalić zakres oceny IRRBB, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności określić źródła IRRBB, na jakie instytucja jest lub może być narażona, oraz ustalić, czy nastąpiły jakiegokolwiek istotne zmiany. W tym celu właściwe organy powinny skorzystać z informacji na temat ICAAP i ILAAP zgromadzonych na potrzeby SREP, dotychczasowego raportowania IRRBB, oceny pozostałych elementów SREP, zestawienia pozycji instytucji z instytucjami z grupy porównawczej, a także wszelkich innych działań nadzorczych. W związku z tym właściwe organy powinny uwzględnić zarządzanie ryzykiem stopy procentowej instytucji, w tym jej główną strategię w zakresie IRRBB i apetyt na ryzyko w odniesieniu do IRRBB, a także poziom kapitału wewnętrznego, który instytucja przypisała do IRRBB.

Charakter i struktura profilu ryzyka stopy procentowej instytucji

252. Właściwe organy powinny sformułować jasny pogląd na temat potencjalnego negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy netto instytucji (oraz, w stosownych przypadkach, jej wynik) i wartość ekonomiczną (bieżącą wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych), by uzyskać obraz potencjalnego zagrożenia dla adekwatności kapitałowej, w perspektywie zarówno krótko-, jak i długoterminowej.

253. W tym celu właściwe organy powinny przeanalizować i sformułować jasny pogląd na temat struktury i cech aktywów, zobowiązań i ekspozycji pozabilansowych instytucji, w tym ich wrażliwości na zmiany stóp procentowych, terminów zapadalności i przeszacowania, oraz odsetka produktów i pozycji o niepewnych terminach zapadalności (np. z wbudowanymi opcjami lub opcjami wcześniejszej spłaty) oraz wszelkich powiązanych założeń behawioralnych.

254. Ponadto właściwe organy powinny dokonać przeglądu strategii zabezpieczającej instytucji oraz zakresu, w jakim może mieć zastosowanie zabezpieczenie naturalne (biorąc pod uwagę również rzetelność modelowania przeszacowania wartości pozycji o nieokreślonym terminie zapadalności), wielkości instrumentów pochodnych wykorzystywanych do celów zabezpieczających oraz tego, czy instrumenty te mogą zmniejszać wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału (EVE), wyniku odsetkowego netto (NII) lub innych wskaźników stosowanych wewnętrznie przez instytucję.

255. Właściwe organy powinny również zwrócić uwagę na wszelkie koncentracje (np. w portfelach kredytowych lub portfelach obligacji), pod względem terminów przeszacowania wartości lub w produktach z opcjonalnością automatyczną lub behawioralną, na ekspozycje nieobsługiwane i na charakter IRRBB związanego z instrumentami wycenianymi według wartości godziwej, w tym instrumentami o mniejszej płynności, takie jak aktywa i zobowiązania poziomu 3.
256. Analizując wpływ na wyniki finansowe instytucji, właściwe organy powinny mieć świadomość, w jakim stopniu zyski instytucji zależą od pozycji wrażliwych na stopy procentowe, oraz powinny określić, w jaki sposób różne zmiany stóp procentowych wpłynęłyby na wynik odsetkowy netto instytucji, a także ustalić skutki zmian wartości rynkowej instrumentów, które – w zależności od podejścia księgowego – wykazywane są w rachunku zysków i strat lub bezpośrednio w kapitale własnym (np. poprzez inne całkowite dochody).
257. Analizując wpływ na wartość ekonomiczną i wyniki finansowe instytucji, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności uwzględnić wyniki nadzorczych testów wartości odstających, o których mowa w art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE i które zostały szczegółowo określone w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2024/856, aby uzyskać wstępny poziom referencyjny, w odniesieniu do którego oceniany będzie wpływ zmian stóp procentowych na instytucję. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na wrażliwość przepływów pieniężnych na przeszacowanie – zarówno pod kątem ich terminów, jak i kwoty – na zmiany kluczowych, leżących u jego podstaw założeń (dotyczy to zwłaszcza rachunków klientów bez określonych terminów przeszacowania, rachunków klienta z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta lub udziałami kapitałowymi).
258. W przypadku gdy instytucja zostanie zidentyfikowana jako przypadek odstający w teście nadzorczym wartości odstających dotyczącym wyniku odsetkowego netto, właściwe organy powinny rozważyć przeanalizowanie dodatkowych aspektów w celu uzupełnienia oceny, jeżeli uznają to za stosowne (np. biorąc pod uwagę model biznesowy danej instytucji). Dodatkowe aspekty, które należy uwzględnić, mogą obejmować zmiany wartości rynkowej instrumentów wycenianych według wartości godziwej, ocenę najgorszych prognoz NII w stosunku do faktycznie zrealizowanego NII oraz w stosunku do wydatków administracyjnych/kosztów ogólnych i prowizji/opłat netto z tytułu ujęcia wbudowanych strat/zysków wynikających z obserwowanych zmian stóp procentowych i warunków rynkowych.
259. Właściwe organy powinny zwrócić uwagę na wrażliwość przepływów pieniężnych na zmiany wyceny instrumentów według wartości godziwej w portfelu bankowym, w tym instrumentów pochodnych stóp procentowych wykorzystywanych w celu zabezpieczenia instrumentów z portfela bankowego (np. wpływ na rachunek zysków i strat zmian rynkowej wyceny instrumentów wycenianych według wartości godziwej, efektywności zabezpieczenia).
260. Oprócz stosowania testu nadzorczego wartości odstających, określonego w art. 98 ust. 5 dyrektywy 2013/36/UE i doprecyzowanego w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2024/856,

właściwe organy mogą wymagać od instytucji uwzględnienia innych scenariuszy wstrząsów stóp procentowych.

261. W ocenie ilościowej właściwe organy powinny również uwzględnić wyniki wewnętrznych lub znormalizowanych metod instytucji służących do pomiaru IRRBB, przy czym w odniesieniu do instytucji prowadzących działalność w różnych walutach powinny one ocenić wpływ poszczególnych walut na wskaźniki wartości ekonomicznej i wskaźniki wyniku finansowego, a w przypadku stosowania metody wewnętrznej – ocenić podejścia stosowane przez instytucje do agregacji danych dotyczących tych walut. W wyniku analizy tych metod właściwe organy powinny uzyskać bardziej dogłębne zrozumienie głównych czynników ryzyka decydujących o profilu IRRBB instytucji.
262. Analizując wyniki zarówno wpływu nadzorczych testów wartości odstającej, jak i metod wewnętrznych instytucji, właściwe organy powinny uwzględniać dane liczbowe na dany dzień, a także trendy historyczne. Wskaźniki te powinny być zestawiane ze wskaźnikami instytucji z grupy porównawczej i rozpatrywane w kontekście sytuacji na rynku globalnym.

Scenariusze wstrząsów i testy warunków skrajnych

263. Właściwe organy powinny oceniać i uwzględniać wyniki scenariuszy wstrząsów stóp procentowych w ramach bieżącego zarządzania, a także wyniki testów warunków skrajnych dotyczących IRRBB, przeprowadzanych przez instytucję w ramach jej bieżącego wewnętrznego procesu zarządzania. W tym kontekście właściwe organy powinny dysponować wiedzą na temat głównych źródeł IRRBB, na jakie narażona jest instytucja, w szczególności na temat wpływu zmian założeń behawioralnych, na przykład na depozyty o nieustalonym terminie zapadalności.
264. Jeżeli przegląd wyniku scenariuszy wstrząsów i testów warunków skrajnych instytucji wykaże istnienie lub nasunie podejrzenie akumulacji przeceny lub zapadalności w różnych punktach krzywej, właściwe organy mogą przeprowadzić dodatkowe analizy.

6.5.2.2 Ocena ram zarządzania i mechanizmów kontroli IRRBB

265. Aby uzyskać kompleksowy obraz profilu ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym instytucji, właściwe organy powinny dokonać przeglądu zarządzania i ram stosowanych w związku z jej ekspozycją na ryzyko stopy procentowej.

Strategia w zakresie IRRBB i apetyt na to ryzyko

266. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada prawidłową, jasno sformułowaną i udokumentowaną strategię w zakresie IRRBB, zatwierdzoną przez organ zarządzający. Przeprowadzając tę ocenę, właściwe organy powinny uwzględnić między innymi rolę organu zarządzającego w ustalaniu, zatwierdzaniu i przeglądzie strategii i apetytu na IRRBB, prawidłowe wdrażanie tej strategii przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla oraz jej adekwatność do danej instytucji, biorąc pod uwagę jej model biznesowy, otoczenie rynkowe i rolę w systemie finansowym, a także adekwatność kapitałową.

Ramy organizacyjne i ramy kontroli wewnętrznej

267. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy organizacyjne i jasno określone zakresy odpowiedzialności zarządzania IRRBB, jego pomiaru, monitorowania i kontroli, przy dostatecznych zasobach kadrowych i technicznych. W ocenie tej właściwe organy powinny uwzględnić adekwatność zakresów odpowiedzialności za ogólne zarządzanie IRRBB oraz za podejmowanie decyzji, monitorowanie, kontrolę i raportowanie tego ryzyka, w tym niezależność obszaru kontroli IRRBB.
268. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada jasno określone polityki i procedury zarządzania IRRBB, zgodne ze strategią w zakresie IRRBB i apetytem na to ryzyko, zatwierdzone i regularnie przeglądane przez organ zarządzający. Zasady te powinny być wyraźnie sformalizowane, przekazywane wszystkim zainteresowanym i konsekwentnie stosowane w całej instytucji, a także wewnątrz grup bankowych. Właściwe organy powinny sprawdzić, czy w politykach określono procedury dotyczące opracowywania nowych produktów, istotnych działań zabezpieczających lub inicjatyw w zakresie zarządzania ryzykiem, dopilnowując, aby przed ich podjęciem podlegały one odpowiednim procedurom i mechanizmom kontroli, a instytucja przeprowadziła analizę ich potencjalnego wpływu na swój ogólny profil ryzyka.
269. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy umożliwiające identyfikację, ocenę, monitorowanie ryzyka IRRBB i zarządzanie nim, stosownie do poziomu, złożoności i ryzykowności pozycji zaliczanych do portfela bankowego oraz wielkości i złożoności instytucji. Ocena ta powinna obejmować modele wewnętrzne, takie jak te odnoszące się do zachowania klienta (np. modele dotyczące stabilności depozytów i wcześniejszej spłaty kredytów). W ramach tej oceny właściwe organy powinny sprawdzić, czy zarządzający ryzykiem i kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji rozumieją założenia leżące u podstaw systemów pomiaru ryzyka oraz czy są świadomi stopnia ryzyka modeli związanego z technikami pomiaru ryzyka stosowanymi w instytucji.
270. Ponadto właściwe organy powinny rozważyć, czy systemy informatyczne i techniki pomiaru umożliwiają kadrze kierowniczej pomiar nieodłącznego IRRBB z tytułu wszystkich istotnych ekspozycji bilansowych i pozabilansowych (w stosownych przypadkach – na poziomie grupy), z uwzględnieniem wewnętrznych instrumentów zabezpieczających, koncentracji w zakresie terminów zapadalności i kontrahentów, zaliczanych do portfela bankowego. Ramy IRRBB powinny podlegać regularnym przeglądom i ocenom skuteczności. Właściwe organy powinny porównywać wewnętrzne przeglądy i oceny z informacjami ze sprawozdawczości COREP.
271. Właściwe organy powinny ocenić podejście instytucji do modelowania zachowania depozytów o niestalonym terminie zapadalności, w tym to, czy uwzględnia ono odpowiednie czynniki ryzyka wpływające na zachowanie w zakresie przeszacowania depozytów o niestalonym terminie zapadalności. Właściwe organy powinny stosować odpowiednie narzędzia analityczne na potrzeby tej oceny, uwzględniając model biznesowy instytucji. Do adekwatnych metod można zaliczyć ocenę sposobu, w jaki instytucja dokonuje segmentacji depozytów o niestalonym terminie zapadalności na podstawie czynników ryzyka związanych z profilem

klienta, instytucji lub rynku, a także analizę porównawczą z instytucjami o podobnym profilu ryzyka. Ponadto właściwe organy powinny rozważyć, w jaki sposób instytucja godzi dane historyczne z podejściami perspektywicznymi i oceną ekspercką, a także przeanalizować wpływ na wskaźnik NII i EVE w przypadku korekty założeń behawioralnych.

272. Właściwe organy powinny rozważyć, czy wewnętrzne systemy pomiaru instytucji uwzględniają wszystkie istotne formy ryzyka stopy procentowej, na jakie narażona jest instytucja (np. ryzyko luki, ryzyko bazowe i ryzyko opcji klienta). Wewnętrzny system pomiaru powinien być odpowiednio skalibrowany, niezależnie walidowany, weryfikowany historycznie i poddawany przeglądowi z odpowiednią częstotliwością. Właściwe organy powinny rozważyć, czy wewnętrzny system pomiaru jest poparty dokumentacją uwzględniającą charakter, skalę i złożoność IRRBB nieodłącznie związanego z modelem biznesowym i działalnością instytucji.
273. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie wewnętrzne ramy monitorowania i raportowania IRRBB, które zapewniają podejmowanie w razie konieczności niezwłocznych działań na odpowiednim szczeblu kadry kierowniczej wyższego szczebla lub organu zarządzającego. System monitorowania powinien obejmować określone wskaźniki i odpowiednie mechanizmy wczesnego ostrzegania (np. w przypadku przekroczenia limitów IRRBB). Właściwe organy powinny uwzględnić, czy w obszarze zarządzania i kontroli wyniki monitorowania są regularnie przekazywane organowi zarządzającemu i kadrze kierowniczej wyższego szczebla, z odpowiednią częstotliwością w zależności od skali, złożoności i poziomu ekspozycji na IRRBB.
274. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne i kompleksowe ramy kontroli i prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające jej ekspozycję na IRRBB zgodnie z jej strategią w zakresie zarządzania ryzykiem i apetytem na ryzyko, w tym odpowiedni system limitów dla obu miar IRRBB. Komórka kontroli wewnętrznej powinna obejmować wszystkie jednostki objęte konsolidacją, wszystkie lokalizacje geograficzne i całą działalność finansową. Właściwe organy powinny ocenić funkcjonalność komórki ds. audytu wewnętrznego, w tym to, czy przeprowadza przeglądy wystarczająco często i czy obejmują one główne elementy ram IRRBB.

6.5.3. Ryzyko spreadu kredytowego w portfelu bankowym (CSRBB)

6.5.3.1. Ocena nieodłącznego CSRBB

275. Za pomocą oceny nieodłącznego poziomu CSRBB właściwe organy powinny uzyskać wiedzę o głównych czynnikach zwiększających ekspozycję instytucji na CSRBB i ocenić potencjalny wpływ tego ryzyka z perspektywy ostrożnościowej na instytucję.
276. Aby ustalić zakres oceny CSRBB, właściwe organy powinny w pierwszej kolejności określić źródła CSRBB, na jakie instytucja jest lub może być narażona, oraz ustalić, czy nastąpiły jakiegokolwiek istotne zmiany. W związku z tym właściwe organy powinny uwzględnić sposób zarządzania przez instytucję ryzykiem spreadu kredytowego, w tym jej strategię w zakresie CSRBB i apetyt na to ryzyko, a także sposób traktowania CSRBB w ramach ICAAP.

277. Właściwe organy powinny sformułować jasny pogląd na temat potencjalnego negatywnego wpływu zmian spreadów kredytowych na wynik odsetkowy netto instytucji (oraz, w stosownych przypadkach, jej wynik) i wartość ekonomiczną, by uzyskać obraz potencjalnego zagrożenia dla adekwatności kapitałowej, zarówno w perspektywie krótko-, jak i długoterminowej. W tym celu właściwe organy powinny przeanalizować podejście stosowane przez instytucję w celu uzyskania jasnego obrazu struktury i cech charakterystycznych aktywów, zobowiązań oraz ekspozycji pozabilansowych tej instytucji, a także tego, w jaki sposób czynniki te wpływają na poziom i kierunek CSRBB.
278. Analizując wpływ na wyniki finansowe instytucji, właściwe organy powinny uwzględnić wpływ pozycji wrażliwych na spready kredytowe na stopę zwrotu instytucji, wpływ zmian spreadów kredytowych na wynik odsetkowy netto instytucji oraz skutki zmian wartości rynkowej instrumentów – w zależności od podejścia księgowego – wykazywane w rachunku zysków i strat lub bezpośrednio w kapitale własnym (np. poprzez inne całkowite dochody).
279. W stosownych przypadkach właściwe organy powinny uwzględnić wyniki stosowanych przez instytucję metod pomiaru CSRBB. W wyniku analizy tych metod właściwe organy powinny uzyskać bardziej dogłębne zrozumienie głównych czynników ryzyka decydujących o profilu CSRBB instytucji.

6.5.3.2. Ocena ram zarządzania i mechanizmów kontroli CSRBB

280. Aby uzyskać kompleksowy obraz profilu ryzyka spreadu kredytowego w portfelu bankowym instytucji, właściwe organy powinny dokonać przeglądu zarządzania i ram stosowanych w związku z jej ekspozycją na ryzyko stopy procentowej.
281. Przegląd sposobu zarządzania CSRBB przez instytucję powinien obejmować następujące elementy:
- a. strategię instytucji w zakresie CSRBB i apetyt na to ryzyko;
 - b. ramy organizacyjne instytucji i podział obowiązków w odniesieniu do komórek ds. zarządzania, pomiaru, monitorowania i kontroli CSRBB;
 - c. polityki i procedury instytucji w zakresie zarządzania CSRBB.
282. W celu oceny tych obszarów właściwe organy powinny zapoznać się z sekcją 6.5.2.2 dotyczącą oceny ram zarządzania i mechanizmów kontroli IRRBB, przy czym zawarte w niej zasady mają również zastosowanie do oceny zarządzania ryzykiem CSRBB.
283. Analizując zakres aktywów i zobowiązań objętych oceną CSRBB, uwzględniony również w metodykach instytucji, właściwe organy powinny ocenić, czy ewentualne wyłączenie instrumentów z tego zakresu wynika wyłącznie z braku wrażliwości na ryzyko spreadu kredytowego oraz czy jest odpowiednio udokumentowane i uzasadnione, zgodnie

z wymogami zawartymi w pkt 124 wytycznych EUNB dotyczących IRRBB i CSRBB⁴¹. Czynniki, które należy wziąć pod uwagę, to między innymi:

- a. czy instytucja uwzględnia wszystkie aktywa i zobowiązania wyceniane według wartości godziwej;
- b. czy instytucja uwzględnia wszystkie aktywa i zobowiązania, których ryzyko spreadu kredytowego można wywieść z bezpośredniej/pośredniej lub nawet modelowanej ceny rynkowej, niezależnie od ich podejścia księgowego;
- c. potencjalne znaczenie spreadów kredytowych w praktyce cenowej instytucji w odniesieniu do różnych aktywów/zobowiązań (np. poprzez wyraźne odniesienia do obserwowanych cen rynkowych lub bardziej pośrednie znaczenie);
- d. ewentualne różnice w zakresie, jaki instytucja stosuje przy wycenie CSRBB w odniesieniu do EVE i NII (np. wynikające z horyzontu czasowego NII lub z innych przyczyn).

284. Aby przeanalizować sposób, w jaki instytucja dokonuje pomiaru CSRBB, właściwe organy powinny rozważyć, w stosownych przypadkach, sprawdzenie, jakie scenariusze wstrząsów bierze pod uwagę dana instytucja oraz w jaki sposób i dlaczego wstrząsy te mogą różnić się w zależności od poszczególnych pozycji bilansowych.

285. Właściwe organy powinny sprawdzić, czy w ramach pomiaru CSRBB przez instytucję wykluczono spread specyficzny dla danej instytucji lub czy uwzględniono go wyłącznie ze względu na zasadę proporcjonalności i niezależnie od kategoryzacji instytucji w ramach SREP, o ile zapewniono, że pomiary te dadzą bardziej zachowawcze wyniki.

286. Właściwe organy powinny oceniać, czy instytucja posiada odpowiednie ramy umożliwiające identyfikację, wycenę, łagodzenie ryzyka CSRBB i zarządzanie nim, stosownie do poziomu, złożoności i ryzykowności pozycji zaliczanych do portfela bankowego oraz wielkości i złożoności instytucji. Powinny one rozważyć, czy systemy informatyczne i metody pomiaru umożliwiają kadrze kierowniczej oszacowanie ryzyka CSRBB z tytułu wszystkich istotnych ekspozycji bilansowych i pozabilansowych (w stosownych przypadkach na poziomie grupy) w portfelu bankowym. Ramy CSRBB należy poddawać regularnym przeglądom i ocenom skuteczności. W tym kontekście właściwe organy powinny ocenić, czy istotne założenia pomiarowe są weryfikowane co najmniej raz w roku, a w okresie gwałtownych zmian warunków rynkowych – częściej.

287. Właściwe organy powinny rozważyć, czy wewnętrzne systemy pomiaru danej instytucji uwzględniają wszystkie źródła CSRBB, które mają znaczenie dla modelu biznesowego tej instytucji. Wewnętrzny system pomiaru powinien być odpowiednio skalibrowany, niezależnie walidowany, weryfikowany historycznie i poddawany przeglądowi z odpowiednią częstotliwością. Właściwe organy powinny rozważyć, czy wewnętrzny system pomiaru jest

⁴¹Wytyczne wydane na podstawie art. 84 ust. 6 dyrektywy 2013/36/UE określające kryteria identyfikacji i oceny ryzyka wynikającego z potencjalnych zmian stóp procentowych oraz zarządzania tym ryzykiem i jego ograniczania, a także oceny i monitorowania ryzyka spreadu kredytowego wynikającego z działalności w ramach portfela bankowego instytucji (EBA/GL/2022/14).

poparty dokumentacją uwzględniającą charakter, skalę i złożoność CSRBB nieodłącznie związanego z modelem biznesowym i działalnością instytucji.

288. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie wewnętrzne ramy monitorowania i raportowania CSRBB, które zapewniają podejmowanie w razie konieczności niezwłocznych działań na odpowiednim szczeblu kadry kierowniczej wyższego szczebla lub organu zarządzającego. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy w obszarze zarządzania i kontroli wyniki monitorowania są regularnie przekazywane organowi zarządzającemu i kadrze kierowniczej wyższego szczebla, z odpowiednią częstotliwością w zależności od skali, złożoności i poziomu ekspozycji na CSRBB.

289. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada solidne i kompleksowe ramy kontroli i prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające znaczną ekspozycję na CSRBB zgodnie z jej strategią zarządzania ryzykiem i apetytem na ryzyko. Komórka kontroli wewnętrznej powinna obejmować wszystkie jednostki objęte konsolidacją, wszystkie lokalizacje geograficzne i całą działalność finansową. Właściwe organy powinny ocenić funkcjonalność komórki ds. audytu wewnętrznego, w tym to, czy przeprowadza przeglądy wystarczająco często i czy obejmują one główne elementy ram CSRBB.

6.5.4. Podsumowanie ustaleń, punktacja i środki nadzorcze

290. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny sformułować pogląd na temat IRRBB i CSRBB instytucji. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji przyznanej na podstawie względów wymienionych w tabeli 12. Jeżeli w związku z istotnością niektórych podkategorii ryzyka właściwy organ zdecyduje się ocenić je i przypisać im punktację indywidualnie, wówczas należy w możliwie największym stopniu kierować się wskazówkami określonymi w poniższej tabeli, na zasadzie analogii.

Tabela 12. Kryteria nadzorcze istotne w przyznawaniu punktacji IRRBB i CSRBB

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmami kontroli
1	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<p>W odniesieniu do IRRBB:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest nieistotna lub bardzo niska. Wrażliwość wyniku na zmiany stóp procentowych jest nieistotna lub bardzo niska. Wrażliwość wartości ekonomicznej i wyniku na zmiany założeń (np. w przypadku produktów 	<p>W odniesieniu do IRRBB i CSRBB:</p> <ul style="list-style-type: none"> Polityka i strategia instytucji w zakresie ryzyka stóp procentowych i spreadów kredytowych są spójne z jej ogólną strategią i apetytem na ryzyko. Ramy organizacyjne w zakresie ryzyka stopy procentowej i ryzyka spreadu kredytowego są solidne, z wyraźnym podziałem

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmami kontroli
		z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta) jest nieistotna lub bardzo niska.	obowiązków i jasnym oddzieleniem struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko, od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych
2	Istnieje średnie lub niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<p>W odniesieniu do IRRBB:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest niska lub średnia. • Wrażliwość wyniku na zmiany stóp procentowych jest niska lub średnia. • Wrażliwość wartości ekonomicznej i wyniku na zmiany założeń (np. w przypadku produktów z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta) jest niska lub średnia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Systemy pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka stopy procentowej i ryzyka spreadu kredytowego są odpowiednie. • Istnieją jasno określone wewnętrzne limity wynikające z polityki, wraz z powiązаныmi środkami ograniczania ryzyka, oraz ramy kontroli ryzyka stopy procentowej i ryzyka spreadu kredytowego (jeżeli jest istotne), które są prawidłowe i spójne ze strategią instytucji w zakresie ryzyka i jej apetytem na ryzyko.
3	Istnieje średnie lub wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<p>W odniesieniu do IRRBB:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest średnia lub wysoka. • Wrażliwość wyniku na zmiany stóp procentowych jest średnia lub wysoka. • Wrażliwość wartości ekonomicznej i wyniku na zmiany założeń (np. w przypadku produktów z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta) jest średnia lub wysoka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia instytucji w zakresie ryzyka stóp procentowych i ryzyka spreadu kredytowego są niespójne z jej ogólną strategią i apetytem na ryzyko. • Ramy organizacyjne w zakresie ryzyka stopy procentowej i ryzyka spreadu kredytowego nie zapewniają wyraźnego podziału obowiązków ani nie oddzielają jasno struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko, od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych.
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnego	W odniesieniu do IRRBB:	

Punktacja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmami kontroli
	wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Wrażliwość wartości ekonomicznej na zmiany stóp procentowych jest wysoka. Wrażliwość zysków na zmiany stóp procentowych jest wysoka. Wrażliwość wartości ekonomicznej i wyniku na zmiany założeń (np. w przypadku produktów z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta) jest wysoka. 	<ul style="list-style-type: none"> Systemy pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyka stopy procentowej i ryzyka spreadu kredytowego nie zapewniają wystarczającej dokładności i częstotliwości. Wewnętrzne limity wynikające z polityki, środki ograniczające ryzyko lub ramy kontroli ryzyka stopy procentowej i ryzyka spreadu kredytowego (jeżeli jest istotne) nie są ze sobą spójne lub nie są zgodne ze strategią instytucji w zakresie ryzyka i jej apetytem na ryzyko.

291. W poniższej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę środków nadzorczych, jakie właściwe organy mogą zastosować w przypadku stwierdzenia niedociągnięć w ramach zarządzania IRRBB i CSRBB w danej instytucji. Właściwe organy powinny podjąć decyzję co do rodzaju środka na podstawie jego skuteczności w odniesieniu do konkretnego stwierdzonego niedociągnięcia. Właściwe organy mogą zastosować dodatkowe środki nadzorcze (w tym środki ilościowe zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE) lub ich kombinację, jeżeli uznają je za bardziej odpowiednie do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć.

Tabela 13. Potencjalne i niewyczerpujące środki nadzorcze dotyczące IRRBB i CSRBB

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. b), d), e), f), j) i l) oraz art. 84 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE – Właściwe organy mogą wymagać od instytucji, aby:
A. zwiększyła swoje zdolności w zakresie testów warunków skrajnych;
B. usprawniła przekazywanie informacji na temat zarządzania IRRBB organowi zarządzającemu i kadrze kierowniczej wyższego szczebla;
C. zastosowała zmiany limitów wewnętrznych w celu ograniczenia ryzyka nieodłącznie związanego z działalnością, produktami i systemami;
D. zapewniła dodatkową lub częstszą sprawozdawczość dotyczącą swojej pozycji IRRBB;
E. zastosowała standardowe metody w odniesieniu do IRRBB;
F. określiła założenia na potrzeby modelowania i założenia parametryczne inne niż te wskazane w standardach technicznych EUNB (zgodnie z art. 98 ust. 5 ostatni akapit dyrektywy 2013/36/UE).

Tytuł 7. Ocena kapitałowa SREP

7.1. Uwagi ogólne

292. Za pomocą oceny kapitałowej SREP właściwe organy powinny ustalić, czy fundusze własne będące w posiadaniu instytucji zapewniają odpowiednie pokrycie ryzyk obciążających kapitał, na jakie jest lub może być narażona instytucja, o ile ryzyka te są oceniane jako istotne dla instytucji.
293. Właściwe organy powinny tego dokonać poprzez określenie i wyznaczenie ilości (kwoty) i jakości (składu) dodatkowych funduszy własnych, które instytucja jest zobowiązana utrzymywać w celu pokrycia ryzyk specyficznych dla danej instytucji oraz elementów ryzyk, które nie są objęte lub są niewystarczająco objęte P1R, a także, w razie potrzeby, wymogi w zakresie funduszy własnych mające na celu wyeliminowanie niedociągnięć modeli, kontroli, zarządzania lub innych niedociągnięć, jak również ryzyka wynikającego z modelu biznesowego instytucji (P2R w odniesieniu do ryzyk innych niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej i P2R-LR w odniesieniu do ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej).
294. W przypadku gdy istotny wpływ na profil kapitałowy instytucji występuje lub można się go spodziewać w związku z istotnymi zmianami w ramach regulacyjnych służących ustalaniu P1R (np. wzrost lub spadek TREA) lub w związku z ich wdrożeniem w odniesieniu do konkretnej instytucji (np. minimalny próg kapitałowy), właściwe organy powinny ocenić taki wpływ pod kątem jego interakcji z P2R. Taka ocena może prowadzić do ponownego ustalenia (w górę albo w dół) poziomu lub struktury P2R, tak aby ogólne wymogi instytucji w zakresie funduszy własnych były zgodne z art. 104a ust. 1 dyrektywy 2013/36/UE, w szczególności aby P2R obejmowały ryzyka lub elementy ryzyk, które nie są objęte lub są niewystarczająco objęte P1R. W celu przeprowadzenia takiej oceny właściwe organy mogą zwiększyć częstotliwość oceny SREP, zgodnie z zasadami zaangażowania w SREP przedstawionym w sekcji 2.4, lub częstotliwość oceny poszczególnych elementów SREP.
295. Aby zaradzić potencjalnym niedoborom kapitału, w tym w warunkach skrajnych, właściwe organy powinny przedsięwziąć odpowiednie środki nadzorcze, w tym, w stosownych przypadkach, ustanowić i podawać do wiadomości P2G i P2G-LR, tj. ilość (kwotę) i jakość (strukturę) funduszy własnych, które instytucja powinna utrzymywać ponad poziom swojego OCR lub swojego OLRR.
296. Przy ustalaniu P2R oraz, w stosownych przypadkach, P2G, właściwe organy powinny:
- uwzględnić wszelkie środki nadzorcze, które zastosowały lub zamierzają zastosować wobec danej instytucji;
 - jasno uzasadnić wszystkie elementy wymogów dotyczących dodatkowych funduszy własnych dla P2R i P2R-LR, a także dla P2G i P2G-LR;

- c. stosować P2R i P2R-LR, jak również P2G i P2G-LR w sposób spójny, aby zapewnić szeroką spójność wyników ostrożnościowych we wszystkich instytucjach.

297. Właściwe organy powinny ocenić adekwatność funduszy własnych instytucji oraz wpływ na nie warunków skrajnych, a także poziom ryzyka występujący w związku z nadmierną dźwignią finansową, jako kluczowy czynnik decydujący o rentowności instytucji. Wynik tej oceny należy podsumować w formie punktacji, uwzględniając kwestie wskazane na końcu niniejszego tytułu.

7.2. Określenie wymogu w ramach filaru 2 w odniesieniu do ryzyk innych niż ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej (P2R)

298. Właściwe organy powinny określić P2R z tytułu ryzyk innych niż ryzyko nadmiernej dźwigni, jeżeli stwierdzą występowanie którejkolwiek z sytuacji wymienionych w art. 104a ust. 1 dyrektywy 2013/36/UE w odniesieniu do instytucji, w tym w szczególności:

- a. ryzyko nieoczekiwanych strat i oczekiwanych strat w niewystarczającym stopniu objętych rezerwami w okresie 12 miesięcy (z wyjątkiem przypadków, w których rozporządzenie (UE) nr 575/2013 określa wymogi w zakresie funduszy własnych w innym okresie), z którymi poszczególne instytucje mierzą się w związku z ich działalnością, w tym ryzyko odzwierciedlające wpływ pewnych zmian gospodarczych i rynkowych;
- b. niedociągnięcia w modelach stosowanych w metodach wewnętrznych do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych („niedociągnięcia w modelach regulacyjnych”), oceniane w kontekście art. 101 dyrektywy 2013/36/UE, z wyłączeniem niedociągnięć już uwzględnionych w związku z faktem, że instytucja stała się związana minimalnym progiem kapitałowym zgodnie z art. 92 rozporządzenia 575/2013;
- c. niedociągnięcia w zarządzaniu wewnętrznym, w tym w mechanizmach kontroli wewnętrznej i inne niedociągnięcia, a także ryzyko wynikające z modelu biznesowego instytucji, stwierdzone w wyniku oceny ryzyka opisanej w tytułach 4–6, w przypadku gdy inne środki nadzorcze okazały się nieskuteczne lub zostały uznane za niewystarczające do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć.

7.2.1. Określenie dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych na pokrycie nieoczekiwanych strat

299. Przy ustalaniu P2R dla ryzyka nieoczekiwanych strat zgodnie z lit. a) poniższego ustępu właściwe organy powinny uwzględnić każdy rodzaj ryzyka, który może zagrozić pozycji kapitałowej instytucji. Właściwe organy powinny ustalić P2R w celu pokrycia ryzyka nieoczekiwanych strat w drodze określenia kapitału uznanego za odpowiedni do pokrycia danego rodzaju ryzyka oraz odliczenia odpowiedniej części P1R.

300. Właściwe organy powinny określić indywidualnie dla każdego ryzyka kwoty kapitału uznane za odpowiednie, określając, oceniając i kwantyfikując rodzaje ryzyka, na które narażona jest

instytucja, z uwzględnieniem jej pełnego profilu ryzyka. Określenie wysokości kapitału uznawanego za adekwatny powinno uwzględniać:

- a. ryzyka specyficzne dla danej instytucji lub elementy ryzyk, które nie są objęte P1R;
- b. ryzyka specyficzne dla danej instytucji lub elementy takich ryzyk, które są niewystarczająco objęte P1R.

301. Właściwe organy powinny dopilnować, aby kwota kapitału uznana za odpowiednią do pokrycia każdego ryzyka zidentyfikowanego zgodnie z art. 79–85 i 87a dyrektywy 2013/36/UE nie była niższa niż odpowiednia część mającego zastosowanie P1R pokrywającego to ryzyko. W wyjątkowych przypadkach, gdy wyodrębnienie w sposób miarodajny kwoty kapitału uznawanej za adekwatny w podziale na poszczególne rodzaje ryzyka wiąże się z nadmiernym obciążeniem - zwłaszcza dla małych instytucji – właściwe organy powinny zastosować się do pierwszego zdania niniejszego ustępu na zasadzie najlepszych starań, korzystając z obliczeń ICAAP, osądu nadzorczego i innych źródeł informacji.
302. Podczas identyfikowania, oceny i kwantyfikacji ryzyk, na które narażona jest instytucja, właściwe organy powinny opierać się na następujących źródłach informacji:
- a. ICAAP i wyniki jego oceny przez właściwy organ, w tym obliczenia ICAAP, jeżeli uznaje się je za wiarygodne lub częściowo wiarygodne zgodnie z ust. 306–308;
 - b. sprawozdawczość nadzorcza;
 - c. wyniki oceny nadzorczej, w tym wszelkie istotne wcześniejsze działania nadzorcze i analizy porównawcze, a także inne istotne informacje, w tym te wynikające z kontaktów i dialogu z instytucją.
303. Właściwe organy powinny uwzględnić ICAAP i wyniki jego oceny jako jeden z kluczowych danych wejściowych na potrzeby identyfikacji i oceny ryzyk istotnych dla instytucji. Przy określaniu kwoty kapitału uznawanej za odpowiednią i P2R na podstawie analizy każdego ryzyka z osobna należy uwzględnić obliczenia ICAAP, jeżeli uznaje się je za wiarygodne lub częściowo wiarygodne, a także, w stosownych przypadkach, wyniki nadzorczych wskaźników referencyjnych i inne istotne dane wejściowe, w tym osąd nadzorczy.
304. Do celów art. 98 ust. 1 lit. f) dyrektywy 2013/36/UE i określenia P2R właściwe organy powinny ocenić i rozważyć efekty dywersyfikacji wynikające z geograficznych, sektorowych lub innych istotnych czynników występujących w ramach każdej istotnej kategorii ryzyka (dywersyfikacja wewnątrz jednej kategorii ryzyka – *intra-risk*). W przypadku każdego z ryzyk obciążających kapitał określonych przepisami rozporządzenia (UE) nr 575/2013 wyżej wspomniane efekty dywersyfikacji nie powinny prowadzić do obniżenia poziomu wymogów w zakresie funduszy własnych obliczanego zgodnie z art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
305. Dywersyfikacja występująca między różnymi kategoriami ryzyka, w tym objętymi przepisami rozporządzenia (UE) nr 575/2013 (dywersyfikacja między kategoriami ryzyka – *inter-risk*), nie powinna być jednak uwzględniana podczas ustalania P2R.

Obliczenia ICAAP

306. Właściwe organy powinny ocenić wiarygodność obliczeń ICAAP przez sprawdzenie, czy są one:

- a. szczegółowe: obliczenia/metody powinny raczej umożliwiać rozbicie wyników według kategorii ryzyka, a nie prezentować pojedynczą kalkulację (kapitału ekonomicznego) obejmującą wszystkie ryzyka.
- b. wiarygodne: użyte obliczenia/metody powinny w sposób oczywisty obejmować ryzyka, na potrzeby których są przewidziane (np. kalkulacja ryzyka koncentracji kredytów powinna opierać się na odpowiednim podziale według sektorów odzwierciedlającym rzeczywiste korelacje i strukturę portfela) i powinny być wystarczająco solidne, stabilne, wrażliwe na ryzyko i konserwatywne aby odpowiednio skwantyfikować potencjalne ryzyko. Takie obliczenia/metody powinny być spójne ze strategicznymi procesami instytucji, w tym z apetytem na ryzyko instytucji.
- c. zrozumiałe: czynniki i kluczowe założenia obliczeń/metod powinny być jasno określone. Nie powinno się dopuszczać obliczeń wykonywanych na zasadzie „czarnej skrzynki”. Właściwe organy powinny zapewnić, aby instytucja przedstawiała wyjaśnienie głównych przyjętych założeń, w tym co najmniej horyzontu czasowego, poziomów ufności, założeń korelacji, kluczowych parametrów, najbardziej zawodnych elementów wykorzystywanych modeli oraz sposobu, w jaki są one uwzględniane i korygowane w ostatecznych obliczeniach ICAAP.
- d. porównywalne: obliczenia/metody powinny jasno określać główne założenia w zakresie ogólnego poziomu konserwatyzmu, okresów utrzymywania pozycji/horyzontów ryzyka i poziomów ufności (lub równoważnych miar), aby umożliwić korekty, które mogą być wymagane lub uchwalone przez właściwe organy w celu ułatwienia porównywalności z innymi instytucjami i nadzorczymi wskaźnikami referencyjnymi.

307. Właściwe organy powinny następnie ocenić wiarygodność obliczeń ICAAP, porównując je z nadzorczymi wskaźnikami referencyjnymi dla tych samych rodzajów ryzyka i innymi istotnymi danymi.

308. Obliczenia ICAAP powinny być uznawane za częściowo wiarygodne, gdy – mimo niespełnienia wszystkich kryteriów wymienionych w ust. 306– nadal wydają się wysoce wiarygodne, przy czym może mieć to miejsce wyłącznie w wyjątkowych przypadkach i z zastrzeżeniem poczynienia kroków mających na celu zaradzenie niedociągnięciom zidentyfikowanym w obliczeniach ICAAP.

Nadzorcze wskaźniki referencyjne oraz inne istotne dane wejściowe

309. Właściwe organy powinny opracować i stosować specyficzne dla poszczególnych ryzyk nadzorcze wskaźniki referencyjne jako narzędzie weryfikacji obliczeń ICAAP dotyczących tych istotnych ryzyk lub ich elementów, których nie obejmują lub nie obejmują wystarczająco przepisy rozporządzenia (UE) nr 575/2013, lub zapewnić dalsze wsparcie na rzecz ustalenia P2R

dla poszczególnych ryzyk zwłaszcza w przypadku, gdy obliczenia ICAAP dla tych istotnych ryzyk lub ich elementów są uznawane za niewiarygodne lub niedostępne.

310. Należy opracować nadzorcze wskaźniki referencyjne, aby zapewnić ostrożną, spójną (tj. w stosownych przypadkach skalibrowaną do równoważnych okresów utrzymywania/horyzontów ryzyka i poziomów ufności zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) nr 575/2013), przejrzystą i porównywalną miarę, za pomocą której oblicza się i porównuje między instytucjami kapitał uznawany za odpowiedni dla danego ryzyka.
311. Stosując nadzorcze wskaźniki referencyjne, właściwe organy powinny wziąć pod uwagę model biznesowy instytucji oraz, w odpowiednim zakresie, uzupełnić je własnym osądem nadzorczym, aby uwzględnić czynniki specyficzne dla danego modelu biznesowego i danej instytucji.
312. Właściwe organy powinny korzystać z innych istotnych danych ułatwiających im określenie P2R według rodzajów ryzyka. Inne istotne dane mogą obejmować wyniki ocen ryzyka (przeprowadzonych zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 6), zestawienia z grupą porównawczą, w tym sprawozdania i wskaźniki referencyjne publikowane przez EUNB.
313. Inne istotne dane powinny skłonić właściwe organy do ponownej oceny odpowiedniości/wiarygodności danego ICAAP/nadzorczych wskaźników referencyjnych dla konkretnego ryzyka oraz ich skorygowania w przypadku, gdy właściwe organy mają wątpliwości co do ich dokładności.
314. Aby zapewnić spójność ustalania P2R, właściwe organy powinny korzystać z tej samej grupy porównawczej co określona w celu analizy ryzyk obciążających kapitał, którą omówiono w tytule 6.
315. Gdy w celu ustalenia P2R właściwe organy stosują nadzorcze wskaźniki referencyjne oraz inne istotne dane, właściwe organy powinny – w ramach dialogu z instytucją – przedstawić uzasadnienie ich użycia oraz wyjaśnić ogólne zasady.

7.2.2. Ustalenie funduszy własnych lub innych środków mających na celu pokrycie niedociągnięć w modelach regulacyjnych, które nie wynikają z faktu, że instytucja została związana minimalnym progiem kapitałowym

316. Jeżeli w trakcie bieżącego przeglądu metod wewnętrznych stosowanych do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych właściwe organy zidentyfikują niedociągnięcia w modelach mogące prowadzić do niedoszacowania P1R, powinny ustalić P2R tylko wtedy, gdy stwierdzą, że jest to bardziej odpowiednie niż inne środki nadzorcze. Właściwe organy powinny ustalić P2R wyłącznie w celu usunięcia następujących niedociągnięć:
 - a. gdy nie jest możliwe ich usunięcie w ramach P1R za pomocą innych środków nadzorczych, takich jak zobowiązanie instytucji do dostosowania jej modeli lub zastosowania odpowiedniego marginesu ostrożności do jej oszacowań;

- b. poprzez wzięcie pod uwagę tego, czy instytucja została związana minimalnym progiem kapitałowym zgodnie z art. 92 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, a jeśli tak, postępowanie zgodnie z wytycznymi zawartymi w następnym ustępie.

Taki P2R powinien być wprowadzony wyłącznie jako środek tymczasowy na czas usuwania tych niedociągnięć.

317. W przypadku gdy instytucja zostaje związana minimalnym progiem kapitałowym, określonym w art. 92 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 575/2013, właściwe organy powinny:

- a. dopilnować, aby kwota nominalna P2R nie wzrastała automatycznie w wyniku związania instytucji minimalnym progiem kapitałowym („pułap tymczasowy”), zgodnie z art. 104a ust. 6 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE. W tym celu do TREA instytucji bez minimalnego progu kapitałowego (U-TREA) zastosowana zostanie odpowiednia wartość procentowa P2R, przekazana wcześniej instytucji przez właściwy organ po zakończeniu ostatniego cyklu SREP, zgodnie z art. 92 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. Takie podejście będzie obowiązywało do czasu przeprowadzenia przeglądu, o którym mowa w lit. b);
- b. bezzwłocznie, a najpóźniej do dnia zakończenia kolejnego cyklu SREP, dokonać przeglądu P2R nałożonego na instytucję zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE. W ramach tego przeglądu właściwe organy powinny:
 - i. usunąć wszelkie elementy P2R, które mogą służyć do pokrycia niedociągnięć w modelu regulacyjnym stosowanym do obliczania wymogów w zakresie funduszy własnych, a które są już uwzględnione w minimalnym progu kapitałowym, tak by wyeliminować ewentualne efekty podwójnego uwzględnienia;
 - ii. rozważyć, czy występują skutki arytmetyczne (tj. sytuacje, w których wzrost wartości nominalnej P2R nie wynika ze wzrostu ryzyka, lecz z faktu, że P2R jest wyrażane jako procent TREA) w odniesieniu do wartości nominalnej P2R wynikającej z automatycznego wzrostu TREA spowodowanego tym, że instytucja została związana minimalnym progiem kapitałowym, oraz w stosownych przypadkach wyeliminować te efekty;
- c. przekazać instytucjom obowiązujące wymogi w zakresie funduszy własnych wynikające z przeglądu, o którym mowa w lit. b), zwracając szczególną uwagę na wszelkie ustalenia dotyczące elementów podwójnego uwzględnienia. Właściwe organy mogą również wymagać od instytucji, aby w sprawozdawczości w ramach filaru 3 ujawniły wpływ tymczasowego pułapu lub przeglądu podwójnego uwzględnienia – w zależności od tego, które z tych rozwiązań ma zastosowanie na dzień odniesienia – na zgłoszony P2R.

318. Do celów poprzedniego ustępu właściwe organy powinny zachęcać instytucje do informowania ich na wczesnym etapie, gdy przewidują (na podstawie szacunków), że mogą zostać związane minimalnym progiem kapitałowym. Ma to na celu jak największe ułatwienie weryfikacji elementów podlegających podwójnemu uwzględnieniu, opisanych w poprzednim ustępie.

319. Właściwe organy powinny przeprowadzić przegląd opisany w ust. 317 w momencie, gdy instytucja po raz pierwszy staje się związana minimalnym progiem kapitałowym. Po

zakończeniu tego przeglądu tymczasowy pułap P2R nie ma zastosowania, a P2R przekazany przez właściwe organy ma zastosowanie do TREA z minimalnym progiem kapitałowego. Właściwe organy powinny uwzględnić fakt, że dopóki instytucja jest związana minimalnym progiem kapitałowym, nie należy nakładać na nią żadnych dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych powodujących podwójne uwzględnienie ryzyk, które są już w pełni pokryte przez fakt związania minimalnym progiem kapitałowym, zgodnie z art. 104a ust. 8 dyrektywy 2013/36/UE oraz zgodnie z ust. 294.

7.2.3. Ustalenie funduszy własnych lub innych środków na pokrycie innych niedociągnięć

320. Właściwe organy powinny ustalić P2R w celu usunięcia niedociągnięć – zidentyfikowanych w wyniku oceny ryzyka opisanej w tytułach 4–6 – w przypadkach, gdy inne środki nadzorcze okazały się nieskuteczne lub zostały uznane za niewystarczające do usunięcia zidentyfikowanych niedociągnięć. Właściwe organy powinny określić takie P2R jako środek tymczasowy, obowiązujący do czasu usunięcia niedociągnięć.

321. Właściwe organy powinny określić P2R wyłącznie na pokrycie ryzyka finansowania – zidentyfikowanego w wyniku oceny ryzyka opisanej w tytule 8 – o ile uznają, że jest to bardziej odpowiednie niż inne środki nadzorcze.

322. Jeżeli instytucja wielokrotnie nie osiąga lub nie utrzymuje odpowiedniego poziomu funduszy własnych na pokrycie P2G, właściwe organy powinny określić P2R w celu pokrycia tego dodatkowego ryzyka nie później niż dwa lata po naruszeniu wytycznych. Właściwe organy mogą odroczyć podjęcie tej decyzji, jeżeli zezwalają instytucjom na prowadzenie działalności poniżej poziomu wytycznych ze względu na warunki ekonomiczne lub rynkowe bądź szczególne okoliczności danej instytucji, zgodnie z ust. 452 i 453.

7.2.4. Ustalenie struktury wymogów w ramach filaru 2

323. W razie potrzeby i uwzględniając szczególne okoliczności danej instytucji, właściwe organy mogą podjąć decyzję o nałożeniu na tę instytucję obowiązku pokrycia P2R za pomocą kapitału wyższej jakości niż ta, o której mowa w art. 104a ust. 4 dyrektywy 2013/36/UE⁴². Decyzja ta powinna być jasno uzasadniona, wraz z nakreśleniem konkretnych okoliczności, które do niej doprowadziły. W swoich uzasadnieniach właściwe organy powinny odnieść się do takich elementów jak:

- a. szczególny charakter instytucji, jej struktura własnościowa oraz, w stosownych przypadkach, struktura grupy, które mogą mieć wpływ na możliwość pozyskania kapitału;
- b. szczególny charakter ryzyk, na jakie narażona jest instytucja, co może prowadzić do szczególnie szybkiego wyczerpania kapitału podstawowego Tier I.

⁴² Co najmniej 56,25 % CET1 i co najmniej 75 % Tier I.

7.3. Wymogi w ramach filaru 2 z tytułu ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (P2R-LR)

324. Jeżeli w wyniku oceny ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, zgodnie z art. 104a ust. 3 i 4 dyrektywy 2013/36/UE, właściwe organy ustalą, że w celu ograniczenia tego ryzyka należy zastosować P2R-LR, powinny one dodać ten wymóg do wymogu w zakresie funduszy własnych opartego na wskaźniku dźwigni finansowej, określonego w art. 92 ust. 1, lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, a nie do wymogu P1R opartego na TREA, określonego w art. 92 ust. 1 lit. a)–c). Właściwe organy powinny traktować wymóg dotyczący wskaźnika dźwigni finansowej oraz P2R-LR jako odrębny zestaw wymogów, niezależny od wymogów opartych na TREA oraz P2R, dla wszystkich pozostałych rodzajów ryzyka (tj. dostępne fundusze własne mogą być jednocześnie wykorzystywane do spełnienia wymogów zarówno w zestawie opartym na TREA, jak i w zestawie wymogów w zakresie funduszy własnych opartym na wskaźniku dźwigni finansowej).

7.3.1. Ocena ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej

325. Zgodnie z koncepcją wskaźnika dźwigni finansowej (i jego zestawu wymogów) jako mechanizmu ochronnego w odniesieniu do wymogów w zakresie funduszy własnych opartych na TREA, w ocenie ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, właściwe organy powinny skoncentrować się na możliwych istotnych zagrożeniach, które nie są objęte lub są niewystarczająco objęte wymogami w zakresie funduszy własnych określonymi w art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013 i które mogą wymagać środków naprawczych w odniesieniu do działalności gospodarczej instytucji, nieprzewidzianych w jej planie biznesowym.

326. Oceniając ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej, właściwe organy powinny uwzględnić wszystkie poniższe aspekty i dostosować szczegółowość oceny każdego aspektu w zależności od jego znaczenia dla instytucji:

- a. elementy ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, które uznaje się za niepokryte lub niewystarczająco pokryte wymogiem w zakresie funduszy własnych ze wskaźnika dźwigni określonym w art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w szczególności w wyniku:
 - i. arbitrażu regulacyjnego/optymalizacji wskaźnika dźwigni poprzez wymianę ekspozycji wliczanych do wskaźnika dźwigni na podobne pod względem ekonomicznym ekspozycje, które mogą być w mniejszym stopniu uwzględniane w obliczeniach ekspozycji w ramach wskaźnika dźwigni;
 - ii. arbitrażu regulacyjnego/optymalizacji poprzez minimalizowanie ekspozycji na wskaźnik dźwigni finansowej w formie tymczasowego zmniejszania wolumenu transakcji na kluczowych rynkach finansowych (zwłaszcza na rynku pieniężnym, niektórych działach, takich jak transakcje finansowane z użyciem papierów wartościowych, ale także na rynku instrumentów pochodnych) wokół dat referencyjnych, co prowadzi do zgłaszania

- i podawania do wiadomości publicznej sztucznie podwyższonych wskaźników dźwigni (ang. *window-dressing*);
- iii. szczególne cechy modelu biznesowego, działalności biznesowej lub inne cechy charakterystyczne banku, które zwiększają lub zmniejszają stopień, w jakim instytucja jest narażona na ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej, ale nie są uwzględniane lub są uwzględniane w niewystarczającym stopniu przy obliczaniu wskaźnika dźwigni. Właściwe organy powinny w stosownych przypadkach uwzględnić wysokie ekspozycje na wystawione opcje na akcje lub krótkie pozycje w kredytowych instrumentach pochodnych, które mogą generować istotne straty - nie w pełni uwzględniane w wyliczeniu wskaźnika dźwigni (w przeciwieństwie do, na przykład, wystawionych kredytowych instrumentów pochodnych), a także koncentracje w niektórych pozycjach pozabilansowych, gdzie specyfika działalności biznesowej instytucji może prowadzić do zwiększonej zmienności wypłat;
- b. elementy ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, które są wyraźnie wyłączone z wymogu w zakresie funduszy własnych ze wskaźnika dźwigni lub nie są wyraźnie uwzględnione w tym wymogu, w tym ze względu na wyłączenia wymienione w art. 429a rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w szczególności w przypadku gdy istnieją obawy co do oceny dalszego spełniania warunków dotyczących tych wyłączeń oraz gdy poleganie na pojedynczym wykluczeniu jest bardzo istotne dla instytucji, a wyłączona kwota jest nadmiernie niestabilna;
- c. zmiany wskaźnika dźwigni instytucji i jego składników, w tym przewidywalny wpływ bieżących i przyszłych oczekiwanych strat na wskaźnik dźwigni, z uwzględnieniem modelu biznesowego instytucji.

7.3.2. Ustalenie P2R-LR

327. Właściwe organy powinny ustalić P2R-LR jako różnicę między kapitałem uznanym za wystarczający do pokrycia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej a wymogami w zakresie funduszy własnych ze wskaźnika dźwigni, które określono w art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013. Kwota ta nie może być ujemna.

328. Przy ustalaniu P2R-LR właściwe organy powinny w szczególności wziąć pod uwagę:

- a) elementy ryzyka nadmiernej dźwigni, które uznaje się za niepokryte lub niewystarczająco pokryte wymogiem w zakresie funduszy własnych ze wskaźnika dźwigni określonym w art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013, w szczególności w przypadku gdy ocena aspektów opisanych w ust. 325 i 326 wskazuje na wysoką podatność na zagrożenia w porównaniu z ekspozycją wskaźnika dźwigni;
- b) elementy ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, które są wyraźnie wyłączone z wymogu w zakresie funduszy własnych ze wskaźnika dźwigni lub nie są wyraźnie uwzględnione w tym wymogu, w tym ze względu na wyłączenia wymienione w art. 429a ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 ocenione zgodnie z ust. 326 lit. b. Właściwe organy powinny ustalać P2R-LR wyłącznie w tych przypadkach, gdy szczególnie szerokie

stosowanie określonego wyłączenia skutkuje poziomem wskaźnika dźwigni, który nie odzwierciedla w odpowiedni sposób ryzyka, na jakie narażona jest instytucja.

329. Właściwe organy powinny zidentyfikować, ocenić i określić ilościowo ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej, korzystając ze źródeł informacji i metod określonych w ust. 302 i 303, w zakresie, w jakim są one istotne dla tego ryzyka.

7.3.3. Struktura P2R-LR

330. Właściwe organy powinny uwzględnić P2R-LR przy obliczaniu minimalnego wymogu dotyczącego wskaźnika dźwigni Tier I. Aby spełnić ten dodatkowy wymóg, instytucje powinny mieć również możliwość wykorzystywania dowolnego kapitału Tier I.
331. W razie potrzeby i uwzględniając szczególne okoliczności danych instytucji, właściwe organy mogą podjąć decyzję o nałożeniu na te instytucje obowiązku pokrycia P2R-LR za pomocą kapitału wyższej jakości niż ta, o której mowa w poprzednim ustępie. Decyzja ta powinna być jasno uzasadniona i wskazywać konkretne okoliczności, które do niej doprowadziły, biorąc pod uwagę indywidualną sytuację instytucji związaną z ryzykiem oraz rozważając sytuacje, w których materializacja ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej może wymagać wyższej jakości kapitału na pokrycie potencjalnych strat.

7.4. Uzgodnienie z wymogami w zakresie bufora kapitałowego i wszelkimi wymogami makroostrożnościowymi

332. Ustalając wymogi w ramach filaru 2 (lub inne środki kapitałowe), właściwe organy powinny uzgodnić wymogi w ramach filaru 2 z wszelkimi dotychczasowymi wymogami w zakresie bufora kapitałowego przez uwzględnienie tych samych ryzyk lub elementów ryzyk. Właściwe organy nie powinny określać wymogów w ramach filaru 2 ani innych środków kapitałowych (w tym P2G), jeżeli dane ryzyko jest już objęte wymogami w zakresie bufora kapitałowego. Wszelkie wymogi w ramach filaru 2 lub inne środki kapitałowe powinny być dostosowane do konkretnych instytucji i nie powinny obejmować ryzyka makroostrożnościowego ani systemowego.

7.5. Ustalanie TSCR, TSLRR, OCR i OLRR

333. Właściwe organy powinny ustalać i wyrażać TSCR pod względem kapitału podstawowego Tier I (CET1), kapitału Tier I oraz całkowitych funduszy własnych zgodnie z tabelą 14 poniżej:

Tabela 14. Określenie TSCR pod względem kapitału podstawowego Tier I (CET1), kapitału Tier I i całkowitych funduszy własnych

TSCR = (a) + (b)		
	Element (a)	Element (b)
Pod względem kapitału podstawowego Tier I (CET1)	Wymóg w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 575/2013	P2R, które muszą być utrzymywane w kapitale podstawowym Tier I (CET1) zgodnie z sekcją 7.2
Pod względem kapitału Tier I	Wymóg w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 575/2013	P2R, które muszą być utrzymywane w kapitale Tier I zgodnie z sekcją 7.2
W zakresie całkowitych funduszy własnych	Wymóg w zakresie funduszy własnych zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. c) rozporządzenia (UE) nr 575/2013	Całkowity P2R określony zgodnie z sekcją 7.2

334. Właściwe organy powinny określić TSLRR (pod względem kapitału Tier I) jako sumę:

- wymogu w zakresie funduszy własnych dotyczących wskaźnika dźwigni zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- dodatkowych funduszy własnych wymaganych w celu uwzględnienia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej (określonych zgodnie z kryteriami określonymi w sekcji 7.3).

335. W przypadku gdy właściwe organy wymagają od instytucji pokrycia kapitału P2R-LR wyższą jakością zgodnie z ust. 331, powinny one określić TSLRR (w pod względem kapitału podstawowego Tier I (CET1)) jako część dodatkowych funduszy własnych, o których mowa w poprzednim ustępie, co jest wymagane przez właściwy organ w formie kapitału podstawowego Tier I (CET1).

336. Rozważając możliwość wymagania wyższej jakości kapitału, właściwe organy powinny dążyć do unikania pokrywania się z innymi istniejącymi wymogami w ramach odpowiedniego zestawu wymogów opartych na TREA lub wskaźnikach dźwigni finansowej oraz MREL.
337. Właściwe organy powinny określić OCR jako sumę:
- a. TSCR;
 - b. wymogów połączonego bufora kapitałowego.
338. Właściwe organy powinny określić OLRR jako sumę:
- a. TSLRR;
 - b. wymogów bufora wskaźnika dźwigni globalnej instytucji o znaczeniu systemowym zgodnie z art. 92 ust. 1a rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
339. Oceniając/obliczając TSCR, TSLRR, OCR lub OLRR, właściwe organy nie powinny uwzględniać innych pozycji i instrumentów niż te kwalifikujące się do ustalenia funduszy własnych (określone w części drugiej rozporządzenia (UE) nr 575/2013).

7.6. Spełnianie wymogów w warunkach skrajnych – Wykorzystanie P2G oraz P2G-LR w odniesieniu do wyników ilościowych testów warunków skrajnych

340. Właściwe organy powinny ustalić na podstawie testów warunków skrajnych, czy instytucja posiada dostateczne (pod względem ilości i struktury) fundusze własne w warunkach skrajnych i czy konieczne jest wprowadzenie środków nadzorczych, w tym P2G, P2G-LR, skorygowanego planowania kapitałowego i innych środków w celu zaradzenia potencjalnym niedoborom. Aby ocenić adekwatność kapitałową w warunkach skrajnych, właściwe organy powinny rozważyć:
- a. wykorzystanie wyników jakościowych (np. nieodciągnięcia stwierdzone w obszarze zarządzania ryzykiem i kontroli) w ramach testów warunków skrajnych instytucji i nadzorczych testów warunków skrajnych;
 - b. wykorzystanie wyników ilościowych testów warunków skrajnych instytucji – jeżeli ICAAP uznaje się za wiarygodny – oraz wyników nadzorczych testów warunków skrajnych, zgodnie z art. 100 dyrektywy 2013/36/UE, jak określono w tytule 11, w tym na przykład:
 - i. zalecenie wdrożenia przez instytucje konkretnych scenariuszy lub założeń odniesienia (ang. *anchor*);
 - ii. przeprowadzenie systemowych testów warunków skrajnych przy użyciu spójnych metod i scenariuszy przez instytucje albo organy nadzoru.
341. Właściwe organy powinny w stosownych przypadkach ocenić wyniki ilościowe testów warunków skrajnych w odniesieniu do adekwatności i jakości funduszy własnych instytucji oraz określić, czy poziom i jakość funduszy własnych są wystarczające do pokrycia mających zastosowanie wymogów kapitałowych, a w szczególności:

- a. wymogu OCR wraz z wymogami połączonego bufora w ramach scenariusza bazowego obejmującego co najmniej dwuletni horyzont prognozy;
 - b. TSCR w scenariuszach pesymistycznych z horyzontem prognozy obejmującym co najmniej dwa lata.
342. Właściwe organy powinny określić P2G i P2G-LR, a jeżeli wynik stanowi wartość dodatnią, właściwe organy powinny ustalić P2G lub P2G-LR, aby uwzględnić obawy dotyczące wrażliwości instytucji na scenariusze pesymistyczne wykorzystywane w nadzorczych testach warunków skrajnych. Zalecenie P2G nie powinno być wykorzystywane do pokrycia ryzyk lub elementów ryzyk już objętych P2R zgodnie z sekcją 7.2. Podobnie P2G-LR nie powinien być stosowany do pokrycia tych aspektów ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej, które są już objęte P2R-LR zgodnie z sekcją 7.3.
343. Poziom P2G powinien chronić przed potencjalnym naruszeniem TSCR w scenariuszu pesymistycznym. Podobnie poziom P2G-LR powinien chronić przed naruszeniem TSLRR w scenariuszu pesymistycznym. Jeżeli wyniki ilościowe nadzorczych testów warunków skrajnych wskazują, że instytucja nie powinna naruszyć swojego TSCR w ramach scenariusza pesymistycznego testu warunków skrajnych, właściwe organy mogą podjąć decyzję o niewyznaczaniu P2G. Podobnie właściwe organy mogą podjąć decyzję o nieustalaniu P2G-LR w przypadku, gdy nie oczekuje się, że TSLRR zostanie naruszona w ramach scenariusza pesymistycznego testu warunków skrajnych.
344. Właściwe organy powinny wyznaczyć i ustalić poziom P2G i P2G-LR na podstawie wyników scenariusza pesymistycznego badanego w ramach odpowiednich nadzorczych testów warunków skrajnych, w tym wyników unijnych testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez EUNB lub wszelkich innych odpowiednich nadzorczych testów warunków skrajnych przeprowadzanych w całym systemie z horyzontem prognozy wynoszącym co najmniej dwa lata.
345. Stosując zasadę proporcjonalności w odniesieniu do instytucji nieprzypisanych do kategorii 1 i jednostek należących do grup transgranicznych, podczas ustalania i aktualizacji P2G i P2G-LR właściwe organy mogą wziąć pod uwagę wyniki uproszczonych nadzorczych testów warunków skrajnych (np. poprzez zastosowanie zaleconych przez organ nadzoru scenariuszy odniesienia, analizy wrażliwości, odgórnych testów warunków skrajnych (ang. *top-down stress tests*) przeprowadzanych przez wyznaczone organy, skutki na poziomie portfela wynikające z testów warunków skrajnych przeprowadzanych na poziomie skonsolidowanym), wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych lub wyniki testów warunków skrajnych instytucji przeprowadzonych w przeszłości zgodnie z ust. 340. Uprozczone formy nadzorczych testów warunków skrajnych mogą być przeprowadzane indywidualnie, a nie w ramach całego systemu.
346. Właściwe organy powinny wyznaczyć i ustalić P2G i P2G-LR zgodnie z zasadami minimalnego zaangażowania określonymi w sekcji 2.4. W szczególności minimalną częstotliwością

wyznaczania i ustalania P2G i P2G-LR powinna być częstotliwość przeprowadzania oceny adekwatności kapitałowej zgodnie z zasadami minimalnego zaangażowania w SREP.

347. Niezależnie od postanowień poprzedniego ustępu właściwe organy:

- a. powinny ocenić, czy istniejące P2G i P2G-LR są nadal odpowiednie, gdy tylko dostępne są wyniki nowych nadzorczych testów warunków skrajnych, i w razie potrzeby je zrewidować;
- b. mogą określać P2G i P2G-LR tylko co drugi rok zamiast co rok, w tym także dla instytucji kategorii 1 SREP. W roku następującym po roku, w którym określono P2G, właściwe organy powinny jednak ocenić – na podstawie wszystkich istotnych informacji, w tym wyników wcześniejszych nadzorczych testów warunków skrajnych i dodatkowej analizy wrażliwości (tj. uproszczonych form nadzorczych testów warunków skrajnych), czy P2G i P2G-LR są nadal odpowiednie czy też wymagają aktualizacji.

348. Przy kalibrowaniu P2G właściwe organy powinny upewnić się, czy znajduje się on na poziomie wystarczającym co najmniej do pokrycia przewidywanego maksymalnego wpływu warunków skrajnych, który należy obliczyć na podstawie zmian współczynnika CET1 (tj. uwzględniając zarówno zmiany CET1, jak i zmiany TREA) w najgorszym roku występowania warunków skrajnych, biorąc przy tym pod uwagę poziom mających zastosowanie wymogów kapitałowych. Maksymalny wpływ warunków skrajnych do celów ustalenia P2G należy rozumieć jako różnicę między najniższym współczynnikiem kapitału podstawowego Tier I w scenariuszu pesymistycznym w horyzoncie testu warunków skrajnych a rzeczywistym współczynnikiem kapitału podstawowego Tier 1 w punkcie początkowym.

349. Przy kalibrowaniu P2G-LR maksymalny wpływ warunków skrajnych należy obliczać na podstawie zmian w kapitale Tier I w najgorszym roku występowania warunków skrajnych i z uwzględnieniem mających zastosowanie wymogów kapitałowych dotyczących wskaźnika dźwigni. Maksymalny wpływ warunków skrajnych do celów ustalenia P2G należy rozumieć jako różnicę między najniższym wskaźnikiem dźwigni finansowej w scenariuszu pesymistycznym w horyzoncie testu warunków skrajnych a rzeczywistym wskaźnikiem dźwigni finansowej w punkcie początkowym.

350. Właściwe organy powinny uzyskać punkt wyjściowy P2G właściwy dla każdej instytucji poprzez kompensowanie elementów, które już obejmują ryzyka odzwierciedlone w maksymalnym wpływie warunków skrajnych. W szczególności właściwe organy powinny kompensować odpowiednie środki, w szczególności bufor zabezpieczający zgodnie z ust. 354. Ponadto przy ustalaniu punktów wyjścia P2G i P2G-LR właściwe organy mogą w stosownych przypadkach rozważyć inne korekty maksymalnego wpływu warunków skrajnych związane z założeniem dotyczącym bilansu statycznego lub innym horyzontem czasowym między testem warunków skrajnych a czasem punktów wyjścia.

351. Ustalając P2G i P2G-LR, właściwe organy powinny zapewnić odpowiednie powiązanie między ich odpowiednimi punktami wyjścia a ich ostatecznymi wartościami. W tym celu mogą one podjąć decyzję o zastosowaniu metody przedziałów do klasyfikacji instytucji zgodnie z punktami wyjścia P2G i P2G-LR, opierając się na odpowiednich nadzorczych testach

warunków skrajnych określonych w ust. 344 lub na innych metodach określonych w ust. 345. W związku z tym właściwe organy mogą przypisać stały zakres poziomów P2G lub P2G-LR do każdego przedziału i ustalić ostateczną wersję P2G i P2G-LR w zakresie przypisanych przedziałów lub, w wyjątkowych przypadkach, poza zakresem odpowiedniego przedziału, kierując się względami specyficznymi dla danej instytucji. Właściwe organy powinny dążyć do uniknięcia skokowej zmiany (tzw. efektu klifu) między poszczególnymi przedziałami, na przykład przez dopuszczenie częściowego nakładania się poziomów P2G lub P2G-LR w przypadku sąsiadujących przedziałów, oraz powinny zapewnić, aby wynikowe, ostateczne wartości P2G i P2G-LR były dostosowane do specyfiki danej instytucji.

352. Określając ostateczną wielkość P2G i P2G-LR, właściwe organy powinny uwzględnić, w stosownych przypadkach, następujące czynniki:

- a. rok, w którym występuje maksymalny wpływ warunków skrajnych, w odniesieniu do punktu wyjścia i horyzontu czasowego przewidzianego w scenariuszach stosowanych podczas testów warunków skrajnych;
- b. wynik wiarygodnego testu warunków skrajnych instytucji, z uwzględnieniem definicji i założeń dotyczących konkretnych scenariuszy, w szczególności tych, które uznaje się za mające większe znaczenie dla modelu biznesowego i profilu ryzyka danej instytucji lub w przypadku gdy scenariusze wewnętrzne są bardziej dotkliwe niż scenariusze nadzorcze;
- c. zmiany zachodzące po dacie granicznej testu warunków skrajnych mające istotny wpływ na profil ryzyka lub pozycję kapitałową instytucji (np. sprzedaż kredytów zagrożonych). Zmiany te mogą obejmować przejściowe zmiany profilu ryzyka, w tym zmiany strukturalne działalności lub bilansu instytucji;
- d. odpowiednie zarządcze działania ograniczające podejmowane przez instytucję, które uznaje się za wiarygodne i w dużym stopniu pewne w wyniku oceny nadzorczej;
- e. informacje dotyczące znaczenia nadzorczych testów warunków skrajnych w kontekście strategii instytucji, jej planów finansowych i modelu biznesowego;
- f. ograniczoną pewność co do rzeczywistej wrażliwości instytucji na scenariusze pesymistyczne;
- g. wszelkie potencjalne pokrywanie się z P2R lub P2R-LR;
- h. ogólną zdolność instytucji do naprawy zgodnie z wytycznymi EUNB w sprawie ogólnej możliwości naprawy w planowaniu naprawy⁴³;
- i. jakość (strukturę) dostępnych funduszy własnych instytucji, w tym w najgorszym roku występowania warunków skrajnych;
- j. czy instytucja jest objęta restrukturyzacją lub uporządkowaną likwidacją.

353. Do celów ustalenia P2G właściwe organy powinny również wziąć pod uwagę, w jakim stopniu scenariusze warunków skrajnych obejmują wszystkie istotne rodzaje ryzyka przyczyniające się do P2R w ramach TSCR. Właściwe organy powinny w szczególności wziąć pod uwagę fakt, że

⁴³ Wytyczne EUNB w sprawie ogólnej możliwości naprawy w planowaniu naprawy (EBA/GL/2023/06) – sekcja II. Ocena ORC – „skorygowana ORC”.

scenariusze przewidujące pogorszenie warunków makroekonomicznych mogą nie uwzględniać w pełni niektórych rodzajów ryzyka, na przykład ryzyka związanego z systemem emerytalnym czy też niektórych elementów ryzyka koncentracji kredytów (np. ryzyko koncentracji indywidualnej), które mogą zwiększać potencjalne straty w ramach testowanych scenariuszy pesymistycznych.

354. Ponadto właściwe organy powinny rozważyć zakres, w jakim istniejące wymogi połączonego bufora i inne mające zastosowanie środki makroostrożnościowe pokrywają już ryzyko ujawnione w wyniku testów warunków skrajnych. W związku z tym właściwe organy:

- a. powinny kompensować P2G wymogiem w zakresie bufora zabezpieczającego (CCB) ze względu na ich podobny charakter;
- b. powinny w wyjątkowych przypadkach rozpatrywanych indywidualnie i po uzgodnieniu z organem makroostrożnościowym kompensować P2G antycyklicznym buforem kapitałowym (CCyB) – choć z założenia nie przewiduje się ich nakładania – na podstawie analizy rodzajów ryzyka pokrywanych przez bufor i uwzględnianych w projekcie scenariuszy wykorzystywanych podczas testów warunków skrajnych;
- c. nie powinny kompensować P2G buforami ryzyka systemowego (bufory G-SII/O-SII i bufor ryzyka systemowego), ponieważ są one przeznaczone na pokrycie ryzyka, jakie dana instytucja stwarza dla systemu finansowego;
- d. nie powinny kompensować P2G-LR wymogiem w zakresie bufora wskaźnika dźwigni globalnej instytucji o znaczeniu systemowym, który to wymóg określono w art. 92 ust. 1a rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
- e. mogą dokonać przeglądu P2G przekazanego tej instytucji, tak aby jego kalibracja pozostała odpowiednia w przypadku, gdy instytucja ta jest związana minimalnym progiem kapitałowym zgodnie z art. 104b ust. 4a dyrektywy 2013/36/UE.

355. W przypadku gdy właściwe organy wyznaczają P2G, powinny to uwzględnić jako zalecenie kapitałowe – uzupełnienie OCR. W przypadku gdy właściwe organy wyznaczają P2G-LR, powinny to uwzględnić jako zalecenie kapitałowe – uzupełnienie OLRR. Właściwe organy powinny uznać OCR i OLRR za dwa oddzielne zestawy wymogów. W związku z tym dostępne fundusze własne można jednocześnie wykorzystać na pokrycie P2G i P2G-LR.

7.7. Podsumowanie ustaleń, punktacja i środki nadzorcze

356. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny uzyskać pogląd dotyczący tego, czy istniejące zasoby funduszy własnych zapewniają prawidłowe pokrycie ryzyk, na które jest lub może być narażona instytucja. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji rentowności przyznanej na podstawie kryteriów wymienionych w tabeli 15.

357. Przy ustalaniu oceny adekwatności kapitałowej, w stosownych przypadkach, właściwe organy powinny uwzględnić ocenę ogólnej możliwości naprawy w odniesieniu do kapitału (słaba, adekwatna do potencjalnego obszaru do poprawy lub zadowalająca), zgodnie z pkt 41–43

wytycznych EUNB w sprawie ogólnej możliwości naprawy w planowaniu naprawy⁴⁴. Uwzględnienie oceny ogólnej możliwości naprawy w kontekście adekwatności kapitałowej ma szczególne znaczenie w przypadku oceny „słabej” ogólnej możliwości naprawy w odniesieniu do kapitału.

Tabela 15. Kryteria nadzorcze istotne przy określaniu punktacji adekwatności kapitałowej

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
1	Wartość i struktura posiadanych funduszy własnych stanowią niskie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja może z łatwością osiągnąć P2G i P2G-LR. • Poziom funduszy własnych posiadanych przez instytucję przekracza z bezpiecznym zapasem OCR i OLRR i oczekuje się, że stan ten utrzyma się w przyszłości. • Testy warunków skrajnych nie ujawniają żadnego dostrzegalnego ryzyka wpływu dotkliwego, lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej na fundusze własne lub dźwignię finansową. • Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – nie jest utrudniony lub wszystkie podmioty są dostatecznie dokapitalizowane, na poziomie przekraczającym wymogi regulacyjne. • Instytucja posiada realistyczny i wiarygodny plan kapitałowy, którego ewentualna realizacja przyniesie przewidywany efekt. • Wynikająca z oceny nadzorczej ogólna możliwość naprawy instytucji w odniesieniu do kapitału jest „zadowalająca”. • Nie istnieje istotne/bardzo niskie ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.
2	Wartość i struktura posiadanych funduszy własnych stanowią średnie lub niskie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja ma trudności ze spełnieniem wymogów P2G lub P2G LR. Działania zarządcze i łagodzące w tym zakresie oceniono jako wiarygodne. • Instytucja jest bliska naruszenia niektórych buforów kapitałowych, lecz nadal znajduje się wyraźnie powyżej swojego TSCR i TSLRR. • Testy warunków skrajnych ujawniają niski poziom ryzyka wpływu dotkliwego, lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej na fundusze własne lub dźwignię finansową, przy czym działania zarządcze mające na celu zaradzenie temu problemowi wydają się być wiarygodne. • Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest lub może być w nieznacznym stopniu utrudniony. • Instytucja posiada realistyczny i wiarygodny plan kapitałowy, którego ewentualna realizacja

⁴⁴ EBA/GL/2023/06

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
		<ul style="list-style-type: none"> – mimo że plan jest obciążony pewnym ryzykiem – przyniesie przewidywany efekt. • Wynikająca z oceny nadzorczej ogólna możliwość naprawy instytucji w odniesieniu do kapitału jest „zadowalająca” lub „adekwatna do potencjalnego obszaru do poprawy”. • Występuje niskie ryzyko nadmiernej dźwigni.
3	Wartość i struktura posiadanych funduszy własnych stwarzają średnie lub wysokie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja nie osiąga P2G ani P2G-LR. Istnieją obawy co do wiarygodności działań zarządczych i łagodzących w tym zakresie. • Instytucja wykorzystuje część swoich buforów kapitałowych. Istnieje prawdopodobieństwo naruszenia przez instytucję jej TSCR lub TSLRR w przypadku pogorszenia się sytuacji. • Testy warunków skrajnych ujawniają średni poziom ryzyka wpływu dotkliwego, lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej na fundusze własne lub dźwignię finansową. Działania zarządcze mogą nie być wystarczające, żeby w sposób wiarygodny zaradzić temu problemowi. • Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest utrudniony. • Instytucja posiada plan kapitałowy, którego ewentualna realizacja prawdopodobnie nie przyniesie przewidywanego efektu. • Wynikająca z oceny nadzorczej ogólna możliwość naprawy instytucji w odniesieniu do kapitału jest „adekwatna do potencjalnego obszaru do poprawy” lub „słaba”. • Występuje średnie ryzyko nadmiernej dźwigni.
4	Wartość i struktura posiadanych funduszy własnych stwarzają wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucja nie dotrzymuje swojego P2G ani P2G-LR (lub celowo nie ustanowiła P2G ani P2G-LR) i nie będzie w stanie go dotrzymać w dającej się przewidzieć przyszłości. Działania zarządcze i łagodzące mające na celu rozwiązanie tego problemu oceniono jako niewiarygodne. • Instytucja jest bliska naruszenia swojego TSCR lub TSLRR. • Z testów warunków skrajnych wynika, że naruszenie TSCR lub TSLRR nastąpi w początkowym okresie dotkliwego, lecz prawdopodobnego pogorszenia koniunktury gospodarczej. Działania zarządcze nie będą wystarczające, żeby w sposób wiarygodny zaradzić temu problemowi. • Swobodny przepływ kapitału między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest utrudniony. • Instytucja nie posiada planu kapitałowego lub plan jest w oczywisty sposób niewystarczający.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
		<ul style="list-style-type: none"> Wynikająca z oceny nadzorczej ogólna możliwość naprawy instytucji w odniesieniu do kapitału jest „słaba”. Występuje wysokie ryzyko nadmiernej dźwigni.

358. W poniższej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę środków nadzorczych, które właściwe organy mogą zastosować w przypadku stwierdzenia niedociągnięć w adekwatności kapitałowej instytucji, w tym w warunkach skrajnych. Właściwe organy powinny podjąć decyzję co do rodzaju środka nadzorczego na podstawie jego skuteczności w odniesieniu do konkretnego stwierdzonego niedociągnięcia. Właściwe organy mogą zastosować dodatkowe środki nadzorcze lub ich kombinację, jeżeli uznają to za bardziej odpowiednie do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć.

Tabela 16. Potencjalne i niewyczerpujące środki nadzorcze dotyczące adekwatności kapitałowej

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a), c), h), i) oraz j) dyrektywy 2013/36/UE – Właściwe organy mogą wymagać od instytucji, aby:
A. posiadała dodatkowe wymogi w zakresie funduszy własnych poprzez – stosownie do przypadku – wyznaczenie TSCR i określenie P2G;
B. przedłożyła wiarygodny plan kapitałowy uwzględniający ryzyko niespełnienia obowiązujących wymogów kapitałowych, w przypadku gdy wyniki ilościowe testów warunków skrajnych wskazują, że w określonych scenariuszach warunków skrajnych instytucja nie będzie w stanie spełnić tych wymogów, oraz aby instytucja wyznaczyła termin jego wdrożenia;
C. wprowadziła odpowiednie zmiany w planach kapitałowych, w tym w proponowanych działaniach zarządczych, lub podjęła dodatkowe działania łagodzące, które byłyby istotne w świetle poszczególnych scenariuszy i aktualnych warunków makroekonomicznych;
D. ograniczyła wysokość wynagrodzenia zmiennego jako odsetka przychodów netto, w przypadku gdy jego wysokość utrudnia utrzymanie prawidłowej bazy kapitałowej;
E. ograniczyła lub zawężyła zakres swojej działalności lub operacji bądź zbyła rodzaje działalności, które stwarzają nadmierne zagrożenie dla stabilności instytucji;
F. zmniejszyła ryzyko nieodłącznie związane z określonymi rodzajami działalności, produktami i systemami instytucji, w tym działalnością realizowaną przez podmioty zewnętrzne;
G. przeznaczała zyski netto na zwiększanie funduszy własnych;
H. ograniczyła wypłaty zysków lub odsetek na rzecz akcjonariuszy, udziałowców lub posiadaczy instrumentów dodatkowych w Tier I lub zakazała takich wypłat, w przypadku gdy takie ograniczenie lub taki zakaz nie stanowi niewykonania zobowiązania;
I. nałożyła dodatkowe obowiązki w zakresie powiadomienia lub zwiększyła ich częstotliwość, w tym w zakresie funduszy własnych i dźwigni finansowej.

359. Oceniając wiarygodność planu kapitałowego lub zaktualizowanego planu kapitałowego zgodnie z punktami B. i C. tabeli 16, właściwe organy powinny uwzględnić następujące kryteria:

- a. czy plan obejmuje cały zakładany horyzont czasowy testów warunków skrajnych;
- b. czy plan przedstawia zestaw wiarygodnych działań ograniczających ryzyko i zarządczych, takich jak ograniczenie wypłat dywidend itp.;
- c. czy instytucja jest gotowa oraz jest w stanie podjąć takie działania, by zaradzić naruszeniom obowiązujących wymogów kapitałowych ujawnionym w testach warunków skrajnych obejmujących cały system;
- d. czy działania ograniczające i zarządcze podlegają jakimkolwiek ograniczeniom prawnym lub ograniczeniom związanym z reputacją, na przykład ze względu na odmienne lub sprzeczne wcześniejsze deklaracje o charakterze publicznym (np. dotyczące polityki w zakresie dywidend, planów biznesowych i apetytu na ryzyko);
- e. prawdopodobieństwo, że działania ograniczające i zarządcze umożliwią instytucji spełnienie w całości obowiązujących wymogów kapitałowych w odpowiednim terminie;
- f. czy proponowane działania są zasadniczo zgodne ze względami makroekonomicznymi i znanymi przyszłymi zmianami regulacyjnymi mającymi wpływ na instytucję w zakresie i terminie przewidzianymi w zakładanych scenariuszach pesymistycznych;
- g. zakres opcji naprawy oraz ich analizę zgodnie z planem naprawy instytucji.

360. Właściwe organy powinny oczekiwać od instytucji wdrożenia zmienionego planu kapitałowego, wraz z dalszymi zmianami wprowadzonymi na podstawie wyników oceny nadzorczej i dialogu z instytucją.

Tytuł 8. Ocena ryzyk płynności i finansowania oraz płynności i finansowania SREP

8.1. Uwagi ogólne

361. Właściwe organy powinny ocenić istotne ryzyka płynności i finansowania danej instytucji oraz to, czy jej płynność i finansowanie zapewniają odpowiednie zabezpieczenie przed poddanymi ocenie rodzajami ryzyka. W tytule tym określono metody, których użycie należy rozważyć w celu oceny indywidualnych ryzyk oraz zarządzania ryzykiem i mechanizmów jego kontroli. Tytuł ten nie ma wyczerpującego charakteru i pozostawia właściwym organom swobodę uwzględnienia w ocenie płynności i finansowania instytucji innych dodatkowych kryteriów, które uznają za istotne w świetle swoich doświadczeń i specyfiki instytucji.
362. Oceniając nieodłączne ryzyko płynności i finansowania oraz adekwatność ram kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka płynności i finansowania, właściwe organy powinny sprawdzić między innymi, czy instytucja przestrzega aktów prawnych opublikowanych oddzielnie na stronie internetowej EUNB, o których mowa w ust. 12.
363. Opisana metodyka obejmuje sześć głównych elementów:
- ocenę nieodłącznego ryzyka płynności (sekcja 8.2);
 - ocenę nieodłącznego ryzyka finansowania (sekcja 8.3);
 - ocenę ram zarządzania ryzykiem płynności i finansowania oraz mechanizmów jego kontroli (sekcja 8.4);
 - podsumowanie ustaleń i punktacja adekwatności płynności i finansowania (sekcja 8.5);
 - określenie potencjalnych miar ryzyka płynności i finansowania w ramach SREP (sekcja 8.6);
 - analiza porównawcza oraz ustalanie ilościowych wymogów dotyczących płynności i finansowania (sekcja 8.7).
364. Schemat przebiegu oceny przedstawiono graficznie na rysunku 3.

Rysunek 3. Elementy oceny ryzyk płynności i finansowania

365. W ramach oceny ryzyk płynności i finansowania właściwe organy powinny przeanalizować między innymi wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR) instytucji, określony w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2015/61⁴⁴, oraz wskaźnik stabilnego finansowania netto (NSFR), określony w tytule IV części szóstej rozporządzenia (UE) nr 575/2013, a także ILAAP tej instytucji. Powinny one również uwzględnić zalecenia, wytyczne i wskazówki zawarte w sprawozdaniach dotyczących wdrażania wskaźników LCR i NSFR, wydanych przez EUNB, a także ostrzeżenia i zalecenia wydawane przez organy makroostrożnościowe lub ERRS. W niniejszych wytycznych przewidziano jednak rozszerzony zakres oceny w stosunku do wyżej wspomnianych wymogów minimalnych, tak by umożliwić właściwym organom uzyskanie całościowej wiedzy na temat powyższych rodzajów ryzyka.

366. Właściwe organy powinny dopilnować, aby w ramach oceny zwrócono uwagę na wpływ modelu biznesowego instytucji na jej profil ryzyka płynności i finansowania, z uwzględnieniem wyników analizy modelu biznesowego przeprowadzonej zgodnie z tytułem 4. W tym kontekście właściwe organy powinny zwrócić uwagę na to, jak model biznesowy instytucji zmieniał się na przestrzeni czasu i czy spowodowało to wzrost ryzyka. Właściwe organy powinny monitorować kluczowe wskaźniki ilościowe, aby uchwycić trendy i wykorzystać te dane w analizie.

367. Aby ułatwić ilościową ocenę ryzyk płynności i finansowania oraz adekwatności, właściwe organy powinny zapoznać się z dodatkowymi wytycznymi zawartymi w sekcji 8.7, dotyczącymi analizy porównawczej oraz ustalania ilościowych wymogów w zakresie płynności i finansowania.

368. Właściwe organy powinny ocenić również wszelkie informacje, które mogą mieć wpływ na płynność i poziom finansowania (np. informacje przekazane przez organy właściwe w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu).

369. Oceniając jakość rozwiązań organizacyjnych i systemów zarządzania ryzykiem stosowanych przez instytucję w zakresie zarządzania ryzykami płynności i finansowania, właściwe organy powinny upewnić się, czy rozwiązania te obejmują wszystkie istotne podmioty prawne, oddziały i jednostki zależne tej instytucji.
370. Właściwe organy powinny uwzględniać wpływ ryzyk ESG na nieodłączne ryzyka płynności i finansowania, a także adekwatność ram zarządzania ryzykami płynności i finansowania oraz mechanizmów kontroli tych ryzyk w odniesieniu do ryzyk ESG, przy czym priorytetowo należy traktować ryzyka środowiskowe.
371. Wynik oceny każdego indywidualnego ryzyka należy odzwierciedlić w podsumowaniu ustaleń i wyjaśnieniu głównych czynników ryzyka, a także w punktacji, którą wytłumaczono w kolejnych sekcjach.

8.2. Ocena nieodłącznego ryzyka płynności

372. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko płynności instytucji w perspektywie krótko- i średnioterminowej dla odpowiednich horyzontów czasowych, w tym okresów śróddziennych, w celu upewnienia się, czy instytucja posiada odpowiedni poziom zabezpieczeń przed utratą płynności, zarówno w warunkach normalnych, jak i w warunkach skrajnych. W zakres tej oceny wchodzi następujące elementy:
- a. ocena potrzeb w zakresie płynności w perspektywie krótko- i średnioterminowej;
 - b. ocena ryzyka płynności śróddziennej;
 - c. ocena zabezpieczenia przed utratą płynności i zdolności do kompensacji niedoborów;
 - d. nadzorcze testy warunków skrajnych dotyczące płynności.
373. W celu oceny potrzeb w zakresie płynności, zabezpieczeń przed utratą płynności i zdolności do kompensacji niedoborów w warunkach normalnych właściwe organy powinny wspomagać się w analizie danymi pochodzącymi z formularzy sprawozdawczych dotyczących dodatkowych wskaźników monitorowania, określonych w wykonawczych standardach technicznych z zakresu sprawozdawczości nadzorczej. Oceniając potrzeby w zakresie płynności w warunkach skrajnych, właściwe organy powinny również uwzględnić działania, jakie instytucje mogą podjąć w celu zachowania swojej reputacji. Należy w tym kontekście uwzględnić skutki dla reputacji dużych kontrahentów hurtowych i detalicznych, w tym skutki potencjalne wywołane przez media społecznościowe lub inne kanały. Właściwe organy mogą przeprowadzać mniej szczegółową ocenę ryzyka płynności śróddziennej i testy warunków skrajnych w zakresie płynności, jeżeli jest to uzasadnione mniejszą istotnością tych źródeł ryzyka, zwłaszcza w przypadku instytucji kategorii 3 i 4, oraz z uwzględnieniem wyników ILAAP.

Ocena potrzeb w zakresie płynności w perspektywie krótko- i średnioterminowej;

374. Właściwe organy powinny ocenić potrzeby w zakresie płynności w perspektywie krótko- i średnioterminowej zarówno w warunkach normalnych, jak i w warunkach skrajnych. Powinny one uwzględnić wpływ na potrzeby instytucji w zakresie płynności w sytuacjach

skrajnych przed upływem 30 dni, na przykład w okresie od 30 dni do 3 miesięcy oraz po 3–12 miesiącach od wystąpienia dotkliwych, lecz prawdopodobnych sytuacji skrajnych, obejmujących wstrząsy specyficzne dla danej instytucji, ogólnorynkowe oraz ich kombinacje. Właściwe organy powinny również przeanalizować wielkość, lokalizację i walutę potrzeb w zakresie płynności oraz odrębny wpływ wstrząsów w poszczególnych istotnych walutach, tak aby uwzględnić ryzyko związane z wymienialnością walut oraz ryzyko ewentualnych zakłóceń w dostępie do rynków walutowych (w tym specyficzne czynniki, takie jak utrata dostępu do rachunku bankowego w bankowości korespondenckiej denominowanego w walucie obcej).

375. Właściwe organy powinny wspierać ocenę krótkoterminowego ryzyka płynności poprzez analizę wskaźnika pokrycia wypływów netto (LCR), zgodnie z przepisami rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61, w tym poprzez sprawdzenie, czy LCR jest prawidłowo mierzony i raportowany oraz czy w odpowiedni sposób pokrywa potrzeby płynnościowe instytucji w zakresie płynności. Właściwe organy powinny również ocenić, czy instytucje okresowo testują swoją zdolność do codziennego zgłaszania LCR, w celu upewnienia się, że w razie potrzeby instytucje będą w stanie dostarczyć wiarygodne dane zgodnie z art. 414 rozporządzenia (UE) nr 575/2013.
376. Oceniając wpływ wstrząsów na potrzeby instytucji w zakresie płynności, właściwe organy powinny uwzględniać wszystkie istotne źródła ryzyka płynności zagrażającego instytucji, w szczególności:
- a. ewentualność, że dowolne z mających zastosowanie wymogów regulacyjnych UE może nie zapewnić dostatecznej identyfikacji potrzeb w zakresie płynności instytucji w razie ziszczenia się scenariusza warunków skrajnych użytego dla danego wymogu, w tym gdy terminy zapadalności są krótsze niż 30 dni;
 - b. ryzyka dotyczące kontrahentów hurtowych z tytułu pozycji bilansowych i koncentracji finansowania. Właściwe organy powinny mieć na uwadze zmienność finansowania zapewnianego przez kontrahentów należących do najważniejszych obsługiwanych sektorów oraz potencjalne ryzyko zarażenia. W związku z tym szczególną uwagę należy zwrócić na finansowanie pozyskiwane za pośrednictwem nowych linii biznesowych i kanałów dystrybucji, a także od klientów prowadzących działalność o podwyższonym poziomie ryzyka (emitentów kryptoaktywów i dostawców usług w zakresie kryptoaktywów);
 - c. ryzyka z tytułu warunkowych przepływów pieniężnych/pozycji pozabilansowych (np. linii kredytowych, depozytów zabezpieczających) i działań (np. wspierania płynności nieskonsolidowanych spółek celowych na poziomie wykraczającym poza zobowiązania umowne);
 - d. wpływy i wypływy w ujęciu brutto i netto: w przypadku występowania bardzo dużych wpływów i wypływów, właściwe organy powinny zwracać szczególną uwagę na ryzyko, na jakie narażona jest instytucja w przypadku nieotrzymania wpływów w przewidywanym terminie, nawet jeżeli ryzyko wypływów netto jest ograniczone;

- e. ryzyka dotyczące kontrahentów detalicznych, w tym koncentracja źródeł finansowania. W tym celu właściwe organy powinny stosować metodykę przypisywania (klasyfikacji) depozytów detalicznych do różnych koszyków ryzyka, zgodnie z art. 24 i 25 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61;
- f. ryzyko, że nadmierne ryzyka średnio- do długoterminowego profilu finansowania niekorzystnie wpłyną na zachowanie kontrahentów istotne z perspektywy krótkoterminowego poziomu płynności;
- g. ryzyko powstające w kontekście depozytów powierniczych⁴⁵.

377. Właściwe organy powinny zadbać o to, by w ocenie krótkoterminowych potrzeb instytucji w zakresie płynności uwzględnić wpływ cyfryzacji (w tym na przykład płatności natychmiastowych) oraz potencjał rozpowszechniania informacji w mediach społecznościowych, który może przyspieszyć tempo wypłat w sytuacji kryzysowej.

Ocena ryzyka płynności śróddziennej

378. Właściwe organy powinny ocenić ekspozycję instytucji na ryzyko płynności śróddziennej dla wybranego horyzontu czasowego. Ocena ta powinna obejmować co najmniej ocenę płynności śróddziennej dostępnej lub osiągalnej w normalnych warunkach, a także w warunkach skrajnych finansowych lub operacyjnych (np. awarie systemów informatycznych, ograniczenia prawne dotyczące transferu środków, zawieszenie/zakończenie dostępu do usług bankowości korespondencyjnej lub usług rozliczeniowych dla walut, towarów lub instrumentów istotnych dla instytucji). Należy w szczególności wziąć pod uwagę, w jaki sposób w okresach warunków skrajnych zwiększone potrzeby instytucji w zakresie zabezpieczeń śróddziennych mogą ograniczyć jej zdolność do wykorzystania zabezpieczenia przed utratą płynności w celu pokrycia wypływów środków w sytuacjach warunków skrajnych, gdy zajdzie taka potrzeba.
379. W przypadku jurysdykcji, w których raportowanie w zakresie ryzyka płynności śróddziennej nie jest jeszcze dostępne, właściwe organy mogą opierać się na własnych analizach ryzyka płynności śróddziennej.

Ocena zabezpieczenia przed utratą płynności i zdolności do kompensacji niedoborów

380. Właściwe organy powinny ocenić adekwatność bufora płynności i zdolność do kompensacji niedoborów instytucji do cech aktywów rozpatrywanych w różnych scenariuszach warunków skrajnych w perspektywie miesiąca oraz w różnych horyzontach czasowych, potencjalnie do jednego roku, w tym w ujęciu overnight. Ocena powinna obejmować analizę klasyfikacji i jakości aktywów płynnych (zgodnie z rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2015/61), ich zgodności z ogólnymi i operacyjnymi wymogami dotyczącymi aktywów płynnych wysokiej jakości, a także tego, czy zabezpieczenie przed utratą płynności i zdolność do kompensacji niedoborów są zgodne z apetytem na ryzyko danej instytucji.

⁴⁵ Najlepsze praktyki są dostępne w sprawozdaniu EUNB: Monitorowanie wdrażania wskaźnika pokrycia wypływów netto w UE – drugie sprawozdanie (EBA/REP/2021/07).

381. Właściwe organy powinny uwzględnić czynniki, które mogą ograniczyć zdolność instytucji do terminowego spieniężenia jej aktywów płynnych w okresie występowania warunków skrajnych, między innymi wysoką koncentrację w odniesieniu do poszczególnych kontrahentów lub rodzajów aktywów, aktywa w zabezpieczeniu obciążone zastawem lub pożyczone, a także fakt, że aktywa płynne są denominowane w walucie innej niż waluta, w której instytucja ma potrzeby w zakresie płynności. Właściwe organy powinny również wziąć pod uwagę prawdopodobną wartość przyznanych instrumentów wsparcia płynności, które mogą zostać włączone do zdolności do kompensacji niedoborów.
382. Właściwe organy powinny dokonać przeglądu (w stosownych przypadkach) zasadności założeń instytucji dotyczących jej zdolności do uzyskania dostępu do rynków transakcji repo i finansowania z banku centralnego w okresie występowania warunków skrajnych, w tym dotyczących odpowiedniości i dostępności aktywów służących jako zabezpieczenie. Powinny one wziąć pod uwagę, czy instytucja testuje swój dostęp do rynku poprzez wykonywanie okresowych transakcji sprzedaży lub repo. Powinny również przeprowadzić przegląd założeń instytucji dotyczących czasu wymaganego do uzyskania płynności w warunkach skrajnych.

Nadzorcze testy warunków skrajnych w zakresie płynności

383. Właściwe organy powinny przeprowadzać własne testy warunków skrajnych w zakresie płynności w celu zapewnienia niezależnej oceny ryzyk płynności w perspektywie krótko- i średnioterminowej. Scenariusze warunków skrajnych powinny mieć zaczepienie w założeniach 30-dniowych warunków skrajnych dla LCR, przy czym właściwe organy mogą rozszerzyć zakres swojej oceny, badając ryzyka w okresie 30 dni i po upływie 30 dni oraz zmieniając założenia dotyczące LCR w celu uwzględnienia ryzyk niepokrytych dostatecznie przez LCR. Zakres działań powinien obejmować nadzorczy test warunków skrajnych obejmujący warunki skrajne dotyczące danej instytucji i jednocześnie warunki ogólnorynkowe.

8.3. Ocena nieodłącznego ryzyka finansowania

384. Właściwe organy powinny ocenić ryzyko finansowania instytucji i wypełnianie średnio- i długoterminowych aktywów i pozycji pozabilansowych za pomocą szeregu instrumentów stabilnego finansowania, zarówno w warunkach normalnych, jak i w warunkach skrajnych. W zakres tej oceny wchodzi następujące elementy:
- a. ocena profilu finansowania instytucji;
 - b. ocena ryzyk zagrażających stabilności profilu finansowania;
 - c. ocena rzeczywistego dostępu do rynku;
 - d. ocena oczekiwanej zmiany ryzyk finansowania na podstawie planu finansowania instytucji.

Ocena profilu finansowania instytucji

385. Właściwe organy powinny ocenić odpowiedniość profilu finansowania instytucji, w tym kontraktową i urealnioną lukę płynności w przedziałach średnio- i długoterminowym j, w stosunku do jej modelu biznesowego, strategii i apetytu na ryzyko. Właściwe organy

powinny uwzględnić, czy średnio- i długoterminowe aktywa i pozycje pozabilansowe instytucji mają dostateczne pokrycie w szeregu instrumentów stabilnego finansowania, zgodnie z art. 413 rozporządzenia (UE) nr 575/2013. Właściwe organy powinny wspierać tę ocenę przez analizę wskaźnika NSFR zgodnie z tytułem IV części szóstej rozporządzenia (UE) nr 575/2013 oraz przez sprawdzenie, czy został on prawidłowo zgłoszony.

386. Właściwe organy powinny uwzględnić wpływ wszelkich (lokalnych) czynników regulacyjnych i umownych – które wpływają na zachowanie dostawców finansowania (np. uregulowania dotyczące rozliczeń, bail-in, systemy gwarancji depozytów, ponieważ czynniki te mogą wpłynąć na zachowanie dostawców finansowania) – na profil finansowania danej instytucji.
387. Właściwe organy powinny ocenić, czy potencjalne nieprawidłowości wynikające z profilu finansowania instytucji, takie jak niedopasowanie terminów zapadalności wykraczające poza dopuszczalne granice, nadmierne koncentracje źródeł finansowania, nadmierne poziomy obciążenia aktywów lub nieodpowiednie bądź niestabilne finansowanie aktywów długoterminowych, mogłyby doprowadzić do niedopuszczalnego wzrostu kosztów finansowania i utraty dostępu instytucji do finansowania. W szczególności przy planowaniu lub opracowywaniu scenariuszy warunków skrajnych należy dokładnie przeanalizować założenia dotyczące trwałości finansowania pozyskiwanego za pośrednictwem kanałów opartych na technologiach FinTech lub mniej tradycyjnych – na przykład internetowych platform depozytowych.

Ocena ryzyk zagrażających stabilności profilu finansowania

388. Właściwe organy powinny rozważyć czynniki ograniczające stabilność profilu finansowania w odniesieniu do cech aktywów, pozycji pozabilansowych i pasywów. Powinny one uwzględniać strukturalne niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i pasywów (w tym wpływ ewentualnych niedopasowań walutowych), odpowiednie wskaźniki finansowania strukturalnego (np. wskaźnik kredytów/depozytów, niedopasowanie poziomu płynności klientów i skorygowaną behawioralnie tabelę terminów zapadalności), a także cechy finansowania, które z ostrożnościowego punktu widzenia mogą wskazywać na zwiększone ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu oraz budzić obawy w tym zakresie. Właściwe organy powinny również rozważyć wpływ strat na stabilność finansowania, pamiętając, że dostawcy finansowania mogą być podatni na znacznie niższe straty niż te, które zagrażałyby wskaźnikom kapitałowemu.
389. Właściwe organy powinny oceniać ryzyko stabilności profilu finansowania wynikające z koncentracji źródeł finansowania (zwłaszcza pod względem rodzaju stosowanych instrumentów finansowania, konkretnych rynków finansowania, pojedynczych lub powiązanych kontrahentów). Powinny one na przykład uwzględnić cechy charakterystyczne najważniejszych sektorów obsługiwanych przez instytucję oraz wpływ tych cech na profil ryzyka finansowania instytucji, zwracając szczególną uwagę na ekspozycje wobec sektorów charakteryzujących się cyklicznością lub dużą zmiennością.

390. Właściwe organy powinny również ocenić ryzyko, że obciążenie aktywów może mieć negatywny wpływ na apetyt rynku na niezabezpieczony dług instytucji (w kontekście specyfiki rynków, na których działa instytucja, i jej modelu biznesowego).

Ocena rzeczywistego dostępu do rynku

391. Właściwe organy powinny dysponować wiedzą na temat bieżącego dostępu instytucji do rynku oraz obecnych i przyszłych zagrożeń dla tego dostępu, a także zakłóceń w dostępie do rynków walutowych (w tym swoistych). W swojej ocenie właściwe organy powinny wziąć pod uwagę stopień, w jakim instytucja ma wysokie zapotrzebowanie na konkretne rynki lub kontrahentów (w tym banki centralne) w stosunku do zdolności tych rynków/kontrahentów, wszelkie istotne lub nieoczekiwane zmiany w zakresie emisji długu, ryzyko potencjalnie negatywnego wpływu wiadomości o instytucji na rynek (percepcja/zaufanie), a tym samym na dostęp do rynku, oraz oznaki, że ryzyka płynności krótkoterminowej mogą ograniczyć dostęp instytucji do jej głównych rynków finansowania.

Ocena oczekiwanej zmiany ryzyk finansowania na podstawie planu finansowania instytucji

392. Właściwe organy powinny ocenić oczekiwaną zmianę ryzyk finansowania na podstawie planu finansowania instytucji i sformułować pogląd na temat wykonalności planu (np. weryfikacja historyczna, uwzględnienie scenariuszy alternatywnych).

8.4. Ocena ram zarządzania ryzykami płynności i finansowania oraz mechanizmów kontroli tych ryzyk

393. Aby uzyskać kompleksowy ogląd profilu ryzyk płynności i finansowania instytucji oraz powiązań między nimi, właściwe organy powinny również dokonać przeglądu ogólnych ram zarządzania i ram zarządzania ryzykiem leżących u podstaw ryzyk płynności i finansowania tej instytucji. W tym celu właściwe organy powinny ocenić:

- a. strategię w zakresie ryzyk płynności i finansowania oraz apetyt na ryzyka płynności i finansowania;
- b. ramy organizacyjne, polityki i procedury;
- c. identyfikację, pomiar, zarządzanie, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka;
- d. testy warunków skrajnych dotyczące płynności i finansowania tej instytucji;
- e. ramy kontroli wewnętrznej w zakresie zarządzania ryzykami płynności i finansowania;
- f. plany awaryjne instytucji dotyczące płynności oraz plany naprawy;
- g. plany finansowania instytucji.

Strategia w zakresie ryzyk płynności i finansowania oraz apetyt na te ryzyka

394. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada prawidłową, jasno sformułowaną, udokumentowaną i odpowiednio przedstawianą strategię w zakresie ryzyk płynności/finansowania oraz apetytu na te ryzyka, zatwierdzoną przez organ zarządzający.

W ocenie tej właściwe organy powinny uwzględnić, między innymi, rolę organu zarządzającego w ustalaniu, zatwierdzaniu i przeglądzie strategii w zakresie ryzyk płynności/finansowania i apetytu na te ryzyka (w tym głównych założeń leżących u jej podstaw), właściwe wdrożenie tej strategii przez organ zarządzający, a także jej odpowiedniość dla instytucji z uwagi na jej model biznesowy, ogólną tolerancję na ryzyko, rolę w systemie finansowym, sytuację finansową i zdolność finansowania.

Ramy organizacyjne, zasady i procedury

395. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy organizacyjne i zasady zarządzania ryzykami płynności i finansowania, w tym solidne ramy ILAAP zgodnie z ust. 91 tytułu 5 niniejszych wytycznych. Ponadto powinny ocenić, czy instytucja wdrożyła odpowiednie funkcje pomiaru i kontroli oraz czy dysponuje wystarczającymi zasobami kadrowymi i technicznymi, aby opracować i wdrożyć te funkcje, a także wykonywać wymagane zadania w zakresie monitorowania. Kontrola ryzyka płynności oraz monitorowanie systemów i procesów powinny leżeć w gestii niezależnej komórki.
396. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie zasady polityki i procedury zarządzania ryzykami płynności i finansowania oraz czy są one zgodne z jej apetytem na ryzyko płynności. Obejmuje to ocenę, czy zasady polityki i procedury są właściwie określone, sformalizowane i skutecznie przedstawiane w całej instytucji. Organ zarządzający powinien zatwierdzać i regularnie weryfikować zasady polityki i procedury, a ich wdrażaniem powinna zajmować się kadra kierownicza wyższego szczebla.
397. Właściwe organy powinny ocenić adekwatność podejścia instytucji do utrzymania dostępu do rynków, na których pozyskuje ona znaczną część finansowania, w tym wszelkie przeprowadzone testy dostępu do rynków, a także podejście instytucji do utrzymania stałej obecności na tych rynkach (w przypadku niektórych małych instytucji lub wyspecjalizowanych modeli biznesowych testy dostępu do rynków mogą nie mieć znaczenia), podejście instytucji do budowania silnych relacji z podmiotami zapewniającymi finansowanie oraz wszelkie dowody na to, że instytucja zachowałaby stały dostęp do rynku w sytuacjach kryzysowych.

Identyfikowanie, pomiar, zarządzanie, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka

398. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie ramy i systemy IT służące identyfikacji i pomiarowi ryzyk płynności i finansowania, odpowiadające wielkości, złożoności, apetytowi na ryzyko i zdolności do podejmowania ryzyka. Właściwe organy powinny uwzględnić następujące czynniki:
- a. czy instytucja wdrożyła odpowiednie metody prognozowania swoich przepływów pieniężnych w odpowiednich horyzontach czasowych, przy założeniu warunków normalnych i skrajnych oraz wszystkich istotnych czynników ryzyka;
 - b. czy instytucja stosuje odpowiednie oraz poddawane regularnemu przeglądowi kluczowe założenia i metody umożliwiające identyfikację interakcji między różnymi ryzykami

(kredytowym, rynkowym itp.) zarówno z tytułu pozycji bilansowych, jak i z tytułu pozycji pozabilansowych;

- c. czy instytucja jest świadoma swojej zdolności do dostępu do instrumentów finansowych niezależnie od tego, gdzie instrumenty te się znajdują, mając na uwadze wszelkie prawne, regulacyjne i operacyjne ograniczenia korzystania z nich, w tym przykładowo niedostępność aktywów w związku z ich obciążeniem w różnych horyzontach czasowych.

399. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucje dysponują odpowiednim systemem raportowania ryzyka płynności i ryzyka finansowania, który został zatwierdzony przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla. Właściwe organy powinny wziąć pod uwagę jakość systemów informacyjnych i wewnętrznych przepływów informacji wykorzystywanych do sporządzania raportów, a także to, czy raporty te są zrozumiałe dla docelowych odbiorców, dokładne i przydatne (np. aktualne, niezbyt skomplikowane, o właściwym zakresie itp.). Raporty powinny być regularnie przekazywane odpowiednim odbiorcom (takim jak organ zarządzający, kadra kierownicza wyższego szczebla lub komisja ds. aktywów i zobowiązań).

400. Właściwe organy powinny ocenić adekwatność procesu pomiaru ryzyka płynności śróddziennej, w szczególności dla tych instytucji, które są uczestnikami systemów płatności, rozliczeń i rozrachunków. Powinny one wziąć pod uwagę, czy instytucja odpowiednio monitoruje i kontroluje przepływy pieniężne oraz zasoby płynne dostępne dla zaspokojenia śróddziennego oraz prognozowanego zapotrzebowania na przepływy pieniężne w ciągu dnia, a także czy instytucja przeprowadza odpowiednie, szczegółowe testy warunków skrajnych dla operacji śróddziennych, uwzględniając przy tym zmiany w otoczeniu biznesowym (np. możliwość realizacji płatności natychmiastowych).

401. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiedni zestaw wskaźników płynności i finansowania. Właściwe organy powinny uwzględniać, czy:

- a. wskaźniki te odpowiednio odzwierciedlają profil ryzyka płynności danej instytucji, w tym stopień dywersyfikacji aktywów w ramach zabezpieczenia przed utratą płynności oraz stopień spójności między denominacją waluty ich aktywów płynnych a rozkładem wpływów płynności według waluty;
- b. wskaźniki odpowiednio uwzględniają kluczowe aspekty ryzyka płynności związane z potencjalnym ryzykiem wystąpienia efektu skokowej zmiany (tzw. efektu klifu), czyli takie aspekty jak koncentracja odpływowych terminów zapadalności (z uwzględnieniem ewentualnego przedterminowego wycofania zobowiązań) i programy wsparcia banku centralnego;
- c. wskaźniki umożliwiają identyfikację strukturalnych zagrożeń finansowania instytucji, w tym wszelkich koncentracji na poszczególnych rynkach, walutach, kontrahentach i terminach zapadalności;
- d. wskaźniki dają wgląd w stabilność (ang. *stickiness*) finansowania instytucji (niezależnie od tego, co założono w LCR lub NSFR), w tym w podział na jednorodne kategorie według ich właściwości pod względem ryzyka, i w odsetek depozytów nieobjętych zakresem systemu gwarancji/ubezpieczeń.

402. Instytucje powinny być w stanie wykazać, że wskaźniki są odpowiednio udokumentowane, okresowo weryfikowane, używane jako dane stanowiące podstawę określania apetytu instytucji na ryzyko, są częścią sprawozdawczości zarządczej i są używane do wyznaczania limitów operacyjnych.

Testy warunków skrajnych w zakresie płynności i finansowania instytucji

403. Właściwe organy powinny ocenić, czy dana instytucja przeprowadziła odpowiednie testy warunków skrajnych w zakresie płynności, zgodnie z wytycznymi EUNB dotyczącymi testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje⁴⁶, aby:

- a. uzyskać wiedzę o wpływie niekorzystnych zdarzeń na ekspozycję na ryzyko oraz być w stanie ocenić adekwatność aktywów płynnych, zdolność do kompensacji niedoborów i strukturę finansowania;
- b. zabezpieczyć się przed ryzykiem, które może się ujawnić w różnych scenariuszach warunków skrajnych lub aby przeciwdziałać ryzyku wynikającemu z niedociągnięć w kontroli, zarządzaniu lub w innych obszarach.

404. Właściwe organy powinny wziąć pod uwagę, czy ramy pozwalają instytucji:

- a. określić horyzont przetrwania instytucji, mając na uwadze jej istniejące zabezpieczenie przed utratą płynności i stabilne źródła finansowania oraz apetyt na ryzyko w okresie dotkliwych, lecz prawdopodobnych warunków skrajnych;
- b. przeanalizować wpływ scenariuszy warunków skrajnych na jej skonsolidowany, obejmujący całą grupę poziom płynności oraz na poziom płynności indywidualnych podmiotów i linii biznesowych;
- c. zrozumieć, gdzie mogą pojawić się ryzyka, niezależnie od struktury organizacyjnej i stopnia scentralizowanego zarządzania ryzykiem płynności instytucji.

405. Właściwe organy powinny dopilnować, by instytucja przekazała informacje o modelowanym wpływie różnych rodzajów scenariuszy warunków skrajnych (jak wyjaśniono w wytycznych EUNB dotyczących testów warunków skrajnych), a także wyniki szeregu testów wrażliwości (z uwzględnieniem zasady proporcjonalności). Symulowane scenariusze warunków skrajnych i wstrząsy nie powinny opierać się wyłącznie na danych historycznych, ale powinny również uwzględniać hipotetyczne scenariusze warunków skrajnych oparte na opiniach ekspertów. Właściwe organy powinny zbadać, czy uwzględniane są co najmniej następujące scenariusze:

- a. warunków skrajnych krótkoterminowych i utrzymujących się w czasie;
- b. warunków skrajnych specyficznych dla instytucji i ogólnorynkowych (występujących jednocześnie na wielu rynkach);
- c. połączenie a) i b).

⁴⁶ EBA/GL/2018/04

406. Ważnym aspektem, który powinny uwzględniać właściwe organy w ocenie ram testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez instytucje, jest modelowanie przez instytucję wpływu hipotetycznych scenariuszy warunków skrajnych na przepływy pieniężne instytucji i jej zdolność do kompensacji niedoborów oraz horyzont przetrwania, a także to, czy modelowanie odzwierciedla poszczególne skutki, jakie warunki skrajne w gospodarce mogą mieć zarówno dla aktywów instytucji, jak i jej dla wpływów i wypływów.
407. Właściwe organy powinny również ocenić, czy podczas ustalania założeń warunków skrajnych instytucja stosuje podejście ostrożnościowe. W zależności od rodzaju i dotkliwości scenariusza właściwe organy powinny rozważyć, odpowiednio do przypadku, odpowiedniość szeregu założeń, zwłaszcza dotyczących:
- a. odpływu finansowania detalicznego;
 - b. ograniczenia poziomu finansowania hurtowego zabezpieczonego i niezabezpieczonego;
 - c. korelacji między rynkami finansowania a dywersyfikacją pomiędzy różnymi rynkami;
 - d. dodatkowych zagrożonych ekspozycji pozabilansowych;
 - e. okresów zapadalności finansowania (np. w przypadku gdy dostawca finansowania dysponuje opcjami wcześniejszego wykupu);
 - f. skutków pogorszenia się ratingu kredytowego instytucji;
 - g. wymienialności walutowej i dostępu do rynków walutowych i rachunków bankowych korespondencyjnych;
 - h. możliwości transferu płynności między podmiotami, sektorami i krajami;
 - i. szacunkowego przyszłego wzrostu sumy bilansowej;
 - j. w związku z ryzykiem utraty reputacji, domniemanego wymogu rolowania aktywów i odnowienia lub utrzymania innych form wsparcia płynności.
408. Właściwe organy powinny ocenić, czy ramy zarządzania testami warunków skrajnych w zakresie płynności są odpowiednie i czy są odpowiednio zintegrowane z ogólną strategią zarządzania ryzykiem. Właściwe organy powinny uwzględniać, czy:
- a. zakres i częstotliwość testów warunków skrajnych są odpowiednie w świetle charakteru i złożoności instytucji, jej ekspozycji na ryzyko płynności i jej relatywnego znaczenia dla systemu finansowego;
 - b. wyniki testów warunków skrajnych są zintegrowane z procesem planowania strategicznego w zakresie płynności i finansowania instytucji oraz czy są używane do zwiększenia efektywności zarządzania płynnością w przypadku wystąpienia kryzysu, w tym na podstawie planu awaryjnego dotyczącego płynności i planu naprawy płynności instytucji;
 - c. instytucja posiada wystarczający proces identyfikacji odpowiednich czynników ryzyka na potrzeby testów warunków skrajnych, uwzględniający wszystkie istotne zagrożenia mogące pogorszyć poziom płynności tej instytucji;
 - d. założenia i scenariusze są weryfikowane i aktualizowane z wystarczającą częstotliwością;

- e. gdy ocena zarządzania płynnością dotyczy grupy, czy instytucja przywiązuje dostateczną wagę do wszelkich potencjalnych przeszkód dla przenoszenia płynności w ramach grupy.

Ramy kontroli wewnętrznej ryzyk płynności i finansowania

- 409. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja stosuje solidne i kompleksowe ramy limitów wewnętrznych i kontroli wewnętrznej oraz prawidłowe mechanizmy bezpieczeństwa ograniczające lub łagodzące ryzyko płynności i finansowania stosownie do jej apetytu na ryzyko oraz zapewniające dostępność zróżnicowanej struktury finansowania. Właściwe organy powinny wziąć pod uwagę, czy ramy limitów i kontroli są odpowiednie w świetle złożoności, wielkości i modelu biznesowego instytucji, a także czy odzwierciedlają różne istotne czynniki ryzyka płynności oraz wyniki testów warunków skrajnych w zakresie płynności.
- 410. Właściwe organy powinny rozważyć, czy instytucja posiada limity mające na celu zapewnienie spójności między denominacją waluty jej aktywów płynnych a rozkładem wypływów płynności netto według waluty zgodnie z art. 8 ust. 6 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61.
- 411. Właściwe organy powinny ocenić, czy limity zostały zatwierdzone i są regularnie weryfikowane przez właściwe organy instytucji, a informacja o nich jest przekazywana pracownikom wszystkich istotnych linii biznesowych. Proces ten, wraz ze sposobem monitorowania przez instytucję przestrzegania limitów oraz procedurą eskalacji w przypadku ich naruszenia, powinien być jasno udokumentowany w procedurach instytucji.
- 412. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja wdrożyła odpowiedni system ustalania cen transferowych jako część ram kontroli ryzyka płynności, uwzględniający wszystkie istotne koszty, korzyści i ryzyka związane z płynnością. Właściwe organy powinny wziąć pod uwagę, czy mechanizm ustalania cen transferowych umożliwia kadrze kierowniczej stosowanie odpowiednich zachęt do zarządzania ryzykiem płynności oraz czy system i jego kalibracja są odpowiednio weryfikowane i aktualizowane z uwzględnieniem wielkości i złożoności instytucji. Ponadto właściwe organy powinny ocenić, czy polityka instytucji w zakresie zintegrowania metod ustalania cen transferowych z ramami wyceny wewnętrznej jest używana w procesie oceny i podejmowania decyzji dotyczących transakcji z klientami (dotyczy to obu stron bilansu, np. udzielania kredytów i przyjmowania depozytów).
- 413. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada odpowiednie mechanizmy kontroli dotyczące zabezpieczenia przed utratą aktywów płynnych, w tym limity koncentracji i odpowiednie mechanizmy bieżącego monitorowania adekwatności tego zabezpieczenia i zmian warunków rynkowych, które mogłyby wpłynąć na zdolność instytucji do szybkiego upłynnienia jej aktywów.

Plany awaryjne dotyczące płynności

- 414. Właściwe organy powinny ocenić, czy plan awaryjny instytucji dotyczący płynności w dostatecznym stopniu określa zasady polityki, procedury i plany działania dotyczące

przeciwdziałania dotkliwym potencjalnym zakłóceniom zdolności instytucji do zaspokojenia jej potrzeb w zakresie płynności i samofinansowania. Powinny one uwzględniać przedmiot i zakres awaryjnych środków finansowania określonych w planie awaryjnym dotyczącym płynności, a zwłaszcza takie czynniki jak:

- a. to, czy plan w sposób dostateczny określa zasady zarządzania jego wprowadzeniem w życie i realizacją;
- b. to, czy plan awaryjny dotyczący płynności odpowiednio odzwierciedla profil ryzyka instytucji, zarówno w zakresie płynności i finansowania, jak i w szerszym ujęciu;
- c. czy instytucja dysponuje systemem wskaźników wczesnego ostrzegania o płynności, obejmującym między innymi wskaźniki płynności określone w wytycznych EUNB w sprawie wskaźników planu naprawy, które mogą skutecznie pomóc instytucji w terminowym rozpoznaniu pogarszającej się sytuacji rynkowej i w szybkim ustaleniu, jakie działania należy podjąć;
- d. czy w planie awaryjnym dotyczącym płynności wyraźnie opisano, że bufor płynnościowy wskaźnika pokrycia wypływów netto (LCR) ma być stosowany w przypadku warunków skrajnych, nawet jeżeli prowadzi to do wartości LCR poniżej 100 %, w tym czy jest to część oczekiwanego zarządzania ryzykiem płynności w warunkach skrajnych, że późniejsze przekazywanie informacji kadrze kierowniczej wyższego szczebla odbywa się w przypadku osiągnięcia ustalonych niższych wartości LCR. Plan ten powinien jasno odzwierciedlać i opisywać sposób zarządzania ryzykiem płynności w warunkach skrajnych, aby jak najdokładniej ukierunkować się na docelowe poziomy LCR;
- e. czy w planie wyszczególniono wszystkie istotne (potencjalne) źródła finansowania, w tym szacunkowe kwoty dostępne w ramach poszczególnych źródeł płynności i szacowany czas niezbędny instytucji do pozyskania środków z tych źródeł;
- f. czy środki odpowiadają ogólnej strategii w zakresie ryzyka i apetytowi instytucji na ryzyko płynności;
- g. odpowiedniość założeń dotyczących roli finansowania pochodzącego od banku centralnego w planie awaryjnym dotyczącym płynności. Właściwe organy mogą między innymi uwzględnić własne poglądy dotyczące:
 - I. bieżącej i przyszłej dostępności potencjalnych alternatywnych źródeł finansowania w ramach programów kredytowych banku centralnego;
 - II. rodzajów instrumentów kredytowych, dopuszczalnego zabezpieczenia i procedur operacyjnych służących ocenie finansowania ze środków banku centralnego;
 - III. okoliczności, w jakich finansowanie banku centralnego byłoby potrzebne, wymaganej kwoty oraz okresu, w jakim korzystanie ze środków banku centralnego byłoby najprawdopodobniej niezbędne.

415. Właściwe organy powinny ocenić, czy działania opisane w planie awaryjnym dotyczącym płynności są wykonalne w świetle scenariuszy warunków skrajnych, w których mają zostać realizowane. Powinny uwzględnić takie czynniki jak:

- a. stopień spójności i wzajemnego powiązania między testami warunków skrajnych instytucji w zakresie płynności, jej planem awaryjnym dotyczącym płynności i jej wskaźnikami wczesnego ostrzegania w zakresie płynności oraz, w stosownych przypadkach, planem naprawy dotyczącym płynności;
- b. czy działania określone w planie awaryjnym dotyczącym płynności umożliwiają instytucji odpowiednie reagowanie na szereg możliwych scenariuszy dotkliwych warunków skrajnych dotyczących płynności, w tym warunków skrajnych specyficznych dla instytucji i warunków skrajnych obejmujących cały rynek, a także na potencjalne interakcje między nimi; oraz czy działania określone w planie awaryjnym dotyczącym płynności są kwantyfikowane ostrożnościowo pod względem zdolności do wygenerowania płynności w warunkach skrajnych i czasu niezbędnego do ich realizacji, z uwzględnieniem wymogów operacyjnych, takich jak zdeponowanie zabezpieczenia w banku centralnym.

416. Właściwe organy powinny ocenić odpowiedniość ram zarządzania instytucji w kontekście jej planu awaryjnego dotyczącego płynności. Powinny uwzględnić takie czynniki jak:

- a. odpowiedniość procedur eskalacji i hierarchizacji działań regulujących to, w jakich okolicznościach i w jakim trybie każde z działań może i powinno być uruchamiane;
- b. czy instytucja posiada odpowiednie zasady polityki i procedury dotyczące komunikacji wewnątrz instytucji i ze stronami zewnętrznymi;
- c. stopień spójności między planem awaryjnym dotyczącym płynności⁴⁷ a planami ciągłości działania instytucji.

Plany finansowania

417. Właściwe organy powinny ocenić, czy plan finansowania jest wykonalny i odpowiedni w świetle charakteru, skali i złożoności działalności instytucji, jej bieżącej i prognozowanej działalności oraz płynności i profilu finansowania. Powinny uwzględnić takie czynniki jak:

- a. czy plan finansowania uwzględnia alternatywne scenariusze. Właściwe organy powinny zwrócić szczególną uwagę na solidność planu wspierania działalności gospodarczej prognozowanej w scenariuszach pesymistycznych;
- b. oczekiwana zmiana profilu finansowania instytucji wynikająca z realizacji planu finansowania i to, czy jest to właściwe zważywszy na działalność i model biznesowy instytucji;
- c. czy plan finansowania przyczynia się do zapewnienia wymaganej lub pożądanej poprawy profilu finansowania instytucji;
- d. własny pogląd dotyczący (zmian w zakresie) działalności rynkowej planowanych przez instytucje w obrębie ich jurysdykcji w ujęciu łącznym, a także wpływu tych zmian na wykonalność indywidualnych planów finansowania; oraz

⁴⁷ W przypadku gdy plan awaryjny dotyczący płynności jest w pełni zintegrowany z planem naprawy, zostanie on uwzględniony w ocenie ogólnej możliwości odzyskania płynności. W przypadku gdy plan awaryjny dotyczący płynności nie jest częścią planu naprawy i są to odrębne dokumenty, plan awaryjny dotyczący płynności należy poddać odrębnej analizie.

- e. czy plan finansowania jest:
 - I. zintegrowany z ogólnym planem strategicznym instytucji;
 - II. spójny z jej modelem biznesowym;
 - III. spójny z jej apetytem na ryzyko płynności;

418. Dodatkowo właściwe organy mogą rozważyć:

- a. czy instytucja właściwie analizuje odpowiedniość i adekwatność planu finansowania i jest ich świadoma, zważywszy na bieżące pozycje płynności i finansowania instytucji oraz ich prognozowane kształtowanie się; W ramach tej analizy właściwe organy powinny uwzględnić to, czy kadra kierownicza wyższego szczebla instytucji jest w stanie wyjaśnić, dlaczego plan finansowania jest wykonalny i jakie są jego słabe punkty;
- b. politykę stosowaną przez instytucję w celu określania, które wymiary finansowania i które rynki są dla niej istotne (i czy polityka ta jest wystarczająca);
- c. horyzont czasowy przewidywany przez instytucję na migrację do innego profilu finansowania, o ile będzie ona wymagana lub pożądana, mając na uwadze możliwość wystąpienia ryzyka w przypadku, gdy migracja do stanu docelowego będzie zbyt prędką albo zbyt powolną;
- d. czy plan finansowania przewiduje różne strategie i jasne procedury zarządzania na potrzeby terminowego wprowadzenia zmian strategii.

419. Właściwe organy powinny ocenić, czy plan finansowania instytucji jest odpowiednio realizowany. Właściwe organy powinny co najmniej uwzględnić:

- a. czy plan finansowania jest właściwie udokumentowany, a jego treść przekazywana wszystkim właściwym pracownikom;
- b. czy plan finansowania jest stosowany w bieżącej działalności instytucji, w szczególności w ramach procesu podejmowania decyzji.

420. Dodatkowo właściwe organy mogą uwzględnić to, czy instytucja jest w stanie wykazać spójność planu finansowania z danymi przekazywanymi właściwym organom we wzorze planu finansowania.

421. Właściwe organy powinny uwzględnić jakość procesów monitorowania realizacji planu finansowania stosowanych przez instytucję i zdolność planu do terminowego reagowania na odchylenia. W ramach tej oceny właściwe organy powinny uwzględnić takie czynniki jak:

- a. jakość informacji przekazywanych kadrze kierowniczej (wyższego szczebla) dotyczących bieżącego stanu realizacji planu finansowania;
- b. to, czy plan finansowania przewiduje wdrożenie alternatywnych działań rezerwowych w przypadku zmiany warunków na rynku; oraz
- c. polityka i praktyka instytucji w zakresie regularnego przeglądu, weryfikacji historycznej i aktualizacji planu finansowania, gdy wysokość rzeczywiście pozyskanego finansowania znacząco odbiega od planu.

8.5. Podsumowanie ustaleń, punktacja i środki nadzorcze

422. Dzięki powyższej ocenie właściwe organy powinny uzyskać pogląd na temat ryzyk płynności i finansowania danej instytucji oraz zdolności jej zasobów płynności do pokrycia lub ograniczenia tych ryzyk. Pogląd ten powinien znaleźć odzwierciedlenie w podsumowaniu ustaleń i punktacji adekwatności płynności i finansowania przyznanej na podstawie kryteriów wymienionych w tabeli 17. Ocena punktowa płynności i adekwatności finansowania powinna odzwierciedlać opinię właściwych organów na temat tego, czy istniejące zasoby płynności zapewniają odpowiednie pokrycie ryzyka płynności i finansowania. Właściwe organy mogą rozważyć stosowanie pośrednich ocen punktowych w odniesieniu do ryzyk płynności i finansowania, jeżeli uznają to za stosowne.

423. Przy ustalaniu oceny punktowej adekwatności płynności i finansowania właściwe organy powinny, w stosownych przypadkach, uwzględnić ocenę ogólnej możliwości naprawy w planowaniu naprawy w odniesieniu do płynności (słaba, adekwatna do potencjalnego obszaru do poprawy, zadowalająca), zgodnie z pkt 41–43 wytycznych EUNB dotyczących ogólnej możliwości naprawy w planowaniu naprawy⁴⁸. Uwzględnienie oceny ogólnej możliwości naprawy w kontekście adekwatności płynności ma szczególne znaczenie w przypadku oceny „słabej” ogólnej możliwości naprawy w odniesieniu do płynności.

Tabela 17. Kryteria nadzorcze istotne w przyznawaniu punktacji płynności i adekwatności finansowania

Punkta cja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
1	Istnieje niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> Istnieje nieistotne lub bardzo niskie ryzyko wynikające z niedopasowania (terminów zapadalności, walut). Wielkość i struktura zabezpieczenia przed utratą płynności są wystarczające i odpowiednie. Poziom innych czynników ryzyka płynności (takich jak: ryzyko utraty reputacji, brak możliwości przekazywania płynności wewnątrz grupy) jest nieistotny lub bardzo niski. Zdolność do kompensacji niedoborów i zabezpieczenia przed utratą płynności instytucji przekraczają z bezpiecznym zapasem nadzorcze wymogi ilościowe i oczekuje się, że stan ten utrzyma się w przyszłości. Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – nie 	<ul style="list-style-type: none"> Polityka i strategia w zakresie ryzyka płynności/finansowania instytucji oraz jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko są ze sobą spójne. Ramy organizacyjne w zakresie ryzyk płynności i finansowania są solidne, z wyraźnym podziałem obowiązków i jasnym oddzieleniem struktur, w ramach których podejmowane jest ryzyko, od struktur zarządzania ryzykiem i funkcji kontrolnych. Systemy pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyk płynności i finansowania są odpowiednie. Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyka płynności są prawidłowe i spójne ze strategią instytucji w zakresie ryzyka i jej apetytem na ryzyko. Instytucja posiada realistyczny i wiarygodny plan awaryjny dotyczący płynności, którego

⁴⁸ EBA/GL/2023/06

Punkta cja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
		<p>jest utrudniony lub wszystkie podmioty posiadają zdolność do kompensacji niedoborów i zabezpieczenia przed utratą płynności powyżej wymogów regulacyjnych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko związane z profilem finansowania instytucji lub jego stabilnością jest nieistotne lub bardzo niskie. • Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest nieistotne. • Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko utraty reputacji, dostęp do rynków finansowania) są nieistotne lub bardzo niskie. • Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) stwarzają nieistotne lub bardzo niskie ryzyko, które zagrażałoby działalności i modelowi biznesowemu instytucji. • Wynikająca z oceny nadzorczej ogólna możliwość naprawy instytucji w odniesieniu do płynności jest „zadowalająca”. 	<p>realizacja powinna przynieść przewidywany efekt.</p>
2	<p>Istnieje średnie lub niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Niedopasowanie (terminów zapadalności, walut) wiąże się z niskim lub średnim ryzykiem. • Ryzyko wynikające z wielkości i struktury zabezpieczenia przed utratą płynności jest niskie lub średnie. • Poziom innych czynników ryzyka płynności (takich jak ryzyko utraty reputacji, brak możliwości przenoszenia płynności wewnątrz grupy) jest niski lub średni. • Zdolność do kompensacji niedoborów i zabezpieczenia przed utratą płynności instytucji kształtują się powyżej nadzorczych wymogów ilościowych, przy czym zachodzi ryzyko, że stan ten nie utrzyma się w przyszłości. • Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest lub może być w nieznacznym stopniu utrudniony. 	

Punkta cja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
		<ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko związane z profilem finansowania instytucji lub jego stabilnością jest niskie lub średnie. • Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest niskie lub średnie. • Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko utraty reputacji, dostęp do rynków finansowania) mają małe lub średnie znaczenie. • Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) stwarzają niski poziom ryzyka w świetle działalności i modelu biznesowego instytucji. • Wynikająca z oceny nadzorczej ogólna możliwość naprawy instytucji w odniesieniu do płynności jest „zadowalająca” lub „adekwatna do potencjalnego obszaru do poprawy”. 	
3	Istnieje średnie lub wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Niedopasowanie (np. terminów zapadalności, walut) wiąże się ze średnim lub wysokim ryzykiem. • Ryzyko wynikające z wielkości i struktury zabezpieczenia przed utratą płynności jest średnie lub wysokie. • Poziom innych czynników ryzyka płynności (takich jak: ryzyko utraty reputacji, brak możliwości przenoszenia płynności wewnątrz grupy) jest średni lub wysoki. • Zdolność do kompensacji niedoborów i zabezpieczenia przed utratą płynności instytucji ulegają pogorszeniu lub utrzymują się poniżej nadzorczych wymogów ilościowych, a ponadto zachodzą obawy co do zdolności instytucji do przywrócenia zgodności z tymi wymogami w odpowiednim terminie. • Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest utrudniony. • Ryzyko związane z profilem finansowania instytucji lub jego stabilnością jest średnie lub wysokie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka i strategia w zakresie ryzyka płynności i finansowania instytucji oraz jej ogólna strategia i apetyt na ryzyko nie są ze sobą w pełni spójne. • Ramy organizacyjne ryzyka płynności i finansowania nie są wystarczająco oddzielone od obowiązków i zadań między podmiotami podejmującymi ryzyko a funkcjami zarządzania i kontroli. • Systemy pomiaru, monitorowania i raportowania ryzyk płynności i finansowania nie są stosowane z wystarczającą dokładnością i częstotliwością. • Limity wewnętrzne i ramy kontroli ryzyk płynności i finansowania nie są prawidłowe i spójne ze strategią zarządzania ryzykiem instytucji i jej apetytem na ryzyko. • Instytucja posiada plan awaryjny dotyczący płynności, który najprawdopodobniej nie będzie skuteczny, albo instytucja nie posiada planu awaryjnego dotyczącego płynności bądź plan jest w oczywisty sposób niewystarczający.

Punkta cja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
		<ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest średnie lub wysokie. • Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko utraty reputacji, dostęp do rynków finansowania) mają średnie lub duże znaczenie. • Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) stwarzają średni poziom ryzyka w świetle działalności i modelu biznesowego instytucji. • Wynikająca z oceny nadzorczej ogólna możliwość naprawy instytucji w odniesieniu do płynności jest „adekwatna do potencjalnego obszaru do poprawy” lub „słaba”. 	
4	Istnieje wysokie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej na instytucję, uwzględniając poziom ryzyka nieodłącznego oraz zarządzania i kontroli.	<ul style="list-style-type: none"> • Niedopasowanie (np. terminów zapadalności, walut) wiąże się z wysokim ryzykiem. • Ryzyko wynikające z wielkości i struktury zabezpieczenia przed utratą płynności jest wysokie. • Poziom innych czynników ryzyka płynności (takich jak: ryzyko utraty reputacji, brak możliwości przenoszenia płynności wewnątrz grupy) jest wysoki. • Zdolność do kompensacji niedoborów i zabezpieczenia przed utratą płynności instytucji ulegają szybkiemu pogorszeniu lub utrzymują się poniżej nadzorczych wymogów ilościowych, a ponadto zachodzą poważne obawy co do zdolności instytucji do przywrócenia zgodności z tymi wymogami w odpowiednim terminie. • Swobodny przepływ płynności między podmiotami w grupie – w stosownych przypadkach – jest poważnie utrudniony. • Ryzyko związane z profilem finansowania instytucji lub jego stabilnością jest wysokie. • Ryzyko związane ze stabilnością finansowania jest wysokie. • Inne czynniki ryzyka finansowania (takie jak ryzyko utraty reputacji, 	

Punkta cja ryzyka	Pogląd nadzorczy	Kryteria związane z ryzykiem nieodłącznym	Kryteria związane z jakością zarządzania i mechanizmów kontroli
		<p>dostęp do rynków finansowania) mają duże znaczenie.</p> <ul style="list-style-type: none"> Struktura i stabilność finansowania w dłuższej perspektywie czasowej (>1 roku) stwarzają wysoki poziom ryzyka w świetle działalności i modelu biznesowego instytucji. Wynikająca z oceny nadzorczej ogólna możliwość naprawy instytucji w odniesieniu do płynności jest „słaba”. 	

424. Po uzyskaniu punktacji adekwatności płynności i finansowania, o której mowa w sekcji 8.5, właściwe organy powinny ustalić, czy konieczne jest ustanowienie szczególnych wymogów w zakresie płynności i finansowania w celu pokrycia ryzyk płynności i finansowania, na jakie jest lub może być narażona instytucja.

425. W następnej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę jakościowych i ilościowych środków nadzorczych, które właściwe organy mogą zastosować w przypadku stwierdzenia określonego niedociągnięcia. Właściwe organy mogą zastosować dodatkowe środki nadzorcze (w tym środki ilościowe zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE) lub ich kombinację, jeżeli uznają je za bardziej odpowiednie do usunięcia stwierdzonych niedociągnięć.

426. W przypadku stwierdzenia konieczności zastosowania środków ilościowych właściwe organy powinny odnieść się do dodatkowych wytycznych w następnej sekcji dotyczącej analizy porównawczej i ustalania ilościowych środków w zakresie płynności i finansowania.

427. Warto zauważyć, że część środków wymienionych w tabeli 18 ma charakter jakościowy. W przypadku wystąpienia istotnych słabych punktów, zwłaszcza w obszarze zarządzania płynnością i finansowaniem, w miarę możliwości należy nadać priorytet środkom jakościowym.

Tabela 18. Potencjalne i niewyczerpujące środki nadzorcze dotyczące ryzyka płynności i finansowania

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 102, art. 104 ust. 1 lit. b), e), f), j), k), i) oraz n), art. 105 dyrektywy 2013/36/UE, art. 8 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61 oraz art. 428b ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013
A. nałożenie na instytucje wymogu utrzymywania wskaźnika pokrycia wypływów netto na poziomie wyższym niż regulacyjne minimum, o wielkości pozwalającej na wystarczające złagodzenie stwierdzonych niedociągnięć;
B. nałożenie na instytucje obowiązku stosowania minimalnego okresu przetrwania, o długości pozwalającej na wystarczające złagodzenie stwierdzonych niedociągnięć;
C. nałożenie na instytucje obowiązku utrzymywania minimalnej łącznej kwoty aktywów płynnych lub zdolności do kompensacji niedoborów, o wielkości pozwalającej na wystarczające złagodzenie stwierdzonych niedociągnięć;

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 102, art. 104 ust. 1 lit. b), e), f), j), k), i) oraz n), art. 105 dyrektywy 2013/36/UE, art. 8 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61 oraz art. 428b ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013

D. nałożenie na instytucje wymogu utrzymywania wskaźnika NSFR na poziomie wyższym niż regulacyjne minimum, o wielkości pozwalającej na wystarczające złagodzenie stwierdzonych niedociągnięć;
E. nałożenie na instytucje obowiązku utrzymywania minimalnej łącznej kwoty dostępnego stabilnego finansowania, o wielkości pozwalającej na wystarczające złagodzenie stwierdzonych niedociągnięć;
F. nałożenie szczególnych wymogów dotyczących płynności, w tym ograniczeń niedopasowania terminów zapadalności aktywów i zobowiązań;
G. nałożenie sankcji administracyjnych lub innych środków administracyjnych, w tym dodatkowych wymogów ostrożnościowych;
H. nałożenie wymogów dotyczących koncentracji posiadanych aktywów płynnych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - wymogów dotyczących struktury profilu aktywów płynnych instytucji pod względem kontrahentów, walut; lub - pułapów, limitów lub restrykcji dotyczących koncentracji środków finansowych.
I. nałożenie ograniczeń dotyczących krótkoterminowego umownego lub behawioralnego niedopasowania terminów zapadalności między aktywami a zobowiązaniami, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - limitów niedopasowania terminów zapadalności (w ramach poszczególnych przedziałów czasowych) między aktywami a zobowiązaniami; - limitów minimalnych okresów przetrwania; lub - limitów uzależnienia od niektórych źródeł finansowania krótkoterminowego, np. finansowania pozyskiwanego na rynkach pieniężnych.
J. nałożenie dodatkowych obowiązków w zakresie powiadomienia dotyczącego poziomu płynności lub zwiększenie częstotliwości takich powiadomień, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - częstotliwości sprawozdawczości regulacyjnej w zakresie LCR; lub - częstotliwości i szczegółowości innych powiadomień w zakresie płynności, np. „dodatkowych wskaźników monitorowania”.
K. nałożenie wymogu podjęcia działań mających na celu usunięcie stwierdzonych niedociągnięć w zdolności instytucji do identyfikowania, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka płynności, w tym poprzez: <ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie skuteczności jej testów warunków skrajnych w celu poprawy jej zdolności do identyfikowania i kwantyfikowania istotnych źródeł ryzyka płynności dla instytucji; - wzmocnienie jej zdolności do spieniężenia jej aktywów płynnych; - ulepszenie jej planu awaryjnego dotyczącego płynności i wskaźników wczesnego ostrzegania dotyczących płynności; oraz - rozszerzenia zakresu sprawozdawczości dotyczącej zarządzania płynnością wobec organu zarządzającego i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji;
L. nałożenie wymogu podjęcia działań mających na celu zmianę profilu finansowania instytucji, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - ograniczenia jej uzależnienia od niektórych (potencjalnie niestabilnych) rynków finansowania, np. finansowania hurtowego; - ograniczenia koncentracji w ramach jej profilu finansowania pod względem kontrahentów, nawarstwienia terminów zapadalności instrumentów długoterminowych, (niedopasowania) walut itp.; lub - zmniejszenia kwoty jej aktywów obciążonych, z dokonaniem rozróżnienia na całkowitą kwotę obciążenia i zabezpieczenie nadwyżkowe (np. w przypadku obligacji zabezpieczonych, wezwań do uzupełnienia depozytu zabezpieczającego).
M. nałożenie na instytucję dodatkowych obowiązków w zakresie powiadomienia o pozycji finansowania instytucji lub zwiększenie częstotliwości takich powiadomień, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie częstotliwości sprawozdawczości regulacyjnej istotnej z perspektywy monitorowania profilu finansowania (np. sprawozdawczości w zakresie wskaźnika stabilnego finansowania netto i „dodatkowych wskaźników monitorowania”; lub - zwiększenie częstotliwości powiadamiania organów nadzorczych o planie finansowania instytucji.
N. nałożenie wymogu podjęcia działań w celu usunięcia niedociągnięć stwierdzonych w odniesieniu do kontroli ryzyka finansowania przez instytucję, w tym:

Potencjalne środki nadzorcze, jakie mogą zastosować właściwe organy zgodnie z art. 102, art. 104 ust. 1 lit. b), e), f), j), k), i) oraz n), art. 105 dyrektywy 2013/36/UE, art. 8 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/61 oraz art. 428b ust. 5 rozporządzenia (UE) nr 575/2013

- usprawnienie raportowania ryzyka finansowania do organu zarządzającego i kadry kierowniczej wyższego szczebla instytucji;
- ponowne sporządzenie lub wzmocnienie planu finansowania; oraz
- wprowadzenie limitów apetytu na ryzyko;
- wzmocnienia zdolności instytucji w zakresie testów warunków skrajnych, między innymi przez nałożenie na nią wymogu objęcia testami dłuższych okresów.

428. Określając długoterminowe nadzorcze wymogi strukturalne, właściwe organy powinny rozważyć potrzebę tymczasowego wprowadzenia dodatkowych wymogów krótko-/średnioterminowych w zakresie płynności lub funduszy własnych w celu ograniczenia ryzyk, które będą się utrzymywały, w czasie gdy wymogi strukturalne zaczną przynosić pożądane efekty.

429. W przypadku stwierdzenia wysokiego ryzyka wzrostu kosztów finansowania właściwe organy powinny rozważyć zwrócenie się o wprowadzenie zmian w strukturze finansowania, by ograniczyć ryzyko związane z kosztami finansowania, a nawet o zastosowanie środków w zakresie funduszy własnych (określonych w tytule 7) w celu zrekompensowania oddziaływania na rachunek zysków i strat, na wypadek gdyby instytucja nie była w stanie przenieść zwiększonych kosztów finansowania na swoich klientów.

8.6. Analiza porównawcza oraz ustalanie ilościowych wymogów dotyczących płynności i finansowania

Ustalenie szczególnych ilościowych wymogów w zakresie płynności i finansowania

430. W celu wsparcia procesu oceny punktowej płynności i adekwatności finansowania oraz dostosowania konkretnych wymogów ilościowych w przypadkach, w których zostanie to uznane za potencjalnie konieczne (np. w odniesieniu do dowolnego ze środków ilościowych wymienionych w tabeli 18 powyżej), właściwe organy powinny traktować nadzorcze wskaźniki referencyjne dotyczące płynności i finansowania jako narzędzia ilościowe. Powinny być one używane jako ostrożnościowe, jednolite, przejrzyste i porównywalne wartości odniesienia służące obliczaniu i porównywaniu szczególnych ilościowych wymogów dotyczących płynności dla instytucji o podobnych modelach biznesowych i profilach ryzyka. Opracowując nadzorcze wskaźniki referencyjne, właściwe organy powinny opierać się na nadzorczej ocenie ryzyk płynności i finansowania oraz na wynikach nadzorczych testów warunków skrajnych w zakresie płynności.

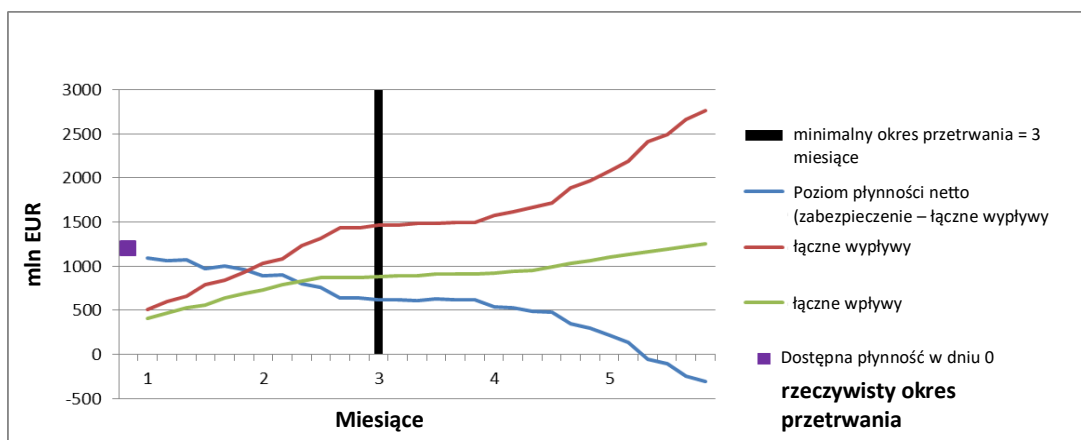
431. Właściwe organy powinny stosować wskaźnik referencyjny najlepiej odpowiadający modelowi biznesowemu danej instytucji, kierując się własnym osądem wyniku użycia tego wskaźnika, aby w razie potrzeby uwzględnić czynniki specyficzne dla danego modelu biznesowego. Gdy właściwe organy uwzględniają wskaźniki referencyjne służące do celów nadzorczych przy ustaleniu szczególnych wymogów dotyczących płynności, powinny przedstawić instytucji uzasadnienie oraz ogólne zasady leżące u podstaw tych wskaźników.

432. Właściwe organy powinny oceniać odpowiedniość wszystkich wskaźników referencyjnych stosowanych w odniesieniu do instytucji i na bieżąco ją weryfikować oraz uaktualniać w świetle doświadczeń uzyskiwanych w toku ich stosowania.
433. Podstawowym źródłem danych używanych przez właściwe organy na potrzeby wskaźników referencyjnych służących określaniu szczególnych ilościowych wymogów w zakresie płynności lub finansowania będą dane gromadzone za pomocą sprawozdawczości nadzorczej – zgodnie z art. 415 rozporządzenia (UE) nr 575/2013 – obejmującej płynność i stabilne finansowanie w ujęciu indywidualnym i skonsolidowanym, a także w zakresie dodatkowych wskaźników monitorowania płynności.
434. Poniżej przedstawiono przykłady możliwych do użycia metod:
- a. Przykład 1: instytucja z początkowym zabezpieczeniem przed utratą płynności w wysokości 1 200 mln EUR – skumulowane wpływy i skumulowane wypływy oszacowane w warunkach skrajnych są prognozowane w horyzoncie czasowym pięciu miesięcy. W okresie tym instytucja korzysta z buforu płynności za każdym razem, gdy poziom wpływów spada poniżej poziomu wypływów. W związku z tym, w zdefiniowanych warunkach skrajnych, instytucja byłaby w stanie przetrwać cztery i pół miesiąca, czyli dłużej niż wynosi minimalny okres przetrwania określony przez organy nadzoru (w tym przykładzie trzy miesiące):

Tabela 19. Przykład wskaźnika referencyjnego używanego do kwantyfikacji płynności

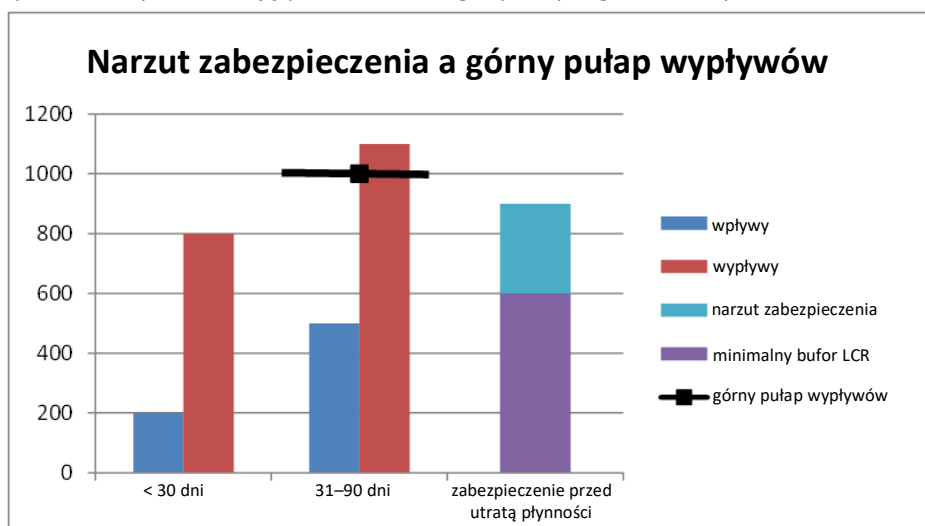
Horyzont czasowy w miesiącach	Łączne wypływy	Łączne wpływy	Łączne wypływy netto	Poziom płynności netto (zabezpieczenie – łączne wypływy netto)	Dostępna płynność w dniu 0
					1 200
1	511	405	106	1 094	
	598	465	133	1 067	
	659	531	128	1 072	
	787	563	224	976	
	841	642	199	1 001	
	933	693	240	960	
2	1 037	731	306	894	
	1 084	788	295	905	
	1 230	833	397	803	
	1 311	875	435	765	
	1 433	875	558	642	
	1 440	876	564	636	
3	1 465	882	583	617	
	1 471	889	582	618	
	1 485	891	594	606	
	1 485	911	574	626	
	1 492	916	576	624	
	1 493	916	577	623	
4	1 581	918	663	537	
	1 618	945	673	527	
	1 666	956	710	490	
	1 719	993	726	474	
	1 885	1 030	856	344	
	1 965	1 065	900	300	
5	2 078	1 099	980	220	
	2 192	1 131	1 061	139	Okres przetrwania
	2 415	1 163	1 252	-52	
	2 496	1 194	1 302	-102	
	2 669	1 224	1 445	-245	
	2 764	1 253	1 511	-311	

Rysunek 4. Przykład wyznaczenia szczególnego ilościowego wymogu w zakresie płynności

- b. Przykład 2: Nadzorczy minimalny okres przetrwania wynosi trzy miesiące. Alternatywnym sposobem określenia minimalnego okresu przetrwania, który może jednocześnie rozwiązać obawę nadzoru dotyczącą zbyt dużej różnicy między wpływami a wypływami, jest wyznaczenie górnego pułapu wypływów. Na poniższym rysunku górny pułap wypływów obrazuje czarna pozioma linia. Wymaga się od instytucji obniżenia wypływów do poziomu poniżej górnego pułapu. Wysokość górnego pułapu można określić dla jednego lub kilku przedziałów czasowych i dla wypływów netto (po odjęciu wpływów) lub wypływów brutto. Alternatywny wariant polegający na dodaniu wymogu w zakresie bufora ukazuje trzecia kolumna.

Rysunek 5. Przykład ilustrujący określenie szczególnych wymogów ilościowych

435. Jeżeli właściwe organy nie opracowały własnego wskaźnika referencyjnego na potrzeby ilościowego określenia szczególnych wymogów dotyczących płynności, mogą skorzystać ze

wskaźnika referencyjnego ustalonego w trybie obejmującym następujące etapy w szczególności w przypadku ryzyka płynności:

- a. przeprowadzić analizę porównawczą, w warunkach skrajnych, wpływów pieniężnych netto i kwalifikujących się aktywów płynnych w różnych horyzontach czasowych: do jednego miesiąca (w tym w ujęciu overnight), od jednego miesiąca do trzech miesięcy i od trzech miesięcy do jednego roku. W tym celu właściwe organy powinny prognozować wpływy netto (wpływy brutto i wpływy);
- b. sporządzić prognozę zdolności do kompensacji niedoborów w pełnym przekroju terminów zapadalności, uwzględniając warunki skrajne (np. ostrożnościowa wycena aktywów płynnych przy założeniu warunków skrajnych a bieżąca wycena w warunkach normalnych po odpowiedniej redukcji wartości), poprzez zestawienie terminów zapadalności w warunkach skrajnych na najbliższy rok;
- c. oszacować okres przetrwania instytucji na podstawie oceny zestawienia terminów zapadalności w warunkach skrajnych;
- d. ustalić pożądany/nadzorczy minimalny okres przetrwania, mając na uwadze profil ryzyka instytucji oraz warunki rynkowe i makroekonomiczne;
- e. jeżeli pożądany/nadzorczy minimalny okres przetrwania jest dłuższy niż bieżący okres przetrwania instytucji, właściwe organy mogą oszacować dodatkowe kwoty aktywów płynnych (dodatkowe zabezpieczenia przed utratą płynności), których będą wymagać od instytucji w celu przedłużenia jej okresu przetrwania do niezbędnego minimum.

Określenie szczególnych ilościowych wymogów w zakresie płynności i finansowania

436. Aby określić szczególne ilościowe wymogi dotyczące płynności, właściwe organy powinny stosować jedną z następujących metod, chyba że w szczególnych okolicznościach za bardziej odpowiednią uznaje się inną metodę:

- a. Metoda 1 – wymaganie LCR wyższego niż regulacyjne minimum, o wielkości pozwalającej na wystarczające złagodzenie stwierdzonych niedociągnięć;
- b. Metoda 2 – wymaganie minimalnego okresu przetrwania, którego długość umożliwia dostateczne ograniczenie stwierdzonych niedoborów; okres przetrwania można wyznaczyć albo bezpośrednio, w postaci wymogu, albo pośrednio, poprzez określenie górnego pułapu odpływów dla poszczególnych przedziałów czasowych; na pokrycie ryzyk nieobjętych (dostatecznie) LCR właściwe organy mogą wymagać różnych rodzajów aktywów płynnych (np. aktywów akceptowanych przez banki centralne);
- c. Metoda 3 – wymaganie minimalnej całkowitej ilości aktywów płynnych lub zdolności do kompensacji niedoborów – albo w postaci całkowitej kwoty minimalnej, albo kwoty minimalnej wykraczającej poza obowiązujące minimum regulacyjne – na poziomie umożliwiającym dostateczne uzupełnienie stwierdzonych niedoborów; właściwe organy mogą wyznaczyć wymogi dla poszczególnych składników aktywów płynnych, określając przy tym wymogi operacyjne (np. bezpośrednia wymienialność na gotówkę lub depozyt środków płynnych w banku centralnym).

437. Aby odpowiednio określić szczególne ilościowe wymogi dotyczące stabilnego finansowania, właściwe organy powinny stosować jedną z następujących metod, chyba że w szczególnych okolicznościach za bardziej odpowiednią uznaje się inną metodę:
- Metoda 4 – wymaganie wskaźnika stabilnego finansowania netto (NSFR) wyższego niż regulacyjne minimum, o wielkości pozwalającej złagodzić w wystarczającym stopniu stwierdzone niedociągnięcia.
 - Metoda 5 – wymaganie minimalnej łącznej kwoty dostępnego stabilnego finansowania, jako minimalnej kwoty całkowitej lub jako minimalnej kwoty przekraczającej mające zastosowanie minimum regulacyjne, o wielkości pozwalającej złagodzić w wystarczającym stopniu stwierdzone niedociągnięcia.
438. Właściwe organy powinny konstruować ilościowe wymogi w zakresie płynności lub finansowania w sposób zapewniający możliwość uzyskania zasadniczo spójnych ostrożnościowych wyników we wszystkich instytucjach, mając na uwadze, że rodzaje wymogów mogą różnić się w zależności od instytucji ze względu na ich indywidualne okoliczności. Oprócz wysokości szczególnych wymogów powinna zostać określona oczekiwana struktura i charakter wymogu. We wszystkich przypadkach powinna ona obejmować wymóg nadzorczy i wszelkie mające zastosowanie wymogi określone w dyrektywie 2013/36/UE. Bufor płynności i zdolność do kompensacji niedoborów posiadane przez instytucję w celu spełnienia wymogów regulacyjnych powinny być dostępne do wykorzystania przez instytucję w okresie występowania warunków skrajnych.
439. Właściwe organy powinny dopilnować, by instytucja niezwłocznie informowała je, jeżeli nie spełnia wymogów lub nie przewiduje ich spełnienia w perspektywie krótkoterminowej. Powiadomieniu powinien towarzyszyć plan sporządzony przez instytucję w celu terminowego przywrócenia zgodności z wymogami. Właściwe organy powinny ocenić wykonalność planu i przedsięwziąć odpowiednie środki nadzorcze, jeżeli plan ten zostanie uznany za niewykonalny. Jeżeli plan zostanie uznany za wykonalny, właściwe organy powinny określić wszelkie niezbędne tymczasowe środki nadzorcze adekwatne do sytuacji instytucji, monitorować wdrażanie planu naprawy oraz ściśle monitorować poziom płynności instytucji, żądając od instytucji, w razie potrzeby, zwiększenia częstotliwości powiadamiania.
440. Niezależnie od powyższego właściwe organy mogą również określić jakościowe wymogi w formie ograniczeń/górnych pułapów/limitów niedopasowania, koncentracji, apetytu na ryzyko, ograniczenia ilościowe dotyczące udzielania zabezpieczonych kredytów itp. zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 9 niniejszych wytycznych.
441. Poniżej przedstawiono przykłady różnych metod określania struktury szczególnych wymogów ilościowych dotyczących płynności:

Przykłady sformułowania szczególnych wymogów

Począwszy od 1 stycznia 2025 r. i do czasu określenia nowego wymogu, wymaga się od Banku X:

- a. Metoda 1 – dopilnowania, by jego zdolność do kompensacji niedoborów kształtowała się niezmiennie na poziomie równym lub przekraczającym np. 125 % jego wpływów płynności netto mierzonych LCR.
- b. Metoda 2 – dopilnowania, by jego zdolność do kompensacji niedoborów obejmowała niezmiennie okres przetrwania równy lub dłuższy niż trzy miesiące, według pomiaru wykonanego za pomocą wewnętrznych testów warunków skrajnych/zestawienia terminów zapadalności/szczególnych mierników opracowanych przez organ nadzoru.
- c. Metoda 3 –
 - dopilnowania, by jego zdolność do kompensacji niedoborów była zawsze równa kwocie/przekraczała kwotę X mld EUR; lub
 - dopilnowania, by jego zdolność do kompensacji niedoborów była zawsze równa kwocie/przekraczała kwotę X mld EUR powyżej minimalnego wymogu zgodnie z LCR.
- d. Metoda 4 – dopilnowania, by jego dostępne stabilne finansowanie kształtowało się niezmiennie na poziomie równym lub przekraczającym np. 125 % jego wymaganego stabilnego finansowania mierzonego wskaźnikiem NSFR.
- e. Metoda 5 –
 - dopilnowania, by jego dostępne stabilne finansowanie było zawsze równe kwocie/przekraczało kwotę X mld EUR; lub
 - dopilnowania, by jego dostępne stabilne finansowanie było zawsze równe kwocie/przekraczało kwotę X mld EUR powyżej minimalnego wymogu zgodnie ze wskaźnikiem NSFR.

Tytuł 9. Ogólna ocena SREP i przekazywanie informacji o tej ocenie

9.1. Uwagi ogólne

442. W tytule tym omówiono, w jaki sposób wyniki ocen poszczególnych elementów SREP są łączone w ogólnej ocenie SREP, a także w jaki sposób przekazywane są odpowiednie wyniki – w tym sposób określenia i uzasadnienia wymogów i wytycznych w zakresie funduszy własnych. W tytule tym omówiono również, w jaki sposób niewyczerpujące środki nadzorcze wymienione na końcu poszczególnych odpowiednich sekcji i tytułów niniejszych wytycznych współdziałają z innymi odpowiednimi ramami (tj. środkami wczesnej interwencji, ocenami organów ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, środkami makroostrożnościowymi oraz przepisami dotyczącymi przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu).

9.2. Ogólna ocena SREP

443. Dokonując ogólnej oceny SREP, właściwe organy powinny przeanalizować ustalenia ocen poszczególnych elementów SREP, a ściślej:

- a. ryzyka, na które instytucja jest lub może być narażona;
- b. prawdopodobieństwo, że sposób zarządzania instytucją, niedociągnięcia kontroli, model biznesowy lub strategia mogą doprowadzić do pogorszenia lub polepszenia się sytuacji pod względem tych ryzyk lub narażać instytucję na nowe źródła ryzyka;
- c. czy fundusze własne i zasoby płynności instytucji zapewniają prawidłowe pokrycie tych ryzyk;
- d. możliwości pozytywnej i negatywnej interakcji między poszczególnymi elementami (np. właściwe organy mogą uznać, że mocna pozycja kapitałowa jest potencjalnym czynnikiem łagodzącym obawy stwierdzone w zakresie płynności i finansowania lub przeciwnie – że słaba pozycja kapitałowa potęguje te obawy).

444. Kierując się powyższymi kryteriami, właściwe organy powinny ustalić rentowność instytucji, rozumianą jako bliskość instytucji do punktu utraty rentowności, uwzględniając stopień, w jakim jej fundusze własne i zasoby płynności, zarządzanie, mechanizmy kontroli, model biznesowy lub strategia wystarczają, by pokryć ryzyka, na jakie jest lub może być narażona instytucja. W wyniku tego ustalenia, właściwe organy powinny:

- a. podjąć wszelkie środki nadzorcze niezbędne do rozwiązania problemów;
- b. określić przyszłe zasoby i planowanie nadzorcze instytucji, w tym to, czy należy zaplanować jakiegokolwiek szczególne działania nadzorcze dla instytucji w ramach programu oceny nadzorczej;

- c. ustalić potrzebę wprowadzenia środków wczesnej interwencji, o których mowa w art. 27 dyrektywy 2014/59/UE;
- d. ustalić, czy można uznać instytucję za „będącą na progu upadłości lub zagrożoną upadłością” w rozumieniu art. 32 dyrektywy 2014/59/UE.

445. Ogólna ocena SREP powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w punktacji rentowności przyznanej na podstawie kryteriów określonych w tabeli 20 i zostać jasno udokumentowana w rocznym podsumowaniu ogólnej oceny SREP. Powyższe roczne podsumowanie powinno również zawierać punktację ogólną oceny SREP i punktacje poszczególnych elementów SREP, a także wszelkie ustalenia nadzorcze poczynione w okresie ostatnich 12 miesięcy.

Tabela 20. Kryteria nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ogólnej oceny SREP

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
1	Stwierdzone rodzaje ryzyka stwarzają niski poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> Model biznesowy i strategia instytucji nie budzą obaw. Zarządzanie wewnętrzne i mechanizmy kontroli stosowane w całej instytucji nie budzą obaw. Ryzyka obciążające kapitał oraz ryzyka płynności stwarzają nieistotne lub bardzo niskie ryzyko wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej. Struktura i ilość posiadanych funduszy własnych nie budzą obaw. Poziom płynności i profil finansowania instytucji nie budzą obaw. Brak istotnych obaw co do wiarygodności i wykonalności planu naprawy instytucji.
2	Stwierdzone ryzyka stwarzają średnie lub niskie ryzyko dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią instytucji jest niski lub średni. Poziom obaw dotyczących zasad zarządzania w instytucji i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji jest niski lub średni. Poziom ryzyka wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej ze strony ryzyk obciążających kapitał i ryzyk płynności jest niski lub średni. Poziom obaw związanych ze strukturą i ilością posiadanych funduszy własnych jest niski lub średni. Poziom obaw związanych z poziomem płynności lub profilem finansowania instytucji jest niski lub średni. Występuje niski lub średni poziom obaw co do wiarygodności i wykonalności planu naprawy instytucji.
3	Stwierdzone ryzyka stwarzają średni lub wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią instytucji jest średni lub wysoki. Poziom obaw dotyczących zasad zarządzania w instytucji i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji jest średni lub wysoki. Poziom ryzyka wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej ze strony ryzyk obciążających kapitał i ryzyk płynności jest średni lub wysoki. Poziom obaw związanych ze strukturą i ilością funduszy własnych posiadanych przez instytucję jest średni lub wysoki.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
		<ul style="list-style-type: none"> Poziom obaw związanych z poziomem płynności lub profilem finansowania instytucji jest średni lub wysoki. Poziom obaw co do wiarygodności i wykonalności planu naprawy instytucji jest średni lub wysoki
4	Stwierdzone ryzyka stwarzają wysoki poziom ryzyka dla rentowności instytucji.	<ul style="list-style-type: none"> Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią instytucji jest wysoki. Poziom obaw dotyczących zasad zarządzania w instytucji i mechanizmów kontroli stosowanych w całej instytucji jest wysoki. Poziom ryzyka wystąpienia istotnego wpływu z perspektywy ostrożnościowej ze strony ryzyk obciążających kapitał i ryzyk płynności jest wysoki. Poziom obaw związanych ze strukturą i ilością funduszy własnych posiadanych przez instytucję jest wysoki. Poziom obaw związanych z poziomem płynności lub profilem finansowania instytucji jest wysoki. Występuje wysoki poziom obaw co do wiarygodności i wykonalności planu naprawy instytucji.

446. Ustalając, czy instytucja „jest na progu upadłości lub jest zagrożona upadłością”, co oddaje punktacją ogólnej oceny SREP na poziomie „F”, właściwe organy powinny skontaktować się z organami ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w celu skonsultowania z nimi ustaleń w trybie określonym w art. 32 dyrektywy 2014/59/UE.

9.3. Informowanie o wynikach oceny SREP

447. Właściwe organy powinny przekazać instytucji na piśmie – zgodnie z zasadami zaangażowania w SREP określonymi w sekcji 2.4 –ogólną ocenę SREP. Pismo należy skierować do organu zarządzającego instytucji.

448. Informacja przekazywana instytucjom oraz, w stosownych przypadkach, innym właściwym organom lub organom ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji dotycząca ogólnej oceny SREP powinna zawierać co najmniej następujące elementy:

- odpowiedni poziom stosowania, datę oraz datę rozpoczęcia stosowania oceny SREP, a także daty odniesienia informacji wykorzystanych do jej przygotowania zgodnie z art. 10 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 710/2014;
- opis wyniku SREP, w tym podsumowanie oceny, istotne ustalenia nadzorcze oraz punktację ogólną oceny SREP. W przypadku gdy instytucja musi podjąć działania naprawcze w odniesieniu do określonych elementów lub podelementów SREP, właściwe organy powinny rozważyć wyznaczenie odpowiedniego terminu na podjęcie takich działań oraz, w stosownych przypadkach, podać punktację dla tych elementów i podelementów;
- wymagany poziom i jakość P2R, zgodnie z procesem i kryteriami określonymi w tytule 7, w tym specyficzne dla instytucji uzasadnienie ustalenia wymogów, oddzielnie dla ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej i dla innych rodzajów ryzyka. W uzasadnieniu należy jasno wskazać istotne czynniki ryzyka, które są uwzględniane w przypadku P2R. W przypadku

istotnych zmian ram regulacyjnych służących ustaleniu P1R mających zastosowanie do instytucji powiadomienie powinno zawierać wynik oceny przeprowadzonej zgodnie z tytułem 7 ust 294. Uzasadniając P2R, właściwe organy powinny:

- i. odnieść się, w miarę możliwości, do kategorii i podkategorii ryzyka oraz elementów opisanych w tytule 6 oraz sekcjach 7.2 i 7.3, z uwzględnieniem istniejących definicji szczególnych rodzajów ryzyka w mających zastosowanie przepisach, tak aby zapewnić ogólną porównywalność między instytucjami;
 - ii. wskazać główne niedociągnięcia, które należy objąć tymi wymogami do czasu ich usunięcia zgodnie z ust. 320;
- d. Informując o wymaganym poziomie kapitału i jakości wymogów filaru 2 zgodnie z poprzednim punktem, właściwe organy powinny:
- i. podać TSCR instytucji jako odsetek (wskaźnik) TREA, w podziale na składniki wymogu. TSCR należy obliczyć według następującego wzoru:

$$\text{wskaźnik TSCR} = \frac{TSCR}{TREA}$$

- ii. podać TSLRR instytucji jako odsetek (wskaźnik) miary ekspozycji całkowitej (LRE), w podziale na strukturę tego wymogu. TSLRR należy obliczyć według następującego wzoru:

$$\text{wskaźnik TSCR} = \frac{TSLRR}{LRE}$$

- iii. podać OCR instytucji oraz jego składowe – wymogi w zakresie funduszy własnych w ramach filaru 1, P2R oraz wymogi w zakresie bufora – jako odsetek (wskaźnik) TREA, w podziale na strukturę tego wymogu;
 - iv. podać całkowity wymóg dotyczący wskaźnika dźwigni (OLRR) danej instytucji oraz jego składowe – wymóg dotyczący funduszy własnych w odniesieniu do wskaźnika dźwigni finansowej, P2R-LR oraz wymóg w zakresie bufora wskaźnika dźwigni globalnej instytucji o znaczeniu systemowym (G-SII) – jako odsetek (wskaźnik) LRE, w podziale na strukturę tego wymogu.
- e. Oczekiwany poziom i jakość P2G oraz P2G-LR zgodnie z procedurą i kryteriami określonymi w sekcji 7.6, w przypadku gdy ich ustalenie daje wynik dodatni, w tym:
- i. wszystkie stosowne wskaźniki funduszy własnych, na które ma wpływ P2G (CET1, T1 i łączne fundusze własne), oraz wymóg dotyczący wskaźnika dźwigni, na który ma wpływ P2G-LR, a także fakt, że fundusze własne utrzymywane na potrzeby P2G nie mogą być wykorzystywane do spełnienia żadnego z elementów OCR, a P2G-LR nie może być wykorzystywany do spełnienia żadnego z elementów OLRR;
 - ii. odpowiednie terminy na wykonanie tych zaleceń;
 - iii. uzasadnienie ustalenia wytycznych dla danej instytucji i główne elementy stosowanej metodyki;
 - iv. potencjalną reakcję nadzorczą na sytuacje niewypełnienia P2G i P2G-LR.

- f. informacje na temat posiadanej płynności i wszelkich szczególnych wymogów dotyczących płynności określonych przez właściwy organ, innych niż wymogi określone w art. 4 ust. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji 2015/61 i art. 428b ust. 2 rozporządzenia nr 575/2013, w tym powody wprowadzenia tych wymogów w odniesieniu do danej instytucji;
- g. w stosownych przypadkach – informacje o innych środkach nadzorczych, zarówno jakościowych, jak i ilościowych, w tym wszelkich środkach wczesnej interwencji, które właściwy organ zamierza zastosować.

9.4. Reakcja nadzorcza w przypadku niedotrzymania TSCR lub OCR

449. TSCR, ustalony zgodnie z niniejszymi wytycznymi i przedstawiony w ocenie SREP, stanowi prawnie wiążący wymóg, który instytucje muszą spełniać przez cały czas, w tym również w warunkach skrajnych. Jeżeli TSCR nie jest już spełniony, właściwe organy powinny rozważyć zastosowanie dodatkowych uprawnień interwencyjnych zgodnie z dyrektywami 2013/36/UE i 2014/59/UE, w tym cofnięcie zezwolenia zgodnie z art. 18 lit. d) dyrektywy 2013/36/UE, zastosowanie środków wczesnej interwencji zgodnie z art. 27 dyrektywy 2014/59/UE, stwierdzenie, że instytucja jest w stanie upadłości lub jest zagrożona upadłością zgodnie z art. 32 ust. 4 pkt 4a dyrektywy 2014/59/UE oraz odpowiednimi wytycznymi, a także podjęcie działań w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji zgodnie z tą dyrektywą. Wykonując te uprawnienia, właściwe organy powinny rozważyć, czy środki są proporcjonalne do okoliczności oraz do ich opinii w sprawie prawdopodobnego rozwoju sytuacji.
450. Właściwe organy powinny również monitorować, czy instytucje spełniają wymogi OCR. W razie potrzeby właściwe organy powinny przedsięwziąć środki w celu dopilnowania, aby instytucje spełniały wymogi określone w art. 141–142 dyrektywy 2013/36/UE.

9.5. Reakcja nadzorcza w przypadku braku zgodności z zaleceniem kapitałowym w ramach filaru 2 (P2G)

451. Właściwe organy powinny monitorować, czy instytucja ustala i utrzymuje kwotę funduszy własnych zgodnie z P2G w miarę upływu czasu. Jeżeli środki własne instytucji ulegną zmniejszeniu lub zaistnieje prawdopodobieństwo ich zmniejszenia poniżej poziomu określonego przez P2G, właściwy organ powinien oczekiwać od instytucji powiadomienia i sporządzenia skorygowanego planu kapitałowego. W swoim powiadomieniu instytucja powinna wyjaśnić negatywne skutki, które ją do tego zmusiły, i działania, jakie przewiduje podjąć w celu ostatecznego przywrócenia zgodności z wymogami P2G w ramach wzmocnionego dialogu z organem nadzoru.

452. Co do zasady istnieją trzy sytuacje, w których instytucja mogłaby nie dotrzymać swojego P2G i które właściwy organ powinien wziąć pod uwagę.

- a. W przypadku gdy poziom funduszy własnych spadnie poniżej poziomu P2G (a jednocześnie pozostaje powyżej OCR) w odniesieniu do konkretnej instytucji lub w warunkach zewnętrznych, w których doszło do materializacji ryzyka, jakie miało pokryć P2G, właściwy organ może zezwolić instytucji na tymczasowe funkcjonowanie na poziomie niższym od przewidzianego w ramach P2G, pod warunkiem że zmieniony plan kapitałowy instytucji zostanie uznany za wiarygodny zgodnie z kryteriami określonymi w tytule 7.7. W stosownych przypadkach właściwy organ może również rozważyć dostosowanie poziomu P2G.
- b. W przypadku gdy poziom funduszy własnych spadnie poniżej poziomu P2G (a jednocześnie pozostaje powyżej OCR) w odniesieniu do konkretnej instytucji lub w warunkach zewnętrznych, w których doszło do materializacji ryzyka, jakiego P2G nie miało pokryć, właściwe organy powinny oczekiwać, że instytucja zwiększy poziom funduszy własnych do poziomu przewidzianego w ramach P2G w odpowiednim terminie.
- c. W przypadku gdy instytucja będzie ignorować P2G, nie uwzględni go w ramach zarządzania ryzykiem ani nie ustanowi funduszy własnych w celu spełnienia P2G w terminach ustalonych przez właściwy organ, to takie postępowanie może doprowadzić do zastosowania przez właściwe organy dodatkowych środków nadzorczych określonych w tabeli 16.

W przypadku gdy zezwolenie na prowadzenie działalności poniżej poziomu P2G, o którym mowa w lit. a), nie zostało udzielone, a fundusze własne instytucji są wielokrotnie niższe od poziomu P2G, właściwy organ powinien nałożyć P2R zgodnie z tytułem 7.

453. Niezależnie od reakcji nadzorczych określonych w poprzednim ustępie właściwe organy mogą również rozważyć zastosowanie środków w zakresie kapitału i dodatkowych środków nadzorczych określonych w tytule 7, jeżeli zostaną one uznane za bardziej odpowiednie do rozwiązania przyczyn spadku funduszy własnych poniżej poziomu określonego przez P2G.

9.6. Wzajemne oddziaływanie między środkami nadzorczymi, środkami wczesnej interwencji i oceną organów ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji

454. Oprócz środków nadzorczych właściwe organy mogą stosować środki wczesnej interwencji określone w art. 27 dyrektywy 2014/59/UE, które są przewidziane jako uzupełnienie zestawu środków nadzorczych, o których mowa w art. 104 i art. 105 dyrektywy 2013/36/UE.

455. Właściwe organy powinny stosować środki wczesnej interwencji bez uszczerbku dla środków nadzorczych, a ponadto stosując je, powinny wybierać najodpowiedniejszy środek lub środki zapewniające możliwość reagowania w sposób proporcjonalny do zaistniałych okoliczności.

456. Określając środki nadzorcze lub środki wczesnej interwencji, właściwe organy powinny, oprócz uwzględnienia ram eskalacji określonych w tytule 2, uwzględnić również wyniki oceny możliwości przeprowadzenia skutecznej restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji dokonanej przez organ ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, w tym powiązany program prac, w celu zapewnienia spójności działań nadzorczych.

9.7. Wzajemne oddziaływanie między środkami nadzorczymi a środkami makroostrożnościowymi

457. Gdy instytucja jest poddana środkom makroostrożnościowym, a wynikiem oceny SREP będzie stwierdzenie, że dane środki makroostrożnościowe w niedostatecznym stopniu rozwiązują problem profilu ryzyka specyficznego dla instytucji lub niedociągnięć występujących w instytucji (tj. instytucja jest narażona na lub stwarza większe ryzyko niż to, jakiemu środek ma przeciwdziałać, bądź też zidentyfikowane niedociągnięcia są istotniejsze niż te, którym ma zaradzić środek), właściwe organy powinny rozważyć uzupełnienie środków makroostrożnościowych dodatkowymi środkami dostosowanymi do konkretnej instytucji.

9.8. Wzajemne oddziaływanie między środkami w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu

458. Stosując środki nadzorcze w celu usunięcia niedociągnięć w zakresie nadzoru ostrożnościowego związanych z ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, właściwe organy powinny współpracować z organami nadzoru ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, tak aby podstawowe niedociągnięcia/zagrożenia zostały odpowiednio usunięte poprzez zastosowanie odpowiednich środków w ramach kompetencji organów sprawujących nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz właściwych organów, z uwzględnieniem ich odpowiednich perspektyw⁴⁹.

459. Jeżeli w trakcie wykonywania działań nadzorczych właściwe organy mają uzasadnione przesłanki wskazujące na niedociągnięcia w systemach i mechanizmach kontroli instytucji lub w ramach zarządzania wewnętrznego, które mają związek z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy/finansowaniu terroryzmu, lub uzasadnione podstawy, by podejrzewać, że instytucja jest narażona na zwiększone ryzyko prania pieniędzy/finansowania terroryzmu, powinny one:

- a. powiadomić organ sprawujący nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu o tych niedociągnięciach i ryzyku niezwłocznie po ich wykryciu oraz współpracować z nimi zgodnie z wytycznymi dotyczącymi współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu;
- b. ocenić wpływ, jaki takie niedociągnięcia i ryzyka mogą mieć na sytuację ostrożnościową instytucji;

⁴⁹ Zgodnie z wytycznymi EUNB w sprawie współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (EBA/GL/2021/15).

- c. współpracować z organami sprawującymi nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz zgodnie z mandatami i funkcjami poszczególnych organów rozważyć najbardziej odpowiednie środki nadzoru ostrożnościowego w celu wyeliminowania tych niedociągnięć i ryzyk, jako uzupełnienie środków zastosowanych przez organy sprawujące nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

460. W przypadku gdy właściwe organy są powiadamiane o środkach nadzorczych lub sankcjach planowanych lub nałożonych przez organy sprawujące nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu lub dowiadują się o takich środkach lub sankcjach, powinny one rozważyć, czy i w jaki sposób należy złagodzić potencjalne skutki ostrożnościowe związane ze słabościami i uchybieniami stwierdzonymi przez organy sprawujące nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

Tytuł 10. Stosowanie SREP w odniesieniu do grup transgranicznych

461. Tytuł ten dotyczy stosowania procedur i metod SREP określonych w niniejszych wytycznych w odniesieniu do grup transgranicznych i podmiotów wchodzących w ich skład. Określono w nim również powiązania ze wspólną oceną i procedurą podejmowania decyzji, która ma przebiegać zgodnie z art. 113 dyrektywy 2013/36/UE i rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 710/2014.
462. W SREP właściwe organy powinny również uwzględnić potencjalne ryzyko związane z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu oraz ryzyko niewykonania ukierunkowanych sankcji finansowych i uchylania się od nich, biorąc pod uwagę informacje otrzymane od właściwego organu sprawującego nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu w państwie członkowskim, w którym jednostka dominująca ma siedzibę, a także organy sprawujące nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu odpowiedzialne za tego rodzaju nadzór nad jednostkami grupy w różnych jurysdykcjach, w szczególności należy uwzględnić oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, istotne słabości i naruszenia przepisów dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, które są powiązane ze strukturą transgranicznej grupy bankowej.
463. Oceniając skutki ostrożnościowe ryzyk prania pieniędzy i finansowania terroryzmu oraz ryzyka niewykonania ukierunkowanych sankcji finansowych i uchylania się od nich w ramach SREP dla grupy transgranicznej, właściwe organy powinny wykorzystywać informacje uzyskane w drodze dwustronnych kontaktów z odpowiednimi właściwymi organami sprawującymi nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu zgodnie z wytycznymi w sprawie współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz poprzez ich udział w kolegiach organów nadzoru ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu⁵⁰ oraz kolegiach ostrożnościowych.

⁵⁰ Kolegia organów nadzoru ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu zgodnie z definicją zawartą we wspólnych wytycznych w sprawie współpracy właściwych organów nadzorujących instytucje kredytowe i finansowe na potrzeby dyrektywy (UE) 2015/849 oraz wymiany informacji między nimi („wytyczne w sprawie kolegiów organów nadzoru ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu”) oraz w art. 2 ust. 8 dyrektywy (UE) 2024/1640.

10.1. Stosowanie SREP w odniesieniu do grup transgranicznych

464. Stosując SREP i niniejsze wytyczne do grup transgranicznych, właściwe organy powinny ocenić rentowność całej grupy, a także jej poszczególnych podmiotów. Organy sprawujące nadzór skonsolidowany powinny przeprowadzić wstępną ocenę jednostki dominującej i grupy instytucji na poziomie skonsolidowanym, natomiast pozostałe właściwe organy powinny przeprowadzić wstępną ocenę podmiotów podlegających ich nadzorowi (indywidualną lub na poziomie subskonsolidowanym – w stosownych przypadkach).
465. Jeżeli niniejsze wytyczne mają zastosowanie do jednostek zależnych grupy transgranicznej, właściwe organy odpowiadające za jednostki zależne – dokonując swojej oceny wstępnej – powinny w pierwszej kolejności rozpatrywać instytucje na zasadzie indywidualnej, tak jak miałyby to miejsce w przypadku samodzielnej instytucji. Ustalenia wynikające z takich wstępnych ocen powinny, w stosownych przypadkach, obejmować również identyfikację kluczowych słabości w kontekście transgranicznym lub grupowym oraz odzwierciedlać mocne strony i czynniki łagodzące wynikające z faktu przynależności podmiotu do grupy.
466. Wyniki takiej wstępnej oceny elementów SREP, w tym, w stosownych przypadkach, opinie na temat kluczowych zależności od jednostki dominującej/grupy, powinny posłużyć jako dane źródłowe w procesie wspólnej oceny i decyzji zgodnie z wymogami art. 113 dyrektywy 2013/36/UE. Wyniki te powinny być zatem omawiane przez właściwe organy w ramach kolegiów organów nadzoru ustanowionych zgodnie z art. 116 dyrektywy 2013/36/UE.
467. Zgodnie z art. 3 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 710/2014 przed rozpoczęciem procedury wspólnej decyzji organ sprawujący nadzór skonsolidowany i właściwe organy muszą uzgodnić harmonogram wspólnej decyzji, w którym określają czynności, jakie należy podjąć w ramach tej procedury, i przestrzegać uzgodnionego harmonogramu w trakcie całej procedury.
468. Po zakończeniu rozmów w kolegiach organów nadzoru i uzyskaniu wyników procesu wspólnej oceny, właściwe organy powinny sfinalizować własne oceny SREP, dokonując stosownych korekt na podstawie wyników prac w kolegiach.
469. Jeżeli ocena przeprowadzona przez właściwy organ ujawniła konkretne niedociągnięcia związane z pozycjami wewnątrz grupy, wpływające negatywnie na ogólną rentowność podmiotu w ujęciu indywidualnym, właściwe organy powinny – w ramach kolegiów organów nadzoru – zastanowić się nad ewentualną zmianą końcowej oceny podmiotu w świetle całokształtu uwarunkowań grupy, w tym modelu biznesowego grupy na poziomie skonsolidowanym, jej strategii i istnienia oraz specyfiki mechanizmów wsparcia finansowego wewnątrz grupy.
470. Zakres dyskusji i koordynacji właściwych organów w kolegiach organów nadzoru powinien obejmować:

- a. planowanie, między innymi częstotliwości, i harmonogram oceny różnych elementów SREP dla skonsolidowanej grupy i jej podmiotów, by ułatwić sporządzanie sprawozdań dotyczących ryzyka grupy i ryzyka płynności wymaganych na potrzeby wspólnych decyzji określonych w art. 113 dyrektywy 2013/36/UE oraz art. 3 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 710/2014, z uwzględnieniem proporcjonalności i zaangażowania nadzorczego określonych w tytule 2;
 - b. szczegółowe informacje dotyczące wskaźników referencyjnych stosowanych do oceny elementów SREP;
 - c. metody indywidualnej oceny i punktacji podkategorii ryzyka w przypadku uznania tych podkategorii za istotne;
 - d. dane wymagane od instytucji - zarówno na poziomie skonsolidowanym, jak i na poziomie poszczególnych podmiotów - do przeprowadzenia oceny elementów SREP, w tym dane pochodzące z ICAAP i ILAAP;
 - e. wyniki oceny, w tym oceny punktowe SREP przyznane poszczególnym elementom, a także ogólną ocenę SREP i ogólną ocenę punktową SREP na poziomie skonsolidowanym i na poziomie poszczególnych podmiotów. Omawiając ocenę poszczególnych rodzajów ryzyka obciążających kapitał i płynność, właściwe organy powinny skupić się na ryzykach zidentyfikowanych jako istotne dla poszczególnych podmiotów;
 - f. transgraniczne skutki nadzorcze związane z ryzykiem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, ryzykiem niewykonania i ukierunkowanych sankcji finansowych i uchylania się od nich, a także związane z tym obawy; oraz
 - g. planowanie środki nadzorcze i wczesnej interwencji, o ile są przewidywane.
471. Przygotowując podsumowanie ogólnej oceny SREP dla grupy transgranicznej i jej podmiotów, właściwe organy powinny nadać mu taką strukturę, aby ułatwić wypełnianie wzorów sprawozdania SREP, sprawozdania na temat ryzyka grupy, oceny ryzyka płynności i sprawozdania z oceny ryzyka płynności grupy, wymaganych do celów podjęcia wspólnej decyzji zgodnie z art. 113 dyrektywy 2013/36/UE, jak określono w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 710/2014.

10.2. Ocena kapitałowa SREP i wymogi ostrożnościowe dostosowane do konkretnych instytucji

472. Ustalenie adekwatności kapitałowej oraz powiązanych wymogów kapitałowych i zaleceń za pomocą procesu opisanego w tytule 7 dla grup transgranicznych wchodzi w zakres wspólnej decyzji właściwych organów, o której mowa w art. 113 dyrektywy 2013/36/UE.
473. W odniesieniu do instytucji będących jednostkami dominującymi lub jednostkami zależnymi grupy transgranicznej stosowanie P2R i P2R-LR zgodnie z art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE powinno przebiegać w trybie wspólnej decyzji określonej w art. 113 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy.

474. W kontekście dyskusji dotyczących adekwatności poziomu funduszy własnych i ustalenia P2R i P2R-LR, właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. ocenę istotności ryzyk i niedociągnięć zidentyfikowanych zarówno na poziomie skonsolidowanym, jak i na poziomie danego podmiotu (tj. które ryzyka są istotne dla całej grupy, a które są istotne wyłącznie dla tego podmiotu) oraz poziomu funduszy własnych niezbędnych na pokrycie tych ryzyk;
- b. w przypadku gdy zidentyfikowane niedociągnięcia są wspólne dla wszystkich podmiotów (np. te same niedociągnięcia w zakresie zarządzania występują we wszystkich podmiotach lub niedociągnięcia w modelach stosowanych przez kilka podmiotów), koordynację oceny i działań nadzorczych, a w szczególności decyzję, czy środki powinny zostać nałożone na poziomie skonsolidowanym, bądź też proporcjonalnie na poziomie poszczególnych podmiotów, w których występują wspólne niedociągnięcia;
- c. wyniki ocen ICAAP i ocenę wiarygodności obliczeń ICAAP i ich możliwego wykorzystania jako danych wejściowych w ustalaniu P2R;
- d. wyniki obliczeń nadzorczych wskaźników referencyjnych używanych do ustalenia P2R dla wszystkich podmiotów w grupie i na poziomie skonsolidowanym;
- e. wymóg P2R, który ma zostać nałożony na poszczególne podmioty oraz na poziomie skonsolidowanym, w celu zapewnienia spójności ostatecznych wymogów w zakresie funduszy własnych, a także kwestię ewentualnej potrzeby transferu funduszy własnych z poziomu skonsolidowanego na poziom poszczególnych podmiotów.

475. W celu ustalenia TSCR zgodnie z tytułem 7 właściwe organy powinny uwzględnić ten sam poziom stosowania co w przypadku wymogów dotyczących wspólnej decyzji, zgodnie z art. 113 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE. W szczególności TSCR i ewentualnie inne środki kapitałowe – o ile mają zastosowanie – powinny być ustalane na poziomie skonsolidowanym i indywidualnym w odniesieniu do podmiotów prowadzących działalność w innych państwach członkowskich. Na poziomie subskonsolidowanym TSCR i inne środki kapitałowe powinny obejmować wyłącznie jednostkę dominującą grupy subskonsolidowanej, tak by uniknąć podwójnego uwzględniania P2R, branego pod uwagę przez właściwe organy w odniesieniu do jednostek zależnych w innych państwach członkowskich.

476. Jeżeli w wyniku oceny nadzorczej ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej dla jednostek dominujących lub zależnych grupy transgranicznej należy określić wymogi w ramach filaru 2, aby przeciwdziałać ryzyku nadmiernej dźwigni (P2R-LR), powinno to być przeprowadzane zgodnie z procedurą wspólnej decyzji przewidzianą w art. 113 ust. 1 lit. a) CRD i odzwierciedlać oddzielny zestaw wymogów w zakresie funduszy własnych opartych na wskaźniku dźwigni.

477. W kontekście dyskusji dotyczących adekwatności poziomu funduszy własnych do pokrycia ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej i ustalenia P2R-LR, właściwe organy powinny uwzględnić:

- a. aspekty wymienione w ust. 326;

- b. wymogi w ramach filaru 2 na pokrycie ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej nałożone na poszczególne podmioty oraz na poziomie skonsolidowanym, w celu zapewnienia spójności ostatecznych wymogów w zakresie funduszy własnych i to, czy zachodzi potrzeba transferu funduszy własnych z poziomu skonsolidowanego do poziomu podmiotu.

478. Wszystkie istotne informacje dotyczące ustalania P2G i P2G-LR dla jednostek dominujących lub zależnych w ramach grupy transgranicznej powinny być przekazywane między właściwymi organami, a ich ustalanie powinno odbywać się zgodnie z procesem podejmowania wspólnej decyzji na podstawie art. 113 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2013/36/UE. W szczególności właściwe organy powinny omówić podejście do ustalania P2G i P2G-LR na poziomie jednostkowym, jeżeli na tym poziomie brak jest dostępnych danych z nadzorczych testów warunków skrajnych, lub – w stosownych przypadkach – uzgodnić, że P2G i P2G-LR będą stosowane wyłącznie na poziomie skonsolidowanym. P2G i P2G-LR powinny zostać odpowiednio uwzględnione w dokumencie wspólnej decyzji sporządzonej zgodnie z art. 113 dyrektywy 2013/36/UE.

10.3. Ocena płynności SREP i wymogi ostrożnościowe specyficzne dla instytucji

479. Środki dotyczące wszelkich ważnych kwestii i istotnych ustaleń związanych z nadzorem nad płynnością i potrzebą określenia specyficznych dla instytucji wymogów dotyczących płynności należy ustalać zgodnie z procedurą wspólnej decyzji na podstawie art. 113 dyrektywy 2013/36/UE.

480. W związku z art. 113 ust. 1 lit. b) dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy powinny uznać „kwestie” za ważne lub „ustalenia” za mające istotne znaczenie co najmniej wówczas, gdy:

- a. właściwe organy proponują szczegółowe wymogi ilościowe dotyczące płynności; lub
- b. właściwe organy proponują środki inne niż szczegółowe wymogi ilościowe dotyczące płynności, a ocena adekwatności ryzyka płynności lub ryzyka finansowania wynosi „3” lub „4”.

10.4. Stosowanie innych środków nadzorczych

481. Właściwe organy odpowiedzialne za nadzór nad grupami transgranicznymi i ich podmiotami powinny w miarę możliwości przedyskutować i koordynować stosowanie wszystkich środków nadzorczych i środków wczesnej interwencji w odniesieniu do grupy lub jej istotnych podmiotów, tak aby zapewnić konsekwentne stosowanie w zakresie zidentyfikowanych zagrożeń najbardziej odpowiednich środków, uwzględniając wymiar ogólnogrupowy, w tym opisane powyżej współzależności i mechanizmy wewnątrzgrupowe.

482. Właściwe organy odpowiedzialne za nadzór ostrożnościowy nad podmiotami wchodzącymi w skład grupy transgranicznej powinny, nakładając środki nadzorcze lub administracyjne, w tym sankcje, na instytucje, które nie wyeliminowały w odpowiedni sposób niedociągnięć

związanych z ryzykiem prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, współpracować z odpowiednimi organami sprawującymi nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu zgodnie z sekcją 8 wytycznych w sprawie współpracy w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu⁵¹ oraz zgodnie z uprawnieniami i funkcjami odpowiednich organów, rozważyć najodpowiedniejsze ostrożnościowe środki nadzorcze w celu wyeliminowania tych niedociągnięć i ryzyk w uzupełnieniu wszelkich środków wprowadzanych przez organy sprawujące nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.

⁵¹ Wytyczne EUNB w sprawie współpracy (EBA/GL/2021/15).

Tytuł 11. Nadzorczy test warunków skrajnych

11.1. Stosowanie nadzorczych testów warunków skrajnych przez właściwe organy

483. Właściwe organy powinny również, na podstawie art. 100 dyrektywy 2013/36/UE, korzystać z nadzorczych testów warunków skrajnych, w celu ułatwienia SREP, a w szczególności oceny nadzorczej jego kluczowych elementów opisanych w tytułach 4–8. Uwzględnianie czynników ESG w nadzorczych testach warunków skrajnych powinno odbywać się zgodnie ze wspólnymi wytycznymi dotyczącymi uwzględniania ryzyk ESG w nadzorczych testach warunków skrajnych, przy czym należy priorytetowo traktować ryzyka środowiskowe. W szczególności nadzorcze testy warunków skrajnych powinny w stosownych przypadkach umożliwić właściwym organom:

- a. ocenę poszczególnych ryzyk obciążających kapitał instytucji, o których mowa w tytule 6, lub ryzyk płynności i finansowania, o których mowa w tytule 8.
- b. ocenę wiarygodności programów testów warunków skrajnych instytucji, a także adekwatności, dotkliwości i wiarygodności scenariuszy dla własnych testów warunków skrajnych instytucji wykorzystywanych na potrzeby ICAAP i ILAAP. Taka ocena może obejmować weryfikację głównych założeń i czynników ryzyka instytucji.
- c. ocenę zdolności instytucji do spełniania TSCR i OCR w kontekście oceny adekwatności kapitałowej, jak określono w sekcji 7.7. W zależności od zakresu i rodzaju nadzorczego testu warunków skrajnych ocena ta może ograniczać się jedynie do niektórych elementów TSCR objętych założeniami nadzorczych testów warunków skrajnych (np. P2R dla poszczególnych kategorii ryzyka, jeżeli test warunków skrajnych obejmuje tylko takie kategorie ryzyka);
- d. określenie P2G dla instytucji;
- e. identyfikację możliwych zagrożeń lub słabych punktów w zarządzaniu ryzykiem instytucji i w mechanizmach kontroli odnoszących się do poszczególnych obszarów ryzyka.
- f. identyfikację ewentualnych niedociągnięć w ogólnych rozwiązaniach dotyczących ładu korporacyjnego lub mechanizmach kontroli stosowanych w całej instytucji, o których mowa w tytule 5. W szczególności jeżeli właściwy organ zidentyfikuje – w drodze nadzorczych testów warunków skrajnych – niedociągnięcia w programach testów warunków skrajnych instytucji lub w infrastrukturze wspierającej pozyskiwanie danych na temat ryzyka, to fakt ten należy uwzględnić w ocenie ogólnych ram zarządzania i ram zarządzania ryzykiem danej instytucji.
- g. określenie konkretnych wymogów ilościowych dotyczących płynności w kontekście oceny adekwatności płynności, zwłaszcza w przypadku gdy właściwy organ nie opracował szczegółowych nadzorczych wskaźników referencyjnych odnoszących się do wymogów

dotyczących płynności. Niektóre elementy nadzorczych testów warunków skrajnych w zakresie płynności powinny, w stosownych przypadkach, być wykorzystywane jako dane wejściowe przy ustalaniu szczególnych wymogów dotyczących płynności dla instytucji, jak określono w sekcji 8.6.

484. Ponadto nadzorcze testy warunków skrajnych powinny pomóc właściwym organom w ocenie nadzorczych procedur organizacyjnych i w planowaniu zasobów nadzorczych, z uwzględnieniem również innych istotnych informacji, w szczególności w celu częstszej i bardziej dogłębnej oceny niektórych elementów SREP w przypadku instytucji kategorii 1 oraz w celu określenia zakresu programu oceny nadzorczej wymaganego na mocy art. 99 dyrektywy 2013/36/UE.

485. Właściwe organy powinny również, w stosownych przypadkach, korzystać z wyników nadzorczych testów warunków skrajnych, aby:

- a. wesprzeć analizę niezbędną do celów udzielania różnych zgód i zezwoleń wymaganych na mocy rozporządzenia (UE) nr 575/2013 lub dyrektywy 2013/36/UE, na przykład w odniesieniu do znacznych pakietów akcji, połączeń i przejęć oraz wykupów akcji;
- b. wesprzeć analizę tematyczną potencjalnych podatności na zagrożenia grupy instytucji o podobnych profilach ryzyka;
- c. wesprzeć analizę potencjalnego wpływu czynników ESG na model biznesowy instytucji na podstawie analizy scenariuszy średnio- i długoterminowych przeprowadzanej zgodnie ze wspólnymi wytycznymi w sprawie uwzględniania ryzyk ESG w nadzorczych testach warunków skrajnych;
- d. motywować instytucje do doskonalenia wewnętrznych testów warunków skrajnych i zarządzania ryzykiem: w szczególności nadzorczy test warunków skrajnych z komponentem oddolnym mógłby zmotywować instytucje do dalszego rozwijania i ulepszania procesów agregacji danych, modelowania ryzyka i narzędzi informatycznych służących do przeprowadzania testów warunków skrajnych i zarządzania ryzykiem.

11.2. Kluczowe elementy nadzorczego testu warunków skrajnych

486. Podejmując decyzję w sprawie kluczowych elementów nadzorczego testu warunków skrajnych, właściwe organy powinny uwzględnić m.in. następujące kwestie:

- a. zakres przedmiotowy – w odniesieniu do uwzględniania określonych czynników ryzyka lub wielu czynników ryzyka – poszczególnych portfeli albo rodzajów działalności, sektorów lub obszarów geograficznych, wszystkich albo kilku portfeli;
- b. konstrukcję testu – tj. analiza wrażliwości opartej na pojedynczym czynniku ryzyka lub prostej analizie wieloczynnikowej, testy warunków skrajnych dotyczących wypłacalności lub płynności, odwrotne testy warunków skrajnych lub analiza scenariuszy średnio- i długoterminowych. Właściwe organy powinny wybrać konstrukcję najlepiej dostosowaną do celu testu warunków skrajnych;

- c. zakres podmiotowy – tj. objęcie zakresem wszystkich podmiotów wchodzących w skład grup transgranicznych, tak aby dopilnować, by w testach uwzględniono wszystkie istotne podmioty należące do grupy;
- d. próba instytucji objętych testami warunków skrajnych – planując nadzorcze testy warunków skrajnych, właściwe organy powinny dobrać odpowiednią próbę na potrzeby tego badania, zwłaszcza jeżeli wykorzystują nadzorcze testy warunków skrajnych do ocen tematycznych określonych linii lub modeli biznesowych lub do analiz lub ocen skutków;
- e. podejście – odgórny test warunków skrajnych (ang. *top-down*), oddolny test warunków skrajnych (ang. *bottom-up*), połączenie tych dwóch podejść lub wyznaczenie instytucjom konkretnych scenariuszy bazowych.

487. Podczas projektowania i przeprowadzania nadzorczych testów warunków skrajnych do celów SREP właściwe organy powinny uwzględniać wyniki oceny jakości aktywów (ang. *asset quality review* — AQR), jeśli są one dostępne i odpowiednie i jeśli nie zostały jeszcze uwzględnione w sprawozdaniu finansowym instytucji. Połączenie nadzorczych testów warunków skrajnych z oceną jakości aktywów może być przydatne do zapewnienia, że pozycje bilansowe instytucji objęte nadzorczymi testami warunków skrajnych są rzetelnie raportowane, w oparciu o ulepszone i porównywalne dla wszystkich instytucji dane wyjściowe.

11.3. Ustalenia organizacyjne i zasady zarządzania stosowane we właściwych organach

488. Właściwe organy powinny ustanowić skuteczny program nadzorczych testów warunków skrajnych. Program ten powinien być wspierany odpowiednimi rozwiązaniami organizacyjnymi, zasadami zarządzania i infrastrukturą informatyczną, zapewniającymi możliwość przeprowadzania nadzorczych testów warunków skrajnych z odpowiednią częstotliwością. Program nadzorczych testów warunków skrajnych powinien wspierać skuteczną realizację programu oceny nadzorczej dla poszczególnych instytucji. Program powinien również odzwierciedlać, w jaki sposób właściwy organ podejmuje decyzje dotyczące wyboru form nadzorczych testów warunków skrajnych w ścisłym powiązaniu z celami każdego testu.

489. Rozwiązania w zakresie zarządzania, organizacji oraz systemów informatycznych wspierające program nadzorczych testów warunków skrajnych powinny obejmować co najmniej następujące elementy:

- a. odpowiednie zasoby kadrowe i materialne, infrastrukturę danych i infrastrukturę informatyczną niezbędne do opracowania i przeprowadzenia nadzorczych testów warunków skrajnych. W szczególności program nadzorczych testów warunków skrajnych powinien być wspierany odpowiednimi danymi oraz odpowiednim podejściem metodycznym obejmującym wszystkie aspekty, w tym scenariusze i założenia (np. szablony, wytyczne, dokumentację) i zapewniającym zarówno elastyczność, jak i odpowiedni poziom jakości i mechanizmów kontroli;

- b. proces zapewniania jakości obejmujący projektowanie, opracowywanie i realizację testów warunków skrajnych oraz porównywalność wyników pomiędzy instytucjami;
 - c. integrację nadzorczych testów warunków skrajnych z innymi istotnymi procesami nadzorczymi. W związku z tym – w razie potrzeby i z zastrzeżeniem wszelkich ograniczeń prawnych – organizacja powinna wspierać wewnętrzną wymianę informacji oraz wykorzystywanie wszystkich aspektów programu testów warunków skrajnych.
490. W ramach zasad zarządzania właściwe organy powinny zapewnić, aby program nadzorczych testów warunków skrajnych podlegał regularnym przeglądom, zarówno pod względem jakościowym, jak i pod względem ilościowym, mającym zagwarantować jego ciągłą adekwatność.
491. Właściwe organy powinny dysponować procesami i mechanizmami umożliwiającymi skuteczny dialog z instytucjami na temat nadzorczych testów warunków skrajnych i ich wyników. Dialog ten powinien odzwierciedlać zamierzone cele, powinien mieć miejsce zwłaszcza wtedy (ale nie tylko), gdy nadzorcze testy warunków skrajnych prowadzone są na potrzeby oceny ogólnej adekwatności kapitałowej instytucji, i powinien zostać zorganizowany w ramach bardziej ogólnego kontekstu ocen SREP, jak określono w niniejszych wytycznych. Do celów takiego dialogu zarówno na poziomie technicznym, jak i na szczeblu kierowniczym właściwe organy powinny, w stosownych przypadkach, dopilnować, aby:
- a. instytucjom zapewniono odpowiednie, wystarczająco szczegółowe i dokładne wyjaśnienia i wytyczne w zakresie stosowania metod i założeń wykorzystywanych w ramach badania warunków skrajnych przy zastosowaniu podejścia oddolnego (*bottom-up*);
 - b. instytucjom przekazano odpowiednie, wystarczająco szczegółowe i dokładne instrukcje dotyczące wymaganych informacji uzupełniających, które mają zostać przekazane właściwym organom wraz z wynikami testów warunków skrajnych;
 - c. w wyniku dyskusji instytucjom przekazano – w stosownych przypadkach – wyjaśnienia na temat wyników nadzorczych testów warunków skrajnych, które prowadzą do zastosowania środków nadzorczych. Właściwe organy powinny wziąć powyższe pod uwagę zwłaszcza w kontekście systemowych testów warunków skrajnych, które powodują uruchomienie środków nadzorczych.
492. Podczas stosowania nadzorczych testów warunków skrajnych do grup transgranicznych właściwe organy powinny wymieniać się informacjami oraz, w miarę możliwości, odpowiednio omawiać cały proces w ramach kolegiów organów nadzoru. W szczególności właściwe organy powinny dopilnować, aby udostępniano i omawiano odpowiednie szczegółowe informacje dotyczące metod, scenariuszy i głównych założeń, a także wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych, zwłaszcza te mające na celu ocenę adekwatności kapitałowej lub adekwatności płynności.
493. Właściwe organy powinny również wskazać, jakie informacje dotyczące nadzorczych testów warunków skrajnych i ich wyników mogą być podawane do wiadomości publicznej, biorąc pod uwagę zamierzone cele nadzorczych testów warunków skrajnych. Podejmując decyzję

w sprawie upublicznienia wyników lub metod nadzorczych testów warunków skrajnych, właściwe organy powinny wziąć pod uwagę swoją rolę w tym procesie i zastosowane podejście, a także rozważyć zakres własnej analizy, która zostanie dołączona do opublikowanych wyników.

Tytuł 12. Ocena oddziałów z państw trzecich

494. Tytuł ten dotyczy stosowania procedur i metod SREP określonych w niniejszych wytycznych w odniesieniu do oddziałów z państw trzecich zdefiniowanych w art. 47 ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE. Omówiono w nim również stosowanie przez właściwe organy środków nadzorczych mających na celu usunięcie uchybień stwierdzonych w ramach oceny SREP oddziałów z państw trzecich.
495. Przeprowadzając ocenę SREP oddziałów z państw trzecich, właściwe organy powinny ocenić między innymi, czy instytucja przestrzega aktów prawnych opublikowanych oddzielnie na stronie internetowej EUNB, o których mowa w ust. 12.
496. Ocena SREP oddziału z państwa trzeciego powinna obejmować analizę modelu biznesowego oddziału, zasad zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli, wyposażenia kapitałowego i zasobów płynności oraz ustaleń dotyczących księgowania (elementy SREP dla oddziałów z państw trzecich). Zgodnie z procesem przeglądu i oceny nadzorczej dla instytucji kredytowych (SREP dla instytucji kredytowych) ocenę tych obszarów należy przeprowadzić w sposób ciągły, a towarzyszyć jej powinno bieżące monitorowanie kluczowych wskaźników.
497. Przegląd należy przeprowadzić z częstotliwością i intensywnością, które są proporcjonalne do klasyfikacji oddziału z państwa trzeciego do klasy 1 lub 2 zgodnie z art. 48a dyrektywy 2013/36/UE oraz do charakteru, skali i złożoności działalności oddziału. W przypadku oddziałów z państw trzecich klasy 1 właściwe organy powinny stosować co najmniej taki sam poziom zaangażowania nadzorczego, jaki przewidziano dla instytucji kategorii 3, zgodnie z tabelą 1 w sekcji 2.4. W przypadku oddziałów z państw trzecich klasy 2 właściwe organy powinny stosować co najmniej taki sam poziom zaangażowania nadzorczego, jaki przewidziano dla instytucji kategorii 4, zgodnie z tabelą 1 w sekcji 2.4.
498. Oprócz oceny podstawowych elementów SREP w odniesieniu do oddziałów z państw trzecich właściwe organy powinny upewnić się, że dysponują wiedzą na temat pozostałych istotnych rodzajów ryzyka występujących w oddziale oraz sposobów ich ograniczania. Obejmuje to wszelkie istotne ekspozycje na ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko operacyjne i IRRBB. Właściwe organy mogą uznać za stosowne przeprowadzenie bardziej szczegółowej oceny jednego lub kilku z tych obszarów, biorąc pod uwagę znaczenie i istotność ryzyka dla oddziału z państwa trzeciego. W takich przypadkach właściwe organy powinny wykorzystać, jako podstawą oceny, wytyczne zawarte w odpowiednich tytułach niniejszych wytycznych oraz dążyć do stosowania zawartych w nich zasad w sposób proporcjonalny do oddziału z państwa trzeciego.

499. W przypadku gdy właściwe organy korzystają prawa zgodnie z art. 48a dyrektywy 2013/36/UE do objęcia oddziału z państwa trzeciego wymogami dotyczącymi instytucji kredytowych zgodnie z dyrektywą i faktycznie traktują oddział z państwa trzeciego jako jednostkę zależną, właściwe organy powinny stosować SREP dla instytucji kredytowych w odniesieniu do danego oddziału z państwa trzeciego i odnieść się do odpowiednich tytułów niniejszych wytycznych (tytułów 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 i 11, jak również sekcji 12.1.2 dotyczącej analizy modelu biznesowego).
500. Właściwe organy powinny wykorzystać ustalenia wynikające z oceny poszczególnych elementów SREP oddziałów z państw trzecich do przyznania oceny punktowej w każdym obszarze. Właściwy organ powinien wykorzystać tę analizę do sformułowania ogólnej oceny i ustalenia oceny punktowej oddziałowi z państwa trzeciego, kierując się w tym zakresie kryteriami określonymi w tabeli 21. W ogólnej ocenie i punktacji należy również uwzględnić ocenę i punktację pozostałych istotnych ryzyk oddziału z państwa trzeciego (w stosownych przypadkach). Na podstawie ogólnej oceny SREP i oceny poszczególnych elementów SREP oddziałów z państw trzecich właściwe organy powinny zastosować środki nadzorcze określone w sekcji 12.2 niniejszego tytułu w celu usunięcia wszelkich stwierdzonych niedociągnięć.

12.1. Stosowanie SREP w odniesieniu do oddziałów w państwach trzecich

12.1.1. Uwagi ogólne

501. Ocena SREP powinna skupiać się na istotnych rodzajach ryzyka występujących w oddziale z państwa trzeciego oraz na tym, w jaki sposób są one zależne od prowadzonej działalności, a także na profilu ryzyka pozostałych podmiotów grupy i na sposobach zarządzania tym ryzykiem. Biorąc pod uwagę status oddziału i jego zależność od jednostki dominującej z państwa trzeciego, ocena powinna również skupiać się na tym, czy oddział posiada wystarczającą niezależność w zakresie ogólnego zarządzania i zarządzania ryzykiem, aby działać w najlepszym interesie oddziału, zapewniając jego bezpieczeństwo, stabilność i rentowność, a także zdolność do wywiązywania się ze zobowiązań wobec klientów i kontrahentów w państwie członkowskim, w którym uzyskał zezwolenie na prowadzenie działalności.
502. W celu przeprowadzenia oceny właściwe organy powinny uwzględnić wyniki niezależnej oceny oddziału przeprowadzonej przez podmiot zewnętrzny oraz niezależną opinię dotyczącą zgodności z wymogami w zakresie księgowania, przewidzianymi odpowiednio w art. 48g ust. 8 i art. 48h ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE. Powinny one również współpracować z organem odpowiedzialnym za nadzór nad jednostką macierzystą („organem macierzystym”) zgodnie z ustaleniami administracyjnymi lub innymi ustaleniami na mocy art. 48c ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE oraz uwzględniać – o ile są dostępne – wyniki ocen nadzorczych przeprowadzonych przez organ macierzysty.

503. Właściwe organy powinny dopilnować, aby zakres oceny obejmował środki służące identyfikacji oddziałów z państw trzecich o znaczeniu systemowym lub stwarzających ryzyko dla stabilności finansowej. Ponadto ocena powinna umożliwiać identyfikację oddziałów z państw trzecich, w przypadku których właściwe może być udzielenie zezwolenia zgodnie tytułem III rozdział 1 dyrektywy 2013/36/UE (jako jednostka zależna). Właściwe organy powinny zapoznać się z art. 48i, aby uzyskać wiedzę na temat kryteriów, które należy w tym zakresie uwzględnić.
504. Jeżeli w wyniku przeglądu zasad zarządzania, modelu biznesowego lub działalności oddziału z państwa trzeciego właściwe organy mają uzasadnione podstawy, by podejrzewać, że w związku z tym oddziałem z państwa trzeciego dokonuje się lub dokonano bądź usiłuje się lub usiłowano dokonać prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu lub że istnieje podwyższone ryzyko takich czynów, właściwy organ ma obowiązek niezwłocznie powiadomić o tym EUNB oraz organ sprawujący nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu zgodnie z art. 48n ust. 4 dyrektywy 2013/36/UE.

12.1.2. Analiza modelu biznesowego

505. Właściwe organy powinny przeanalizować model biznesowy i strategię oddziału z państwa trzeciego, aby zrozumieć kluczowe czynniki wpływające na ryzyko związane z tym oddziałem. Właściwe organy powinny kierować się wytycznymi w tytule 4 jako podstawą oceny oraz dążyć do stosowania zawartych w nich zasad w sposób proporcjonalny do specyfiki oddziału z państwa trzeciego. Właściwe organy powinny sprawdzić, czy strategia dotycząca oddziałów z państw trzecich oraz odrębna ocena związanych z nim ryzyk są odpowiednio udokumentowane, wraz z dowodami potwierdzającymi, że zostały one poddane przeglądowi i analizie przez kierownictwo oddziału.
506. Właściwe organy powinny zwrócić szczególną uwagę na zasięg działalności oddziału z państwa trzeciego, aby ocenić, czy jest on zgodny z zakresem terytorialnym zezwolenia udzielonego przez właściwy organ, na terytorium państwa, w którym oddział ma siedzibę. Należy również zwrócić uwagę na wszelką transgraniczną działalność gospodarczą prowadzoną w ramach odwrotnego pozyskiwania usług.
507. Właściwe organy powinny rozważyć, w jaki sposób strategiczne priorytety jednostki macierzystej dotyczące oddziału z państwa trzeciego wpływają na jego profil ryzyka. Powinny one zwrócić uwagę na wszelkie cele dotyczące wyników finansowych lub strategiczne cele ustalone dla oddziału z państwa trzeciego oraz na to, czy są one wspierane przez zdolności tego oddziału w zakresie pozyskiwania zasobów i zarządzania ryzykiem. Powinny one również ocenić charakter usług i rodzajów działalności oferowanych przez oddział z państwa trzeciego oraz to, w jaki sposób – o ile w ogóle – odbiegają one od oferty szerszej grupy, a także czy powoduje to jakiekolwiek zwiększone ryzyko lub wykracza poza zakres usług i działalności, do prowadzenia których oddział z państwa trzeciego posiada zezwolenie, a który nie może być szerszy niż zakres działalności bezpośredniej jednostki macierzystej w państwie trzecim.

12.1.3. Ocena zasad zarządzania wewnętrznego i mechanizmów kontroli

508. Właściwe organy powinny ocenić adekwatność rozwiązań w zakresie ładu korporacyjnego oddziału z państwa trzeciego, korzystając w tym celu z tytułu 5 i sekcji 7 wytycznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego zgodnie z dyrektywą 2013/36/UE⁵², a także uwzględniając określone poniżej kwestie specyficzne dla oddziału z państwa trzeciego. Ocena powinna obejmować ogólne ramy organizacyjne, kulturę ryzyka i podejście do ryzyka, polityki i praktyki w zakresie wynagrodzeń oraz mechanizmy kontroli wewnętrznej i ramy zarządzania ryzykiem, w tym zarządzanie ryzykiem związanym z ICT i ryzykiem związanym z podmiotami zewnętrznymi.
509. Przeprowadzając ocenę zarządzania wewnętrznego, właściwe organy powinny uwzględnić, czy obecność oddziału z państwa trzeciego w państwie członkowskim jest wystarczająca zgodnie z wymogami określonymi w pkt 90 lit. g) wytycznych EUNB w sprawie zarządzania wewnętrznego.

Ramy organizacyjne

510. Właściwe organy powinny ocenić, czy osoby kierujące oddziałem z państwa trzeciego:
- a. mają wystarczającą wiedzę na temat działalności i ryzyka oddziału oraz znajomość rynku lokalnego, jak również unijnych przepisów i krajowych przepisów danego państwa członkowskiego;
 - b. posiadają wystarczające uprawnienia, status i niezależność, z uwzględnieniem zakresu, w jakim są uprawnione do współdecydowania w sprawach dotyczących oddziału, rozpatrywanych przez jednostkę dominującą;
 - c. spędzają wystarczającą ilość czasu w danym państwie członkowskim i w siedzibie oddziału, aby móc skutecznie wypełniać swoje obowiązki.
511. W przypadku gdy oddział z państwa trzeciego powołał komitet zarządzający, właściwe organy powinny dokonać przeglądu jego roli w zapewnianiu odpowiedniego zarządzania. W przypadku braku takiego komitetu właściwe organy powinny sprawdzić, czy wdrożono odpowiednie i proporcjonalne alternatywne ramy nadzoru kadry kierowniczej wyższego szczebla nad działalnością oddziału z państwa trzeciego i związanym z nim ryzykiem.

Relacje z jednostką macierzystą

512. Właściwe organy powinny ocenić relacje oddziału z państwa trzeciego z jednostką macierzystą, w tym to, czy oddział jest skutecznie włączony do mechanizmów zarządzania grupą i ram zarządzania ryzykiem. Właściwe organy powinny uwzględnić, czy:
- a. raportowanie oddziału do jednostki macierzystej zapewnia wystarczający wgląd w istotne rodzaje ryzyka związane z oddziałem;

⁵² EBA/GL/2021/05.

- b. ramy zarządzania ryzykiem stosowane wobec oddziału z państwa trzeciego odpowiednio uwzględniono unijne przepisy dotyczące usług finansowych.

513. W przypadku gdy oddział z państwa trzeciego prowadzi wewnątrzgrupowe transakcje zabezpieczające lub inne transakcje wewnątrz grupy, właściwe organy powinny sprawdzić, czy oddział dysponuje odpowiednimi ramami zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta.

Ramy kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem związanym z podmiotami zewnętrznymi

514. Właściwe organy powinny ocenić, czy oddział z państwa trzeciego dysponuje solidnymi ramami kontroli wewnętrznej. W odniesieniu do oddziałów z państw trzecich klasy 1 (oraz klasy 2, w stosownych przypadkach zgodnie z art. 48g ust. 3 dyrektywy 2013/36/UE) właściwe organy powinny ocenić, czy wyznaczono odpowiednich kierowników komórek kontroli wewnętrznej, którzy są niezależni i mają wystarczającą zdolność do pełnienia tej funkcji, jak przewidziano w art. 76 ust. 6 dyrektywy 2013/36/UE.

515. Właściwe organy powinny ocenić, czy oddział z państwa trzeciego przeprowadza odpowiednią analizę due diligence oraz sprawuje bieżący nadzór nad funkcjami realizowanymi przez zewnętrznych dostawców usług. Właściwe organy powinny sprawdzić, czy relacje z podmiotami zewnętrznymi, w tym relacje wewnątrzgrupowe, są regulowane udokumentowanymi umowami oraz czy oddział z państwa trzeciego ma dostęp do wszystkich informacji niezbędnych do wypełniania swoich obowiązków w zakresie monitorowania, również w przypadku korzystania z usług podwykonawców. Właściwe organy powinny dokonać przeglądu sposobu zarządzania ryzykiem związanym z ICT przez oddział z państwa trzeciego, w tym sprawdzić, czy oddział z państwa trzeciego prowadzi odpowiedni rejestr zewnętrznych dostawców usług, także w przypadkach, gdy korzysta z usług podwykonawców realizujących krytyczne lub istotne funkcje.

12.1.4. Ocena wyposażenia kapitałowego i zasobów płynności

516. Właściwe organy powinny oceniać:

- a. czy oddział z państwa trzeciego spełnia minimalny wymóg kapitałowy określony w art. 48e ust. 1 dyrektywy 2013/36/UE;
- b. czy koncentracja zasobów kapitałowych na określonej formie instrumentu lub w instrumentach pochodzących z określonej lokalizacji geograficznej, bądź też niedopasowanie walutowe instrumentów stanowiących zasoby kapitałowe względem zobowiązań oddziału z państwa trzeciego, w szczególności z depozytów, może prowadzić do zwiększonej zmienności wartości instrumentów i do potencjalnego naruszenia wymogu minimalnego;
- c. czy kapitał założycielski jest zdeponowany na kwalifikowanym rachunku powierniczym w państwie członkowskim, w którym oddział z państwa trzeciego uzyskał zezwolenie, oraz czy instrumenty stanowiące kapitał założycielski spełniają kryteria określone w art. 48e ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE oraz warunki określone w wytycznych EUNB w sprawie

instrumentów dostępnych dla oddziałów z państw trzecich do nieograniczonego i niezwłocznego wykorzystania w celu pokrycia ryzyka lub strat⁵³.

517. Właściwe organy powinny ocenić, czy instytucja posiada wystarczające aktywa płynne i wolne od obciążeń, aby ograniczyć swoje ryzyka płynności, w szczególności czy aktywa płynne oddziału są wystarczające do pokrycia wypływów płynności przez co najmniej 30 dni zgodnie z art. 48f ust. 1 dyrektywy 2013/36/UE. W przypadku oddziałów z państw trzecich klasy 1 ocena powinna obejmować spełnianie przez oddział wymogu pokrycia wypływów netto, zgodnie z opisem zawartym w tym samym artykule.
518. Przeprowadzając ocenę kapitału i płynności, właściwe organy powinny rozważyć, czy oddział z państwa trzeciego prowadzi dokumentację wystarczającą do szybkiego i dokładnego sprawdzenia, czy spełnia on minimalne wymogi w zakresie kapitału i płynności.
519. Właściwe organy powinny oceniać:
 - a. jakość współpracy między oddziałem z państwa trzeciego a jednostką macierzystą w zakresie decyzji dotyczących zarządzania kapitałem i płynnością – w tym sposób uwzględnienia oddziału w procesach grupowego planowania kapitału i płynności, monitorowania i testów warunków skrajnych, a także istnienie odpowiednich mechanizmów eskalacji umożliwiających oddziałowi niezwłoczne powiadamianie jednostki macierzystej o potencjalnych lub rzeczywistych problemach związanych z kapitałem lub płynnością;
 - b. czy transgraniczne mechanizmy finansowania wewnątrzgrupowego mieszczą się w granicach wyjątku dopuszczonego na mocy art. 48c ust. 4 lit. d) dyrektywy 2013/36/UE i nie służą do ukrywania transgranicznej działalności gospodarczej prowadzonej z naruszeniem terytorialnego zakresu zezwolenia – na przykład w przypadku, gdy finansowanie wewnątrzgrupowe jest udzielane oddziałowi z państwa trzeciego mającemu siedzibę w innym państwie członkowskim w zamian za (całkowity lub częściowy) udział w ryzyku ekonomicznym i zyskach związanych z konkretnym aktywem.

12.1.5. Ocena ustaleń dotyczących księgowania

520. Właściwe organy powinny ocenić, czy oddział z państwa trzeciego dysponuje odpowiednimi ramami zarządzania i ewidencjonowania aktywów i zobowiązań zaksięgowanych lub powstałych w danym państwie członkowskim, w tym pozycji pozabilansowych. Właściwe organy sprawdzają, czy ramy stosowane przez oddział z państwa trzeciego obejmują rejestr, w którym odpowiednio dokumentowane są wszystkie aktywa i pasywa zaksięgowane lub wygenerowane przez oddział zgodnie z regulacyjnymi standardami technicznymi, o których mowa w art. 48h ust. 4 dyrektywy 2013/36/UE, oraz politykę zgodną z art. 48h dyrektywy 2013/36/UE.

⁵³ EBA/GL/2026/03.

521. Właściwe organy powinny ocenić, czy działalność prowadzona przez oddział z państwa trzeciego, jego aktywa i zobowiązania zaksięgowane lub zainicjowane lub inne zabezpieczenia odnotowane w rejestrze są zgodne z polityką oddziału z państwa trzeciego dotyczącą księgowania i jego strategią działalności.
522. W przypadku gdy oddział z państwa trzeciego stosuje umowy typu back-to-back, właściwe organy powinny ocenić, czy oddział odpowiednio zarządza ryzykiem związanym z transakcjami back-to-back i zdalnym księgowaniem, w tym ryzykiem kredytowym kontrahenta, ryzykiem korekty wyceny kredytowej i ryzykiem rozliczenia.
523. Właściwe organy powinny ocenić, czy oddział z państwa trzeciego samodzielnie zarządza aktywami i zobowiązaniami. Właściwe organy powinny rozważyć, czy oddział z państwa trzeciego wykazuje niezależność w **■** nowego rodzaju działalności, polegającą między innymi na egzekwowaniu apetytu na ryzyko uzgodnionego przez kierownictwo oddziału. Właściwe organy powinny rozważyć, czy oddział z państwa trzeciego dysponuje wystarczającymi mechanizmami kontroli i raportowania, aby samodzielnie ocenić ryzyko związane z bieżącą lub planowaną działalnością oraz podjąć w związku z tym odpowiednie działania. Powinny one rozważyć, czy ramy, jakimi dysponuje oddział z państwa trzeciego w odpowiedni sposób uwzględniają zarówno ryzyko ostrożnościowe związane z księgowanymi rodzajami działalności – w zakresie, w jakim wpływa ono na profil ryzyka oddziału dotyczący ryzyk obciążających kapitał i ryzyk płynności – jak i ryzyko związane z przeciwdziałaniem praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu.
524. W przypadku gdy oddział z państwa trzeciego tworzy aktywa i zobowiązania na rzecz innych oddziałów lub jednostek zależnych tej samej grupy, właściwe organy powinny ocenić, czy z tych rozwiązań wynikają jakiekolwiek szczególne rodzaje ryzyka, w tym zagrożenia operacyjne i ograniczenia prawne.

12.2. Podsumowanie ustaleń, punktacja i środki nadzorcze

525. W wyniku powyższej oceny właściwe organy powinny sformułować ogólną ocenę ryzyka w odniesieniu do kluczowych rodzajów ryzyka oddziału z państwa trzeciego. Ocena powinna znaleźć odzwierciedlenie w rocznym podsumowaniu ogólnej oceny SREP, wraz z oceną rentowności przyznaną na podstawie kryteriów wymienionych w tabeli 21. Roczne podsumowanie powinno również zawierać wszelkie ustalenia nadzorcze poczynione w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Tabela 21. Kryteria nadzorcze istotne przy określaniu punktacji ogólnej oceny SREP

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
1	Stwierdzone rodzaje ryzyka stwarzają niski poziom ryzyka dla funkcjonowania oddziału z państwa trzeciego.	<ul style="list-style-type: none"> Model biznesowy i strategia oddziału z państwa nie budzą zastrzeżeń. Rozwiązania w zakresie ładu wewnętrznego i mechanizmy kontroli w oddziale z państwa trzeciego nie budzą zastrzeżeń. Ryzyka związane z oddziałem z państwa trzeciego nie mają istotnego charakteru, a zarządzanie ryzykiem i mechanizmy kontroli są wystarczające do ograniczenia rodzajów ryzyka uznanych za istotne. Baza kapitałowa i sytuacja płynnościowa oddziału z państwa trzeciego nie budzą zastrzeżeń. Rozwiązania dotyczące księgowania stosowane przez oddział z państwa trzeciego nie budzą zastrzeżeń.
2	Stwierdzone rodzaje ryzyka stwarzają średnie lub niskie ryzyko dla funkcjonowania oddziału z państwa trzeciego.	<ul style="list-style-type: none"> Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią oddziału z państwa trzeciego jest niski lub średni. Poziom obaw dotyczących ładu korporacyjnego i mechanizmów kontroli oddziału z państwa trzeciego jest niski lub średni. Poziom obaw związanych z istotnym ryzykiem oraz zarządzaniem tym ryzykiem i jego kontrolą w odniesieniu do oddziału z państwa trzeciego jest niski lub średni. Poziom obaw dotyczących bazy kapitałowej oddziału z państwa trzeciego lub sytuacji płynnościowej jest niski lub średni. Poziom obaw związanych z rozwiązaniami dotyczącymi księgowania w odniesieniu do oddziału z państwa trzeciego jest niski lub średni.
3	Stwierdzone rodzaje ryzyka stwarzają średni lub wysoki poziom ryzyka dla działalności oddziału z państwa trzeciego.	<ul style="list-style-type: none"> Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią oddziału z państwa trzeciego jest średni lub wysoki. Poziom obaw dotyczących ładu korporacyjnego i mechanizmów kontroli oddziału z państwa trzeciego jest średni lub wysoki. Poziom obaw związanych z istotnym ryzykiem oraz zarządzaniem tym ryzykiem i jego kontrolą w odniesieniu do oddziału z państwa trzeciego jest średni lub wysoki. Poziom obaw dotyczących bazy kapitałowej oddziału z państwa trzeciego lub jego sytuacji płynnościowej jest średni lub wysoki. Poziom obaw związanych z rozwiązaniami dotyczącymi księgowania w odniesieniu do oddziału z państwa trzeciego jest średni lub wysoki.
4	Stwierdzone rodzaje ryzyka stwarzają wysoki poziom ryzyka dla działalności oddziału z państwa trzeciego.	<ul style="list-style-type: none"> Poziom obaw związanych z modelem biznesowym i strategią oddziału z państwa trzeciego jest wysoki. Poziom obaw dotyczących ładu korporacyjnego i mechanizmów kontroli oddziału z państwa trzeciego jest wysoki. Poziom obaw związanych z istotnym ryzykiem oraz zarządzaniem tym ryzykiem i jego kontrolą w odniesieniu do oddziału z państwa trzeciego jest wysoki.

Punktacja	Pogląd nadzorczy	Kryteria
		<ul style="list-style-type: none"> Poziom obaw dotyczących bazy kapitałowej oddziału z państwa trzeciego lub jego sytuacji płynnościowej jest wysoki. Poziom obaw związanych z rozwiązaniami dotyczącymi księgowania w odniesieniu do oddziału z państwa trzeciego jest wysoki.

526. Na podstawie podatności na zagrożenia i niedociągnięć stwierdzonych w trakcie oceny elementów SREP w odniesieniu do oddziału z państwa trzeciego właściwe organy mogą zastosować środki nadzorcze, które zobowiązują oddział z państwa trzeciego do tego, by:

- a. utrzymywał kapitał powyżej minimalnych wymogów określonych w art. 48e dyrektywy 2013/36/UE;
- b. ograniczył rodzaje instrumentów dopuszczonych zgodnie z wytycznymi EUNB dotyczącymi instrumentów dostępnych do nieograniczonego i niezwłocznego wykorzystania przez oddziały z państw trzecich na potrzeby pokrycia ryzyk lub strat zgodnie z art. 48e ust. 2 lit. c) dyrektywy 2013/36/UE, przy czym ograniczenie to może dotyczyć instrumentów pochodzących z określonej jurysdykcji lub instrumentów denominowanych w określonej walucie;
- c. wprowadził dodatkowe wymogi operacyjne wykraczające poza wymogi określone w wytycznych EUNB dotyczących instrumentów dostępnych do nieograniczonego i niezwłocznego wykorzystania przez oddziały z państw trzecich na potrzeby pokrycia ryzyk lub strat zgodnie z art. 48e ust. 2 lit. c) dyrektywy 2013/36/UE;
- d. spełniał inne szczegółowe wymogi dotyczące płynności wykraczające poza wymogi określone w art. 48f dyrektywy 2013/36/UE;
- e. wzmocnił ład korporacyjny, rozwiązania w zakresie zarządzania ryzykiem lub zasady dotyczące księgowania;
- f. ograniczył lub zawęził zakres swojej działalności lub prowadzonych przez siebie operacji, jak również kontrahentów uczestniczących w tych operacjach;
- g. ograniczył ryzyko nieodłącznie związane ze swoją działalnością, produktami i systemami, w tym działalnością zleconą na zasadzie outsourcingu, oraz zaprzestał prowadzenia takiej działalności lub oferowania takich produktów;
- h. spełnił dodatkowe wymogi dotyczące sprawozdawczości zgodnie z art. 48k ust. 3 lub zwiększył częstotliwość regularnej sprawozdawczości;
- i. podawał informacje do wiadomości publicznej;
- j. w indywidualnych przypadkach i z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 48i ust. 1 dyrektywy 2013/36/UE właściwe organy mogą wymagać od oddziału z państwa trzeciego złożenia wniosku o zezwolenie na działalność jako jednostka zależna zgodnie z tytułem III rozdział 1 dyrektywy. Dotyczy to sytuacji, w których właściwy organ stwierdza, że oddział z państwa trzeciego ma znaczenie systemowe lub stwarza poważne zagrożenie dla stabilności finansowej zgodnie z art. 48j dyrektywy 2013/36/UE.

527. W przypadku oddziałów z państw trzecich o znaczeniu systemowym właściwe organy mogą również rozważyć:

- a) nałożenie na oddział z państwa trzeciego wymogu organizacji aktywów lub działalności w taki sposób, aby przestał on kwalifikować się jako mający znaczenie systemowe lub aby przestał stwarzać nadmierne ryzyko dla stabilności finansowej Unii lub państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę;
- b) nałożenie na oddział z państwa trzeciego dodatkowych wymogów ostrożnościowych – w tym w zakresie zarządzania.

528. Właściwe organy powinny przekazać wyniki oceny SREP kadrze kierowniczej oddziału z państwa trzeciego oraz poinformować ją o wszelkich działaniach, jakie oddział ten musi podjąć w celu dostosowania się do środków nadzorczych zastosowanych na podstawie ustaleń. Właściwe organy powinny przekazać wyniki oceny SREP, w tym informacje o wszelkich środkach nadzorczych, organowi odpowiedzialnemu za nadzór nad jednostką macierzystą zgodnie z umowami administracyjnymi lub innymi porozumieniami zawartymi na mocy art. 48c ust. 2 dyrektywy 2013/36/UE.

Załącznik I – Podkategorie ryzyka kredytowego

W poniższej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę podkategorii ryzyka kredytowego, które właściwe organy powinny wziąć pod uwagę w stosownych przypadkach.

Podkategorie ryzyka kredytowego	Odniesienia prawne/definicje	Obszary podlegające ocenie	Odniesienia prawne związane z obszarami oceny
Ryzyko koncentracji kredytowej	Ryzyko poniesienia przez instytucję znacznych strat kredytowych w wyniku koncentracji ekspozycji wobec wąskiej grupy kredytobiorców, grupy kredytobiorców charakteryzujących się podobnym zachowaniem pod względem niewykonania zobowiązań lub ekspozycji z tytułu wysoce skorelowanych aktywów finansowych i skoncentrowanych środków ograniczania ryzyka kredytowego	<ul style="list-style-type: none"> • Koncentracje podmiotowe (obejmujące klienta lub grupę powiązanych klientów definiowanych jako duża ekspozycja); • Koncentracje sektorowe • Koncentracje geograficzne • Koncentracje produktów • Koncentracja zabezpieczeń i gwarancji • Ukryte źródła koncentracji, które mogą się ujawnić w warunkach skrajnych, gdy poziom korelacji ryzyka kredytowego może wzrosnąć w porównaniu ze zwykłymi warunkami. 	Rozporządzenie (UE) nr 575/2013: art.129, 170, 171, 184, 207, 209, 395, 400–401 Dyrektywa 2013/36/UE: art. 81, 98
Ryzyko kredytowe kontrahenta	Ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta transakcji przed ostatecznym rozliczeniem przepływów pieniężnych związanych z tą transakcją	<ul style="list-style-type: none"> • Jakość kontrahentów oraz związane z nimi ryzyko korekty wyceny kredytowej, a także złożoność transakcji • Ryzyko niekorzystnej korelacji powstające w przypadku, gdy ekspozycja wobec kontrahenta jest niekorzystnie skorelowana z jakością kredytową • Ekspozycja na ryzyko kredytowe kontrahenta i ryzyko rozliczenia zarówno pod względem bieżącej wartości rynkowej, jak i pod względem kwoty nominalnej, w relacji do łącznej ekspozycji kredytowej i funduszy własnych 	Rozporządzenie (UE) nr 575/2013: art. 181, 246, część trzecia, tytuł II, rozdział 6 Dyrektywa 2013/36/UE: art. 79

Podkategorie ryzyka kredytowego	Odniesienia prawne/definicje	Obszary podlegające ocenie	Odniesienia prawne związane z obszarami oceny
Ryzyko rozliczenia i dostawy	Ryzyko powstałe w przypadku transakcji, w których instrumenty dłużne, instrumenty kapitałowe, waluty obce i towary (z wyjątkiem transakcji odkupu i transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów) pozostają nierozliczone po ustalonych datach dostawy	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek transakcji obsługiwanych za pośrednictwem infrastruktur rynków finansowych świadczących usługi rozrachunku według zasady dostawa za płatność • Odsetek transakcji z kontrahentami centralnymi i skuteczność mechanizmów ochrony przed stratami w odniesieniu do tych transakcji • Odsetek transakcji z kontrahentami centralnymi mającymi siedzibę w państwach trzecich, skuteczność mechanizmów ochrony przed stratami w odniesieniu do tych transakcji oraz sposoby ograniczania nadmiernej ekspozycji na centralnych kontrahentów spoza UE • Odsetek transakcji poza rynkiem regulowanym rozliczanych niecentralnie oraz skuteczność mechanizmów ochrony przed stratami dla tych transakcji • Istnienie, znaczenie, efektywność i egzekwowalność umów o kompensowaniu zobowiązań 	Rozporządzenie (UE) nr 575/2013: art. 1 i 92, część trzecia, tytuł V

Podkategorie ryzyka kredytowego	Odniesienia prawne/definicje	Obszary podlegające ocenie	Odniesienia prawne związane z obszarami oceny
Ryzyko kraju	Ryzyko poniesienia przez instytucję strat kredytowych związanych z działalnością prowadzoną w danym kraju w wyniku niekorzystnych okoliczności lub zdarzeń – także wpływu zdarzeń geopolitycznych – w tym kraju	<ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko pogorszenia się jakości ekspozycji instytucji w danym kraju (w tym ryzyko zbiorowe dłużnika – tj. niewypłacalność dużej grupy dłużników), wynikające z zagrożeń, zdarzeń oraz eskalacji niekorzystnych wydarzeń związanych z wojnami, terroryzmem oraz napięciami między państwami i podmiotami politycznymi, mającymi wpływ na stosunki międzynarodowe • Stopień koncentracji w ramach wszystkich rodzajów ekspozycji na ryzyko kraju, w tym ekspozycji z tytułu długu publicznego, w relacji do całego portfela kredytowego instytucji (według liczby klientów i kwotowo) • Siła i stabilność gospodarcza kraju kredytobiorcy oraz jego dotychczasowa terminowość w zakresie dokonywania płatności, a także występowanie w przeszłości istotnych zdarzeń niewykonania zobowiązania • Ryzyko innych form interwencji państwa, które mogą w sposób istotny zaszkodzić zdolności kredytowej kredytobiorców (np. zamrożenie depozytów, wyłączenie lub kary fiskalne) • Ryzyko transferowe związane z transgranicznym udzielaniem kredytów w walutach obcych w przypadku istotnych transgranicznych ekspozycji w walucie 	
Ryzyko kredytowe z tytułu sekurytyzacji	Ryzyko wynikające z transakcji sekurytyzacyjnych, w których instytucje kredytowe działają jako inwestor, jednostka inicjująca lub jednostka sponsorująca, w tym ryzyko utraty reputacji, występujące w odniesieniu do złożonych struktur lub produktów	<ul style="list-style-type: none"> • Odpowiedniość alokowania ekspozycji sekurytyzacyjnych pomiędzy portfel bankowy i portfel handlowy oraz zgodność ze strategią instytucji dotyczącą sekurytyzacji • Rating i zachowanie transz sekurytyzacyjnych posiadanych przez instytucję, a także charakter, struktura i jakość aktywów bazowych • Współmierność zmniejszenia wymogu do rzeczywistego przeniesienia ryzyka z tytułu zainicjowanej sekurytyzacji • Czy kwoty instrumentów wsparcia płynności przyznane jednostce ds. sekurytyzacji są wyrażnie ujmowane według kwot wykorzystanych (ciągniętych) i niewykorzystanych (nieciągniętych) 	<p>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013: art. 67, część trzecia, tytuł II, rozdział 5</p> <p>Dyrektywa 2013/36/UE: art. 82</p>

Podkategorie ryzyka kredytowego	Odniesienia prawne/definicje	Obszary podlegające ocenie	Odniesienia prawne związane z obszarami oceny
Ryzyko z tytułu kredytów udzielanych w walutach obcych	Dodatkowe ryzyko kredytowe wynikające z ekspozycji z tytułu kredytów walutowych udzielonych niezabezpieczonym kredytobiorcom detalicznym i z sektora MŚP	<ul style="list-style-type: none"> Istnienie planów awaryjnych dla jednostek emitujących papiery dłużne zabezpieczone aktywami, którymi zarządza instytucja, na wypadek gdyby dana emisja papierów dłużnych była niemożliwa do zrealizowania w związku z warunkami dotyczącymi płynności i potencjalnym wpływem tej emisji na całkowitą ekspozycję na ryzyko kredytowe instytucji Każda nieliniowa relacja między ryzykiem rynkowym a ryzykiem kredytowym, w przypadku której kursy wymiany mogą mieć nieproporcjonalny wpływ na ryzyko kredytowe portfela kredytów walutowych instytucji, na przykład istotny wzrost zarówno wartości zadłużenia pozostałego do spłaty, jak i przepływu płatności służących obsłudze takiego zadłużenia oraz wzrost wartości zadłużenia pozostałego do spłaty w stosunku do wartości aktywów stanowiących zabezpieczenie denominowanych w walucie krajowej 	
Ryzyko cen instrumentów kapitałowych w portfelu bankowym	Ryzyko straty z tytułu instrumentów finansowych wynikające ze zmian wartości akcji ujętych w portfelu bankowym	<ul style="list-style-type: none"> Ryzyko spadku wartości inwestycji kapitałowych instytucji – ryzyko to należy odpowiednio uwzględnić w ramach ryzyka instytucji W stosownych przypadkach – w odniesieniu do ryzyka udziału w strategicznych holdingach (zarówno ubezpieczeniowych, jak i nieubezpieczeniowych) 	Rozporządzenie (UE) nr 575/2013: art. 133
Ryzyko cen nieruchomości	Ryzyko straty z tytułu zmian wartości rynkowej aktywów własnych w postaci nieruchomości lub instrumentów finansowych powiązanych z nieruchomościami	<ul style="list-style-type: none"> Ryzyko spadku wartości inwestycji instytucji w nieruchomości W stosownych przypadkach wartość instrumentów finansowych powiązanych z nieruchomościami (np. fundusze inwestycyjne na nieruchomości – REIT) 	W odniesieniu do nieruchomości będących własnością instytucji – rozporządzenie (UE) nr 575/2013: art. 134 ust. 1 – metoda standardowa art. 156 – metoda wewnętrznych ratingów
Ryzyko rozmycia	Art. 4 ust. 53 CRR	<ul style="list-style-type: none"> Ryzyko rozmycia dla wszystkich portfeli kredytowych, w odniesieniu do których nie stosuje się metody wewnętrznych ratingów oraz w przypadku których ryzyko rozmycia jest uznane za nieistotne z perspektywy portfela 	

Podkategorie ryzyka kredytowego	Odniesienia prawne/definicje	Obszary podlegające ocenie	Odniesienia prawne związane z obszarami oceny
Ryzyko modeli (w przypadku modeli zatwierdzonych przez organy regulacyjne)	Art. 4 ust. 1 pkt 52b CRR	<ul style="list-style-type: none"> • W jaki sposób ekspozycje, które są nieistotne w ramach poszczególnych portfeli lub klas ekspozycji, są uwzględniane w zbiorczej ocenie ryzyka rozmycia przeprowadzanej przez instytucję • W stosownych przypadkach – czy ocena ekspozycji na ryzyko rozmycia w działalności nabywczej w zakresie systemów płatności dla akceptantów (na przykład w portfelu zobowiązań warunkowych dotyczących pozycji z tytułu obciążeń zwrotnych) jest odpowiednia i opiera się na spójnej segmentacji pozycji bazowych zgodnie z ich kluczowymi cechami umownymi – tj. charakterem bazowych transakcji sprzedaży, terminami przetwarzania płatności i stosowaniem standardowych mechanizmów ograniczania ryzyka. • Monitorowanie, czy instytucja nadal spełnia minimalne wymagania, oraz zadbanie o to, by związane z tym wymagania w zakresie funduszy własnych nie były niedoszacowane • Ocena może opierać się na spostrzeżeniach uzyskanych podczas innych działań nadzorczych, w tym działań prowadzonych zgodnie z art. 101 dyrektywy 2013/36/UE. 	Dyrektywa 2013/36/UE: art. 3

Załącznik II – Podkategorie ryzyka rynkowego

W poniższej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę podkategorii ryzyka rynkowego, które właściwe organy powinny uwzględnić w stosownych przypadkach.

Podkategorie ryzyka rynkowego (poziom 1)	<i>Odniesienia prawne/definicje⁵⁴</i>
Ryzyko ogólne stopy procentowej (portfel handlowy)	<p><i>Ryzyko strat wynikających ze zmian wartości rynkowej instrumentów dłużnych spowodowanych zmianą poziomu stóp procentowych, niezwiązanych z żadnymi konkretnymi cechami tych poszczególnych instrumentów dłużnych.</i></p> <p><u><i>Odpowiednie odniesienia prawne do sposobu ujmowania w kapitale:</i></u></p> <p><i>> Okres przed wejściem w życie FRTB – modele wewnętrzne</i></p> <p><i>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 5 – art. 362</i></p> <p><i>> Okres przed wejściem w życie FRTB – metoda standardowa/Okres po wejściu w życie FRTB – uproszczona metoda standardowa</i></p> <p><i>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 2, sekcja 2, podsekcja 2 – art. 339–340 (ryzyko ogólne instrumentów dłużnych)</i></p> <p><i>> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda standardowa</i></p> <p><i>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, , część trzecia, tytuł IV, rozdział 1a, sekcja 2 – art. 325d–325k (metoda oparta na wskaźnikach wrażliwości, ryzyko ogólne stopy procentowej)</i></p> <p><i>> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda modeli wewnętrznych</i></p> <p><i>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1b – art. 325az–325bp (oczekiwany brak/składnik miary ryzyka scenariusza warunków skrajnych)</i></p>

⁵⁴ W tabeli tej termin „okres przed wejściem w życie FRTB” odnosi się do definicji i podejść obowiązujących przed wejściem w życie gruntownego przeglądu portfela handlowego (FRTB). Termin „okres po wejściu w życie FRTB” odnosi się do definicji i podejścia mających zastosowanie po wejściu w życie gruntownego przeglądu portfela handlowego (FRTB).

**Podkategorie
ryzyka rynkowego
(poziom 1)**

Odniesienia prawne/definicje⁵⁴

Ryzyko wynikające ze zmian wartości rynkowej dłużnych instrumentów finansowych w wyniku wahań ich spreadu kredytowego (zob. „Definicje”, tytuł 1).

- Zróżnicowane ujęcie w kapitale w zależności od rodzaju instrumentu/portfela:

1) Ryzyko spreadu kredytowego pozycji niesekurytyzacyjnych

2) Ryzyko spreadu kredytowego pozycji sekurytyzacyjnych (niewłączonych do alternatywnego korelacyjnego portfela handlowego – ACTP)

3) Ryzyko spreadu kredytowego pozycji sekurytyzacyjnych włączonych do ACTP

- Obejmuje również ryzyko związane niewypłacalności państwa (tj. ryzyko strat wynikających ze spadających wartości rynkowych ekspozycji na dług państwowy)

**Ryzyko spreadu
kredytowego
(portfel handlowy)**

Odpowiednie odniesienia prawne do sposobu ujmowania w kapitale

> Okres przed wejściem w życie FRTB – modele wewnętrzne

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 5 CRR – art. 362

(Wartość zagrożona (VaR) – komponent; dodatkowy komponent ACTP („kompleksowa miara ryzyka”) w odniesieniu do pozycji w ACTP)

> Okres przed wejściem w życie FRTB – metoda standardowa/Okres po wejściu w życie FRTB – uproszczona metoda standardowa

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 2, sekcja 2, podsekcja 1 – art. 335–338 (ryzyko szczególne z tytułu instrumentów dłużnych)

> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda standardowa

Podkategorie

ryzyka rynkowego
(poziom 1)

Odniesienia prawne/definicje⁵⁴

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, , część trzecia, tytuł IV, rozdział 1a, sekcja 2 – art. 325d–325k (metoda oparta na wskaźnikach wrażliwości, ryzyko spreadu kredytowego pozycji niesekurytyzacyjnych, ryzyko spreadu kredytowego pozycji sekurytyzacyjnych niewłączonych do ACTP, ryzyko spreadu kredytowego pozycji sekurytyzacyjnych włączonych do ACTP)

> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda modeli wewnętrznych

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1b – art. 325az–325bp (oczekiwany brak/składnik miary ryzyka scenariusza warunków skrajnych)

Ryzyko zmiany wartości rynkowej instrumentu spowodowanej ogólnymi wahaniami na rynku akcji lub czynnikami związanymi z emitentem tego instrumentu lub – w przypadku instrumentu pochodnego – z emitentem instrumentu bazowego.

Odpowiednie odniesienia prawne do sposobu ujmowania w kapitale

> Okres przed wejściem w życie FRTB – modele wewnętrzne

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 5 – art. 362 CRR

> Okres przed wejściem w życie FRTB – metoda standardowa/Okres po wejściu w życie FRTB – uproszczona metoda standardowa

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 2, sekcja 3 – art. 341–344 (ryzyko ogólne instrumentów kapitałowych + ryzyko szczególne instrumentów kapitałowych)

> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda standardowa

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1a, sekcja 2 – art. 325d–325k (metoda oparta na wskaźnikach wrażliwości, klasa ryzyka: ryzyko cen akcji)

> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda modeli wewnętrznych

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1b – art. 325az–325bp (oczekiwany brak/składnik miary ryzyka scenariusza warunków skrajnych)

Ryzyko cen akcji
(portfel handlowy)

Podkategorie
ryzyka rynkowego
(poziom 1)

Odniesienia prawne/definicje⁵⁴

*Ryzyko straty z tytułu instrumentów finansowych w związku z pogorszeniem wiarygodności kredytowej emitenta albo emitenta aktywów referencyjnych lub aktywów bazowych. Nie obejmuje ono ryzyka niewykonania zobowiązań. **W ramach gruntownego przeglądu portfela handlowego ryzyko to ujmuje się jako część ryzyka spreadu kredytowego.***

Ryzyko migracji

Odpowiednie odniesienia prawne do sposobu ujmowania w kapitale

> Okres przed wejściem w życie FRTB – modele wewnętrzne

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 5, sekcja 4 – art. 372–376

> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda standardowa

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1a, sekcja 2 – art. 325d–325k

> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda modeli wewnętrznych

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1b – art. 325az–325bp

Ryzyko
niewykonania
zobowiązania
(portfel handlowy)

Ryzyko straty z tytułu instrumentów finansowych w związku z niewykonaniem zobowiązania przez emitentów tych instrumentów finansowych lub emitentów odniesienia lub przez emitentów aktywów bazowych. Obejmuje również ryzyko związane z niewypłacalnością państwa, tj. ryzyko strat wynikających z niewykonania zobowiązań przez podmioty państwowe.

Odpowiednie odniesienia prawne do sposobu ujmowania w kapitale

> Okres przed wejściem w życie FRTB – modele wewnętrzne

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 5 – art. 372–376 („narzut z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązań” – składnik)

> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda standardowa

**Podkategorie
ryzyka rynkowego
(poziom 1)**

Odniesienia prawne/definicje⁵⁴

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1a, sekcja 5 – art. 325v–325ad

> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda modeli wewnętrznych

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1b – art. 325az–325bp (narzut z tytułu niewykonania zobowiązania)

Rozporządzenie (UE) 575/2013, art. 4 ust. 1 pkt 142 – obejmuje m.in. ryzyko związane z przeliczeniem i strukturalne ryzyko walutowe

Odpowiednie odniesienia prawne do sposobu ujmowania w kapitale

I) Zwolnienie dotyczące strukturalnych pozycji walutowych

- Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, , art. 104c

- Wytyczne dotyczące strukturalnych pozycji walutowych (EBA/GL/2020/09)

**Ryzyko walutowe
(portfel handlowy
i bankowy)**

II) Postępowanie z pozycjami innymi niż strukturalne pozycje walutowe

> Okres przed wejściem w życie FRTB – modele wewnętrzne

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 5 – art. 362–377

> Okres przed wejściem w życie FRTB – metoda standardowa/Okres po wejściu w życie FRTB – uproszczona metoda standardowa

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 3 – art. 351–354

> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda standardowa

Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1a, sekcja 2 – art. 325d–325k (metoda oparta na wskaźnikach wrażliwości, klasa ryzyka: ryzyko walutowe)

> Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda modeli wewnętrznych

Podkategorie ryzyka rynkowego (poziom 1)	<i>Odniesienia prawne/definicje⁵⁴</i>
	<i>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1b, art. 325az–325bp (oczekiwany brak/składnik miary ryzyka scenariusza warunków skrajnych)</i>
	<i>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, art. 4 ust. 1 pkt 143</i>
	<u><i>Odpowiednie odniesienia prawne do sposobu ujmowania w kapitale</i></u>
	> <i>Okres przed wejściem w życie FRTB – modele wewnętrzne</i>
	<i>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 5 – art. 362–377</i>
	> <i>Okres przed wejściem w życie FRTB – metoda standardowa/Okres po wejściu w życie FRTB – uproszczona metoda standardowa</i>
	<i>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 4 – art. 351–354</i>
	> <i>Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda standardowa</i>
	<i>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, , część trzecia, tytuł IV, rozdział 1a, sekcja 2 – art. 325d–325k (metoda oparta na wskaźnikach wrażliwości, klasa ryzyka: ryzyko cen towarów)</i>
	> <i>Okres po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda modeli wewnętrznych</i>
	<i>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1b – art. 325az–325bp (oczekiwany brak/składnik miary ryzyka scenariusza warunków skrajnych)</i>
Ryzyko związane z korektą wyceny kredytowej (portfel handlowy i bankowy)	<i>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, art. 381</i>

Podkategorie ryzyka rynkowego (poziom 1)		Odniesienia prawne/definicje ⁵⁴	
		Podkategorie ryzyka rynkowego (poziom 2)	Odniesienia prawne/definicje
Ryzyko wyceny (portfel handlowy i bankowy)	Ryzyko strat wynikających z korekt lub dostosowań wartości księgowej aktywów i zobowiązań wycenianych według wartości godziwej (, rozporządzenie (UE) nr 575/2013, art. 105 oraz rozporządzenie (UE) nr 2016/101)	– Niepewność dotycząca cen rynkowych	Regulacyjne standardy techniczne dotyczące ostrożnej wyceny (rozporządzenie (UE) 2016/101)
		– Koszty zamknięcia	
		– Ryzyka związane z modelem wyceny	
		– Niezrealizowane marże kredytowe	
		– Koszty inwestycji i finansowania	
		– Pozycje charakteryzujące się wysoką koncentracją	
		– Przyszłe koszty administracyjne	
		– Przedterminowe rozwiązanie umowy	
		– Ryzyko operacyjne (wyceny)	
Ryzyko rezydualne	Rozporządzenie (UE) nr 575/2013 i art. 325u regulacyjnego standardu technicznego dotyczącego narzutu z tytułu ryzyka rezydualnego (rozporządzenie (UE) 2022/2328) – obejmuje szerokie kategorie ryzyka wynikającego z egzotycznych instrumentów bazowych i ryzyka rezydualnego instrumentów obciążonych innym ryzykiem rezydualnym		

Podkategorie ryzyka rynkowego (poziom 1)	Odniesienia prawne/definicje ⁵⁴
	<p><u>Odpowiednie odniesienia prawne do sposobu ujmowania w kapitale</u></p> <p>> Po wejściu w życie FRTB – alternatywna metoda standardowa</p> <p>Rozporządzenie (UE) nr 575/2013, część trzecia, tytuł IV, rozdział 1a, sekcja 4 – art. 325u</p>
Ryzyko rynkowe: Ryzyko modelu	rozporządzenie (UE) nr 575/2013, art. 4 ust. 1 pkt 52b
Ryzyko rynkowe: Ryzyko w zależności od liniowości	<p>– Ryzyko delta (ryzyko zmian wartości instrumentu finansowego wynikające ze zmiany wartości czynnika ryzyka (efekty pierwszego rzędu))</p> <p>– Ryzyko vega (ryzyko wynikające ze zmian zmienności instrumentu bazowego w postaci instrumentu nieliniowego)</p> <p>– Ryzyko zakrzywienia (w tym ryzyko gamma) (ryzyka nieujęte w ramach ryzyka delta i vega, w tym ryzyko wynikające z efektów drugiego rzędu zmian instrumentu bazowego oraz z innych parametrów opcji)</p>
Ryzyko rynkowe: Ryzyko płynności rynkowej i koncentracji	Ryzyko poniesienia przez instytucję strat rynkowych lub strat płynności wynikających z koncentracji związanej z ekspozycjami na pojedynczy czynnik ryzyka albo ekspozycjami na wiele skorelowanych czynników ryzyka bądź też wynikających z instrumentów o długim horyzoncie płynności
Ryzyko rynkowe: Ryzyko bazowe	Ryzyko strat wynikające z niedoskonałej korelacji zmian wartości instrumentów, które nominalnie się kompensują

Załącznik III – Podkategorie ryzyka operacyjnego

W poniższej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę podkategorii ryzyka operacyjnego, które właściwe organy powinny uwzględnić w stosownych przypadkach.

Podkategorie ryzyka operacyjnego (poziom 1)	Odniesienia prawne/definicje	Podkategorie ryzyka operacyjnego (poziom 2)	Odniesienia prawne/definicje
Ryzyko prawne	Art. 4 ust. 1 pkt 52a CRR		
Ryzyko modelu	Art. 4 ust. 1 pkt 52b CRR		
Ryzyko związane z ICT	Art. 4 ust. 1 pkt 52c CRR	Ryzyko związane z dostępnością i ciągłością działania systemów ICT	Ryzyko negatywnego wpływu awarii sprzętu lub oprogramowania ICT na wydajność i dostępność systemów, danych lub usług ICT – w tym niemożność terminowego przywrócenia usług instytucji; słabe punkty zarządzania systemami ICT; lub jakiegokolwiek inne zdarzenie
		Ryzyko związane z bezpieczeństwem ICT (w tym cyberzagrożenia)	Ryzyko polegające na tym, że nieuprawniony dostęp lub złośliwe bądź umyślne działania mogą narazić na szwank systemy, dane lub usługi ICT, niezależnie od tego, czy działania te mają swoje źródło wewnątrz instytucji czy poza nią (np. cyberataki)
		Ryzyko związane ze zmianą ICT	Ryzyko wynikające z niezdolności instytucji do zarządzania zmianami systemów ICT lub usług ICT w terminowy i kontrolowany sposób
		Ryzyko związane z integralnością danych ICT	Ryzyko polegające na tym, że dane przechowywane i przetwarzane przez systemy ICT są niekompletne, niedokładne lub niespójne między różnymi systemami ICT, co może negatywnie wpływać na rzetelność lub ciągłość usług

Podkategorie ryzyka operacyjnego (poziom 1)		Podkategorie ryzyka operacyjnego (poziom 2)	
Odniesienia prawne/definicje		Odniesienia prawne/definicje	
		i działalności instytucji oraz potencjalnie pociągać za sobą konsekwencje operacyjne, finansowe, prawne lub reputacyjne.	
		Ryzyko ze strony zewnętrznych dostawców usług ICT	ryzyko, jakie może powstać dla instytucji w związku z korzystaniem przez z nią z usług ICT świadczonych przez zewnętrznych dostawców usług ICT lub przez ich podwykonawców, w tym w drodze uzgodnień dotyczących outsourcingu (art. 3 ust. 18 DORA), obejmujące ryzyko koncentracji w obszarze ICT (art. 3 ust. 29 DORA) dotyczące zarówno kluczowych, jak i innych niż kluczowych zewnętrznych dostawców usług ICT
Ryzyko z podmiotami zewnętrznymi (inne niż ryzyko związane z ICT)	związane	Ryzyko, jakie może powstać dla podmiotu finansowego w związku z korzystaniem z funkcji dostarczanych przez zewnętrznych dostawców usług lub ich podwykonawców, w tym w zakresie dostarczania funkcji lub wsparcia dla niej, w tym w drodze uzgodnień dotyczących outsourcingu (przyszłe wytyczne EUNB dotyczące należytego zarządzania ryzykiem związanym z podmiotami zewnętrznymi).	
Ryzyko (zdarzenia operacyjnego)	kredytowe ryzyka związane	Art. 317 ust. 5 CRR	

Podkategorie ryzyka operacyjnego (poziom 1)		Podkategorie ryzyka operacyjnego (poziom 2)	
<i>Odniesienia prawne/definicje</i>		<i>Odniesienia prawne/definicje</i>	
z ryzykiem kredytowym, nieuwzględnione w ekspozycji ważonej ryzykiem z tytułu ryzyka kredytowego)			
Ryzyko (zdarzenia operacyjnego z ryzykiem rynkowym)	rynkowe ryzyka związane	<i>Art. 317 ust. 6 CRR</i>	

Załącznik IV – Podkategorie IRRBB

W poniższej tabeli przedstawiono niewyczerpującą listę podkategorii IRRBB, które właściwe organy powinny uwzględnić w stosownych przypadkach.

Podkategorie IRRBB (poziom 1)	Odniesienia prawne/definicje	Podkategorie IRRBB (poziom 2)	Odniesienia prawne/definicje
Ryzyko niedopasowania	EBA/GL/2022/14 (pkt 7 „Definicje”)		
Ryzyko bazowe	EBA/GL/2022/14 (pkt 7 „Definicje”)		
Ryzyko opcji	EBA/GL/2022/14 (pkt 7 „Definicje”)	Ryzyko opcji automatycznych	EBA/GL/2022/14 (pkt 7 „Definicje”)
		Ryzyko opcji behawioralnych	EBA/GL/2022/14 (pkt 7 „Definicje”)

Załącznik V – Pomiar ryzyka cen transferowych

P2R dla ryzyka cen transferowych należy ustalić przez zsumowanie P2R odpowiadających ryzyku związanemu z każdym mechanizmem ustalania cen transferowych (TPA), opartym na metodzie zysku transakcyjnego (TPM), o której mowa w ust. 173 niniejszych wytycznych. Inne rodzaje TPA, w ramach których istotne straty są również przenoszone na podmiot z UE, należy oceniać w podobny sposób. P2R odpowiadający danemu TPA należącemu do zestawu TPM należy określić w następujący sposób:

- a) Instytucja powinna wskazać portfel, którego zyski i straty stanowią podstawę do ustalenia kwoty, która ma zostać jej przydzielona zgodnie z TPA.
- b) Na podstawie (i) danych empirycznych oraz (ii) kluczowych wskaźników uwzględnionych w mechanizmach ustalania cen, o których mowa w ust. 174 lit. b) niniejszych wytycznych, instytucja powinna określić swój marginalny wkład „m” do kluczowych wskaźników wykorzystywanych do ustalenia części zysków i strat, które mają zostać przypisane podmiotom uczestniczącym w TPA.
- c) Instytucja powinna uzyskać wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego ($C_{MRPortfolio}$) odnoszące się do portfela wskazanego w lit. a).
- d) P2R dla mechanizmu ustalania cen transferowych to $m \times C_{MRPortfolio}$. Limit ten może być ograniczony maksymalną stratą, którą można przypisać danej instytucji zgodnie z TPA.

Instytucja może otrzymać „ $C_{MRPortfolio}$ ” od podmiotu z siedzibą poza Unią, z którym ustalono TPA. Podmiot ten może ustanawiać wymogi kapitałowe na podstawie zasad dotyczących ryzyka rynkowego mających zastosowanie w jurysdykcji, w której ma siedzibę. W przypadku gdy przepisy tych państw trzecich opierają się na ramach kapitałowych filaru 1, które nie są zgodne z ramami kapitałowymi dotyczącymi ryzyka rynkowego w ramach filaru 1 wdrożonymi w UE zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 575/2013, właściwe organy powinny zwiększyć wymóg o współczynnik 1,5. Właściwe organy mogą obniżyć lub zwiększyć ten mnożnik, aby odzwierciedlić istotność różnic w przepisach dotyczących ryzyka rynkowego między UE a państwem trzecim.

Właściwe organy mogą ustalić P2R w odniesieniu do TPA według wartości niższej niż wartość uzyskana zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego załącznika, jeżeli spełnione są wszystkie poniższe warunki:

- a. W kontekście tego TPA ocenia się, że instytucja ponosi większość ryzyka rynkowego związanego z portfelem, na którym opiera się mechanizm ustalania cen transferowych, oraz zarządza tym ryzykiem;
- b. Model księgowania oznacza, że instytucja może przypisać swoje straty z tytułu portfela handlowego innym podmiotom uczestniczącym w mechanizmie ustalania cen transferowych;
- c. instytucja przedstawia wystarczające dowody na to, że – biorąc pod uwagę jej rolę jako głównego uczestnika TPA w rozumieniu lit. a) – wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego związane z pozycjami objętymi TPA już pokrywają potencjalne straty wynikające z TPA.